VICTOR SUVOROV

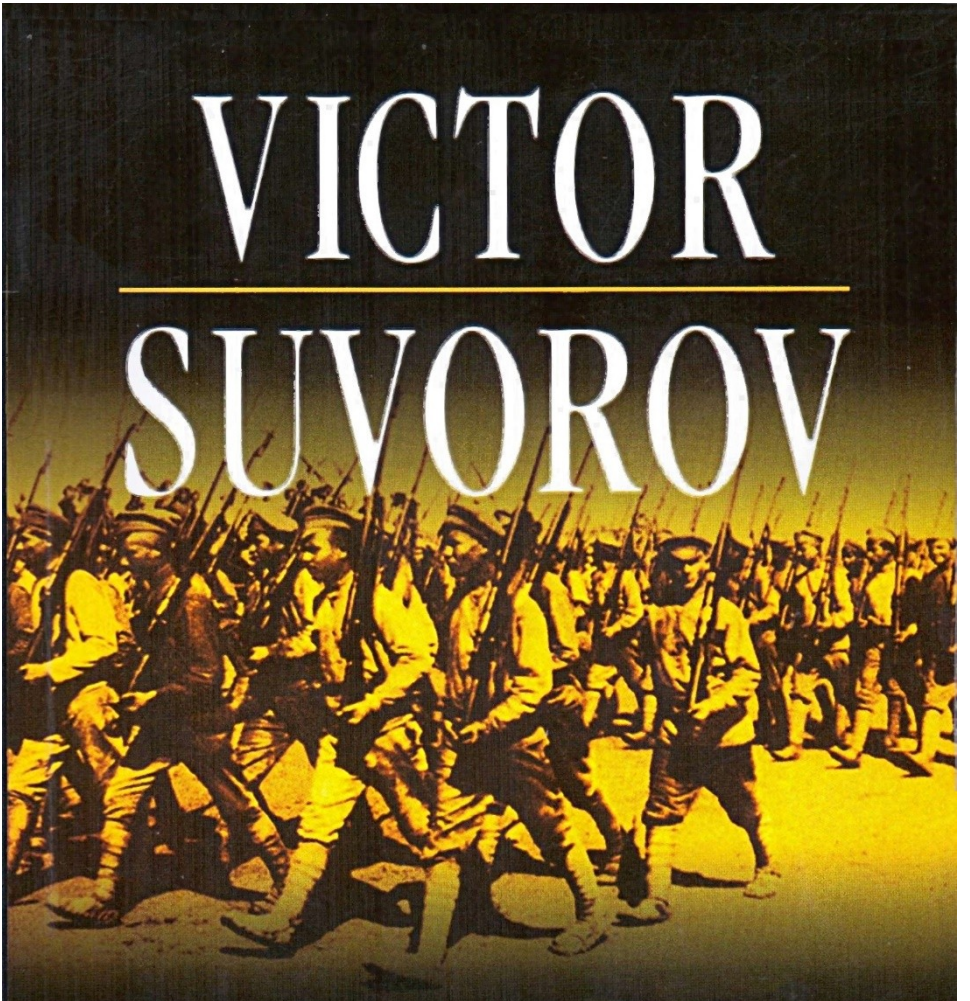

EPURAREA

De ce a decapitat Stalin armata?

POLIROM

VICTOR SUVOROV

EPURAREA

De ce a decapitat Stalin armata ?

Victor Suvorov (fost ofiţer al Direcţiei Generale de Informaţii a Ministerului Apărării din Uniunea Sovietică) a rămas pe viaţă stigmatizat ca trădător deoarece, după ce a furat secretele Apusului în timpul „războiului rece", a aflat adevărul despre „războiul sfînt" şi s-a stabilit în Occident. Alte volume traduse la Editura Polirom: *Ziua M* (1998); *Spărgătorul de gheaţă. Cine a declanşat al doilea război mondial?* (2010); *Ultima republică*,I: *De ce a pierdut Uniunea Sovietică al doilea război mondial?* (2010); *Ultima republică*,II: *Cauza sfîntă* (2011).

POLIROM 2011

VICTOR SUVOROV
Ocişcenie: Zacem Stalin obezglavil svoiu armin ?
1998

În loc de introducere

Dezmeticirea

Stalin are toate motivele să-i sărbătorească pe mareşalii sovietici exact ca pe vedetele de cinema, căci au dovedit calităţi militare deosebite.
J. Goebbels, 15 martie 1945

În primele zile ale lui februarie 1945, trupele Armatei Roşii au ieşit înspre Oder, l-au forţat şi au cucerit capete de pod pe malul apusean. Pînă la Berlin mai rămăseseră 60 de kilometri. Pentru ultimul avînt trebuia avansat spatele frontului, trebuiau transportate sute de mii de tone de muniţii, rezerve, combustibili, produse alimentare, trebuiau completate trupele, aduse punctele de comandă mai aproape de front, trebuiau desfăşurate noi centre de transmisiuni, baze de aprovizionare, aerodromuri, trebuia reîntărită aviaţia, trebuiau refăcute în spatele frontului poduri, şosele, căi de
comunicaţie, trebuia schimbat ecartamentul principalelor magistrale feroviare la standardul sovietic mai larg, pentru a duce mărfurile fără transbordare. Trupele trebuiau să fie asigurate împotriva loviturilor dinspre flancuri - deplasarea în Pomerania a Armatelor 1 şi 2 de tancuri, Armata 1 Poloneză, Armata 3 de şoc şi Armatele 19, 47, 49, 61, 65 şi 70. Iar acest fapt, la rîndul său, impunea completarea unităţilor cu personal chiar în timpul acţiunilor de luptă, desfăşurarea unităţilor din spatele frontului, fără pauză, în urma trupelor aflate în ofensivă. Toate acestea s-au făcut cu acurateţe, repede, şi era clar că sfîrşitul războiului este aproape, iar rezultatul său de mult hotărît.

Ce gîndeau în aceste ultime luni, săptămîni şi zile conducătorii Germaniei ? Ce gîndeau Hitler şi acoliţii săi: Goebbels, Göring, Himmler, Bormann, Ribbentrop?

Fără îndoială că îşi aminteau mereu războiul din primele sale zile şi ceea ce l-a precedat. Şi fiecare dintre ei căuta acea greşeală fatală care a dus în final la înfrîngerea celui de-al Treilea Reich. Ştim ce gîndeau ei datorită faptului că Goebbels a ţinut un jurnal, iar o parte din acest jurnal nu a căzut în mîinile celor cu inima fierbinte, capul limpede şi mîinile curate. Tot ce a căzut în mîinile curate a putrezit în depozite secrete inaccesibile şi probabil că va fi dat la iveală peste două-trei sute de ani. Însă ceea ce a rămas printre ruinele Ministerului Propagandei şi a intrat în posesia vreunui colecţionar german curios a fost publicat în Occident. Din cauze ştiute, sovieticii n-au avut parte să citească asemenea lucruri. Jurnalele lui Goebbels - nici cele care au căzut în mîinile „competente” ale organelor sovietice, nici cele publicate în Occident - nu s-au tipărit în Uniunea Sovietică. Au trebuit să aştepte prăbuşirea puterii sovietice pentru a fi cunoscute şi de ruşi. Acum, o parte a jurnalelor lui Goebbels s-a publicat în Rusia (*Poslednie zapisi* [*Ultimele însemnări*], Smolensk, Rusici, 1993).

Jurnalele lui Goebbels nu erau destinate publicării. În aceasta constă valoarea lor. Ministrul Propagandei celui de-al Treilea Reich striga la radio un lucru, dar în jurnal nota altceva. Valoarea jurnalelor mai constă şi în faptul că în ultimele luni, săptămîni şi zile ale celui de-al Treilea Reich, Goebbels se afla pe locul doi după Hitler în conducerea statului. În etapa finală, Hitler i-a îndepărtat pe mulţi de la putere: a împuşcat, a scos din funcţie, a exclus din partid, a trimis în concediu. Mulţi l-au trădat ei înşişi pe Hitler. Goebbels a rămas cu el pînă la sfîrşit. În testamentul său, Hitler l-a numit pe Goebbels cancelar al Germaniei în locul său. O singură dată nu s-a supus Goebbels Führerului său: nu a acceptat postul de cancelar. L-a urmat pe Führer împărtăşindu-i destinul: şi-a ucis copiii şi s-a sinucis împreună cu soţia sa. Goebbels este cel mai important martor al crahului - în acele zile, nimeni dintre conducătorii celui de-al Treilea Reich nu era atît de apropiat de Hitler.

Aşadar, „imperiul” se afla la finalul său ruşinos şi lipsit

de glorie. Să deschidem ultimele jurnale ale lui Goebbels şi să analizăm mai îndeaproape lucrurile. Însemnările încep pe 28 februarie 1945, oprindu-se brusc pe 10 aprilie. Pînă în ultimul moment, Goebbels a crezut în victoria Germaniei şi a
luptat pentru aceasta. Ce îl frămîntă cel mai mult ? Insuficienţa tancurilor, tunurilor, avioanelor? Ofensiva Armatei Roşii ? Lipsa metalului, a cărbunelui, a petrolului, energiei? Situaţia alimentară îngrozitoare? Lipsa pîinii? Poate că puţinătatea proiectilelor, a minelor, cartuşelor? Îl iritau peste măsură bombardamentele aeriene ?

Da. Toate acestea îl frămîntă pe Goebbels. El vede toate acestea, cunoaşte, ia măsuri şi le notează în jurnal.

Însă mai presus de orice, pe Goebbels îl îngrijorează, îl frămîntă, îl irită, îl scoate din minţi slăbiciunea corpului superior de comandă al armatei şi statului german.

Chiar în pagina a doua : „Dacă un oarecine de tipul lui Göring nu merge deloc în cadenţă, acestuia îi trebuie scoşi gărgăunii din cap. Proştii încărcaţi de medalii şi unii filfizoni parfumaţi nu trebuie să fie părtaşi la ducerea războiului. Ori se vor îndrepta, ori vor trebui îndepărtaţi”.

Aici nu este vorba numai despre Göring. Göring e un exemplu. Este vorba de cei asemenea lui Göring, încărcaţi de medalii, adică de conducători absolut merituoşi, care s-au dovedit a fi proşti. Oricît de ciudat ar fi, această calitate s-a manifestat chiar la sfîrşitul războiului, în momentul cînd se juca destinul imperiului şi al zecilor de milioane de supuşi ai acestuia.

Şi în cuvintele lui Goebbels se simte visul epurării armatei de proştii merituoşi - aceştia trebuie eliminaţi !

Ah, *herr* Goebbels şi-a amintit tîrziu de epurare ! Trebuia să se ocupe mai devreme de aceasta.

Nu poţi povesti toate însemnările. Ele trebuie citite. Însă esenţa lor e simplă : Hitler nu are comandanţi ca lumea. Însemnarea din 3 martie 1945 : „Dietrich a supus unei critici suficient de sincere măsurile luate de Führer. Se plînge că Führerul dă prea puţină libertate colegilor săi

militari, iar asta a dus deja la faptul că acum Führerul decide problema intrării în acţiune a fiecărei companii în parte. Dar Dietrich nu e în drept să judece aceste lucruri. Führerul nu se poate baza pe consilierii săi militari. Aceştia l-au înşelat şi i-au jucat feste atît de des, încît acum el trebuie să se ocupe de
fiecare subunitate. Slavă Domnului că se ocupă el de acest lucru, căci altminteri situaţia ar ajunge şi mai rea".

Cît de caraghios sună toate acestea pentru ruşi ! Goebbels declară că cei mai apropiaţi consilieri militari ai lui Hitler îl înşelau deseori... Ar fi îndrăznit cineva să-l înşele pe tovarăşul Stalin ?! Apoi : dacă Führerul face totul singur, înseamnă că nu este Führer. Arta conducătorului, a comandantului, a căpeteniei, a Führer-ului constă tocmai în faptul de a găsi astfel de ajutoare pe care să se poată baza. Apropo, tocmai neştiinţa de a conduce, iar nu iarna rusească i-a rupt gîtul lui Napoleon la vremea sa. Odată acesta a exclamat amar : „În absenţa mea fac numai prostii". Însă
cine era vinovat? El însuşi - şi-a ales mareşali incapabili. În prezenţa lui Napoleon sînt genii, în absenţă... Şi Hitler a ajuns în situaţia în care nu avea încredere în nimeni în conducerea trupelor, nu se putea baza pe nimeni - şi era obligat să dea personal ordin de intrare în luptă pentru aproape fiecare companie.

Decenii întregi propaganda Kremlinului a răsucit, ca o molie în ghem, ideea: Stalin şi-a decapitat armata şi a rămas singur, fără generali înţelepţi. Însă, dragi tovarăşi, uitaţi-vă la Hitler ! În Germania, generalii inteligenţi au ajuns întotdeauna cu prisosinţă. Sarcina lui Hitler ca Führer nu
consta în a comanda singur fiecare grupare de armate (şi erau sute), regimente (erau mii), batalioane şi companii (erau zeci de mii), ci în a alege, pe timp de pace, dintre comandanţii germani pe cei mai inteligenţi, mai pricepuţi şi mai neînfricaţi. Apoi, pe timp de război, urma să-i avanseze pe cei

merituoşi şi să-i îndepărteze de la putere pe cei care nu justificau speranţele. Hitler n-a scos-o la capăt cu obligaţiile sale. Atîta timp cît totul a mers perfect, a fost înconjurat de comandanţi de oşti geniali; dar iată că Germania se află în criză - unde au dispărut geniile? O armată cu adevărat decapitată : comandantul suprem nu se încrede în nimeni, face totul singur, prin strategia sa a dus deja ţara pe marginea prăpăstiei - însă, dacă este să admită pe altcineva în problema conducerii, va fi şi mai rău.

Aşa spune şi Goebbels : există talente, numai că trebuie scoase la iveală. Pînă la înfrîngerea definitivă mai sînt două luni. Mai puţin chiar. N-ar fi timpul să-şi vină în fire? Au pierdut războiul, iar acum şi-au adus aminte că nu ar fi fost rău să-şi fi căutat generali inteligenţi. Goebbels se precipită,

dar Hitler nu se grăbeşte să-şi schimbe comandanţii, care au dovedit incompetenţă deplină. Însemnările din aceeaşi zi de 3 martie 1945 : „Gauleiterii sînt disperaţi de indecizia manifestată de Führer în cele mai importante probleme de cadre şi îmi cer în modul cel mai convingător să mă străduiesc să-l trezesc pe Führer să facă schimbări *in extremis* în conducerea aviaţiei militare şi în conducerea politicii externe germane” – „Comandantul suprem al *Wehrmacht*-ului şi Comandamentul general al forţelor terestre au solicitat în Turingia un număr de apartamente suficient pentru instalarea a 54 de mii de persoane. Cum poate aparatul unui comandament militar să comande un asemenea număr?! Această supradimensionare îl împiedică să mai poată îndeplini vreo sarcină...”. Însă aceasta nu este totul. În afară de Comandamentul suprem al *Wehrmacht*-ului (OKW) şi de Comandamentul general al trupelor terestre (OKH), în Berlin se aflau Comandamentul general al flotei (OKM) şi departamentul lui Göring - Comandamentul general al Forţelor Aeriene Militare (OKL), care numărau mii şi mii de birocraţi militari. În plus, exista birocraţia SS, a Gestapo-ului… Aşadar, Hitler comandă singur, fără să aibă încredere în nimeni - însă numai în OKW şi OKH are 54 mii

de paraziţi cu epoleţi de colonei, cu eghileţi pomposi ai Marelui Stat-Major, cu vipuşcă de general. Cu ce se ocupă toţi aceşti taie-frunză-la-cîini?

5 martie : „Nu înţeleg de ce Führerul, avînd o minte atît de înţeleaptă, nu se poate ţine deasupra Marelui Stat-Major, căci, la urma urmei, este Führer şi este obligat să ordone”.

7 martie : „La amiază am avut o consfătuire cu persoane competente din centrele militare de recrutare privind o simplificare radicală a înrolării. Ofiţerii acestor instituţii mi-au făcut impresia unor bătrînei incapabili şi prăfuiţi. Iar asemenea tipi au dirijat recrutările pe toată durata războiului!”.

8 martie: „Keitel a ordonat deja să se reţină 110 trenuri pentru evacuarea din Berlin a Comandamentului suprem al *Wehrmacht*-ului şi a Comandamentului general al trupelor de uscat. Aceşti fugari nu se vor deştepta niciodată. Aş fi vrut să ştiu cînd vor lua decizia să rămînă pe loc şi să se apere” - „Nu avem nici în sectorul militar, nici în cel civil un centru puternic de conducere; totul trebuie raportat Führerului, lucru posibil numai într-un număr infim de cazuri”. Hitler dă singur ordinele, însă între comandant şi subordonat trebuie să existe o legătură biunivocă. Comandantul poate da
ordine corespunzătoare situaţiei numai în cazul în care cunoaşte situaţia. Dar poate oare fiecare comandant de corp de armată, de divizie, de brigadă, de regiment, de batalion ş.a.m.d. să ajungă să telefoneze, să bată la uşa Führerului său şi să raporteze situaţia? Este posibil aşa ceva?

10 martie: „Rundstedt a îmbătrînit prea mult şi acţionează foarte des după şabloanele primului război mondial. De aceea, e puţin probabil să poată stăpîni situaţia care se complică în Vest” - „Ce uriaş este aparatul nostru militar de conducere! La un asemenea număr nu se simt decizii creatoare palpabile” - „Pentru laşitate în faţa inamicului, general-colonelul Fromm este condamnat la moarte”.

12 martie: „O bună parte din vină Führerul o pune pe seama lui Himmler” - „Deocamdată Himmler nu a justificat încrederea ce i s-a acordat prin numirea sa pe post de comandant militar. Führerul este total nemulţumit de el” (Cu patru zile înainte, pe 8 martie, apărea însemnarea: „Himmler se ţine foarte bine. Face parte dintre oamenii noştri cei mai tari”.) - „Îl întreb pe Führer de ce în asemenea probleme importante ale ducerii războiului nu dă pur şi simplu ordine. Führerul îmi răspunde că acest lucru nu ajută prea mult, deoarece, chiar şi atunci cînd dă ordine clare, executarea lor este împiedicată de sabotaj”.

Iată deosebirea ! Noi, ruşii, ne-am obişnuit să fim consideraţi nişte dezordonaţi. Dar, oare, şi-ar putea imagina cineva ca ordinul lui Stalin să nu fie executat? În clipele cele mai grele, critice, extrem de critice, cînd trupele lui Hitler se aflau la porţile Moscovei, cînd Moscova era gata să cadă, orice ordin al lui Stalin se executa pe loc. Repet : orice ordin ! Pe nemţi îi considerăm cea mai disciplinată naţie. Nu atît disciplinată, cît pedantă. Însă situaţia este următoarea : nimeni nu execută ordinele lui Hitler - ba acesta nici nu le mai dă, ştiind dinainte că oricum nimeni nu le va executa. La război este nevoie de o minte pătrunzătoare chiar la vîrful puterii şi o disciplină fără crîcnire pe toate treptele aflate mai jos. În aceasta şi constă diferenţa dintre Armata Roşie şi *Wehrmacht* : nemţii aveau probleme de disciplină. La ei nu era ordine. Fiecare general făcea după cum îl tăia capul, fără să se supună puterii supreme.

Goebbels continuă : „Führerul intenţionează să se lupte cu nesupunerea tot mai mare a generalilor prin intermediul creării unor tribunale volante sub conducerea generalului Hübner, cu misiunea de a cerceta fără întîrziere orice manifestare de nesupunere în mediul comandantului *Wehrmacht*-ului, de a-i judeca, condamna şi executa prin împuşcare pe vinovaţi după legile pe timp de război. Nu se poate ca în această fază critică a războiului fiecare să-şi poată permite să facă ce vrea. Însă cred că, totuşi, Führerul nu va atinge rădăcina problemei. Ar trebui să cureţe pătura

conducătoare a *Wehrmacht*-ului, căci dacă la vîrf nu se face ordine, nu-i de mirare că şi organele subordonate merg pe căile lor”.

Ia te uită ! Ar trebui curăţată pătura conducătoare a *Wehrmacht*-ului ! Corect. Dar tîrziu. Trebuia ca înainte de război să fie împuşcaţi o sută-două de generali şi atunci, la momentul critic, ceilalţi n-ar fi dus armata germană în abisul anarhiei. Nu se poate obţine victoria fără disciplină. Ordinul şefului este lege pentru subordonat! Acest lucru nu l-au înţeles nemţii, aici se află slăbiciunea lor. Hitler însă e bun. Este într-adevăr o realizare unică : să baţi cea mai disciplinată armată din lume în situaţia în care generalii nu execută ordinele puterii superioare.

Goebbels insistă : este necesară o curăţire a corpului de comandă superior. „Führerul îmi replică la acestea că nu există om care, de exemplu, ar putea conduce acum trupele noastre de uscat. Are dreptate atunci cînd spune că, dacă l-ar fi numit în acest post pe Himmler, catastrofa ar fi fost şi mai mare decît acum.”

Au trîntit cu pumnul în masă domnii naţional-socialişti. Este nevoie de un nou comandant al trupelor de uscat, însă candidaturile generalilor şi feldmareşalilor nici măcar nu sînt examinate. S-a anunţat un singur nume - şi nu este vreun militar, general sau feldmareşal, ci reichsführerul SS Himmler, obercălăul, căpetenia tuturor călăilor şi şeful tuturor lagărelor morţii. Nu are nici un fel de merite sau distincţii militare. Însă nici el nu merită să fie numit, căci va fi şi mai rău.

13 martie: „În anticamera Führerului aşteaptă generalii noştri. Vederea acestei adunături de oameni obosiţi acţionează deprimant. Este ruşinos că Führerul are atît de puţini colaboratori militari cu autoritate” - „Atît de măruntă este majoritatea consilierilor militari ai Führerului !”.

14 martie: „Colaboratorul meu Lize se ocupă cu verificarea *Wehrmacht*-ului în Olanda. A aflat acolo o situaţie foarte drăguţă şi nostimă: în Olanda s-au instalat destule state-majore, aduse din Franţa şi Belgia, iar acestea

duc în satele olandeze o viaţă paşnică, sorbind bere în tihnă”.

21 martie: „Generalii trimişi pe frontul din Saar nu au nici un rost”.

22 martie: „Rundstedt este prea bătrîn şi prea greoi”.

24 martie: „Avem indicaţii arhisuficiente. Ceea ce ne lipseşte sînt oamenii energici”.

26 martie: „Este necesară o reformă radicală - de sus pînă jos”. Ceva mai departe vom vedea ce se înţelege prin reformă”.

27 martie : „Gauleiterii noştri sînt prea bătrîni. Trebuiau făcute schimbări de personal cu cîţiva ani mai înainte, pentru că la 60-70 de ani oamenii nu mai sînt în stare s-o scoată la capăt cu aceste cerinţe grozave”.

28 martie: „Führerul a adunat în jurul său numai persoane slabe de caracter, pe care nu se poate baza în momente critice” - „În multe cazuri, gauleiterii noştri se dovedesc a fi complet neajutoraţi” - „Pur şi simplu este îngrozitor să-l vezi pe Führer - marele revoluţionar - înconjurat de asemenea persoane mediocre. El şi-a făcut un anturaj de militari, care e supus unor atacuri permanente din toate părţile. El însuşi îi numeşte pe Keitel şi pe Jodl «bătrîneii», care au obosit şi s-au uzat în aşa măsură încît, în situaţia actuală grea, nu mai sînt capabili de decizii cu adevărat mari”.

31 martie : „În ultimele 24 de ore Führerul a dormit doar două ore. Faptul se poate explica prin aceea că nu are ajutoare care să ia asupra lor marea parte a muncii de rutină. Astfel, a trebuit să-l trimită pe Guderian în concediu, pentru că acesta a devenit absolut isteric şi neurastenic” - „Doctorul Dietrich este un laş vădit, nu se descurcă în faţa sarcinilor provocate de criza actuală. În asemenea momente este nevoie de personalităţi puternice... Iar doctorul Dietrich nu ţine de această categorie...” - „Guderian nu are tărie de caracter. Şi este prea nervos” - „Se înţelege că în *Wehrmacht* se vor găsi destule talente eficiente, dar cu mare greutate”.

Goebbels nu scrie nimic despre flotă. Pentru că flota deja nu mai există. Însă în *Luftwaffe* este o degringoladă totală.

5 martie: „La comandamentul aviaţiei militare nu s-a schimbat nimic, ceea ce şi explică dezorganizarea ei totală”.

8 martie: „În expresii scurte, Himmler se referă la Göring şi Ribbentrop, pe care îi consideră vinovaţi de toate greşelile de război comise de conducerea noastră - şi aici are absolută dreptate. Însă nu ştie cum să-l facă pe Führer să se despartă de amîndoi şi să-i înlocuiască cu personalităţi noi, puternice” - „Dacă Göring va rămîne, acest fapt ameninţă să ducă, dacă nu a şi dus cumva, la o criză guvernamentală” - „Conducerea militară este deranjată peste tot de Göring şi Ribbentrop”.

11 martie: „Flota militară aeriană nu face nici cît o ceapă degerată”.

12 martie : „Ca personalitate, Göring a coborît mult şi a căzut în letargie. Führerul vorbeşte despre acest lucru fără echivoc... Ce tragedie pentru aviaţia noastră! A ajuns într-o decădere totală”.

14 martie: „Direcţia aviaţiei militare este o instituţie absolut coruptă şi de aceea este cu totul de înţeles propunerea lui Kerber de a fi pur şi simplu desfiinţată sau redusă la minimum întrucît, oricum ar fi, nu-şi mai poate executa misiunile” - „Aviaţia militară este o ruşine pentru partid şi pentru întreaga ţară”.

15 martie : „Nu se mai poate vorbi despre aviaţia militară ca despre un organism unitar şi o anume categorie de trupe, căci în această parte componentă a *Wehrmacht*-lui, corupţia şi dezorganizarea au atins dimensiuni incredibile”.

21 martie: „În componenţa Forţelor Aeriene Militare sînt totuşi un milion şi jumătate de oameni. Consider că ar fi suficienţi 300-400 de mii”.

22 martie : „Göring este absolut incompetent şi lipsit de har, dar nu i se poate găsi un urmaş”.

26 martie: „Structura rahitică a Forţelor Aeriene Militare”.
Cine este vinovat? Goebbels răspunde şi la această întrebare.

22 martie: „Tot ce povesteşte Führerul despre *Luftwaffe* sună ca o continuă învinuire adusă lui Göring. Şi cu toate acestea, nu se poate încumeta să rezolve problema reichsmareşalului. De aceea învinuirile sale sînt absolut fără obiect, fiindcă nu atrag după sine nici un fel de consecinţe”.

28 martie: „Führerul a înclinat într-o anume măsură să-l justifice pe Göring. Acesta, după spusele sale, nu este suficient de competent din punct de vedere tehnic, pentru a reuşi să sesizeze la timp tendinţele dezvoltării tehnicii aviatice. În afară de aceasta, Marele său Stat-Major îl înşală fără nici un fel de scrupule. Iar acum acelaşi Stat-Major îl înşală şi pe Führer - de pildă, în privinţa vitezei noilor avioane de vînătoare, strecurîndu-i cifre absolut neverosimile. Însă acum Führerul va pedepsi în chipul cel mai crunt fiecare minciună legată de importantele probleme militare. Se va amesteca fără cruţare în toate chestiunile, chiar şi în problemele organizatorice ale *Luftwaffe*”. Nici nu ştii de ce
să rîzi mai întîi. Al doilea război mondial se încheie, învinge cel care are dominaţia în aer. Germania a pierdut războiul aerian. Cauza: forţe militare aeriene perfect pregătite, cu un efectiv experimentat şi curajos, constructori de avioane germani realmente geniali, o industrie de avioane de prototip
înzestrată cu ingineri talentaţi şi maiştri cu fineţe de bijutier, iar deasupra tuturor - soldăţoiul semianalfabet Göring. Hitler a priceput că Göring „nu este suficient de competent din punct de vedere tehnic” în momentul cînd lui şi imperiului său nu i-a mai rămas decît o lună de trăit. Dar chiar
înţelegînd că Göring nu corespunde funcţiei ocupate, Hitler nu întreprinde nimic pentru îndreptarea situaţiei. Dimpotrivă, incompetenţa tehnică a lui Göring constituie o

justificare şi o apărare în ochii Führerului. Hitler ştie că statul-major al Forţelor Aeriene Militare îl înşală pe Göring şi chiar pe el însuşi - altfel spus, se ocupă cu cea mai ordinară mistificare, le aruncă praf în ochi, umblă cu cioace, îi duce de nas - dar acestea nu constituie o învinuire la adresa lui Göring, ci o justificare : sărmanul, e înşelat chiar de statul-major. Ehei, dacă tovarăşul Stalin nu că ar fi aflat, ci ar fi bănuit măcar că cineva vrea să-l ducă de nas...

În lumina acestor declaraţii ale Ministerului Propagandei hitleriste ar trebui să reexaminăm comunicatele statului-major al *Luftwaffe* despre marile biruinţe în aer. Însuşi Goebbels - cel mai mare mincinos (după Lenin) al secolului XX şi al tuturor secolelor precedente - ne spune că statul-major al Forţelor Aeriene Militare germane minte fără scrupule. Iar noi am fost învăţaţi să credem această minciună...

Iar Adolf Hitler ameninţă: mincinoşilor, am să vă fac, am să vă dreg... Aici e diferenţa: Stalin nu a ameninţat niciodată pe nimeni. Repet: NICIODATĂ PE NIMENI. Regula : pe vinovat iartă-l. Sau ucide-l. Ameninţarea este manifestarea prostiei, slăbiciunii şi neputinţei. Ameninţă cei ultragiaţi. Acest lucru îl face şi Führerul: s-a ascuns într-o cazemată de beton, strînge pumnii şi stropeşte cu salivă în toate părţile -acuşi-acuşi va fi mama fiarelor... Hitler este la putere de 12 ani. Timpul s-a scurs. A venit ceasul al doisprezecelea. Iar el nu şi-a dat seama că trebuie să facă ordine.

De dezastrul aviaţiei este vinovat el însuşi. Hitler răspunde personal pentru faptul că a pus în fruntea aviaţiei un prost semianalfabet, înzorzonat cu medalii, şi pentru că l-a menţinut pe Göring în acest post pînă în ultima zi. Chiar în ultima. Pe 29 aprilie 1945, Hitler şi-a scris testamentul politic, iar a doua zi s-a sinucis. În testament l-a scos pe Göring din toate posturile, i-a anulat toate ordinele şi medaliile, l-a exclus din partid (care deja nu mai exista). Fiindcă l-a tîrît după sine pînă în ultima zi şi pentru starea în care a ajuns aviaţia, Hitler poartă toată responsabilitatea.

Şi cu atît mai mult pentru tot ce s-a întîmplat cu trupele de uscat. Structura subordonării era următoarea: chiar la vîrf - Adolf Hitler, Führerul poporului german; lui i se subordonează comandantul suprem al *Wehrmacht*-lui, care este tot Adolf Hitler. Iar acestuia i se subordonează comandantul trupelor de uscat - dar şi aici e tot Adolf Hitler.

Iată cîte ceva din jurnalele lui Goebbels despre modul cum comanda Hitler.

15 martie : „Ar fi trebuit ca Führerul să nu ţină cuvîntări lungi în faţa colaboratorilor săi, ci să dea ordine scurte, iar apoi să ceară executarea fermă a acestor ordine”.

28 martie : „De regulă, Führerul este aproape de adevăr în judecăţile sale ; însă, în acelaşi timp, rareori trage concluzii corecte” - „Cîteodată lasă impresia că umblă cu capul în nori” - „În principiu, Führerul înţelege totul cum se cuvine, dar nu trage nici un fel de concluzii”.

Iar Goebbels vorbea de 54 de mii de trîntori în OKW şi OKH! Aceasta înseamnă că Hitler îşi dă cu stîngul în dreptul. Cine era comandant? Hitler însuşi. El personal conduce şi OKW-ul, şi OKH-ul. Nimeni nu îndrăznea să se bage în ciorba lui. El personal a puit generali-birocraţi pînă peste poate.

În jurnalul de 400 de pagini se vorbeşte mereu de unul şi acelaşi lucru: „O subordonare extrem de sucită în *Wehrmacht*” - „În partid nu există conducere” - „Din partea lui Bormann vine iarăşi un număr enorm de ordonanţe şi dispoziţii” - „În Germania nu există o mînă forte”. Concluzia finală a lui Goebbels este că în Germania există conducători militari talentaţi, fireşte, dar nimeni nu i-a căutat la timp - iar acum unde să-i caute ?

Goebbels are şi o consolare: „Anglo-americanii s-au dovedit a fi extrem de infructuoşi şi de rigizi în realizarea scopurilor lor militare. Nu gîndesc nimic nici în domeniul psihologiei militare, nici în cel al conducerii militare” (20 martie 1945).

„Churchill este un criminal bătrîn” (25 martie 1945).

Iată şi optica sa asupra lui Stalin.

8 martie: „Stalin mi se pare un mare realist faţă de descreieraţii anglo-americani”.

22 martie: „Stalin este un realist pînă în măduva oaselor”.

4 aprilie: „Stalin se adresează lui Roosevelt şi lui Churchill ca unor ţînci prostuţi”.

Goebbels îl priveşte pe Stalin cu invidie. Şi, pare-se, cu adoraţie. Pregătirea de război include o mulţime de elemente, dintre care cel mai important este curăţarea conducerii superioare de proşti, tîmpiţi, ticăloşi şi aventurieri. Şi Stalin s-a ocupat serios de această chestiune, deşi insuficient,
epurînd parţial corpul de comandă al armatei sale. Goebbels înţelege brusc, în pragul morţii, că în 1937 Stalin a avut dreptate. Iar Hitler...

Dezmeticirea a venit cam tîrziu. Pe 16 martie 1945: „Marele Stat-Major îmi prezintă o carte cu datele biografice şi portretele generalilor şi mareşalilor sovietici. E lesne să scoţi din această carte diferite informaţii din care să rezulte ce greşeli am comis noi în anii din urmă. Aceşti mareşali şi generali sînt, fără excepţie, tineri - aproape nimeni dintre ei nu trece de 50 de ani. Sînt oameni deosebit de energici, iar pe feţele lor se poate citi buna plămadă ţărănească... Pe scurt, sînt silit să trag concluzia neplăcută că aceşti conducători ai Uniunii Sovietice provin din straturile cele mai bune, populare ale societăţii şi sînt mai buni decît ai noştri”.

Această însemnare este cea mai înaltă apreciere făcută activităţii lui Stalin în 1937-1938.

Gîndul superiorităţii generalilor sovietici nu-l părăseşte pe Goebbels. Peste două pagini se întoarce la aceeaşi temă: „L-am informat pe Führer despre cartea pe care Marele Stat-Major mi-a prezentat-o spre analiză, privitoare la mareşalii şi generalii ruşi, adăugind că, pare-se, nu sîntem în stare să concurăm cu asemenea conducători. Führerul împărtăşeşte pe deplin opinia mea. Corpul nostru de generali este prea bătrîn, şi-a trăit traiul...”. Însemnarea

se încheie cu vorbele : „despre colosala superioritate a corpului de generali sovietic”.

Ehei, mai înainte alte cîntece se cîntau.

La întrunirea din 5 decembrie 1940 (citez după jurnalul de serviciu al generalului-colonel F. Halder), Hitler declara : „Rusul nu este perfect. Armata nu are comandanţi adevăraţi”. Acum se dovedea că rusul este perfect, iar Armata Roşie are comandanţi pe care Hitler nu-i are.

Pe 16 ianuarie 1941, Hitler declara generalilor săi despre generalii sovietici: „Comandamentul este lipsit de iniţiativă. Nu are suficientă putere de judecată”. S-a dovedit că are pe deplin.

Uneori, dezmeticirea s-a petrecut şi mai rapid. Pe 5 martie 1945, Goebbels scrie : „Stalin are o serie întreagă de militari eminenţi, dar nici un strateg genial; căci dacă l-ar fi avut, atacul sovietic, de exemplu, n-ar fi pornit pe capul de pod Baranov, ci în Ungaria. Dacă ne-ar fi lăsat fără petrolul maghiar şi austriac...”.

Goebbels a greşit. În aceeaşi zi, 5 martie 1945, cînd scria că ruşii nu au nici un strateg genial, doi mareşali ai Uniunii Sovietice - Rodion Iakovlevici Malinovski, comandantul Frontului 2 ucrainean, şi Feodor Ivanovici Tolbuhin, comandantul Frontului 3 ucrainean - au terminat pregătirea operaţiunii ofensive care avea drept scop principal privarea Germaniei de ultimele ei resurse de petrol din Ungaria şi Austria. Şi să nu credem că celor doi mareşali le-a venit concomitent ideea unei asemenea operaţiuni. Nicidecum. Pur şi simplu deasupra lor se afla încă un mareşal al Uniunii Sovietice - comandantul general suprem Iosif Visarionovici Stalin. Ideea de a rupe inamicul de sursele de petrol Stalin a enunţat-o oficial de mult - din 3 decembrie 1927 : „Cine are dominaţia în chestiunea petrolului, acela are şanse de victorie în războiul viitor”.

Cu mult înainte de război, Stalin a înţeles că trebuie să rupă Germania de România, apoi de Ungaria şi Austria. Tocmai de acest lucru erau preocupaţi mareşalii lui. Pentru respingerea ofensivei sovietice din Ungaria au fost alocate

cele mai bune unităţi ale Germaniei: armata 6 tancuri SS, echipată cu cele mai bune tancuri. În fruntea ei se afla cel mai bun tanchist german al momentului, S. Dietrich, distins cu Crucea de Cavalerie cu briliante. În fruntea grupării de şoc se afla elita elitelor - *Leibstandartess „Adolf Hitler*", adică divizia SS personală a lui Hitler. Uniforma: bonetă neagră cu
margine albă, pe bonetă - cranii de argint; pe stofa neagră a mînecii - numele Führerului cusut în fir de argint.

Goebbels fixează evenimentele cu acurateţe germană: „În porţiunea ungară a frontului situaţia capătă un caracter foarte critic" - „În Ungaria situaţia a devenit îngrozitoare. Aici am ajuns într-o situaţie foarte serioasă, care, cum s-a spus deja, este agravată de pierderea raionului maghiar de extragere a petrolului" - „Unităţile noastre SS n-au arătat cine ştie ce. Führerul a decis să dea o lecţie trupelor SS. Din ordinul său, Himmler a plecat cu avionul în Ungaria pentru a lua acestor unităţi însemnele de pe mînecă" - „Trupele SS din Ungaria nu numai că n-au reuşit să-şi pună în aplicare propria ofensivă, dar s-au şi retras, uneori chiar fugind în dezordine" - „Cînd îmi imaginez cum Himmler smulge acum însemnele trupelor SS, mi se face negru înaintea ochilor".

Citesc aceste lucruri cu o bucurie răutăcioasă: imperfecţii ruşi, *untermensch*, suboamenii au umplut de sînge mutra rasei superioare ! Iar dacă lovitura din Ungaria este o manifestare a genialităţii strategice, această genialitate îi aparţine tovarăşului Stalin. La momentul potrivit, în locul
potrivit. Un plan genial la vîrf - o subordonare fără crîcnire pe toate treptele inferioare. Operaţiunea este perfectă şi în proiect, şi în execuţie. Şi toate acestea pentru că Stalin a introdus în armată şi în stat un spirit al ordinii pentru care îl invidiază nu numai Goebbels, dar şi Hitler însuşi. Însemnarea din 5 martie: „Führerul are dreptate spunînd că... Stalin a făcut la timp această reformă şi acum se foloseşte de roadele ei. Dacă o asemenea reformă va fi impusă astăzi de înfrîngerile noastre, pentru succesul final

ea a întîrziat cam mult”. Prin reformă, şi Goebbels, şi Hitler înţeleg epurarea armatei prin intermediul lichidării fizice. La 28 martie: „Enunţ amănunţit Führerului ideea că în 1934, noi, din păcate, am scăpat din vedere necesitatea reformării *Wehrmacht*-ului, deşi aveam posibilităţi în acest sens. Ceea ce a voit Rohm, în fond, este corect, numai că nu trebuia admis ca acest lucru să-l facă un homosexual şi un anarhist. Dacă Rohm ar fi fost normal din punct de vedere psihic şi un caracter integru, de bună seamă că la 30 iunie ar fi fost împuşcate nu numai cîteva sute de ofiţeri SA [*Sturmabteilung*], ci şi cîteva sute de generali. Pe toate acestea s-a aşternut pecetea unei profunde tragedii, ale cărei consecinţe le resimţim şi astăzi. Atunci a fost momentul prielnic pentru revoluţionarea *Reichswehr*-ului. Însă din cauza unui anumit curs al evenimentelor, Führerul nu a
speculat momentul. Problema este acum dacă vom reuşi, în genere, să recuperăm ceea ce am pierdut atunci”.

Pînă şi Hitler şi Goebbels au înţeles că Stalin a acţionat corect, dar agitatorii noştri în ape tulburi strigă mereu: a decapitat, a decapitat, a decapitat, tragedie, tragedie, tragedie...

Dar oare n-ar fi timpul să ne gîndim la un aspect ciudat ? Înainte de război, Stalin a nimicit conducători de oşti geniali, dar a încheiat războiul cu o armată invincibilă şi cu o grupare întreagă de generali şi mareşali la fel de celebri: Rokossovski, Vasilevski, Dragunski, Malinovski, Govorov, Jadov, Konev, Vatutin, Cerniahovski, Novikov, Kuzneţov, Malinin, Badanov, Bogdanov, Antonov, Mereţkov, Kreizer, Rotmistrov, Rîbalko, Leliuşenko, Katukov, Berzarin, Puhov, Purkaev, Golovanov... Parcă poţi să-i enumeri pe toţi! Hitler însă nu şi-a decapitat armata, dar a încheiat războiul cu statul distrus, cu o armată zdrobită şi fără de cap. Aşadar, de ce despre Armata Roşie „decapitată” se scriu mii de cărţi,
articole şi lucrări ştiinţifice, iar despre armata fără de cap a lui Hitler nimeni nu scrie nimic ? Aş vrea să aflu de ce toţi

rîd de politica de cadre a lui Stalin, dar nimeni nu rîde de politica de cadre a lui Hitler? Căci tragedia armatei germane este evidentă. Şi ea constă în faptul că Hitler nu s-a pregătit de război, nu a împuşcat sute de generali înainte de război şi de aceea a pierdut războiul şi a fost nevoit să se împuşte pe sine.

Măreţia sau micimea strategilor se judecă după rezultatele războiului. Atunci haideţi să judecăm după rezultatele finale, haideţi să numărăm bobocii toamna!

Este bine să avem atuul la începutul jocului. Dar şi mai bine la sfîrşit. Să apreciem situaţia. La sfirşitul războiului, Stalin are o pleiadă de conducători de oşti celebri şi chiar geniali. Hitler nu are nimic. Aşadar, care este mai deştept dintre ei ?

Am fost deprinşi să apreciem rezultatele politicii de cadre a lui Stalin la nivel pur emoţional. Am fost deprinşi să gîndim la fel cum gîndeşte un beţiv, care e mînat de sentimente, nu de raţiune. Însă n-ar fi timpul să privim evenimentele din 1937 cu privirea trează, iar nu printre lacrimi de beţiv ?

Capitolul l

Altă cauză

În cursul mobilizării, practic tot corpul de comandă al Forţelor Armate este avansat.

1

Am fost deprinşi să gîndim în bloc. Pentru fiecare problemă, ideologii alcătuiau un program din fraze scurte, ca nişte săgeţi, fraze-adevăruri cu care ne umpleau capetele pînă la saturaţie. Trebuia să gîndeşti la fel cum merg deţinuţii în coloană - uniform. Un pas în lateral era socotit fugă de sub escortă, iar însoţitorul trăgea fără avertisment.

Programul-adevăr despre epurarea Armatei Roşii în 1937-1938 a fost elaborat în timpul lui Hruşciov şi băgat în capetele noastre. Arăta cam aşa :

1. Tuhacevski aproape că este un mare strateg.

2. Încă din 1935, Tuhacevski a prevăzut războiul cu Germania şi a avertizat asupra acestui lucru.

3. Tuhacevski a insistat asupra reînarmării armatei, iar prostul de Stalin şi lacheul său Voroşilov au respins propunerea lui Tuhacevski, fără să-l înţeleagă şi să-l aprecieze.

4. Blücher, Iakir, Uborevici, Putna, Alksnis, Vaţetis, Dîbenko şi toţi ceilalţi au fost giganţi ai cugetării şi ai faptei. Se înţelege că n-au pus la cale nici un complot.

5. Spionajul german a hotărît să decapiteze Armata Roşie în ajunul războiului, să-i extermine pe Tuhacevski şi alte genii. Nemţii „au pierdut” un document, iar Stalin, ros de suspiciune, a crezut plastografia...

6. Epurarea armatei a căpătat dimensiuni catastrofale. Din cinci mareşali ai Uniunii Sovietice au fost lichidaţi trei. Din cinci comandanţi de armată de rangul l - cinci. Din doi comisari militari de rangul l - amîndoi. Din doisprezece comandanţi de rangul 2 - doisprezece ş.a.m.d. În total au fost ucişi 40.000 de mari comandanţi militari.

7. Stalin a ucis geniile şi i-a lăsat pe proşti. Înfrîngerea Armatei Roşii din 1941 este urmarea directă a epurării din 1937-1938. Din cauza epurărilor, în 1941, comandanţii

sovietici, în marea lor majoritate, nu aveau experienţa corespunzătoare, căci se aflau în posturile lor de mai puţin de un an...

Cine a inventat toate acestea ?

2

Le-a inventat aşa-zisul spion hitlerist W. Schellenberg: uite, cică, ce deştepţi sîntem noi, ce operaţiuni am reuşit să urzim! L-am îmbrobodit pe Stalin însuşi, l-am înşelat, l-am prostit! Am decapitat fără război Armata Roşie cu mîna lui Stalin.

Cînd hitleriştii povesteau istorii uimitoare despre documente pierdute, nimeni nu riposta. Născocirile socialiştilor hitlerişti nu meritau răspuns. Nenorocirea este că marxiştii au preluat aiureala, au repetat-o şi au sporit-o de nenumărate ori. Iar Occidentul a preluat şi a răspîndit în cele patru puncte cardinale invenţia marxist-hitleristă despre Armata Roşie decapitată. Şi mulţi alţii o repetă fără să stea pe gînduri.

Iar agitatorii noştri o ţin una şi bună : exact aşa a fost, cît de prost a putut fi Stalin, n-a ştiut să aprecieze geniile. Iată ce spune consilierul preşedintelui Rusiei, generalul-colonel D.A. Volkogonov, încercînd să explice cauza lichidării mareşalului Uniunii Sovietice V.K. Blücher: a fost „un adevărat comandant”, înzestrat „cu o minte analitică”. La care adaugă: „Dar Stalin nu prea avea nevoie de astfel de oameni” (*Triumf i traghedia* [*Triumf şi tragedie*], vol. l, partea 2, p. 270). Din declaraţia generalului Volkogonov rezultă, fără tăgadă, că Stalin a fost un om nu prea inteligent şi nu se pricepea la strategie. Dacă ar fi priceput-o, ar fi făcut invers: ar fi împuşcat imbecilii şi ar fi păstrat geniile. Aceasta este
doar o frază, însă toate cărţile şi toate articolele generalului Volkogonov spun acelaşi lucru: Stalin a decapitat armata, Stalin nu avea nevoie de oameni capabili să gîndească, lui îi plăceau mai mult prostovanii.

Mi se pare că asemenea declaraţii ale lui Volkogonov şi ale altor ideologi de la Kremlin sînt jignitoare pentru poporul şi armata noastră. Tichia de August-prostul, care se încearcă a fi pusă pe capul lui Stalin, ne acoperă pe noi toţi cei care ne-am născut în timpul lui şi după. Orice străin cu care încep să vorbesc despre război îmi spune: sînteţi idioţi, n-aţi ştiut să vă păstraţi geniile, sînteţi paranoici, aţi crezut într-un fals ! Poveşti despre genii distruse şi idioţi înapoiaţi mintal terfelesc toată istoria noastră militară, mînjesc toate jertfele, toate faptele eroice şi suferinţele poporului. Despre ce fel de istorie militară poate fi vorba, dacă în fruntea statului şi armatei stă cretinul de Stalin, care nu are nevoie de conducători de oşti inteligenţi?

Discuţiile despre strategii lichidaţi, despre prostul de Stalin şi despre tovarăşii săi „imperfecţi" din punct de vedere mintal sînt jignitoare şi pentru popoarele din Europa Centrală: rezultă că Estonia, Lituania, Letonia, Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria, România, Germania de Est au fost subjugate de proşti, care nu se pricep la strategie. Ba lui Stalin i-au revenit şi China, şi Mongolia, şi Coreea de Nord...

Dar ideologii de la Kremlin nu mai contenesc: Stalin a nimicit titanii gîndirii strategice... a vlăguit... a decapitat... în 1941, comandanţii ocupau un post mai puţin de un an...

Iar o dată nu m-am mai putut abţine.

3

Ridic receptorul. Telefonez la consilierul preşedintelui Rusiei, doctorul în ştiinţe istorice şi doctorul în filosofie (marxist-leninistă), membrul corespondent al Academiei Ruse de Ştiinţe, deputatul Dumei de Stat, fostul şef al Direcţiei de Propagandă Specială, fostul şef al Institutului de Istorie
Militară (istoria noastră militară, care era pe linia propagandei speciale), profesorul, generalul-colonel Dmitri Antonovici Volkogonov. Mă prezint:

— V. Suvorov, alias Rezun, agent al tuturor serviciilor de spionaj imperialiste, duşman al neamului omenesc. Bună ziua, Dmitri Antonovici!

— Bună ziua. Iar o să ne „buşim” ?

— Iar, Dmitri Antonovici. Aţi scris o carte, însă nu poate fi aşa.

— Şi de ce, mă rog ?

— Nu poate fi pentru că nu a putut fi niciodată aşa.

El îmi aminteşte, cu glas molcom, că are acces la toate secretele fostei Uniuni Sovietice. Doar lui i s-a permis să vadă toate dosarele speciale ale Biroului Politic. Se interesează politicos dacă am acces la dosarele speciale, la arhivele lui Lenin, Stalin, Troţki, Molotov...

M-am gîndit, am cîntărit lucrurile, m-am uitat în tavan, am spus „eeeh”, am răsuflat adînc şi am recunoscut:

— Nu am acces la secretele Biroului Politic.

— Atunci cum o să ne certăm, frăţiore ? Ca întotdeauna, prin logică de spion?

— Ne vom descurca şi fără logică de spion. În cazul nostru ajunge pe deplin obişnuita logică ţărănească.

— Şi prin logică poţi combate faptele istorice şi documentele de arhivă strict secrete?

— Nu am de ce să combat faptele şi documentele, însă uitaţi-vă care sînt concluziile... Dmitri Antonovici, se putea să nu fi înţeles cele scrise, să fi interpretat eronat...

În acel moment ceva „a scîrţîit”. „A scîrţîit” la Moscova, iar pe mine, la Bristol, m-a făcut să mă crispez. Unu-zero. Trebuie să-i dau lui Dmitri Antonovici ceea ce este al lui Dmitri Antonovici. Era un om politicos. Ne-am scăpărat odată săbiile în pagini de jurnal... În articolele sale era în dezacord cu afirmaţiile mele violente, dar nu era ură. Era gata totdeauna să-şi asculte adversarul. De aceea l-am şi sunat, pentru că eram convins: e sau nu de acord, dar ascultă.

— Spune ! Ascult.

Şi mi-am spus părerea. Legenda marxist-hitleristă despre armata „decapitată” este formată din şapte părţi.

Să începem cu ultima. Această parte spune că la începutul războiului, din cauza epurărilor staliniste, comandanţii sovietici n-au izbutit să acumuleze experienţă, pentru că se aflau în funcţie de mai puţin de un an. Aşa este ?

— Aşa-i, mi se răspunde.

— Minunat. Accept punctul d-voastră de vedere, Dmitri Antonovici. Pentru cinci minute.

4

La început am fost de acord cu Dmitri Antonovici. Procedeul este următorul: să fii de acord. Formal. Apoi să faci speculaţii de pe poziţiile adversarului. Iată: să admitem că Dmitri Antonovici Volkogonov are dreptate sută la sută. Două sute la sută. Trei sute. Haideţi chiar să ne imaginăm că
în vara lui 1937, Stalin i-a împuşcat pe toţi comandanţii. Pe toţi pînă la unul. De la comandanţii de pluton pînă la mareşalii Uniunii Sovietice. I-a mînat în cariere părăsite şi i-a secerat cu mitraliera. Iar în locul lor a numit alţi comandanţi. Schimbarea totală a corpului de comandă. Ce s-ar fi întîmplat în această situaţie ? În vara lui 1941, toţi comandanţii numiţi trebuiau să aibă un stagiu de patru ani.

Cum s-a făcut că schimbarea s-a petrecut în 1937, iar în 1941, majoritatea covîrşitoare a comandanţilor avea un stagiu de serviciu în funcţiile ocupate mai mic de un an ?

Am spus aceste lucruri şi în receptor iar a scîrţîit. Doi-zero. Însă eu prevăzusem acest scîrţîit: s-a depărtat de receptor, a dat înapoi.

S-a auzit ca un zăngănit de sabie - generalul Volkogonov nu se predă: doar n-au împuşcat numai în 1937, ci şi în 1938.

Sînt de acord cu acest lucru. În totalitate. Sută la sută. Două şi trei sute la sută. Să admitem că toţi comandanţii numiţi în 1937 au fost duşi în cariere în anul următor şi seceraţi şi ei cu mitraliera. În şiruri lungi. Şi a fost numit la comandă un al treilea corp. În acest caz, al treilea corp de

comandă, înaintat în 1938, în vara lui 1941 trebuia să aibă trei ani de stagiu. Să spunem că în trei ani unii se vor fi dedat beţiei, alţii se vor fi înecat în vreun rîu... O sută, două, trei vor fi fost împuşcaţi în 1939, 1940, în prima jumătate a lui 1941. Putea să fie vreo deplasare, vreo mutare. Însă majoritatea trebuiau să rămînă la locurile lor. Cum de s-a întîmplat că schimbarea corpurilor de comandă s-a petrecut în 1937-1938, iar peste trei-patru ani, noii comandanţi nu aveau un an de serviciu în funcţie?

5

Problema poate fi privită şi din alt punct de vedere. La ruşi armata este mare. Şi patruzeci de mii nu e foarte mult. Se cunoaşte cifra corpului de comandă (azi se spune corpul ofiţeresc) al Armatei Roşii în februarie 1937: 206.000. Sursa: membrul Biroului Politic, comisarul poporului pentru apărare, mareşalul Uniunii Sovietice K.E. Voroşilov, în cuvîntarea strict secretă la plenara CC din februarie-martie. Stenograma a fost publicată în *Voenno-istoriceskom jurnale* (*Revista de istorie militară*) (nr. l, 1993,pp. 60-63).

Să presupunem că din 206.000 au împuşcat 40.000, adică mai puţin de 20%.

Întrebarea este aceeaşi, numai că sub altă formă: cum s-a putut întîmpla că au împuşcat mai puţin de 20 %, dar în 1941, MAJORITATEA comandanţilor nu aveau un an de serviciu în funcţia ocupată?

6

— Aşadar, care este chestiunea?

În glasul generalului se simte interesul - interesul profesionistului, interesul cercetătorului. Urma de neplăcere s-a stins, iar interesul a prins aripi. Toate ofensele personale sînt uitate, acum generalul-colonel Volkogonov caută răspuns la o întrebare: de ce, în 1941, comandanţii Armatei Roşii nu au anii de stagiu în posturile ocupate, dacă epurarea a avut loc cu trei-patru ani înainte de invazia

germană ? L-am trezit din amorţire pe Dmitri Antonovici. Iar apoi l-am şi convins. Dacă nu voi reuşi să mai conving pe altcineva, sînt totuşi liniştit, căci am tulburat pe un om cu întrebările mele, iar tulburîndu-l, i-am sugerat o altă soluţionare, pe care a acceptat-o, motiv pentru care mă mîndresc.

Mi-a căzut mie sarcina să-l conving pe acela care a avut acces la toate secretele lui Lenin, Stalin, Troţki şi la toate dosarele speciale ale Biroului Politic.

Oricine poate fi convins, dacă există exemple pentru comparaţie, căci totul se cunoaşte prin comparaţie. Pentru a înţelege această problemă, trebuie să comparăm situaţia corpului de comandă al Armatei Roşii... Cu ce ? Chiar şi cu *Wehrmacht*-ul hitlerist, fiindcă sînt lucruri comune. La noi a ieşit victorioasă revoluţia socialistă. Lenin este socialist, şi Hitler este socialist. Şi să nu-i numim pe hitlerişti „bruni" - aveau cămăşile brune, dar steagul lor era roşu. Lenin avea cămaşa albă, dar noi nu ţinem de tabăra albilor. Troţki avea un veston gri-verde, însă nu spuneam că este „verde". Lenin,
Hitler, Buharin, Himmler, Troţki s-au manifestat sub drapelul roşu, de aceea toţi trebuie numiţi „roşii". De ce să-i numim pe unii după culoarea drapelului, iar pe alţii după culoarea cămăşii? Ar fi incorect să le spunem „roşii-bruni". Nu este mai simplu să-i numim şi pe unii, şi pe alţii după culoarea sîngeroasei lor ideologii ? Dacă dorim să subliniem că avem în vedere ambele tipuri de socialişti, de ce nu le-am spune după numele părinţilor întemeietori ? Socialişti-leninişti, socialişti-hitlerişti - astfel s-ar exprima totul. Ideologia bolşevicilor şi a hitleriştilor este aproape aceeaşi. Şi scopurile sînt aceleaşi. Hitleriştii considerau că ei deţin socialismul adevărat, iar leniniştii - pe cel denaturat; dar şi leniniştii considerau că ei îl deţin pe cel adevărat, iar ceilalţi - pe cel deviant. La ei totul se baza pe ură. Şi la noi tot pe ură. Numai că la ei era ură de rasă, la noi ură de clasă. E mare diferenţa? Şi să nu uităm un lucru : părintele ideologic al lui Hitler a fost Gottfried Feder, cel care a chemat la

revoluţia
mondială sub lozinca de toţi cunoscută: „Proletari din toate ţările, uniţi-vă !”.

Se poate replica : Hitler nu a fost întotdeauna credincios dogmelor marxiste şi nu l-a urmat întru totul pe Marx. A deviat. De acord. Dar oare Marx însuşi a păstrat credinţă dogmelor sale? Oare Marx a urmat în toate învăţătura sa ? Nu cumva Marx s-a contrazis pe sine ? Oare nu el este cel care, la sfîrşitul vieţii, a ajuns la negarea totală a concepţiei sale? Nu Marx a spus : „Nu mai sînt marxist” ?

Vom mai vorbi despre ideologie. Acum să vorbim despre armată, care are o ideologie asemănătoare, un drapel roşu asemănător, scopuri asemănătoare. Cum stăteau lucrurile în cazul corpului de comandă al *Wehrmacht*-ului în preajma şi în prima perioadă a celui de-al doilea război mondial ?

Stăteau la fel ca şi la sovietici. Ba mai rău.

Începutul oficial al celui de-al doilea război mondial este la 1 septembrie 1939. În această zi, unităţile *Wehrmacht*-ului au intrat cu forţa în Polonia. La operaţiune au participat cinci armate împărţite în două grupări: „Sud” şi „Nord”. TOŢI comandanţii armatelor germane şi grupărilor de armate, TOŢI locţiitorii lor şi şefii de state-majore cu locţiitorii lor aveau stagiul în posturile ocupate mai mic de un an. Chiar mai mic de o lună. Dacă e puţin, adaug : sub zece zile.

Cei curioşi, luaţi biografia oricărui general hitlerist celebru şi verificaţi.

În mai 1940 are loc invazia în Franţa. Şi iar : majoritatea covîrşitoare a comandanţilor superiori şi, în general, tot corpul ofiţeresc al *Wehrmacht*-ului nu are mai mult de un an în funcţie.

Pe 22 iunie 1941, are loc atacarea Uniunii Sovietice. Tabloul este acelaşi: din nou generalii, dar şi întregul corp de comandă al *Wehrmacht*-ului este în majoritate în funcţie de mai puţin de un an.

Marxiştii şi hitleriştii ne-au învăţat pe noi, ruşii, să rîdem de noi înşine.

E lucru de laudă să-ţi vezi propriile defecte. Dar, înainte de a rîde, de ce n-am arunca o privire asupra inamicului ? Hitler a neglijat elementul atît de important al pregătirii de război care este epurarea armatei de aventurieri şi dezordonaţi. Hitler nu şi-a curăţat armata în acei ani, dar situaţia lui este aceeaşi ca şi la sovietici. E timpul să ne punem întrebarea: de ce s-a întîmplat aşa ?

Şi e timpul să înţelegem: altfel nu putea fi.

Capitolul 2

Despre primii zece

Peste hotare, diverşi gazetăraşi, din considerente bine cunoscute, încearcă să prezinte lucrurile sugerînd că noi, din cauza nimicirii unei şlehte de ticăloşi - Tuhacevski, Gamarnikovi, Uborevici şi alte canalii asemenea lor -, nu am avea în Armata Roşie un corp de comandă bun.

Comandant de corp de armată G. Stern.
Cuvîntare la Congresul al XVIII-lea al VKP (b) [1] *din 18 martie 1939*

1

În anii '30, cel mai mare titlu militar era acela de Mareşal al Uniunii Sovietice.

Ceva mai jos era comandantul de armată de rangul l.

Am fost învăţaţi că primii zece din conducerea militară superioară erau cinci mareşali ai Uniunii Sovietice şi cinci comandanţi de armată de rangul 1. Dintre cei cinci

[1] *Vsesoiuznaia Kommunisticeskaia Partia (bolşevikov)* - Partidul Comunist Unional (al bolşevicilor) (n.t.)

mareşali, Stalin a lichidat trei, iar dintre cei cinci comandanţi de armată de rangul l - pe toţi cinci. Ni s-a mai spus că Stalin n-a stîrpit pe cine s-a nimerit, ci pe cei mai buni: trei mareşali geniali - Tuhacevski, Egorov şi Blücher - au mers sub satîr, iar doi mareşali idioţi - Voroşilov şi Budionnîi -au rămas bine sănătoşi.

La prima vedere este îngrozitor.

La a doua, nu foarte.

Haideţi să ne imaginăm că în timpul epurării n-ar fi pierit trei mareşali ai Uniunii Sovietice, ci toţi cinci. Să ne închipuim că o dată cu cele trei genii, Stalin i-a împuşcat şi pe cei doi idioţi, Voroşilov şi Budionnîi. Ar fi fost mai bine sau mai rău pentru armată şi ţară? Capacitatea de luptă a armatei ar fi crescut în acest mod sau ar fi scăzut ? Cred că ar fi crescut. Cine poate contrazice acest lucru? Cred că printr-o asemenea mişcare, Stalin ar fi întărit armata, nu ar fi slăbit-o. De unde concluzia: dacă tovarăşul Stalin nu s-ar fi limitat la jumătăţi de măsură, nu s-ar fi culcat pe lauri, ci ar fi manifestat ceva mai multă hotărîre şi rîvnă la epurarea armatei, poporului, ţării şi armatei înseşi i-ar fi fost mai bine.

Şi să nu-mi reproşaţi mie cruzimea. Nu eu, ci statistica vorbeşte : tovarăşul Stalin a împuşcat puţini. Trei mareşali împuşcaţi e destul de rău, cinci mareşali împuşcaţi ar fi fost mai bine. Există vreo obiecţie împotriva statisticii ?

Apropo, Stalin nu a fost atît de prost pe cît ne este descris. Tovarăşul Stalin i-a îndepărtat de la putere şi pe Voroşilov, şi pe Budionnîi. Înainte de război, nici Voroşilov, nici Budionnîi nu ocupau posturi care să necesite experienţă, inteligenţă şi cunoştinţe. Ei nu mai luau nici un fel de decizii şi nu influenţau evenimentele în vreun fel. Aşa că, înainte de război, Stalin i-a îndepărtat de la putere pe toţi cinci.

Şi a procedat corect.

Sînt de acord, Stalin i-a eliminat pe mareşali prin diferite procedee: pe unii cu un glonte în ceafă, pe alţii printr-o avansare onorabilă, dar impotentă. În armată, la o

asemenea avansare se spune : l-au trimis să joace miuţa. În varietatea de metode de limitare a puterii mareşalilor s-a văzut limpede logica de fier stalinistă.

2

Toţi cei cinci comandanţi de armată de rangul l au fost împuşcaţi. Obiectivul a fost distrus 100%. Ce pierdere! Ce comandanţi! Ce strategi! Statistica epurării primilor zece : trei mareşali şi cinci comandanţi de armată de rangul 1. Opt din zece. Procentaj: 80%.

Aici mă văd nevoit să intervin şi să întrerup lamentarea generală. Voi corecta puţin lucrurile : în primii „zece" n-au fost tocmai zece, ci treisprezece comandanţi superiori. Mareşali au fost cu adevărat cinci, dar comandanţi de armată de rangul l au fost opt. Cinci comandanţi de armată de rangul l au fost împuşcaţi, dar trei au rămas, au trecut cu bine epurarea, au fost avansaţi şi, în 1940, toţi trei au ajuns mareşali. Numele lor: B.M. Şapoşnikov, G.I. Kulik, S.K. Timoşenko.

Aceştia trei n-au încăput în teoria nimicirii comandanţilor de armată de rangul l, de aceea au fost excluşi pur şi simplu din statistică, scăpînd astfel atenţiei cercetării ştiinţifice. Iar dacă sînt amintiţi, poveştile despre nimicirea totală îşi pierd din prospeţimea iniţială.

3

Dar bocetele nu mai contenesc: din cinci, toţi cinci, din cinci, toţi...

Cînd aud asemenea glasuri, spun calm istoricilor comunişti : bine, nu aţi auzit nimic niciodată despre Timoşenko, Kulik şi Şapoşnikov - dar măcar vă amintiţi numele celor cinci împuşcaţi ?

Dragă cititorule, să facem o probă: să închidem ochii şi să repetăm în minte cele cinci nume ale comandanţilor de armată de rangul l care au căzut victime monstruoasei fărădelegi. Toţi cinci au acelaşi titlu, dar funcţiile ocupate

au fost diferite. Ar fi de dorit să-l numim pe primul, care a ocupat poziţia cea mai înaltă în Forţele Armate. V-aţi adus aminte ? Nu ? Nu puteţi ?

Da, nu poţi să ţi-i aminteşti pe toţi deodată. Ne-au tot bătut la cap : cinci din cinci, cinci din cinci, cinci din cinci! Dar nu ne-au spus numele celor cinci. N-am întîlnit nici un istoric occidental care să-şi amintească cele cinci nume. Mulţi clamează tragedia Armatei Roşii, dar nimeni nu a aprofundat detaliile.

Şi în Rusia, nu ştiu din ce pricină, nimeni nu se înghesuie să le analizeze. Doi istorici comunişti, V. Rapoport şi I. Alekseev, au scris o carte despre epurarea din armată. Cartea a fost editată peste hotare ca fiind, cică, un alt punct de vedere foarte îndrăzneţ. Lucrarea are cinci sute de pagini. La
sfîrşit se află o listă a geniilor lichidate, între care numai trei comandanţi de armată de rangul 1. Nu cinci din cinci, doar trei. Aici există o inadvertenţă. Este o mare diferenţă: au fost împuşcaţi cinci sau numai trei? Aşadar, cîţi au fost împuşcaţi? Îndeobşte cinci, dar comuniştilor nu le vine la îndemînă să le zică pe nume. De aceea au scornit un truc: îi numesc numai pe cei împuşcaţi în 1937-1938, neluîndu-i în calcul pe cei împuşcaţi în 1939 şi mai tîrziu. De ce? Logica ne sugerează că trebuiau să-i numească mai întîi pe cei care au fost împuşcaţi mai aproape de război, aceştia fiind mai greu
de înlocuit, deoarece un nou comandant care ajunge în post înalt are mai puţin timp pentru a-şi însuşi noua funcţie. Tot patosul cărţii lui Rapoport şi Alekseev în aceasta constă: au fost împuşcaţi nu numai în 1937-1938, ci, izolat, şi în 1939, 1940 şi chiar în 1941. Dacă este aşa, daţi nume. Nu, spun tovarăşii cercetători, îi vom numi numai pe cei care au fost împuşcaţi pînă în 1939... Istoricii comunişti au dat de ştire întregii lumi că Armata Roşie a fost, chipurile, decapitată. Părea că este în interesul lor să dea cît mai multe nume - cu cît sînt mai multe nume, cu atît mai mult se vor apropia de adevăr legendele lor. Pentru ei este deosebit de

important să dea nume din cercul cel mai înalt al comandanţilor militari.

Însă nu, nu se dau nume. Se ruşinează.

Au de ce să se ruşineze: postul cel mai înalt între cei cinci îl ocupa comandantul de armată de rangul l Frinovski Mihail Petrovici.

Aţi auzit de acest strateg ?

4

În momentul arestării sale, M.P. Frinovski ocupa înaltul post de comisar al poporului - adică de ministru - al Flotei Marinei Militare (VMF) a URSS. Restul comandanţilor de armată dintre cei cinci nu aveau funcţii cu răspundere atît de mare: unul era locţiitor al *narkom*-ului [1] VMF, trei erau comandanţi de regiuni.

Cine este acest Frinovski, comandant de flotă? Cine este această victimă nevinovată a monstruoasei nelegiuri ?

Mihail Petrovici Frinovski avea rang militar, şi de aceea neiniţiaţii aveau impresia că ar avea vreo legătură cu Armata Roşie. Însă el era din alt departament, cel de la Lubianka - era prieten al poporului, cekist [1]. Trecutul lui Frinovki este învăluit în ceaţă, ca şi trecutul legendarului erou al răz-
boiului civil, tîlharul şi violatorul Grigori Kotovski. Ca şi Kotovski, Frinovski provenea din mediul penal criminal. Avea o îndelungată carieră bandito-cekistă, plină de aventuri de tot felul. După prăbuşirea Imperiului Rus, în organele de securitate ale noii puteri au năvălit în stol de corbi vagabonzii şi aventurierii. Frinovski a fost cel mai norocos dintre ei. Se mîndrea cu reputaţia că a tăiat şi a spînzurat pe capete. A parcurs toate treptele ierarhice în departamentul de pedeapsă şi, la 16 octombrie 1936, a

[1] *Narkom* - abreviere de la *narodnîi komissar* (comisar al poporului) (n.t.)

[1] De la *Ceka* (*Cirezvîciainaia komissia po borbe c kontrrevo-liuţiei i sabotajem* – Comisia extraordinară de luptă împotriva contrarevoluţiei şi sabotajului), predecesoarea NKVD-ului şi KGB-ului (n.t.)

devenit locţiitor al tovarăşului Ejov. A fost numit, ca şi Ejov, chiar în preajma
epurării şi tocmai pentru a fi demascat, arestat, torturat pentru a i se smulge mărturisirea şi împuşcat. Întregul proces de epurare a Partidului Comunist, Armatei Roşii şi a celor din NKVD s-a aflat în seama conştiinţei sale revoluţionare. Din 15 aprilie 1937, adică de la începutul operaţiunii de epurare a armatei, M.P. Frinovski n-a mai fost pur şi simplu locţiitorul, ci primul locţiitor al lui Ejov şi, totodată, şeful Direcţiei generale a securităţii statului din NKVD al URSS. În lanţul de organizatori şi diriguitori ai epurării el era al patrulea: Stalin - Molotov - Ejov - Frinovski. În 1937-1938, toate dosarele comisarilor poporului, ale mareşalilor, comandanţilor de armată de rangul l şi 2, ale amiralilor, comandanţilor de corp de armată, ale comandanţilor de divizie şi de brigadă au trecut direct pe la el. Frinovski a participat direct la arestări, la interogatorii, la torturi şi execuţii. Amintirile despre el frapează prin monotonie: mutră de bandit, tunsoare de bandit, pe mîini imprimate însemne din recuzita romantismului banditesc, exprimare de bandit şi suflet de bandit.

S-a veselit mult tovarăşul Frinovski la viaţa sa. Pe măsură ce trecea timpul, viaţa lui devenea tot mai veselă.

Dar i-a venit şi lui rîndul.

5

Data de 29 iulie 1938 constituie culmea terorii. Maurii şi-au făcut datoria, tovarăşii mauri pot să plece. În august 1938, puterea lui Ejov şi Frinovski a luat sfîrşit. Încă nu formal, dar practic. Tovarăşul Stalin i-a depărtat, cu multă grijă, pe prietenii poporului de frîiele puterii. Pe 8 septembrie
1938, M.P. Frinovski a fost, cică, avansat - dar nu-ţi trebuie prea multă isteţime ca să-ţi dai seama: tovarăşul Stalin „l-a trimis să joace miuţa” şi pe Frinovski, ca şi pe mulţi alţii

înaintea lui. Funcţia lui: narkom al Flotei Marinei Militare. Acest comandant de flotă nu prea avea habar de domeniul său. Se înregistrează un singur caz cînd comandantul flotei Frinovski a călcat pe puntea unei nave de luptă: în 1932, cînd a inspectat şalupele fluviale grănicereşti de pe Amur. Marele umorist Stalin l-a trimis pe Frinovski la flotă fără să-i dea vreun grad de ofiţer de marină, fără tricou şi beretă de marinar. Ce-i drept, ancore, sirene şi colaci de salvare acopereau trupul robust al „babacului" Frinovski (şi prieteni,
şi duşmani, unii cu răutate, alţii cu duioşie, îl numeau „babacu'") - dar, în afară de acestea, nimic nu-l lega de flotă. Comandantul flotei Frinovski mergea pe coridoarele ministe-rului său în cizme, cu pantaloni bufanţi şi ghimnastiorcă [1] de camuflaj, printre lupii de mare în uniforme negre.

Cum să conducă Ministerul Flotei Militare un om care nu a lucrat în flotă şi care nu ştie nimic despre aceasta ? Dar nici nu conducea. El făcea ceea ce făcea şi mai înainte: curăţa flota de „elementele nesănătoase" şi de spioni.

Istoricii comunişti încearcă să-l pomenească mai rar pe Mihail Petrovici Frinovski. Biografia lui plină de aventuri se adaptează anevoie la viaţa marilor strategi-mucenici. Mutra lui patibulară strică şirul luminos de portrete ale genialilor gînditori militari. Dacă totuşi este amintit, istoricii încearcă să atenueze sintagma „comandant de flotă" folosind expresia „cu un trecut nu prea luminos". Prin astfel de vorbe adulatoare se creează impresia că mai înainte, în trecut, nu a făcut fapte dintre cele mai luminoase, însă apoi s-a corectat, s-a recălit şi a ajuns la Interne. Însă nu e nicidecum aşa. Frinovski a fost şi a rămas mereu un criminal, pînă la acel glonte în ceafă care a pus capăt sîngeroasei sale biografii. Pur şi simplu s-a mutat dintr-un mediu criminal în altul, unde a şi avut succes. Însă deasupra „babacului" Frinovski era unul şi mai tare: tovarăşul Stalin...

[1] *Ghimnastiorcă* - bluză militară rusească (n.t.)

6

Pe 6 aprilie 1939, încheindu-şi ziua de muncă, comandantul flotei Frinovski s-a suit în maşina de serviciu, ca să meargă acasă. Dar şoferul său personal şi cei din garda de corp nu l-au dus acasă, ci l-au băgat la dubă. Subordonaţii de pînă mai ieri de la Direcţia generală a securi-tăţii statului din NKVD au adus acuzaţii comandantului lor şi au deschis acţiunea penală. Frinovski a recunoscut totul şi pe 4 februarie a primit ultima sentinţă, de mult şi pe deplin meritată. În aceeaşi zi a fost executat şi fostul narkom de Interne, comisarul general al securităţii statului, tovarăşul Ejov Nikolai Ivanovici.

Iar cînd ni se va mai spune că din cinci comandanţi de armată de rangul l au fost împuşcaţi toţi cinci, să replicăm cu prudenţă: cinci din opt... Iar apoi să ne amintim că primul pe linie ierarhică dintre cei cinci executaţi a fost marele comandant al flotei. O, victimă inocentă a bunului plac ! O, mare strateg, dacă nu te-ar fi ucis, cum ţi-ai mai fi arătat tu talentul de comandant al flotei !

7

Am amintit de un singur bandit, dar am descoperit un întreg fenomen.

Anvergura oprimării comuniste şi dimensiunile aparatului opresiv au fost tăinuite întotdeauna. Au existat cekişti, ca să spunem aşa, „vădiţi”, dar au fost şi dintre cei ascunşi, tăinuiţi. Existau hoarde nenumărate de prieteni ai poporului bine „acoperiţi”, ca şi cum n-ar fi fost niciodată în organele coercitive. Tovarăşii lucrau în Komsomol, în sindicate, în economie... Există şi un termen special în acest sens: a lucra sub acoperire, în glumă – sub acoperământ. În Armata Roşie şi în Flotă existau astfel de oameni. Cete considerabile de securişti trăiau şi lucrau sub acoperirea corpului de comandă al Armatei Roşii. Erau socotiţi comandanţi de oşti şi de flotă, purtau grade militare

pînă la cel de comandant de armată de rangul l, dar nu erau comandanţi de armată.

De aici încolo, cînd abordăm problema statisticii epurării armatei şi flotei, să manifestăm mai multă atenţie şi să ne interesăm: care dintre aceste victime inocente, comandanţi de armată şi de flotă, NU A FOST călău şi bandit?

Puţin mai jos de primii zece mareşali şi omandanţi de armată de rangul l erau comandanţii de armată de rangul 2. Mai demult, comunistul A.I. Todorski a publicat o statistică a „victimelor nevinovate”. Printre altele citim: din 12 comandanţi de armată de rangul 2 au fost împuşcaţi toţi 12.

Această statistică e repetată în studiile ştiinţifice de o mie de ori. A făcut înconjurul lumii. Şi pare îngrozitoare... pînă ce aprofundam detaliile. Imediat ce pătrundem în miezul lucrurilor, descoperim o inadvertenţă: se vorbeşte despre 12 comandanţi de armată de rangul 2 care au fost împuşcaţi, dar nu se dau decît 10 nume. Să luăm seama la aceeaşi lucrare a lui Rapoport şi Alekseev, la listele celor ucişi publicate în *Revista de istorie militară* (1993, nr. 2): sînt numai zece nume. Ce se ascunde sub aceste inadvertenţe? Să încercăm să ghicim.

Iar cînd ni se spune iarăşi că din 12 comandanţi de armată de rangul 2 Stalin a lichidat pe toţi 12, să oftăm amar şi să cerem smerit: daţi lista lor, vă rog !

Capitolul 3

Despre cei 40.000 de comandanţi

Oratorul care doreşte să seducă gloata, trebuie să facă abuz de expresii tari, să exagereze, să încredinţeze, să repete şi să nu încerce niciodată să demonstreze ceva cu ajutorul raţionamentelor.

1

La fiecare regulă, pe mine mă interesează excepţia.

Regula de neclintit a iubitei noastre patrii este: să nu arunci afară gunoiul din izbă. Gunoiul se bagă sub covor. Orice s-ar întîmpla, noi avem un singur refren: totul e perfect, ce faţadă frumoasă avem! A explodat reactorul de la Cernobîl, dar noi tăcem chitic. Vîntul a dus radiaţiile în Suedia şi suedezii ne-au prins cu mîţa-n sac. Atunci recunoaştem : da, a fost ceva... mai nimic-nimicuţa. Dacă vîntul ar fi bătut în altă parte, înspre Kazahstan sau Siberia, dacă nimeni nu ne-ar fi dat de gol, atunci n-am fi zis nimic. Cum am tăcut în privinţa distrugerii stratului de sol fertil. Cum am tăcut la experienţele atomice ale mareşalului Jukov asupra a zeci de mii de soldaţi şi ofiţeri la poligonul Toţkoe.

Se socotea că acolo, la ei, în putredul Occident, oamenii mor din cauza bolilor şi de foame, şomerii suferă stînd la rînd, acolo societatea e alarmată de creşterea criminalităţii, însă la noi copiii rîd la soarele care luminează tot mai vesel, la noi răsună cîntecul ciocîrliilor, rachetele noastre brăzdează

fruntariile Universului, iar rachetele lor explodează din te miri ce. La noi nu se putea întîmpla aşa ceva. În fine, o dată s-a întîmplat: cînd a ars mareşalul Nedelin la startul rachetei, dar atît... Nu putea fi ascunsă moartea în explozie a unui mareşal. Însă presa a tăcut chitic în privinţa celorlalţi, care au murit o dată cu el.

Lucrurile erau aranjate în aşa fel încît la noi nu se prăbuşeau poduri, nu săreau în aer uzine, la noi nu se întîmplau catastrofe feroviare, la noi nu exista criminalitate... Aşa, în general, exista, dar se reducea neîncetat, tinzînd către zero. Şi tot ceea ce nu era cum trebuie ne străduiam să învăluim, să netezim. Au fost exterminate milioane de mujici, s-a rupt grumazul ţărănimii,

după care cumpărăm grîne din America. La ei creşte alt grîu în loc, dar aurul nostru nu se mai întoarce. Cît aur să fi dat oare? Secret. Dar ce spun manualele noastre în acest sens? Vorbesc despre victoria organizării colhoznice, despre progres.

Dar cîţi ţărani au fost exterminaţi ? Secret. Cîte biserici dărîmate? Secret. Cîţi nobili, negustori, ingineri au fost lichidaţi? Iarăşi secret. Într-un cuvînt, tot ce este negativ este secret. Aceasta este regula pentru ca autoritatea măreţei noastre Patrii să nu fie subminată.

Ar părea că nu avem motive să ascundem un cutremur. Dimpotrivă, trebuie înştiinţată întreaga lume. În spatele cutremurului poţi pune toate eşecurile şi erorile noastre. Datorită cutremurului poţi primi ajutor din străinătate... Dar nu este aşa. La noi şi cutremurul a fost ţinut secret. Cutremurul din 1948 de la Aşhabad a rămas secret mulţi ani, străduindu-ne să arătăm lumii că în socialism nu numai că nu există criminalitate, dar nu se întîmplă nici catastrofe naturale.

La noi, oricine pune mîna pe condei ştie prea bine: hai să scriem de bine, să lăudăm, să preamărim. Despre cele rele să tăcem ! Este o cale pasivă. Aşa nu merge. Cele rele trebuie negate cu virulenţă: la noi nu există rău ! Nu există şi nici nu poate fi ! Prin însăşi natura socialismului ! În aceasta constă superioritatea noastră !

Aceasta este regula.

Dar regula are şi excepţii.

1

Întrebăm: cîţi comandanţi ai Armatei Roşii au fost ucişi înainte de război? Primim răspunsul într-o clipită: 36.761 !

De fapt, nici nu trebuie întrebat. Cu orice ocazie, din orice prezidiu se strigă: 36.761 !

În orice manual: 36.761! În fiecare pagină de ziar dedicată aniversărilor: 36.761! Dar asta nu-i totul. Se mai adaugă : iar în flotă peste 3.000. Totalul: 40.000 de

comandanţi ucişi !

Tovarăşi, dar este o anomalie ! Numărul celor care au murit la cutremur este secret de stat - ca şi cutremurul însuşi. Dar din cine ştie ce pricină, numărul ofiţerilor executaţi nu e secret.

De ce? Dacă cei de la putere ar fi dorit să ascundă această cifră, ar fi ascuns-o. Dar puterea a repetat cifra de mii de ori.

Punem întrebarea: cîte tancuri erau în Armata Roşie în 1941 ? Ni se răspunde : erau învechite. Întrebăm „cîte? „ şi primim răspuns la altă întrebare. La fel şi cu avioanele: cîte ? Răspuns: erau nişte sicrie zburătoare. Tot aşa ni se răspunde la întrebarea despre criminalitate. Întrebare : care este
cifra? Răspuns : se reduce neîncetat... De la an la an.

Ce ţară uimitoare avem ! Nimeni nu a spus desluşit numărul tancurilor şi avioanelor de luptă din Armata Roşie în momentul invaziei germane. Secret. Dar 40.000 de comandanţi împuşcaţi nu este un secret.

Şi fiecare scriitoraş exclamă cu entuziasm ca la descoperirea pămînturilor virgine: 36.761! Plus cei din flotă !

Fratele meu istoric, ai în faţă o excepţie de la regulă strigătoare la cer. De aceea, înainte de a repeta iar această cifră - 40.000 de comandanţi ucişi -, cugetă: de ce ţi-au dezvăluit această cifră ? De ce nu au ascuns-o ? Care este motivul pentru care cei de la putere umflă această cifră ? Care este interesul ?

3

Ni s-a repetat mult timp: Stalin a ucis generalii, a ucis generalii, a ucis generalii. Pe urmă: 40.000, 40.000, 40.000.

Nu e de mirare că aceste mesaje s-au contopit în unul singur: Stalin a ucis 40.000 de generali.

Haideţi să ne dumirim.

Să analizăm un exemplu. În prezent, în armata britanică

sînt trei divizii. În fiecare divizie, cîte un general. Trei în total. Deasupra lor avem un comandant de corp de armată, locţiitorul său şi şeful de stat-major al corpului - încă trei. Pentru pregătirea corpului ofiţeresc există un institut militar. Acolo este un general. Pentru pregătirea corpului tehnico-ingineresc există un colegiu: doi generali. Mai este academia pentru pregătirea corpului superior de comandă - doi generali. Şi să mai punem cîţiva generali la Ministerul Apărării... Se mai pot născoci încă două-trei posturi. Însă, oricum te-ai suci, nu ies mai multe funcţii de general.

Iar noi avem 40.000 de generali? De unde i-au scos?

În anii '20 şi '30, numărul diviziilor din Armata Roşie s-a schimbat mereu, dar a fost în jur de 100. Era deci nevoie de 100 de comandanţi de divizie. Pentru coordonarea acţiunilor diviziilor trebuiau 25-30 corpuri de armată - cîte trei generali la statul-major al fiecărui corp. Adăugăm la aceştia şefii institutelor de învăţămînt şi academiilor militare, comandanţii regiunilor militare, locţiitorii lor şi şefii de stat-major, adăugăm corpul superior de comandă al organelor centrale de conducere din Forţele Armate şi tot nu ajungem pînă la o mie. 40.000 de generali? Dacă au fost într-adevăr atîţia, atunci - scuzaţi-mă ! - ar fi trebuit lichidaţi fără cruţare: prea mulţi s-au prăsit.

În 1937, Armata Roşie cuprindea 1,1 milioane de oameni. Dacă Armata Roşie avea 40.000 de generali, înseamnă că la fiecare 27 de soldaţi, sergenţi şi ofiţeri revenea cîte un general. Fiecare pluton cu generalul său.

Fireşte, nu a fost niciodată aşa şi nici nu putea fi.

De aceea să ţinem minte: nu 40.000 de generali, ci 40.000 de generali şi ofiţeri.

4

În spionaj există o expresie: „să ciocăneşti sursa”. De unde provine? Nu ştiu. Există o altă expresie cu acelaşi înţeles: „să scotoceşti noptiera”. Expresia vine de la o anecdotă foarte veche:

— Cetăţene Rabinovici, de unde luaţi atîţia bani ?
— Din noptieră.
— Dar cine-i pune acolo ?
— Soţia.
— Dar ea de unde-i ia ?
— Îi dau eu.
— Dar dumneavoastră de unde-i luaţi ?
— Domnule anchetator, v-am spus doar: din noptieră.

Expresiile acestea din limbajul serviciilor de informaţii au în vedere următorul fapt: mergi la raport, raportezi inteligent şi limpede, totul se potriveşte, totul se îngemănează. Dar ţi se pune întrebarea: asta din ce noptieră este ?

De aceea regula este: nu raporta nimic din acele informaţii a căror provenienţă nu este stabilită exact. Mai întîi „sapă" pînă la sursa iniţială.

Păcat că istoricii noştri nu scotocesc noptiera şi nu ciocănesc sursa : cineva, undeva a scăpat o vorbă, cineva a dat o cifră care a tunat în întreaga lume : 40.000 ! 40.000 ! 40.000 !

Komsomolskaia pravda scrie despre 40.000 de comandanţi exterminaţi. Să-i buimăcim puţin pe tovarăşi cu următoarea întrebare: din care noptieră sînt luaţi cei 40.000? Din *Pravda* ? Dar voi de unde ? Din *Ogoniok* ? Dar în *Ogoniok* de unde au ajuns? Din *Zvezdocika*... Dar la dumneavoastră?

Cercul se închide repede. Iar noi toţi sîntem în aceeaşi noptieră. Şi nu o scotocim deloc, şi nu ciocănim sursa.

Din cauza repetării lor de mii de ori, aceste informaţii s-au transformat într-un „adevăr" incontestabil, care bîntuie în toată lumea cu nonşalanţă.

Cine a pus lemnele pentru a se isca acest foc ?

5

La 29 iulie 1938 a fost vîrful terorii. După această dată teroarea a scăzut brusc. Pe 19 septembrie 1938, şeful

secţiei 6 din Direcţia corpului de comandă al RKKA [1], colonelul Şireaev, i-a prezentat locţiitorului comisarului poporului pentru apărare, comisarul militar de rangul l E.A. Sciadenko, o informare privind numărul comandanţilor trecuţi în rezervă din rîndurile RKKA în perioada de la începutul anului 1937 pînă în septembrie 1938. Documentul se păstrează la Arhiva de Stat, fond 37837, opis 10, dosar 142, p. 93, şi a fost publicat de generalul-maior de justiţie A.T. Ukolov şi de colonelul V.I. Ivkin în *Voenno-istoriceskii jurnal* (nr.l, 1993, p. 56).

Aceasta este sursa primară. Cifrele sînt următoarele : în 1937 au fost trecuţi în rezervă 20.643 de oameni, în 1938 - 16.118. Iată de unde au ieşit 36.761.

Însă în informaţie nu este vorba de EXECUTAŢI, ci de DEMIŞI.

În 1954, această informaţie era document secret şi la ea avea acces un număr foarte restrîns de oameni lipsiţi de orice scrupule, care au săvîrşit o crimă împotriva istoriei, a ţării şi
împotriva poporului. Ei au anunţat cifra: 36.761. Se pare că de la această cifră fiecare a tras concluzia logică : dacă e trecut în rezervă, înseamnă că este arestat, iar dacă este arestat...

Dar nu este aşa. Trecut în rezervă nu a însemnat întotde-auna arestat. Iar dacă e arestat, n-a însemnat întotdeauna că a fost împuşcat.

Informarea aduce şi date suplimentare: din cei trecuţi în rezervă în 1937 au fost arestate 5.811 persoane, iar în 1938 - 5.057 persoane. În total au fost arestate 10.868 persoane.

E o diferenţă, nu-i aşa? 40.000 de EXECUTAŢI sau 10.868 de ARESTAŢI ?

Arestarea şi împuşcarea sînt lucruri diferite. Unii dintre cei arestaţi au fost împuşcaţi, dar nu toţi. Să explic diferenţa printr-un exemplu. În 1937, din rîndurile RKKA a

[1] *Raboce-Krestianskaia Krasnaia Armia* (Armata Roşie a Muncitorilor şi Ţăranilor) (n.t.)

fost demis comandantul corpului 6 cavalerie, comandantul de divizie Rokossovski Konstantin Konstantinovici. Însă de aici nu
urmează că a fost împuşcat. El nu a fost pur şi simplu trecut în rezervă, ci arestat. Dar nici aceasta nu înseamnă executare. A fost închis, apoi a fost eliberat. Apoi a făcut tot războiul. L-a încheiat cu titlul de mareşal al Uniunii Sovietice şi a comandat Parada Victoriei din Piaţa Roşie. Şi nu a fost singurul dintre cei 10.868 de comandanţi arestaţi - au fost eliberaţi mulţi.

Iată un exemplu tipic de lucru al propagandei de la Kremlin. Dacă documentul ar fi fost publicat integral - cîţi au fost trecuţi în rezervă, cîţi dintre aceştia au fost arestaţi şi nu toţi arestaţii au fost împuşcaţi -, atunci n-ar mai fi apărut nici o confuzie. Însă persoanele care au avut acces au publicat intenţionat numai o parte de informaţie : au fost trecuţi în rezervă 36.761 de oameni... Dar un adevăr parţial este un neadevăr. Precizia a fost lăsată cu bună ştiinţă la o parte, fiind astfel create condiţiile pentru o interpretare vicioasă.

Apoi cînd mii de istorici şi agitatori au publicat în lucrările lor informaţii despre 40.000 de comandanţi ucişi, cînd sute de milioane de oameni au reţinut această cifră, documentul a fost publicat în întregime. Însă acest lucru nu mai schimbă nimic. Cine mai acordă atenţie unei notiţe întro revistă pentru specialişti ?

6

Dar ce s-a întîmplat cu ceilalţi, care au fost trecuţi în rezervă, dar nu au fost arestaţi ?

Ce s-a făcut cu ei ?

Aici nu e nici un secret. În fiecare armată se desfăşoară un proces permanent de schimbare, întinerire, înnoire a corpului de comandă. În fiecare an instituţiile de învăţămînt militar scot zeci de mii de noi ofiţeri. Dar armata nu se supraîncarcă cu ofiţeri. Primind în rîndurile sale pe unii, în

fiecare an, armata trimite în viaţa civilă pe alţii în număr egal cu cei veniţi. Principala cauză a eliberării este limita vîrstei de serviciu. Nu mă leg acum de modul de calcul al acestei limite. Dar imaginaţi-vă că în armata dumnevoastră sînt 200.000 de ofiţeri. Calculaţi cîţi ani slujeşte un ofiţer avînd grad de ofiţer, mai puneţi sporul pentru primul război mondial şi pentru războiul civil, adăugaţi sporul pentru Nord şi pentru Extremul Orient. Acum decideţi singuri cîţi comandanţi trebuie să trimiteţi în fiecare an la binemeritata odihnă şi cîţi să fie înlocuiţi cu tineri absolvenţi ai institutelor militare, ca să aveţi un proces permanent de întinerire a cadrelor şi să nu se producă o stagnare.

Să luăm orice armată din lume şi să calculăm cîţi ofiţeri trebuie eliberaţi în fiecare an pentru că pur şi simplu şi-au încheiat serviciul şi e timpul să fie trimişi să se odihnească. Acest proces are loc întotdeauna, pretutindeni, în toate armatele lumii. În armata americană, în cea poloneză, bulgară, rusă, ucraineană şi în orice altă armată, în fiecare an, zeci de mii de ofiţeri îşi încheie anii de serviciu şi sînt eliberaţi din armată. Şi în Armata Roşie, în anii 1937-1938, ofiţerii au fost eliberaţi din armată cînd şi-au împlinit anii. Documentul prezentat locţiitorului comisarului de apărare se numeşte : „Informare despre numărul corpului de armată trecut în rezervă în 1937-1938”. Cine îndrăzneşte să
presupună că în aceşti ani, în Armata Roşie nimeni nu a fost trecut în rezervă datorită vechimii? Cei care trecuseră prin primul război mondial şi prin războiul civil aveau deja 25 de ani de serviciu. Dacă fiecare an de război se echivala cu trei ani, înseamnă că-şi terminaseră serviciul şi nu mai aveau ce
căuta în armată.

Mai trebuie menţionat faptul că nu orice ofiţer ajungea pînă la pensie. A doua cauză a trecerii în rezervă este starea sănătăţii. Cine a trecut prin două războaie, ba chiar trei, a tras multe. Unuia i-au degerat picioarele, altul a rămas cu auzul vătămat, pe al treilea îl dor rănile vechi.

Apoi oamenii
sînt trecuţi în rezervă nu numai din cauza rănilor primite în război, ci şi din cauza multor altor boli, de la platfus pînă la cancer.

În afară de acestea mai există şi pedeapsa numită trecere în rezervă. Astăzi nu este 1937, însă destui ofiţeri sînt daţi afară. Întotdeauna au fost daţi afară şi sper că aşa va fi şi de acum încolo. Principalele cauze: beţia, descompunerea morală, încălcarea disciplinei, excesul de putere. Cine îndrăzneşte să afirme că în 1937 nu se dădea afară pentru beţie? Însă de aici nu rezultă nicidecum că cei goniţi din armată pentru beţie au fost arestaţi şi împuşcaţi.

Însă nici cei arestaţi nu au fost toţi victimele represiunilor politice. În toate timpurile au fost infracţiuni militare şi infracţiuni de încălcare a datoriei, de însuşire a unor bunuri etc. Dacă şeful pazei îşi lasă paza şi pleacă să se plimbe, acesta trebuie prins, arestat, dat afară din armată, judecat şi
închis. În toate timpurile, printre tovarăşii ofiţeri s-au nimerit violatori, ucigaşi, hoţi, tîlhari etc. Informarea vorbeşte despre toţi arestaţii, fără să-i deosebească pe cei politici de cei care au comis furturi. Dar cine poate afirma că în 1937-1938, în Armata Roşie, mai precis în corpul de comandă al acesteia, nu existau hoţi şi aventurieri ?

7

Trecem de-a lungul rafturilor secţiei militare a oricărei biblioteci bune şi rămînem uimiţi de abundenţa de amintiri ale generalilor despre închisoare. Şi aceasta este o mărturie a faptului că nu toţi cei 10.000 de arestaţi au fost împuşcaţi. Tovarăşii comandanţi au stat puţin la puşcărie, apoi au trecut iar sub drapel. Nu e nimic rău în asta. A făcut puşcăria pe cineva mai prost ?

Pe 5 mai 1940, comisarul militar de rangul l E.A. Şciadenko a semnat „Darea de seamă a Direcţiei corpului de comandă al RKKA din Comisariatul apărării al URSS”.

Fraza de încheiere sună astfel: „Cei trecuţi în rezervă pe nedrept se întorc în armată. La 1 mai 1940 sînt în total 12.461”.

Să luăm aminte: cifra celor întorşi în armată depăşeşte cifra celor arestaţi. Faptul e simplu de explicat: s-au întors în armată şi cei arestaţi, şi cei care pur şi simplu au fost trecuţi în rezervă, dar nu au fost arestaţi.

Propaganda Kremlinului repetă neobosit istoria celor 40.000 de comandanţi împuşcaţi, dar nimănui nu-i place să amintească faptul că în armată s-au întors 12.461 de „împuşcaţi”. Şi acesta este doar începutul procesului. Se ştie că grosul celor trecuţi în rezervă s-a întors sub drapel în a doua jumătate a anului 1941. Un exemplu : viitorul general de armată A.V. Sandalov - şi pot fi aduse o mulţime de asemenea exemple.

Ce curios se mai scrie istoria la noi ! Pe Şciadenko care anunţă în document trecerea în rezervă a comandanţilor îl citǎm din abundenţă. Însă pe Şciadenko care anunţă întoarcerea celor trecuţi în rezervă nu îl amintim deloc.

Sarcina propagandei roşii se reduce la ascunderea rolului Uniunii Sovietice în declanşarea celui de-al doilea război mondial. Pentru aceasta ne forţau s-o facem pe-a proştii: tancurile noastre erau îmbătrînite, avioanele – sicrie zburǎ-toare, armata - decapitată.

Ne-am molipsit de aceste „adevăruri”, care nu acţionau asupra raţiunii, ci asupra emoţiilor. În locul unei statistici clare, ni s-au vîrît pe gît „exemple grăitoare” şi clişee.

Despre epurarea armatei s-au publicat multe cărţi, dar toate nu sînt altceva decît melodrame. Aceste cărţi nu cuprind statistici, date - în afară de cei 40.000. O asemenea statistică este bună pentru debili mintal.

Aş vrea să ştiu: de ce nu există alta ?

Capitolul 4

Tot comandanţi

Puterea sovietică se sprijină pe elemente conformiste,
care se agaţă pătimaş de viaţă şi sînt gata de orice.
Andrei Platonov, *Jurnal*, 1932

1

Nu vom înţelege nimic pînă nu vom descifra puţin gradele militare.

Revoluţia din octombrie a schimbat gradele, ordinele, rangurile, titlurile militare şi civile, a schimbat ofiţerii, generalii, amiralii, ambasadorii, miniştrii, diplomaţii. Toţi au devenit tovarăşi. Toţi s-au uniformizat, ca şi stîlpii de la gardul puşcăriei.

Însă curînd s-a observat că egalitatea dorită era irealizabilă. S-a remarcat, de pildă, că în armată cineva trebuie să dea ordine, iar altcineva să le execute. Şi s-a petrecut prima scindare a masei unitare de tovarăşi: în luptători şi comandanţi. Tovarăşii comandanţi au început să se distingă de tovarăşii luptători prin banderole, prin alte cîrpe roşii şi alte semne de recunoaştere. Însă necaz mare: şi cel cu gură mare comandă, şi cel fără gură mare. Cui să te subordonezi ? Unul zice una, altul - alta. Să-i cunoşti pe toţi comandanţii după chip? N-ar fi rău, dar parcă-i poţi ţine minte pe toţi? Plus că se schimbă, se schimbă mereu. Ieri era comandant de regiment, toţi îl ţineau minte, iar azi e degradat soldat de rînd. Masele de soldaţi l-au reţinut într-o anume calitate, iar el este deja în alta. Ar fi trebuit să-i scrii pe frunte că e degradat... De aceea au început să-i deosebească pe comandanţi prin mici triunghiuri, pătrăţele, dreptunghiuri şi romburi. Dacă e avansat, îi prinde un romb în plus ; dacă e degradat, îi smulge rombul. Dar problema este următoarea: corpul de comandă nu constă numai din comandanţi de regimente şi de batalioane. Iată cazul şefului de stat-major al armatei. Cum să i te adresezi? S-a

născocit termenul *naciştarm* [1]. Şeful secţiei operative a statului-major al armatei a început să poarte numele de *nacioperodştarm* [2], iar aghiotantul său superior – *starpomnacioperodştarm* [3]. La
statul-major de front există corespondentul său *starpomnacioperodştafront* [4]. Exista şi astfel de funcţie: locţiitor al comandantului în problemele flotei - *zamkompomorde* [5].

Au vrut să fie cît mai bine şi a ieşit... Înainte, pe epoleţii ofiţereşti gradul fiecăruia parcă ar fi fost scris : acesta este rotmistru, acesta e căpitan... Te uitai la epoleţi şi te adresai corespunzător. Dar, dacă nu există grade militare, trebuie să te adresezi după funcţie : tovarăşe prim-aghiotant al şefului
Direcţiei organizare-mobilizare a statului-major al Regiunii militare ! Pe scurt: *perpomnaciorgmobuprştaokr*. Incomod, nu-i aşa ? Nu se poate ţine minte. Nu se poate pronunţa. Plus că se dezvăluie şi secretul militar. Una e să-i spui colonel, alta - şef de informaţii al armatei. De aceea tovarăşii au scuipat pe egalitatea totală şi au introdus gradele militare.

2

La mijlocul anilor '30, sistemul s-a complicat aproape definitiv. Mai precis nu s-a complicat, ci s-a întors la situaţia iniţială. Încă nu erau epoleţi şi vipuşti, comandanţii încă nu se numeau ofiţeri şi generali (ar fi sunat prea

---

[1] *Naciştarm* - prescurtare în limba rusă de la *şef de stat-major al armatei*
(n.t.)

[2] *Nacioperodştarm* - prescurtare de la *şeful secţiei operative a statului-major al armatei* (n.t.)

[3] *Starpomnacioperodştarm* - prescurtare de la *aghiotantul superior al şefului secţiei operative a statului-major al armatei* (n.t.)

[4] *Starpomnacioperodştafront* - prescurtare de la *aghiotantul superior al şefului secţiei operative a statului-major de front* (n. t.)

[5] Zamkompomorde - prescurtarea are şi caracter comic, pentru că *pomorde* înseamnă în limba rusă *după mutră* (n.t.)

contrarevoluţionar), dar în 1935 au fost introduse grade militare personale. Semnele distinctive se aflau pe petliţe. Sergenţii şi adjutanţii aveau triunghiuri. Locotenenţii - cuburi. Ofiţerii superiori - dreptunghiuri, popular numite „traverse”. Căpitanul (ţinea de corpul de comandă superior) avea o „traversă”, maiorul - două, colonelul - trei.

La 1 septembrie 1939 s-a introdus un nou grad: locotenent-colonel (tovarăşii de la Kremlin parcă ar fi ştiut că în această zi va începe al doilea război mondial şi au pregătit hotărîrea din vreme) - acesta a primit trei „traverse”, iar colonelul a început să poarte patru.

Cei din corpul superior de comandă nu s-au putut numi nicidecum generali. De aceea au fost numiţi *kombrig* (un romb), *komdiv* (două), *komkor* (trei), *komandarm* de rangul 2 (patru romburi) şi *komandarm* [1] de rangul l (patru romburi şi o stea). Iar mai sus erau mareşalii Uniunii Sovietice. Din
comoditate, îi vom numi uneori pe comandanţii superiori generali, deşi pur formal nu se numeau încă aşa. Generalul este un contrarevoluţionar. Generalii sînt acolo unde bîntuie inegalitatea.

Titlul de mareşal însă nu suna contrarevoluţionar întrucît, înainte de Revoluţia din octombrie, în Rusia nu existau mareşali - era ceva asemănător, dar suna altfel.

3

Să mai amintim: gradul de „*kombrig*” nu înseamnă deloc că purtătorul acestuia ocupa funcţia de comandant de brigadă; gradul de „*komdiv*” nu însemna însuşirea funcţiei de comandant de divizie. Gradele nu corespundeau întotdeauna funcţiilor ocupate. Şi mai precis: foarte rar corespundeau.
Problema e că există o mulţime de funcţii care nu sînt

[1] *Kombrig* - abreviere de la *comandant de brigadă*; *komdiv - comandant de divizie*; *komkor - comandant de corp de armată*; *komandarm - comandant de armată* (n.t.)

legate direct de conducerea diviziilor, corpurilor de armată şi armatelor: locţiitor al comandantului corpului de armată, şef al Direcţiei 4 a Marelui Stat-Major, şef de stat-major de armată, ataşat militar în Franţa etc. Aceasta în primul rînd. În al doilea rînd, comandanţii sînt mutaţi dintr-o funcţie în alta, sînt avansaţi şi degradaţi foarte rapid, iar avansarea în grad este stopată intenţionat: faci faţă funcţiei, eşti avansat în grad. De aceea, de obicei diviziile erau comandante de kombrig, iar corpurile de armată de komdiv. Se întîmpla şi invers. Komdiv D. Schmidt comanda brigada 8 mecanizată. Dintr-o funcţie înaltă l-au dat jos, dar nu i-au coborît şi gradul, în speranţa că se va îndrepta. Komdiv G.K. Jukov a comandant un corp de armată ; apoi, rămînînd cu gradul de komdiv, a fost locţiitorul comandantului Regiunii militare bieloruse; după aceea, rămînînd tot komdiv, a primit comanda corpului 57 special de infanterie în Mongolia. Corpul a fost desfăşurat într-o grupare de armată, iar komdiv Jukov a primit gradul de komkor.

Încă un detaliu. Pe lîngă gradele de comandă kombrig, komdiv etc. existau grade speciale. Gradului de kombrig, de exemplu, îi corespundeau: *brigkomissar*, *brigvoeniurist*, *briginjener*, *brigvoienvraci*, *brigintendant* [1].

Sistemul a funcţionat mai puţin de cinci ani. În 1940, Stalin a introdus grade de general - ce-i drept, deocamdată fără epoleţi. Plănuise să introducă epoleţii după primele victorii în Marele război de eliberare. Eliberarea Europei a eşuat, de aceea Stalin a introdus epoleţii după Stalingrad.

Trebuie subliniat în mod special că între vechile grade de komkor şi komandarm şi noile grade de general nu exista nici o legătură. În primul rînd, pentru că înainte, între colonel şi mareşal al Uniunii Sovietice erau cinci grade militare, de la kombrig pînă la komandarm de rangul l, iar după noul sistem, între colonel şi mareşal al Uniunii Sovietice au fost introduse numai patru grade militare: general-maior, general-locotenent, general-colonel şi

[1] Abrevieri de la *comisar de brigadă, jurist militar de brigadă, inginer de brigadă, medic militar de brigadă, intendent de brigadă (n.t.)*

general de armată. Aşa că nu exista o analogie directă între gradele vechi şi cele noi.

În al doilea rînd, în 1940, prin introducerea gradelor militare, s-a desfăşurat reatestarea totală a corpului superior de comandă - vechile grade au fost schimbate şi uitate, fiecare a primit personal un nou grad, fără nici o legătură cu vechiul grad. De exemplu, comandanţii de armată de rangul 2 I.S. Konev şi M.P. Kovalev au devenit generali-locotenenţi, komkor F.N. Remizov a ajuns tot general-locotenent, komkor Stern - general-colonel, iar komkor G.K. Jukov - general de armată etc.

4

Pomenind aceste lucruri, să ne întoarcem la listele strategilor pierduţi.

Primul lucru care îţi sare în ochi: abundenţa în aceste liste a comisarilor şi juriştilor.

Exemplu: gradul de comandant de armată de rangul 2 corespundea comisarului de armată de rangul 2 şi juristului militar de armată. În listele celor executaţi:

- comandanţi de armată de rangul 2 - 10;
- comisari de armată de rangul 2 - 15 ;
- jurist militar de armată - 1.

În total au fost împuşcaţi 26 de oameni care aveau patru romburi. Dintre aceştia, numai zece sînt comandanţi - mai puţin de 40%. Ceilalţi, peste 60%, nu sînt comandanţi - sunt balast. Pierzîndu-i, capacitatea de luptă a Armatei Roşii nu a scăzut nicidecum - dimpotrivă, a crescut.

La alte niveluri avem aceeaşi imagine : pîlcuri negre de comisari. De aceea, cînd ni se spun cifre înfricoşătoare privind epurarea, să calculăm procentajul corespunzător de comisari şi jurişti şi cifrele vor deveni pe dată mai puţin înfricoşătoare.

Dacă cineva ne va spune că aceşti oameni sînt victime nevinovate ale bunului-plac stalinist, vom riposta : pe umerii lor puternici şi-a construit tovarăşul Stalin piramida

de nezdruncinat a puterii sale. Tovarăşii comisari au înăbuşit orice opoziţie în armată, mai bine zis, orice manifestare a gîndirii libere. Cînd au terminat de strivit gîndirea liberă, cînd orice muritor s-a stins, atunci tovarăşul Stalin a trecut la epurarea pe faţă a acoliţilor săi. Zdrobirea opoziţiilor de tot felul constituie anticamera epurării. Fără acest preambul, epurarea ar fi imposibilă - iar această parte introductivă a fost pusă în aplicare cu multă strălucire de către tovarăşii comisari. Şi anume, ei au ferecat gura armatei şi a poporului, făcînd astfel posibilă epurarea. Fără ajutorul tovarăşilor comisari, Stalin n-ar fi putut ţine sub papuc armata de ţărani în timpul colectivizării. Dar a ţinut-o. Vă mulţumim, tovarăşi comisari! Aţi lucrat minunat. Acum vine rîndul vostru. La dreapta, cîte unul, spre subsolul de execuţie, în pas alergător, marş !

La zid.

5

În afară de comisarii „pe faţă" existau şi comisari sub acoperire. Bunăoară, komkor Magher Maksim Petrovici. Noi credem că, avînd grad de comandant, comandă - însă el este membru al sovietului militar al Regiunii militare Leningrad. Adică este comisar care ţine sub observaţie totul, îi ţine comandantului lecţii de marxism-leninism şi despre revoluţia mondială. În timpul războiului civil, Magher a fost ajutor de comisar şi comisar în Regimentul 2 cavalerie din Divizia 9 infanterie, în Regimentul 65 cavalerie, în Brigada 3 din Divizia 11 cavalerie, în Brigada 1 de pedeapsă a Armatei de cavalerie. După război a fost tot comisar: al Diviziei 2 cavalerie, al Corpului de armată 3 cavalerie etc. Gradul său era de komkor, dar nu a comandat niciodată un corp de armată. Nici măcar o divizie. Şi iată că l-au împuşcat pe komkor Magher - însă armatei noastre nu i-a fost nici frig, nici cald din cauza asta. Capacitatea de luptă a armatei nu scade prin pierderea unui asemenea comandant.

Încă un exemplu : komkor Hahanian Grigori Davidovici. Gradul e de comandă, dar el nu este comandant - este membru al sovietului militar al Armatei „Steagul Roşu” din Extremul Orient. Adică e comisar.

La niveluri inferioare, acelaşi tablou : komdivii şi kombrigii nu sînt totdeauna comandanţi. Mulţi dintre ei „comisăresc”, adică spun tot felul de istorii despre cît de bine vor trăi urmaşii noştri în anul 2000.

Dacă mi se va spune că exterminarea comisarilor a slăbit armata, nu voi fi de acord cu această idee. Armata lui Hitler s-a descurcat şi fără comisari. Fără comisari a ajuns pînă la Moscova, la Stalingrad şi Leningrad. Iar armata noastră, din nu ştiu ce pricină, a dat bir cu fugiţii cu comisari cu tot.

Să fie din cauză că cei tineri, veniţi după epurare, n-au izbutit să capete experienţă? Nu cred. Parcă multă experienţă îţi trebuie ? Parcă e mare diferenţa: să tîndăleşti la nivel de batalion sau la nivel de armată ?

Însă apoi Armata Roşie a ajuns totuşi la Berlin! Corect. Dar fără comisari. La începutul anului 1943 au fost înlocuiţi, în locul lor a fost introdus *zampolit*-ul [1]. E mare diferenţa? E mare. *Zampolit*-ul nu avea dreptul să-şi bage nasul în planurile operative. Comisarul avea. A urmat o întîmplare deloc întîmplătoare : au fost schimbaţi comisarii, după care nu s-a mai făcut nici o trecere în rezervă majoră.

În afară de faptul că nu aduceau nici un folos, mulţi dintre comisari nici măcar nu funcţionau în Armata Roşie. Exemplu : Meisak Silvestr Iakovlevici. Funcţia: locţiitor al şefului secţiei politice din Direcţia Ptincipală a Pazei Interne de şi Frontieră a NKVD. Acesta nu e comisar militar, este cekist. El ţine sub observaţie paza Gulagului.

Comisarii care lucrează în armată, deşi văd tunurile şi tancurile, merg la cursuri, pe cînd comisarii cekişti stau în cabinetele din Moscova, verifică statisticile, cîte gazete de perete au scos cekiştii... Aceştia nu merg niciodată nici la

[1] Abreviere de la *zamestiteli komandira po politiceskoi ceasti* (locţiitor al comandantului pe linie politică) (n.t.)

cursuri. Dar sînt trecuţi în rîndul marilor comandanţi de oşti. În rîndul celor 40.000.

6

Dacă va spune cineva că juriştii militari sînt nişte oiţe nevinovate, vom da replica şi în acest caz. A fost împuşcat un singur jurist militar de armată - Rozovski Naum Savelievici. El a ocupat funcţia de procuror militar general al Armatei Roşii. I s-a dat sentinţa pe 16 iunie 1941, chiar înainte
de război.

Să remarcăm mai întîi faptul că juristul militar în Armata Roşie şi, în general, juristul în Uniunea Sovietică, procurorul, judecătorii, avocaţii sînt nişte trîndavi, nişte paraziţi. Uniunea Sovietică nu se baza pe legi, ci pe hotărîrile instanţelor de partid. Cum hotărăşte partidul, aşa va fi. A înţeles tovarăşul Rozovski că este un trîntor, că nu face nimic, că doar înfulecă ce produc alţii ? A înţeles oare că nimic nu depinde de el? A înţeles. Altminteri nu s-ar fi aburcat pînă la asemenea înălţimi. Nu numai că juriştii militari erau paraziţi, dar erau şi cei mai activi criminali. Tot corpul superior de comandă al Armatei Roşii şi al Flotei, toţi vinovaţii şi nevinovaţii au trecut prin mîinile tovarăşului Rozovski. Sub toate sentinţele se află semnătura lui. Prin funcţia sa, era obligat să fie prezent la execuţii şi să execute el însuşi.

Şi a participat. Şi a împuşcat. Şi este şi el trecut în *Revista de istorie militară* la rubrica: AU PIERIT ÎN ANII FĂRĂDELEGII. Frumos spus! Dragi tovarăşi, cu ce trebuie să se ocupe un procuror militar ? Să urmărească respectarea legii. Dar ce curios: afurisim fărădelegea făcută de bruta Rozovski şi de clica lui şi, în acelaşi timp, deplîngem victima nevinovată care a pierit din cauza aceleiaşi fărădelegi.

Ni se spune: l-au împuşcat pe tovarăşul Rozovski şi astfel a slăbit Armata Roşie. Lasă-i să zică. Dar să ne imaginăm că

nu l-au împuşcat. Să ne imaginăm că a rămas în viaţă, la postul de luptă, şi tot războiul lucrează neobosit într-un domeniu atît de important ca respectarea legilor în Armata Roşie. În acest caz, nelegiuirile din 1937-1938 ar fi continuat. Tocmai pentru a instaura măcar o aparenţă de legalitate a trebuit ca tovarăşul Rozovski şi banda lui să fie împuşcaţi. Ca pe cîinii turbaţi.

Aşadar, cît a fost Rozovski, nelegiuirea a bîntuit turbată. L-au dat jos şi samavolniciile s-au diminuat.

Concluzia este aceeaşi: tovarăşul Stalin a împuşcat prea puţini. Impardonabil de puţini. Un singur jurist militar de armată. Mai sînt: un jurist militar de corp de armată - procurorul militar al Regiunii militare Moscova, tovarăşul Plavnek Leonard Ianovici, patru jurişti militari de divizie şi cîţiva jurişti militari de brigadă. Lista e jenant de scurtă. Şi totul din vina bunătăţii impardonabile şi chiar criminale a lui Stalin. Aceasta a împiedicat introducerea adevăratei ordini în ţară şi în armată.

7

Odată mi-a căzut în mînă o fotografie : alături de liderul sindicatelor hitleriste, şeful *Hitlerjugend*, stau un diplomat fascist şi un *gruppenführer* SS. Sincer să fiu, n-am reuşit să-i
deosebesc după uniformă: toţi în negru, cu banderole roşii, cu svastici şi cruci. Iată şi în *Ogoniok* o fotografie veche: Iagoda, Kosarev şi alţii din OGPU [1], Komsomol, sindicate. Pe fiecare îl ştiu după figură, dar după uniformă nu-i poţi deosebi. Fiecare are cizme, pantaloni bufanţi, toţi încinşi cu curele.

Iata de ce s-a întîmplat acest lucru: statul nostru proletar a fost militarizat dincolo de orice limite rezonabile. Mulţimile de funcţionari nu numai că purtau uniformă, dar

[1] *Obedinionnoe Gosudarstvennoe Politiceskoe Upravlenie* (Administraţia Politică Unită de Stat de pe lîngă Sovietul Comisarilor Poporului). A funcţionat între 1922 şi 1934 (n.t.)

aveau şi
grade militare şi erau consideraţi în rîndurile Armatei Roşii, deşi lucrau în alte domenii. Stalin a curăţat aparatul de stat, birocraţia, dar mulţi funcţionari aveau grade militare. De aceea se creează impresia că s-a dat o lovitură distrugătoare în rîndurile armatei. Ceea ce, de fapt, nu este adevărat.

Avem o grămadă de exemple.

Komkor Tkacev Ivan Feodorovici este şeful flotei aeriene civile. Ar părea că, fiind o flotă civilă, este comandată de un civil, însă nu, la noi flota civilă e condusă de comandanţi militari. Locţiitorul său este komdiv Şirokii Ivan Feodorovici. Mai jos sînt kombrigi, colonei etc. Ei au fost loviţi. E trist, e regretabil. Dar haideţi să spunem că, totuşi, lovitura s-a dat asupra Aeroflotului, nu asupra armatei.

Comisarul de brigadă Şapiro Samuil Grigorievici este şef la Construcţii Speciale (aşa se scria, cu litere mari). Construieşte vreun punct de comandă subteran pentru caz de război? Nu, ci Teatrul central al Armatei Roşii. De ce construcţiile trebuie conduse de un comisar ? Se pricepe un comisar la construcţii ? Dar la strategie ? La teatru, parcă...

Să ne uităm la marile edituri, în redacţiile ziarelor principale, în birourile de construcţii, în comisariatele populare de finanţe, de sănătate publică, de industrie grea, să mergem pe vasele maritime şi fluviale, la şantierele pentru baraje, canale, căi ferate - peste tot sînt comisari de divizie, ingineri de brigadă, komdivi, intendenţi de corp de armată şi alţii, şi alţii.

Brigkomissar-ul Frumin Semion Mihailovici a fost şeful Institutului Central de Stat pentru Cultura Fizică. Nu militară, civilă. Iar *divkomissar*-ul Kalpus Boris Aleksandrovici, mort fără vină, a fost locţiitorul preşedintelui Comitetului pe probleme de educaţie fizică şi sport de pe lîngă SNK [1] al URSS. Condamnat la moarte pe 29 august 1938. Ar fi interesant: dacă n-ar fi fost lichidat,

[1] *Soviet Narodnîh Komissarov* (Sovietul Comisarilor Poporului). A funcţionat între 1917 şi 1946 (n.t.)

ce aport personal şi-ar fi adus la victorie? Ar fi mers pe fronturi şi în pauzele dintre bătălii să arate soldaţilor şi comandanţilor cum să ridice mîinile şi picioarele, cum să facă rotiri de cap şi de alte părţi ale corpului ? A înţeles oare acest om că a intrat în corpul superior de comandă al Armatei Roşii absolut degeaba ? A înţeles oare că poate să conducă educaţia fizică şi fără grad de general ? De ce nu a refuzat rangurile înalte şi onorurile? Poate că lichidarea lui este o lovitură dată educaţiei fizice marxiste, dar nu cred că a fost o lovitură dată capacităţii de apărare a Uniunii Sovietice.

Dintre cei patru jurişti militari de divizie împuşcaţi, trei (75%) n-aveau serviciul în armată. lată-i:

- juristul militar de divizie Gomerov Nikolai Nikolaevici, procuror de grăniceri şi de pază internă al trupelor NKVD ale RSS Ucraineană ;

- juristul militar de divizie Maller Lazar Izrailevici, preşedinte al tribunalului militar de grăniceri şi de pază internă al NKVD din Extremul Orient;

- juristul militar de divizie Grodko Aron Samuilovici, locţiitor al narkom-ului de justiţie al Uniunii Sovietice, şi el victimă nevinovată. În 1937-1938 împărţea dreptatea. Şi-a făcut treaba şi... ieşi afară ! Nu mai avem nevoie de tine. Pedeapsa capitală la 9 iunie 1941. Toţi au fost împuşcaţi cu două săptămîni înainte de începerea războiului. Nu ştiu dacă au fost jurişti buni sau răi, dacă au stat întotdeauna de pază în apărarea legalităţii socialiste sau au călcat-o în picioare, dar aceştia n-au ţinut de armată, dacă nu luăm în considerare participarea lor la crime împotriva armatei.

Procurorul cekist urmăreşte instaurarea ordinii între paznicii închisorilor, iar locţiitorul narkomului de justiţie ţine şedinţe în cabinetul său, înfăptuieşte legislaţia socialistă... Unde să fi studiat strategia şi tactica? Sînt de acord că moartea lor tragică, prematură a fost o lovitură dată justiţiei
noastre, cea mai dreaptă şi cea mai umană, dar nu a fost o

lovitură dată capacităţii de luptă a Armatei Roşii.

Juristul militar de brigadă Kitin Ilia Grigorievici a fost preşedintele Tribunalului militar al căii ferate din Siberia Răsăriteană, iar juristul militar de brigadă Lapidus Ruvim Broisovici a fost procuror militar al Căii Ferate Amur. De ce o cale ferată are procuror militar? De ce are tribunalul ei militar? De-a curmezişul Siberiei trece marele fluviu Enisei. Într-o parte taigaua se întinde pe mii de kilometri. În cealaltă la fel. Pe fluviu trec vapoare. O dată pe săptămînă. Nu e nimic acolo, în afară de urşi. Acolo n-a avut loc niciodată vreo invazie duşmană. Şi nici nu va avea loc. Orice nou-venit e mîncat de ţînţari. Dar serviciul de navigaţie este supravegheat de procuratura militară. Iar la procuratură se află un jurist militar din pleiada genialilor conducători de oşti. Se mai află, şezînd la masă, un aspru tribunal militar: faţă de masă de postav, o cană cu apă tulbure pe masă. Şedinţa de tribunal e ţinută de comandanţii militari. Pretutindeni, la toate căile ferate şi întreprinderile de navigaţie maritimă şi fluvială, se află comandanţi militari, 40.000 de comandanţi militari.

La drept vorbind, juristul militar sovietic nu poate fi un om bun. Dacă se dă de la CC un ordin de graţiere, graţiază ; dacă se ordonă să condamne „prin împuşcare”, el, ghidîndu-se după articolele de lege corespunzătoare, dă sentinţa respectivă. Se ordonă să se împuşte o sută de oameni, împuşcă o sută. Se ordonă două sute, vor fi două sute. Acuzatul raportează clar, de-a fir a păr, că nu e vinovat cu nimic, iar procurorul şi membrii tribunalului au primit indicaţiile încă înainte de proces... Nici la masă n-ar sta fără aceste indicaţii. Nu procedează cum le dictează raţiunea, conştiinţa şi legea, ci aşa cum le indică instanţa corespunzătoare. Iar un om normal nu poate lucra într-o asemenea muncă - şi, în general, aceasta nu e muncă. Un om cu un psihic normal nu se putea ocupa cu asemenea chestiuni. Acelaşi jurist militar de armată Rozovski îşi ruja buzele înainte de pronunţarea sentinţei. Voia să placă celor pe care îi trimitea la moarte. Toată Armata Roşie cunoştea

acest indiciu: dacă procurorul militar general RKKA, juristul militar de armată Rozovski avea buzele rujate, însemna că era „capitală”; dacă nu erau rujate, însemna „pe viaţă”. *Krasnaia zvezda* (24 martie 1989) îl descrie pe locţiitorul lui Rozovski, juristul militar de divizie Kazarinski Iakov Abramovici. A fost un demnitar arogant, prietenul lui Mehlis şi apropiat al lui Vîşinski. Dar iată că şi el a căzut sub şuvoiul violent al epurărilor. N-a fost împuşcat, ci pur şi simplu închis. Iar în lagăr s-a transformat. „Cînd începea să vorbească, pe faţă îi apărea un zîmbet linguşitor, ochii mici şi căprui i se rostogoleau viclean în toate părţile.” În lagăr şi-a vîndut în scurt timp mantaua scumpă, uniforma din stofă fină şi cizmele elegante. El singur, fără să i se ordone, şi-a făcut rost de „autoşenile pentru orice teren” (bocanci), pufoaică, pantaloni de pufoaică, s-a ras în cap. Se dădea drept deţinut în toată regula. Comandanţii închişi cu el scuipau: „s-a reeducat”, javra ! „Pe cei ca el puşcăriaşii îi nimiceau fără cruţare. De obicei îi sufocau noaptea sub aşternut. Uneori îi tăiau capul cu fierăstrăul. Kazarinski ştia acest obicei al lumii închisorilor, care nu poate fi schimbat, şi de aceea a început să se «reeduce» încă de la Nahodka.”

Cum a fost posibil ca un funcţionar arogant să se preschimbe peste noapte într-un deţinut slugarnic ? Nu-i nici o surpriză, căci era puşcăriaş din fire. Numai că la procuratura militară RKKA, aceşti puşcăriaşi obişnuiesc să ia o înfăţişare arogantă, cu burta înainte, iar în lagăr devin slugarnici. Prin epurare, Stalin a decis să ia comanda acestor puşcăriaşi juridici şi politici. E drept, Stalin nu le-a tăiat capul cu fierăstrăul, ci i-a trimis în lagăr, unde se ocupau alţii de acest lucru.

Tovarăşii Rozovski, Grodko, Kazarinski şi toţi ceilalţi „jurişti militari” şi-au ales ei singuri profesia de a linge urmele stăpînului, de a se supune tuturor capriciilor şi toanelor acestuia. Însă trebuiau să ştie că la început, în tinereţe, orice tîrfă ajunge sus, dar după aceea cade tot mai jos. Babacul Stalin s-a folosit de ei la început, însă i-a trimis pe aceşti „jurişti” acolo unde i-a dus soarta şi logica

profesiei lor: să lingă urmele unor babaci cu rang mai mic.

Sună groaznic : 40.000 !

Dar începi să „greblezi” în grămada de comisari, jurişti, generali de educaţie fizică, fluieră-vînt, trăgători de sfori la Comisariatul poporului pentru industria forestieră, constructori la marile canale, şefi komsomolişti, redactori la gazetele centrale şi descoperi că aici nu sînt mulţi comandanţi.

Capitolul 5

Strategii de la Lubianka

Deseori aveam discuţii cu organele tovarăşului Ejov.
Mareşalul Uniunii Sovietice K.E. Voroşilov, membru
al Biroului Politic, comisar al poporului pentru apărare. *Cuvîntare la Plenara din februarie-martie a*
CC al VKP (b), 1937

1

Mai exista un sistem special de grade militare pentru corpul de comandă al Direcţiei Generale a Securităţii Statului a NKVD al URSS.

Iniţial, acest sistem includea zece grade: sergent, sublocotenent, locotenent, locotenent-major, căpitan, maior, maior-major, comisari de rangurile 3, 2, 1. La fiecare grad se adăuga : „securitatea statului”. Erau cuvinte cu greutate. Exterminarea propriului popor era considerată o sarcină mai
importantă şi mai de onoare decît cucerirea de teritorii străine - de aceea titlul GB [1] avea o cu totul altă valoare.

[1] *Gosudarstvennaia Bezopasnosti* (Securitatea Statului) (n.t.)

La Securitatea Statului exista gradul de sergent GB. Oricît ar părea de ciudat, sergentul GB ţinea de veriga medie de comandă, adică de corpul ofiţeresc. Sergentul GB avea la petliţe două cubuleţe, ca şi *locotenentul* de armată, dar primea un salariu de două ori mai mare decît *locotenentul-major* de armată. În plus, avea o mulţime de privilegii, cum ar fi accesul la comerţul special - nişte magazine închise, unde se vindeau la preţuri ieftine lucrurile celor ucişi de cekişti.

Toate gradele Direcţiei generale a securităţii de stat (GUGB) purtau semne distinctive cu două trepte mai sus decît semnele distinctive pentru gradele de armată corespunzătoare.

Sublocotenentul GB avea trei cubuleţe, ca şi locotenentul -major de armată.

Căpitanul GB avea trei „traverse”, ca şi colonelul.

Maiorul GB făcea parte din corpul superior de comandă - avea deja un romb, ca şi kombrig-ul.

Comisarii GB de rangul 3, 2 şi 1 aveau corespondenţi în komkor, komandarm de rangul 2 şi 1.

Puţin mai tîrziu a fost introdus cel mai înalt grad cekist - comisar general GB. Avea stele mari, ca şi mareşalii Uniunii Sovietice. Numai că nu pe petliţe aurii, ci albastre.

Nu degeaba am povestit toate acestea. Acum am să vă arăt unde-i buba cea mare.

2

Chestiunea este că pe atunci NKVD era CEA MAI MARE ŞI MAI PUTERNICĂ STRUCTURĂ ORGANIZATORICĂ DIN LUME. În NKVD, pe lîngă GUGB, erau o mulţime de alte subunităţi:

GURKM - miliţia muncitorilor şi ţăranilor;

GUPVO - paza internă şi de frontieră;

GUPO - paza contra incendiilor;

GUŞosdor - organizaţia care supraveghea drumurile desfu-ndate şi forţa de muncă trîndavă de la Direcţia drumurilor;

GULAG [1] - nu mai are nevoie de explicaţii;

GEU - economia;

GTU - transportul; etc.

Miliţia avea gradele ei, GUGB avea gradele ei ale securităţii de stat, iar toate celelalte subunităţi ale NKVD-ului purtau aceleaşi grade militare ca şi armata.

Dincolo de această circumstanţă se află consecinţe mari, şi anume : epurarea stalinistă nu a fost îndreptată în primul rînd şi în principal împotriva armatei, ci împotriva aparatului represiv. Cînd ni se dau cifre se creează impresia că armata a suferit mai mult decît NKVD-ul.

Totuşi, în statistica epurării NKVD-ului sînt luaţi în considerare în principal acei cekişti cu grade speciale, adică doar funcţionarii unei subunităţi a NKVD-ului: GUGB.

Însă în marea lor majoritate, cekiştii nu aveau grade speciale, ci dintre cele obişnuite, de armată. Aceştia au fost trecuţi în statistica Armatei Roşii.

Din această cauză, statistica epurării NKVD-ului a rezultat vădit micşorată, iar cea a epurării Armatei Roşii - ridicată.

Să admitem: a fost arestat un comandant cu romburi la petliţe şi a fost pus la zid. Plîngem: Stalin a lichidat un comandant ! Dar se prea poate să nu fi fost comandant de armată - tovarăşul purta grad militar, dar nu a servit niciodată în armată, n-avea habar de tactică şi strategie şi nu a fost comandant de armată.

Să trecem la exemple.

3

Printre cei ucişi fără vină se află şi maiorul GB Firin-Pupko Semion Grigorievici. E clar cekist pursînge, înscris în statistica cekistă. Dar iată : intendentul de divizie Berzin Eduard Petrovici este calomniat, arestat şi piere tragic în anii samavolniciilor (nu e acel Berzin şef GRU, ci altul). Intendentul de divizie este, într-o concepţie mai tîrzie, ceva

[1] Direcţia Generală a Lagărelor de Muncă şi Reeducare (n.t.)

în genul generalului-locotenent din serviciul de intendenţă. Judecind după grad, este un om de rang înalt din spatele frontului. Şi funcţia ocupată este ceva de genul şef al spatelui frontului de la o mare regiune militară: Moscova sau Kiev. Să verificăm, aşa e? Nu, nu e aşa. Nu am nimerit. Ne-am înşelat. Intendentul de divizie Berzin E.P. este directorul trustului „Dalstroi”. Deschidem *Îndreptarul pentru GULAG* al lui Jacques Rossi şi verificăm corectitudinea termenului „Dalstroi”. Francezul Jacques Rossi a făcut destulă puşcărie prin instituţiile noastre de „reeducare”, chiar în acei ani. A fost anchetat în aceste instituţii centrale şi chiar a stat în aceeaşi celulă cu Nogtevîi, fost şef al celui mai vestit lagăr de concentrare - Soloveţki. Iată ce ne spune enciclopedia GULAG despre „Dalstroi”:

„«Dalstroi» este regatul cel mai puternic şi aproape autonom din imperiul GULAG-ului. Este fondat în 1932-1933 pe ţărmul mării Ohotsk, pe cursul superior al Kolîmei. Principala sarcină : exploatarea aurului. Pădurile locale, cărbunele şi altele se exploatează numai pentru propriile nevoi ale «Dalstroi»-ului. Toate lucrările se fac de către deţinuţi, printre acestea fiind construirea de cătune şi oraşe pentru salariaţii «la liber» (*v. Magadan*), construcţia de sute şi mii de kilometri de şosele, barăci pentru deţinuţi etc. La începutul anilor '40, «Dalstroi» s-a extins cu 1.300 km de la sud la nord şi cu 1.700 km de la est la vest, cuprinzînd partea occidentală a Kamceatkăi şi lakuţia Răsăriteană. «Dalstroi» nu se subordona administraţiei locale (*v. GULAG*). De la sfîrşitul anilor '30 pînă la începutul anilor '50, la «Dalstroi» au fost aduşi anual cîte 400-500.000 de deţinuţi - însă, din cauza nivelului ridicat de mortalitate, numărul total nu depăşea niciodată 2-3 milioane. Şeful «Dalstroi»-ului este E.P. Berzin, iar locţiitorul său şi şeful Direcţiei de construcţii a GULAG-ului este Garanin (*v.Execuţiile lui Garanin*). Berzin este arestat şi împuşcat ca duşman al poporului în 1937. Garanin în 1939” etc.

Aceasta este informaţia. Cine doreşte să afle mai multe

despre conducătorul de oşti Berzin, îi recomand cu insistenţă *Povestiri de la Kolîma* de Şalamov. Şalamov i-a descris pe Berzin şi pe alţi „strategi” aşa cum i-a cunoscut. I-a descris „în toată frumuseţea” lor pe comandanţii GULAG-ului, pe stăpînii (stăpînii de robi) şi proprietarii a milioane de suflete.

Tovarăşii Berzin şi Garanin au pierit nevinovaţi în anii bunului-plac şi ai fărădelegii. Să fi fost război, i-ar fi arătat strategul Berzin şi strategul Garanin lui Hitler !

Dar sînt trecuţi între comandanţii de armată. *Revista de istorie militară* publică numele lor în listele comandanţilor Armatei Roşii ucişi fără milă şi le dă funcţiile. Fără să se ruşineze. Veşnică pomenire jertfelor nevinovate !

4

Încă un intendent de divizie. Tovarăşul Peterson Rudolf Augustovici. Funcţia: fost comandant al Kremlinului moscovit. Această funcţie nu e de armată, ci pur cekistă. UKMK - Direcţia comandantului Kremlinului de la Moscova - este una dintre cele mai importante subunităţi ale organelor noastre competente. Intendentul de divizie Peterson este împuşcat pe 21 august 1937. Nu vom plînge această victimă nevinovată şi acest mare comandant. Cum şi-a îndeplinit sarcinile, vom vedea puţin mai încolo. În timpul său, diverşi aventurieri au putut să-şi croiască drum liber la conducerea ţării şi să tragă cîte un glonte în ceafă conducătorilor noştri, iar gărzile de la Kremlin, subordonate tovarăşului Peterson, încălcînd toate instrucţiunile şi regulamentele, i-au lăsat pe agresori să treacă la obiectivele păzite. Dacă tovarăşul Peterson ar fi rămas la postul său, în timpul războiului, ştiu bine că spionii şi diversionişţii germani ar fi avut ce face la Kremlin !

Încă un comandant de la Kremlin împuşcat: tovarăşul Tkalun Piotr Pahomovici. Gradul său e de comandă - *komdiv*, fiind trecut în rîndul comandanţilor RKKA, însă munca lui este cekistă.

Dar, deocamdată, analizăm intendenţii de divizie.

Intendentul de divizie Ivanov Boris Nikolaevici, de la Direcţia PVO a NKVD. Noi credem că PVO este apărarea antiaeriană, dar ne-am înşelat din nou: este paza internă şi de frontieră.

Iarăşi un intendent de divizie, şi el socotit în rîndurile Armatei Roşii. Strateg. Pliner Izrail Izrailevici. Funcţia: şef al GULAG-ului NKVD. Şi în ce vremuri! Chiar în toiul evenimentelor. Este scos din funcţie pe 14 noiembrie 1938 şi arestat. S-a întîmplat atunci cînd Ejov, Frinovski şi tovarăşii lor au căzut din posturi, trăgîndu-i după ei şi pe cei aflaţi mai jos pe scara ierarhică. Intendentul de divizie Pliner şi-a primit pedeapsa capitală pe 22 februarie 1939. Exact la aniversarea Armatei Roşii a Muncitorilor şi Ţăranilor, pe care nu a slujit-o niciodată.

Iar medicul militar de divizie Barkov Aleksandr Nikolaevici este şeful secţiei sanitare a GUPVO a NKVD. Asigura sănătatea poporului din lagăre. Treabă necesară, dar fără nici o legătură cu armata.

Aceste liste seamănă cu un fel de carte de telefon: au multe nume. Cînd ni se dau cifrele comandanţilor ucişi fără vină, să ne amintim, în primul rînd, că cifrele acestea sînt denaturate şi umflate monstruos, iar în al doilea rînd, o treime sînt comisari, persoane inutile, iar încă o treime sînt ticăloşii cu rang înalt ai închisorilor.

5

Voi spune şi mai mult. Chiar în GUGB a NKVD, mulţi purtau grade militare obişnuite. Exemplu: însuşi şeful GUGB, deja pomenitul Frinovski, avea gradul de *komkor*, apoi de *komandarm*. Iar tovarăşul Frinovski nu apare pe listele NKVD, ci pe cele ale armatei. În *Revista de istorie militară* există rubrica: „Călăi şi victime. Au pierit în anii fărădelegii”. Această rubrică te aduce în impas : cine e victimă aici? Redacţia trebuia să indice măcar printr-o steluţă: uite, asta-i victimă. Căci nu putem găsi nici un fel

de victime în aceste liste - numai călăi.

Şeful celei mai importante dintre toate unităţile GUGB - Direcţia Secţiilor Speciale - avea şi el gradul militar obişnuit de *kombrig*. Îl chema Feodorov Nikolai Nikolaevici. Nu era intendent sau jurist. Comandant. Tînăr şi frumos. De o vîrstă cu veacul. În vîrstă de 37 de ani, din iulie 1937 este şeful Direcţiei NKVD în regiunea Odessa. S-a descurcat bine în funcţie. De aceea, din februarie 1938, este şeful Direcţiei NKVD în regiunea Kiev. S-a descurcat şi aici. Aşa încît, în mai 1938, kombrig Feodorov este şeful Direcţiei Secţiilor Speciale a NKVD al URSS. NKVD-ul este poliţia secretă. Iar în interiorul NKVD-ului se află GUGB, poliţia secretă din interiorul poliţiei secrete. Iar în interiorul GUGB este Direcţia Secţiilor Speciale. Aceasta este poliţia secretă din interiorul poliţiei secrete din interiorul poliţiei secrete. Pe aceasta o comanda kombrig Feodorov.

Tînărul comandant a pierit nevinovat, fără să ajungă la patruzeci de ani.

Fără îndoială că a fost un cekist încercat. La 37 de ani conduce NKVD-ul Odessei, dar îşi însuşeşte o ASEMENEA funcţie în termen extrem de scurt, se menţine pe post şi avansează. Asta înseamnă că avea clasă. Dar unde a putut căpăta kombrig Feodorov experienţă de militar, experienţă de comandant militar? În războiul civil a fost furier la Ceka - îi nota la dosar pe cei executaţi, mitralia la maşina de scris protocoalele interogatoriilor. Cînd s-a încheiat războiul civil, furierul Feodorov avea 20 de ani. Şi n-a slujit în Armata Roşie nici o zi, nici măcar ca soldat de rînd. El descurca tot felul de comploturi.

Dar a fost trecut între nevinovaţii comandanţi de oşti.

M. Steiberg, un „admirator” american al lui Hitler, a declarat odată că şi în Armata Roşie au existat oameni inteligenţi, însă au fost exterminaţi: „Stalin a ucis pînă la război aproape 40.000 de persoane ! Şi au fost cei mai buni, cei mai experimentaţi generali şi ofiţeri. În locul lor au venit oameni incompetenţi şi fără experienţă de luptă”.

M-am enervat. Am vrut să ripostez. Mă zbăteam precum

cîinele în lanţ. Apoi am dat din mînă a lehamite. Lasă. Să zicem că e aşa. Haideţi să considerăm că tovarăşul Frinovski, komandarm de rangul l, a fost cel mai bun, cel mai experimentat şef GUGB a NKVD. Aşadar, cu el a fost bine. Vai, ce competent a fost ! Iar după el au venit incompetenţii Beria, Merkulov, Goglidze, Riumin, Ţinava, Rapava, Kobulov. Au fost ei capabili de asemenea fapte eroice ca ale marelui lor predecesor ?

Haideţi să acceptăm: kombrig Feodorov a fost cel mai bun şef al Direcţiei Secţiilor Speciale a GUGB a NKVD. A fost blînd şi duios. Ochi inteligenţi, puţin obosiţi. Şi cu o vastă experienţă de luptă.

Să nu ripostăm: intendentul de divizie Pliner a fost cel mai bun şef al GULAG-ului NKVD. Evident, imediat ce l-au ridicat" GULAG-ul a decăzut. După el n-a mai fost aceeaşi ordine în lagăre, aceeaşi grijă pentru oameni, ca în anii 1937-1938. După el lagărele au fost diriguite de analfabeţi, de
oameni fără experienţă de luptă, faţă de tovarăşul Pliner, care a fost deosebit de experimentat şi teribil de competent.

Şi avea ochii blînzi, buni-buni.

Capitolul 6

Cum i-a distrus narkom Dîbenko pe nemţi la Narva

Gloata beată răcnea.
Semeafa mustaţă-i răsucită a
fudulie.
Cu patul puştii goneşti cărunţii
amirali
cu capul plecat de pe pod la
Helsingfors.

V. Maiakovski, *Odă revoluţiei*

1

La 23 februarie 1938, întregul popor sovietic şi întreaga omenire progresită au aniversat sărbătoreşte 20 de ani de la înfiinţarea Armatei Roşii a Muncitorilor şi Ţăranilor.

Cu 20 de ani înainte, pe 23 februarie 1918, detaşamentele Gărzii roşii au obţinut primele victorii la Pskov şi Narva asupra trupelor regulate ale Germaniei imperiale. Aceste prime victorii au constituit ziua de naştere a Armatei Roşii. La nenumărate mitinguri şi adunări festive desfăşurate în întreaga ţară în 1938, s-au spus multe cuvinte calde la adresa armatei. Numai că nimeni nu a rostit numele
celui care a condus primele detaşamente roşii spre aceste victorii măreţe...

Cu o lună înainte de jubileu, pe 24 ianuarie 1938, a fost instituită prima medalie sovietică „20 de ani ai RKKA”, cu care au fost decoraţi cei care s-au distins în mod deosebit în lupte, au plătit primele victorii cu propriul lor sînge, purtînd Armata Roşie din biruinţă în biruinţă. Au fost decoraţi mulţi. Însă Pavel Efimovici Dîbenko, locţiitor al comisarului poporului pentru industria forestieră, komandarm de rangul 2, nu a primit medalia jubiliară, deşi chiar el a condus detaşamentele roşii în luptă la Narva pe data de 23 februarie 1918...

Curînd, legendarul komandarm a fost arestat.

A fost învinuit de spionaj în favoarea Statelor Unite. Şedinţa de judecată a durat în cazul său 17 minute. Sentinţa standard. Execuţie neîntîrziată.

Ironia soartei constă în faptul că locţiitorul narkom-ului pentru industria forestieră, komandarm de rangul 2 Dîbenko, a rămas pînă la arestare în cadrul Armatei Roşii, ultima sa funcţie fiind aceea de comandant al trupelor Regiunii militare Leningrad. În calea inamicului care vine

asupra Piterului [1] se află lacul Ciudsk. Imensul lac se poate ocoli pe la nord, prin Narva, sau pe la sud, prin Pskov. Dacă Dîbenko n-ar fi avansat la Narkomatul pentru industria forestieră şi apoi n-ar fi „coborît" în subsolurile închisorii Lefortovo, dacă ar fi rămas pe postul de comandant al trupelor Regiunii militare Leningrad, atunci în 1941 ar fi rămas şi i-ar fi zdrobit pe nemţi pe Pskov şi pe Narva, la fel cum i-a zdrobit în 1918.

2

Aici să ne oprim o clipă. Să ne adunăm gîndurile. Ce înseamnă Narkomatul industriei forestiere ? Este Narkomatul tăierilor de păduri. Rusia e ţara cea mai mare din lume, cu cele mai multe păduri din lume. Pădurile se întind pe mii de kilometri pătraţi, iar milioane de metri cubi sînt trimise la export. Numai că e greu de înţeles de ce munca trudnică a sute de mii de muncitori forestieri trebuie condusă de un om în uniformă militară avînd gradul de komandarm de rangul 2? Înainte de Pavel Efimovici Dîbenko, postul de locţiitor al narkomului tăierilor de păduri a fost ocupat de comisarul GB de rangul 2 Lazar losifovici Kogan, primul şef al GULAG-ului. După Dîbenko a ajuns în post comisarul GB de rangul 3 Solomon Rafailovici Milştein de la GUGB a NKVD.

Iată unde a ajuns gloriosul comandant de armată. De ce oare ? Dar tovarăşul Stalin are o logică în toate. Dacă tăietorii de păduri sînt comandaţi nu de nişte amărîţi de birocraţi, ci de luptători plini de responsabilitate de pe frontul secret, de neînfricaţii viteji ai KGB, cei mai buni administratori ai
GULAG-ului şi comandanţi legendari ai războiului civil, atunci trebuie să existe un rost în toate acestea.

Ce-i drept, vitejii n-au stat prea mult în aceste posturi. Au fost luaţi de mînuţă la un moment dat şi trimişi acolo unde le era locul.

---

[1] Piter - denumire populară a Sankt-Petersburgului (n.t.)

L-au luat şi pe tovarăşul Dîbenko. Şi legendarul erou al războiului civil, locţiitorul narkomului tăierilor de păduri, comandantul de armată de rangul 2, tovarăşul Dîbenko stă în puşcărie. Stă şi scrie. Scrie o scrisoare tovarăşului Stalin. Iar în scrisoare demonstrează logic şi simplu că învinuirile ce i se aduc sînt absurde, că el nu este spion american. Demonstrează acest lucru printr-o formulă simplă şi clară, printr-o propoziţie: „Doar eu nu cunosc limba americană...” (D.A.Volkogonov, *Triumf i traghediia* [*Triumf şi tragedie*], vol.2, p. 269).

Poftim ! Strateg şi nu cunoaşte americana !

Bine! Să iertăm strategului necunoaşterea limbii americane, dar să luăm argumentul lui în arsenalul propriu. Sînt învinuit că sînt agent al tuturor serviciilor de spionaj din lume. Acum pot riposta cu mîndrie că nu sînt spion argentinian, căci nu prea stăpînesc limba argentiniană. Nu sînt nici spion brazilian, căci nu cunosc limba braziliană. Puteţi verifica. Nu sînt nici spion bolivian, peruan, paraguayan, columbian, ecuadorian... N-am învăţat nici limba algeriană.

O singură frază a marelui geniu al strategiei, tovarăşul Dîbenko, ne dezvăluie foarte multe. La un moment dat a comandant Flota baltică, iar în subordinea lui s-a aflat serviciul de informaţii al Flotei baltice. Apoi a fost narkom de marină militară şi sub comanda lui s-a aflat întregul serviciu de informaţii al marinei militare. Mai tîrziu a comandat o serie de regiuni militare şi de fiecare dată a avut în subordine un puternic aparat de informaţii, cu reţele de agenţi proprii peste hotare, pe care tovarăşul Dîbenko trebuia să-l conducă.

Vom vedea imediat cum a comandat tovarăşul Dîbenko regimente şi divizii, escadre şi flote - dar deocamdată să remarcăm că avea o imagine tulbure asupra acţiunilor de spionaj. Cred că orice iubitor de romane cu detectivi ştie: ca să transmiţi secrete spionajului japonez, nu e deloc obligatoriu să ştii limba japoneză. Iar ca să transmiţi secrete spionajului american, nu este obligatoriu să stăpîneşti limba

americană. Dacă EI sînt interesaţi de primirea de informaţii, atunci spionii LOR să înveţe limba NOASTRĂ. Iar spionii noştri trebuie să înveţe limbile lor. Şi ar fi fost posibil ca un spion american să ştie limba rusă şi să reuşească să se înţeleagă cu tovarăşul Dîbenko fără să se apeleze la limba „americană". Oare asemenea lucruri să nu fi fost cunoscute de tovarăşul Dîbenko ? Oare n-ar fi timpul să-l examinăm cu atenţie pe acest erou ?

3

Pavel Dîbenko a fost marinar în Flota baltică. Şi-a început serviciul pe nava de pedeapsă „Dvina" (*Krasnaia zvezda*, 26 februarie 1989). Revista respectivă nu ne informează de ce anume s-a făcut vinovat marinarul Dîbenko. Însă e clar că nu de activitatea revoluţionară. Atunci ne-ar fi spus.

În toiul primului război mondial, matrozul Dîbenko este unul dintre instigatorii manifestării împotriva războiului de pe cuirasatul „Împăratul Pavel I". Această interesantă caracteristică va apărea apoi de nenumărate ori: genialii noştri comandanţi de oşti proveneau în majoritatea cazurilor din rîndul pacifiştilor, al celor care nu voiau să lupte. Flota baltică tăia frunză la cîini, navele se aflau la baze, mateloţii se înghesuiau prin cabinele încălzite, tînjeau din lipsă de ocupaţie, se revoltau de plictiseală. În toate timpurile şi în toate flotele lumii, răsculaţii de pe nave erau spînzuraţi de catarg. Cu atît mai mult în timp de război. Dar Imperiul Rus era prea liberal. De aceea s-a şi prăbuşit. Instigatorul şi răsculatul Pavel Dîbenko n-a fost împuşcat, n-a fost spînzur-at, ci a fost făcut soldat şi trimis pe front. *Enciclopedia militară sovietică* (vol.3, p.277) ne informează că tovarăşul Dîbenko nu a contenit în acţiunile sale, continuînd să se ocupe cu acelaşi lucru: agitaţie împotriva războiului. A fost din nou arestat. Un asemenea element ar fi trebuit spînzurat. Nu l-au spînzurat. Se mai întîmplă şi căderea monarhiei. Şi deodată Dîbenko ajunge un fel de

căpetenie a Flotei baltice. Marinărimea beată se sălbătici. Sub conducerea lui Dîbenko şi Raskolnikov (despre acesta vom vorbi mai încolo) s-au comis violenţe monstruoase asupra ofiţerilor Flotei şi familiilor acestora. După ofiţeri, au devenit victime ale măcelului toţi cei care puteau fi numiţi „contra". Şi oricine putea fi numit aşa. Scenele bestiale ale dezmăţului marinăresc au fost descrise de nenumărate ori. Una dintre mărturii: cartea lui A. Olîşanski, *Zapiski aghenta Razvedupra* (*Însemnările agentului Direcţiei de informaţii*), Paris, 1927. Tot ceea ce decenii la rînd a fost socotit drept defăimare este recunoscut acum de *Krasnaia zvezda* (4 octombrie 1997), cînd povesteşte despre cuirasatul „Împăratul Pavel I" : „Locotenentul Savinski a fost ucis cu o lovitură de baros în ceafă de către fochistul Rudenok, care i se pitise în spate. Cu
acelaşi baros, fochistul Rudenok l-a ucis şi pe micimanul Şumanski. Tot el l-a ucis şi pe micimanul Bulici. Ofiţerul, care încerca să calmeze echipajul pe puntea superioară, a fost prins, izbit cu ce s-a nimerit, apoi tras pînă la marginea bordului şi aruncat pe gheaţă".

Ofiţerii erau ucişi pentru simplul fapt că erau ofiţeri. Şi aruncaţi în copci. Însă pe unii nu i-au înecat în copci. Îndrăciţi de băutură, Dîbenko şi Raskolnikov călcau în picioarele cailor cadavrele ofiţerilor pînă le băgau în zăpadă şi în bălegar.

Aceste lucruri au fost scoase din memoria noastră. Însă flota îşi avea baza acolo unde astăzi este Finlanda. În al doilea război mondial, state mari şi puternice au cedat în faţa presiunii totalitare fără o rezistenţă prea îndelungată - dar mica Finlandă a opus brusc o rezistenţă care l-a tulburat chiar şi pe Stalin. Cauza ? Cadavrele ofiţerilor ruşi strivite de săniile revoluţionarului beat. Finlanda i-a ţinut minte pe acei ofiţeri. Poporul Finlandei ştia că dacă Armata Roşie îi subjugă ţara, eliberatorii îi vor jupui pe oameni de vii, le vor bate cuie în cap, vor tăia nasuri, limbi, urechi, le vor scoate ochii copiilor, vor face tot ce a făcut beţivul Dîbenko. De aceea Finlanda nu a cedat, indiferent de

pierderi şi jertfe. Finlanda îşi aminteşte şi acum de tovarăşul Dîbenko. Am fost şi am verificat acest lucru la faţa locului.

4

Dîbenko, care se trăsese puţin cu sania, conducea *Ţentrobalt*-ul [1], organizaţie pusă în fruntea Flotei. Aici destinul i-a scos în cale pe înflăcărată revoluţionară şi fiică de general Aleksandra Kollontai, una dintre cele mai frumoase femei din Europa. Domnişoara revoluţionară era atrasă irezistibil de flotă, de cabinele ofiţereşti acum pustii şi de cele ale matrozilor. Saşa Kollontai chema la revoluţia mondială şi la amorul liber. Chemarea ei pasională nu a rămas fără răspuns - marinarii aşteptau întotdeauna cu nerăbdare apariţiile ei pe nave, apariţii care pentru aceştia erau întotdeauna o sărbătoare.

În zilele lui octombrie 1917, Pavel Dîbenko a jucat un rol decisiv. Ca să nu spunem mai mult. Crucişătorul „Aurora” şi alte zece nave au intrat pe Neva din ordinul lui Dîbenko. Zece mii de marinari înarmaţi - iată forţa care a pornit revoluţia.

Noaptea aceea a fost clipa astrală a lui Dîbenko. El intră în componenţa primului guvern sovietic. Aici se află şi prietena sa Aleksandra Kollontai. Şi ea este membră a guvernului sovietic, comisar al poporului pentru asistenţa socială de stat. Exact ca într-un basm feeric. El şi ea. Ambii în guvern. Prin înregistrarea căsătoriei lui Pavel Dîbenko cu Aleksandra Kollontai a început prima carte a actelor de stare civilă din patria proletariatului mondial. Prima căsătorie. Ambii parteneri apreciau însă din plin desfătările amorului liber. Prin căsătoria lor au început toate căsătoriile sovietice. Prin divorţul lor - toate divorţurile.

Nu e timpul căsătoriilor. Este revoluţie !

---

[1] *Ţentrobalt* - abreviere de la *Comitetul central al Flotei baltice* (1917-1918) (n.t.)

5

Primul şi principalul adversar al comuniştilor victorioşi a fost poporul rus. Iată în ce constă problema. După căderea monarhiei, s-a format guvernul provizoriu. Anume provizoriu. Acesta nu avea nevoie să fie răsturnat, deoarece nu intenţiona să conducă multă vreme Rusia. Destinul ţării trebuia să fie hotărît de o Adunare Constituantă aleasă de întregul popor, care să instituie o formă de conducere, un regim politic, economic şi social acceptat de majoritatea populaţiei. Popoarele Rusiei şi-au ales deputaţii şi i-au trimis în capitală să înfăptuiască voinţa majorităţii. Dar iată că Lenin şi Troţki nu au putut admite acest lucru. Bolşevicii au răsturnat guvernul provizoriu. Acum sarcina era de a nu permite ca poporul să-şi exprime voinţa. Lenin şi Troţki au luat o decizie simplă: să dizolve Adunarea Constituantă, să tragă în muncitorii care demonstrează.

Renumitul istoric rus I.G. Felştinski scrie: „În acest timp, bolşevicii încercau să găsească o soluţie mai puţin riscantă decît dizolvarea. Pe 20 noiembrie, la şedinţa SNK, Stalin a făcut o propunere de amînare parţială a convocării". Propun-erea lui Stalin: să nu se dizolve Adunarea Constituantă, ci să se prelungească deschiderea ei. Dar cine să asculte la noi glasul raţiunii? Pe atunci, în partidul bolşevicilor dominau în mod absolut extremiştii politici. Felştinski continuă: „S-a luat
hotărîrea să se facă pregătirile de dizolvare. SNK l-a însărcinat pe comisarul cu problemele flotei P.E. Dîbenko să concentreze pe 27 noiembrie, la Petrograd, pînă la 10-12.000 de marinari" (*Kruşenie mirovoi revoliuţii* [*Năruirea revoluţiei mondiale*], p. 192).

Dîbenko şi Raskolnikov au executat totul aşa cum li s-a ordonat: demonstraţiile muncitoreşti au fost înăbuşite, iar Adunarea Constituantă - dizolvată.

Şi acum este momentul să ne punem întrebarea de principiu : pentru ce a venit marinarul Dîbenko în revoluţie ?

La această întrebare am reuşit să găsesc doar două

răspunsuri posibile:

Primul: ca să-i ofere poporului libertate şi fericire.

Al doilea: ca să se caţere el însuşi la putere şi să se înfrupteze din aceasta.

Prima variantă nu merge. Dîbenko nu numai că nu vrea să îndeplinească voinţa poporului, dar nici nu vrea s-o asculte. El se grăbeşte să-i gonească pe aleşii poporului înainte ca aceştia să înceapă a-şi spune păsul. A închis gura poporului cu foc de mitralieră.

Aşadar, primul răspuns cade.

Dar ce rămîne ?

6

N-ar fi rău de pus aceeaşi întrebare tovarăşilor Lenin, Troţki, Zinoviev, Kamenev, Rîkov şi tuturor celorlalţi care au luat puterea în octombrie 1917: de ce aţi luat puterea? Ca să faceţi poporul fericit? Nimeni nu v-a ales pentru acest rol, nimeni nu v-a împuternicit. Poporul a ales Adunarea Constituantă. Pe ea o ascultă...

Apoi şi lumea de pe străzi. La Piter, demonstraţii paşnice susţin Adunarea Constituantă aleasă de popor. Iar comuniştii fac ceva pe această Adunare. Întîmpină lumea de pe străzi cu mitralierele. N-au făcut revoluţia pentru nobili, nici pentru moşieri, nici pentru negustorime, nici pentru industriaşi, nici pentru ţărănime, nici pentru preoţi, nici pentru marii proprietari, nici pentru cei mici. Atunci pentru cine ? Pentru proletariat ! Şi prima treabă pe care o fac marinarii lui Dîbenko este să tragă cu mitralierele în proletariat. Deci revoluţia nu este pentru proletariat.

Iertaţi-mă, dar pentru cine ?

Şi ni se povesteşte despre idealistul Buharin... El, cică, a crezut în idealuri. El a vrut ca poporului să-i fie mai bine. Cînd se trage în popor cu mitraliera, înseamnă că îi este mai bine? Care era opinia idealistului Buharin în această privinţă ? La ce se gîndea idealistul cînd contempla de la balcon salvele trase împotriva muncitorilor?

În acel moment, cînd primele picături de sînge muncitoresc au căzut pe caldarîmul de pe Liteinaia, sistemul, pe care îl cunoaştem deja de 80 de ani, a luat o întorsătură totală şi definitivă. Situaţia era următoarea: pentru dizolvarea Adunării Constituante, pentru împuşcarea muncitorilor
demonstranţi, orice nouă putere i-ar fi condamnat pe Lenin, Troţki, Dîbenko, Raskolnikov şi pe toţi ceilalţi „eroi ai lui Octombrie”. De aceea, din acel moment, Lenin şi Troţki pur şi simplu nu au mai putut da nimănui puterea. De aceea, din acel moment, nu mai trebuiau admise nici un fel de alegeri,
în afară de cele la care erau garantate 99,99% din sufragii. De aceea, nu mai trebuia îngăduită existenţa presei libere. De aceea urmau să fie strivite toate partidele, inclusiv partidul lor. De aceea urmau să fie înăbuşite sindicatele. De aceea urma în continuare să se tragă în muncitorii demonstranţi sau, şi mai bine, să nu fie permise demonstraţiile, demascîndu-i pe complotişti şi eliminîndu-i. Totul e simplu: nimeni nu a ales partidul lui Lenin şi Troţki, prin urmare, puterea acestui partid era ilegală. Iar putere ilegală poate fi menţinută numai prin forţă. Numai prin teroare. În general, se poate spune că nu Stalin a început teroarea în 1937, ci marinarul Dîbenko, în 1917. Mai precis: Lenin, Troţki şi compania.

7

Dizolvarea Adunării Constituante şi împuşcarea muncitorilor pe străzile Piterului au atras consecinţe. Rusia este tot în primul război mondial, dar nimeni nu vrea să apere noua putere care trage în popor. Nemţii avansează asupra Petrogradului. În calea lor se află lacul Ciudsk. După cum ştim, acesta poate fi ocolit prin două părţi: Pskov şi Narva.

Iar Rusia nu are armate. Comuniştii au destrămat armata. Tocmai pe acest teren s-a distins şi a fost glorificat

Dîbenko. La începutul lui 1918, doar marinarii de pe Baltica mai puteau salva situaţia. Ce-i de făcut, tovarăşe Dîbenko, comisar al poporului pe problemele flotei ? la-ţi marinarii, du-i la Pskov şi Narva, salvează revoluţia ! Opreşte-i pe nemţi !

Şi Dîbenko i-a condus pe marinari. Luptele sale din 23 februarie 1918 au devenit sărbătoarea „Întregului popor" : Ziua Armatei Roşii.

8

Pe 23 februarie 1968, am primit prima mea medalie: „50 de ani ai Forţelor Armate ale Uniunii Sovietice". Într-o atmosferă sărbătorească, întregul nostru popor şi toată omenirea progresistă au marcat gloriosul jubileu al acelor prime victorii, care au devenit şi ziua de naştere a invincibilei şi legendarei Armate Sovietice. Eu sînt un amator pasionat de ordine şi medalii. La prima medalie am visat în timpul serviciului de pază şi la corvoade, am scris în secret versuri despre ea. În acel an împlinisem zece ani de cînd purtam epoleţi: şapte ani roşu deschis, al treilea - roşu carmin. Şi iată prima medalie. Era minunată: mare, strălucitoare, cu email roşu pe steluţă, panglică albastră de atlas cu dunguliţe albe şi roşii pe mijloc. Nu o purtam la piept. Nu. O ţineam în continuare în pumn, fără să cred într-o atît de mare fericire. În acea zi am hotărît să învăţ şi mai bine... Şi am hotărît să încep imediat. Zilele de sărbătoare trec, dar imediat după ele este un seminar despre studiul lui Lenin „O lecţie grea, dar necesară". Sudiasem această lucrare de nenumărate ori. Tovarăşul Lenin ne învăţa că trebuie să lupţi cu inamicul. Cu el trebuie să ştii să lupţi! Profesorii pronunţau de obicei aceste cuvinte cu accentul pe „să ştii". Puteam să nu mă pregătesc pentru seminar - cunoşteam lucrarea aproape pe de rost. Dar eram hotărît: de ce „aproape" ? O s-o învăţ pe de rost. Deschid volumul leninist, mă aşez şi încep să învăţ: „În această săptămînă a ieşit la iveală pentru partid şi întregul

popor sovietic o lecţie grea, amară şi întristătoare, dar necesară, folositoare şi binefăcătoare”. Învăţ nu numai articolul leninist, ci şi observaţiile pe marginea acestuia. Articolul a fost publicat pentru prima dată la 25 februarie 1918, în ediţia de seară a gazetei *Pravda*. Acest lucru trebuie reţinut în mod special. Am remarcat: asemenea mici detalii sînt apreciate de orice comisie examinatoare. Dacă, printre altele, arunci ca din întîmplare „...la 25 februarie 1918, în ediţia de seară...”, orice mînă examinatoare va nota lîngă „cinci” un semn plus.

Şi o mică descoperire mi-a încălzit sufletul: iată, seminarul va avea loc, dar nimeni nu a acordat atenţie faptului că noi studiem lucrarea leninistă exact la 50 de ani după prima ei publicare.

M-am înfiorat ca de o arsură. Am înghiţit în sec. De la început am înţeles ceva, dar încă nu am cumpănit ce anume, n-am izbutit încă să-mi reprezint mai clar în cuvinte şi imagini. Cu suflarea tăiată am început să chibzuiesc : cu 50 de ani în urmă, pe 23 februarie 1918, la Pskov şi Narva, Armata Roşie a obţinut primele sale victorii strălucitoare, pe care noi le sărbătorim după 50 de ani, pentru care noi, urmaşii, nu am luptat niciodată şi primim medalii. Aproape simultan cu acest eveniment istoric, tot cu 50 de ani în urmă, pe 25 februarie 1918, în ediţia de seară a gazetei *Pravda*... În ediţia de seară... Adică a fost o ediţie de zi, dar articolul lui Lenin nu a apărut în aceasta. În timpul zilei articolul leninist a fost doar cules... Prin urmare, Lenin l-a scris pe 24 sau în noaptea de 25 februarie 1918. Pe 23 februarie au loc măreţele victorii, iar pe 24, aflînd despre ele, tovarăşul Lenin, înfiorat şi rozîndu-şi unghiile, scrie urgent că toată săptămîna trecută a fost „o lecţie grea, amară şi
întristătoare” pentru întregul popor sovietic. Tovarăşul Lenin ne dă inestimabilele-i sfaturi: trebuie luptat cu inamicul ! Cu inamicul trebuie să ştii să te lupţi ! Cu accent pe „să ştii”. Cît de adînc este leninismul ! De n-ar fi tomurile leniniste, nici măcar n-am şti că trebuie luptat cu inamicul...

Şi nu numai că trebuie luptat, dar trebuie să ştii cum. Fără să-i spună pe nume, tovarăşul Lenin dă în vileag pe cineva care nu ştie să se lupte : „...chinuitor de ruşinoasele comunicate despre refuzul regimentelor de a păstra poziţiile, despre refuzul de a apăra pînă şi linia de pe Narva, despre neexecutarea ordinului de a distruge totul în timpul retragerii ; fără să mai vorbim de fugă, haos, miopie politică, neputinţă, trîndăvie”.

Întotdeauna m-am bănuit de nebunie: vreme de 50 de ani, în armata noastră şi-au făcut serviciul zeci de milioane de oameni. „O lecţie grea, dar necesară” se află între primele zece studii leniniste obligatorii, pe care orice militar se cuvenea să le înveţe, dacă nu pe de rost, măcar cît mai aproape de text. Oare nimeni nu a acordat atenţie acestei apropieri de date ? Nu e nimic de dezvăluit aici - însă de ce eu văd această apropiere, şi nimeni altcineva nu o vede ? Iar Lenin nu vorbeşte de nu ştiu ce zonă secretă de apărare, ci numeşte Pskovul şi Narva cu numele lor. Să nu-ţi iei cîmpii ?

E de neînţeles: oare comandanţii care ne recomandă insistent aceste studii nu au observat că prin simpla suprapunere a datelor, articolul leninist, chiar prin titlul său, neagă orice poveşti despre măreţele victorii, care, zice-se, au fost obţinute pe 23 februarie 1918?

Şi ce înseamnă lecţie ? Fiecare dintre noi a fost în situaţia de a face o poznă şi de a nu găsi justificări. Atunci, neavînd ceva mai bun, facem apel la adunarea generală a colectivului : este o lecţie pentru mine...

Tovarăşul Lenin a dezorganizat armata şi flota cu agitaţia sa antirăzboinică, germanii presau, frontul s-a rupt, iar Lenin trebuia să răspundă în faţa întregii Rusii. Şi el bîiguie : asta e o lecţie. Şi dă sfaturi: trebuie luptat cu inamicul etc. Genialitatea lui Lenin constă în faptul că îndrugă nişte banalităţi împotriva cărora nu poţi riposta. Cine poate să nu fie de acord cu aceste afirmaţii? Cine poate demonstra că nu trebuie luptat cu duşmanul, că nu trebuie să ştii să lupţi ?

Ce vreau să spun? Că, dacă pe 23 februarie 1918 Pavel Dîbenko a obţinut marile victorii de la Pskov şi Narva, atunci tovarăşul Lenin, aflînd despre acestea pe 24 februarie, în timpul zilei şi nopţii ar fi scris un articol cu totul altfel, iar în ediţia de seară a gazetei *Pravda* din 25 februarie 1918 ar fi
apărut ceva avînd cu totul alt conţinut. Dar a ieşit o lecţie întristătoare şi amară. Şi, se înţelege, absolut necesară. Cît timp nu a tunat şi fulgerat, tovarăşul Lenin, ca şi păduchele de tifos, „a mîncat" armata cu *Pravda tranşeelor* şi alte mîrşăvii, publicate pe bani nemţeşti. Însă nemţii i-au dat o lecţie tovarăşului Lenin şi acesta a început să se îngrijească de apărarea ţării.

9

Din acea zi, măreţele victorii de la Pskov şi Narva au devenit pentru mine obiectul unui interes special şi puţin nesănătos. La fel şi numele marelui conducător de oşti Dîbenko.

Bibliotecile sînt burduşite de cărţi despre război. Iată *Razmîşlenia o minuvşem* (*Cugetări despre trecut*) a generalului-locotenent S.A. Kalinin. În 1918, întorcîndu-se de pe front, soldatul Kalinin face revoluţia la Samara. Foamete. Ruină. Situaţia comuniştilor era schimbătoare. Nu ajungeau oamenii. „Nu îmi amintesc acum exact, la sfirşitul lui martie sau la începutul lui aprilie, la Samara s-a petrecut un eveniment care a tulburat toată organizaţia de partid. Pe neaşteptate, fără nici un avertisment, în oraş a venit o garnitură de tren cu marinari din Baltica în frunte cu P.E. Dîbenko. La început ne-am bucurat de împrospătarea forţelor. Dar în aceeaşi zi, la comitetul gubernial a venit o telegramă purtînd semnătura lui M.D. Bonci-Bruevici. În telegramă se ordona ca Dîbenko să fie reţinut imediat şi trimis la Moscova pentru părăsirea samavolnică a poziţiei de luptă la Narva" (p. 71).

Nouă ni s-a spus că la Narva au fost obţinute mari

victorii, însă biruitorul a fugit nu se ştie din ce pricină şi este urmărit în întreaga ţară. Iată cum au decis bolşevicii din Samara să se descurce cu marinarii. Va merge ca delegat numai Kalinin: fără pază şi fără armă. „Imediat ce am apărut pe peronul gării, marinarii m-au luat sub escortă şi m-au dus ca pe un «contra» în vagonul lui Dîbenko. La masă stătea un marinar cu înfăţişare de viteaz din vechime...” Kalinin l-a făcut de ruşine pe revoluţionarul Dîbenko, acesta s-a căit şi a decis să se întoarcă la Moscova. Am aflat sfirşitul istoriei peste 21 de ani. La 26 februarie 1989, *Krasnaia zvezda* a inserat un articol consistent despre marele comandant de oşti Dîbenko, în care se spune: „Pentru retragerea de la Narva şi plecarea cu de la sine putere de pe front, Dîbenko a fost exclus din partid (a fost reprimit abia în 1922). A compărut în faţa Tribunalului revoluţionar... SNK a luat hotărîrea să-l îndepărteze pe Dîbenko din postul pe care-1 avusese. Pavel Efimovici era deja pregătit pentru acest lucru : «Fireşte, sînt vinovat că marinarii au fugit pînă la Gatcina...»”.

Iată ce s-a întîmplat. Tovarăşului Dîbenko, membru al primului guvern sovietic, şi vitejilor săi marinari li s-a ordonat să oprească trupele germane la Pskov şi Narva. Nici la Pskov, nici la Narva, înflăcăraţii revoluţionari n-au obţinut nici o victorie, n-au oprit pe nimeni, n-au acoperit de glorie
nepieritoare drapelul de luptă. Dimpotrivă, la primele ciocniri cu inamicul, marinarii noştri moleşiţi, care au stat tot războiul în porturi, au început să tremure şi au luat-o la fugă. Eroul nostru - fuga şi el după ei. Sau poate că în frunte. Apărătorii revoluţiei au ţinut-o tot într-o fugă pînă la Gatcina. E momentul să deschidem harta, ca să apreciem traseul lor eroic - apărătorii patriei socialiste au fugit 120 km. Trei maratoane prin zăpada adîncă de februarie. La Gatcina, au pus mîna pe o garnitură de tren şi au luat-o prin ţară ca să-şi salveze pielea revoluţionară. În urma fugarilor, şeful sovietului militar superior Bonci-Bruevici trimite telegrame pe tot cuprinsul ţării: eroii să fie prinşi şi trimişi

sub escortă la Moscova. Eroii trebuiseră să-l oprească pe inamic, dar ei înşişi vor trebui opriţi. Dacă vor fi găsiţi...

Eroii au fost descoperiţi la Samara. Dincolo de Volga. Acum să luăm harta globului pămîntesc şi să apreciem această retragere eroică. Eroii de pe Baltica au apărut la Samara la sfirşitul lui martie sau începutul lunii aprilie. Şi cine ştie pe unde au umblat o lună întreagă după măreţele biruinţe. Poate au ajuns în fugă pînă la Baikal, s-au convins că nimeni nu-i goneşte şi se întorc? Aici, în adîncimea spatelui frontului, ei apără revoluţia: prind pe oricine le pică în mînă şi îl pun la cazne. N-o fi „contra" ? Aici au destulă bravură. Pe mine mă interesează o singură problemă: ce a dat de mîncare revoluţionarul Dîbenko revoluţionarilor săi în tot acest timp după fuga de la Narva ? Căci sînt destul de mîncăcioşi.

Încă o întrebare: de cine fugeau revoluţionarii ? Fugeau de armata germană. Însă noţiunea de armată germană e suficie-nt de elastică. Pe atunci, din lipsă de ocupaţie, marinarii germani se revoltau şi ei în porturile lor. Pe atunci, în Germania era deja foamete. Pe atunci, armata germană era istovită cu totul din cauza războiului. Monarhia germană a căzut în noiembrie 1918. S-a menţinut pînă în noiembrie numai pentru că tovarăşul Lenin, în martie 1918, a semnat cu kaizerul Pacea de la Brest şi i-a dat acestuia Ucraina pînă la Kursk şi Rostov cu tot cu minereu, cărbune şi industria producătoare de oţel, cu tot cu pîine şi carne. Lenin i-a dat kaizerului Polonia şi Pribaltica, a plătit reparaţii uriaşe în aur şi grîne. Iată de ce armata kaizerului a ajuns pînă în toamnă. Însă în februarie 1918, kaizerul nu avea încă acest ajutor leninist. De aceea Germania se afla pe marginea prăpastie.

Iuri Felştinski notează: „Cel mai uimitor era faptul că nemţii au atacat fără armată. Ei acţionau cu mici detaşamente răzleţe de 100-200 de oameni formate nu din unităţi regulate, ci din voluntari adunaţi de ici-colo. Din cauza panicii care domnea la bolşevici şi a zvonurilor privind apropierea

miticelor trupe germane, oraşele şi staţiile de cale ferată erau părăsite fără luptă încă înainte de venirea inamicului. De exemplu, Dvinskul a fost cucerit de un detaşament german de 60-100 de oameni. Pskovul a fost ocupat de un mic detaşament german venit pe motociclete. La Rejiţa, detaşam-entul german era atît de mic din punct de vedere numeric, încît nu a putut ocupa telegraful, care a mai funcţionat încă zile întregi (*Kruşenie mirovoi revoliuţii* [*Năruirea revoluţiei mondiale*], pp. 259-260).

Din cauza acestei armate a fugit comandantul Dîbenko, membru al guvernului sovietic, comisar al poporului pe problemele flotei, împreună cu luptătorii săi. A părăsit Petrogradul fără să-l apere deloc, iar nemţii pur şi simplu nu au avut forţe să-l preia.

Astfel nemţii n-au ajuns pînă la Petrograd. Iar Dîbenko, trecînd în fugă neobservat pe lîngă Moscova, a luat-o spre Volga.

Se poate pune întrebarea de ce tot vorbim despre Dîbenko ?

Răspuns: printre comandanţii de armată de rangul l, cel mai renumit şi sus-pus este Frinovski. Iar printre comandanţii de armată de rangul 2, cel mai vestit este Dîbenko. Doar el a intrat în componenţa guvernului sovietic. Ceilalţi comandanţi de armate de rangul 2 n-au avut asemenea experienţă şi nici biruinţe atît de strălucitoare.

Însă au fost şi altfel de comandanţi de oşti ! Tuhacevski, Iakir, Blücher ! Ei au repurtat victorii !

Au repurtat. Ajungem şi la ei. Însă vă previn: ceilalţi nu sînt atît de geniali ca Dîbenko. Ceea ce a săvîrşit Dîbenko pe 23 februarie 1918 noi sărbătorim de 80 de ani. Iar biruinţele lui Tuhacevski, Iakir, Blücher, Uborevici, Putna, Vaţetis nu sînt atît de strălucitoare şi grandioase. Nu le sărbătorim victoriile.

N-avem ce sărbători.

Capitolul 7

Komandarm Dîbenko a fost spion american ?

Sovieticii au propria lor mîndrie,
Ne uităm de sus la burjui.
V. Maiakovski

1

Interesant este cum s-a terminat judecarea lui Dîbenko. Luînd în seamă originea proletară şi marile merite, tribunalul sovietic l-a achitat pe dezertorul Dîbenko. Achitarea a fost justificată în felul următor: nu era pregătit pentru luptă... Corect. El era gata să strice, nu să construiască. Să dezorganizeze armata şi flota. La asta se pricepea Dîbenko. Sau să zdrobească cu barosul capetele ofiţerilor. Era gata şi să tragă în muncitorii demonstranţi sau să dizolve Adunarea Constituantă aleasă de popor. Însă nu era pregătit să lupte pe front. Primejdia-i cam mare şi revoluţionarul Dîbenko a
luat-o repede la fugă... Abia au pus mîna pe el. Prinzîndu-1, l-au scos din guvernul lui Lenin şi al lui Troţki, dar nu l-au împuşcat şi nici măcar nu l-au închis. Şi iată că după ce l-au judecat, încep nişte aventuri cu totul şi cu totul uimitoare. *Enciclopedia militară sovietică* (vol. 3, p. 277) informează că din vara lui 1918, Dîbenko s-a aflat în ilegalitate în Ucraina.

Ciudat. L-au izgonit din partid, iar el unde este? La munca ilegalistă ! L-au izgonit pentru neglijenţă şi laşitate, pentru dezertare, iar pe urmă... Asta mai lipsea: să meargă şi în ilegalitate. La drept vorbind, nu l-au alungat pur şi simplu. S-a speriat şi a fugit peste Volga, ieşind astfel singur din componenţa guvernului leninisto-troţkist. Dar

dacă fuge şi de la munca în ilegalitate ?

Şi despre ce fel de ilegalitate poate fi vorba ? Ilegalitatea era de partid - fiecare partid avea ilegalitatea lui: anarhiştii aveau parolele, întîlnirile, ascunzătorile lor, eserii de stînga le aveau pe ale lor. În ce ilegalitate l-au trimis pe Paşa Dîbenko, dacă el este fără de partid? Să ne imaginăm că ilegalistul Dîbenko vine într-o casă conspirativă cu următoarea atestare : nu mai este comunist, a fost dat afară pentru laşitate, acum o să lucreze cu voi. Cine va avea nevoie de aşa om?

Să ne închipuim că în timpul războiului, Hitler l-ar fi alungat pentru laşitate din guvernul său şi din armata nazistă pe Göring şi l-ar fi abandonat în spatele frontului sovietic: să deseneze svastici pe garduri, să lipească manifeste, iar nopţile să arboreze în secret drapelele roşii hitleriste pe halele uzinelor. Inconvenientul ar fi că Göring este un bărbat corpolent, uşor de remarcat, ca şi Pavel Dîbenko. În plus, toată Rusia îl ştia pe Göring după caricaturi. Ar fi fost descoperit imediat. Însă pe atunci, Pavel Dîbenko era cunoscut în Rusia şi Ucraina mai bine decît Göring, mai tîrziu: preşedinte al Ţentrobalt-ului, membru al primului guvern sovietic, narkom troţkisto-leninist, călău al
demonstraţiilor populare şi lichidator al Adunării Constituante. Fotografiile sale apăreau în toate ziarele. Dînd de putere, comisarilor poporului le apărea des chipul în ziare. Aceştia sînt conducătorii voştri: Dîbenko, Kollontai, Raskolnikov. Admiraţi-i! Adesea tovarăşii semnau şi decretele -legi numai ca să-i afle Rusia pe noii stăpîni. Chipul lui Pavel Dîbenko era cunoscut de fiecare marinar de pe Baltica, iar aceştia se împrăştiaseră acum pe tot cuprinsul ţării. Oricine îl putea recunoaşte. Aşa încît ilegalistul Dîbenko ar fi fost descoperit şi toată organizaţia ilegală s-ar fi dus de rîpă.

Aşadar, cine l-a trimis la munca ilegală ? Aici biografii gloriosului revoluţionar tac. Nimeni nu l-a trimis în ilegalitate. El singur s-a retras în ilegalitate. În ceasul ameninţător,

cînd puterea sovietică stătea numai într-un capăt de aţă, Dîbenko s-a „conspirat” aşa de bine că nimeni nu ştie unde s-a ascuns.

2

Apoi a ieşit la suprafaţă. Bolşevicii au cucerit Crimeea şi Dîbenko este comisar al poporului pentru probleme militare şi maritime al Republicii sovietice Crimeea. Nu pentru mult timp. Roşii au fost goniţi din Crimeea. Şi s-au descoperit urmele de neşters ale unor fărădelegi înfricoşătoare.

În 1921, urmează Kronstadt. Răscoala marinarilor din Marea Baltică este înăbuşită printre alţii şi de fostul marinar de pe Baltica, fostul preşedinte al Ţentrobalt-ului, tovarăşul Dîbenko. El comandă Divizia de marş. Trebuie să explicăm ce înseamnă Divizia de marş. La Kronstadt s-a răsculat Flota.

Şi puţini erau comuniştii care doreau să verse sîngele marinarilor care i-au dăruit puterea lui Lenin şi lui Troţki. Doar erau ai lor. Nu avea cine să înăbuşe răzmeriţa. Nu aveau unităţi credincioase. Şi atunci, pentru înăbuşirea revoltei, partidul îi trimite pe comandanţii săi. Sînt în această Divizie şi Troţki, şi Tuhacevski, şi Iakir, şi Fedko, şi Voroşilov cu Hmelniţki, Sediakin, Kazanski, Putna, Fabriţius şi mulţi, mulţi alţii. Citim biografia oricărui strateg şi aproape de fiecare dată îl aflăm în rîndul eroilor de la Kronstadt. Se creează impresia că în acel moment nimeni nu ameninţa tînăra Republică a Sovietelor. În afară de popoarele Rusiei. Răscoala de la Kronstadt putea deveni un detonator. Toată

Rusia putea lua foc. La Piter era deja grevă, iar ţăranii din Tambov începuseră să ridice în furci bestiile de comisari. Comuniştii trebuiau să înăbuşe Kronstadt-ul. Urgent. De aceea, lăsînd totul la o parte, au mînat într-acolo corpul de comandă. Pentru o asemenea chestiune n-au reuşit să strîngă soldaţi de rînd. Dar comandanţii erau puţini. Atunci partidul îi trimite pe delegaţii la Congresul al X-lea. Aceştia

nu aveau ce face. Dacă răscoala cuprinde Rusia, poporul rus îi va pedepsi pe delegaţi cum numai la ruşi se pedepseşte. Troţki le făgăduieşte comandanţilor şi delegaţilor un număr mare de ordine şi medalii. Dar şi aşa sînt puţini. Atunci sînt trimişi pentru înăbuşirea revoltei cei mai de seamă conducători de partid. Sînt aici şi Kalinin, şi Bubnov, şi Zatonski. Sînt trimişi şi scriitorii debutanţi: mergi, te vom face clasic. Apropo: aici şi-a cumpărat titlul de clasic viitorul secretar general al direcţiei Uniunii Scriitorilor din URSS, tovarăşul Aleksandr Fadeev. Însă nici viitorii clasici ai
realismului socialist nu erau destui. Sînt trimişi elevi ai şcolilor militare - sînt carierişti care au ales conştient puterea bolşevică şi intenţionează să-şi croiască o carieră printr-un rîu de sînge al poporului. Uite, băieţi, aveţi posibilitatea să vă distingeţi. Din asemenea oameni s-a format Divizia de marş. Mai era numită şi Divizia de lepădături [1]. Comuniştii au adunat în această divizie toată scîrnăvia din ţară şi dincolo de hotarele ei. I-au adunat pe acei comunişti care s-au făcut vinovaţi de multe: furt, beţie, trădare... S-au adunat comuniştii prădători şi comuniştii violatori. În fruntea Diviziei
de lepădături se afla Dîbenko, cel fugit de pe cîmpul de luptă, alungat din partid pentru laşitate şi reapărut din nu se ştie ce „ilegalitate”. Înainte, tovarăşi ! El nu se afla în partid. Ar fi trebuit să nu se ocupe de această problemă. Dar s-a ocupat. Şi iarăşi gheaţa de la Kronstadt. Iarăşi măcel. Iarăşi cadavre sub gheaţă. Numai că de data asta nu sînt cadavre de ofiţeri, ci de marinari. Cînd Dîbenko s-a răsculat, a fost trimis pur şi simplu să lupte pe front; însă cînd marinarii se răscoală împotriva lui, sînt înecaţi.

Despre vitejia lui Dîbenko relatează Iudin, locţiitorul şefului unei grupe speciale : „Retrăgîndu-se o verstă şi jumătate faţă de Kronstadt, regimentul 561 a refuzat să meargă mai departe la atac. Nu se ştie din ce cauză.

[1] Joc de cuvinte în limba rusă : *svodnîi* - de marş; *sbrodnîi* - de lepădături (n.t.)

Tovarăşul Dîbenko a ordonat să se desfăşoare al doilea lanţ de trăgători şi să fie împuşcaţi cei care se întorc. Comandantul regimentului 561 ia măsuri represive împotriva ostaşilor săi, pentru a-i forţa să meargă mai departe în ofensivă". Îi împuşcăm pe ostaşii roşii *ai noştri* ca să-i forţăm să-i împuşte pe marinarii *noştri*. Marinarii prinşi au fost judecaţi. Tribunalul proletar a analizat fiecare cauză individual şi a dat 2.103 sentinţe de condamnare la moarte (*VIJ* [1], nr. 7,1991, p. 64).

Nu e uşor lucru să dai o sentinţă. Dacă la examinarea fiecărei cauze şi la darea sentinţei se pierde cîte un minut, atunci în zece ore de muncă încordată, fără pauze, poţi da 600 de sentinţe la moarte. În douăzeci de ore, fără nici o pauză, poţi da 1.200 de condamnări la moarte. Iar ducerea lor la îndeplinire... Încercaţi şi singuri să împuşcaţi două mii de oameni. Vai !

Din acest moment eroic, cariera lui Dîbenko a început din nou să urce. Ce-i drept, nu atît de abrupt ca înainte. A primit trei ordine. Pe vremurile acelea era erou între eroi. Însă în tot războiul civil nu a căpătat nici unul. Nu a apărut nicăieri şi nicicum în război. Primul ordin a fost pentru Kronstadt.

Pentru expediţia de pedepsire. Pentru execuţii. Acolo nu a fost nicidecum război. Navele au fost prinse în gheţuri şi nu avea cine le împinge. Iar tunurile de pe nave sînt de mare putere. Cu aceste tunuri se trage la mare distanţă în cuirasate de acelaşi fel, cu blindaj greu. Însă asemenea tunuri asupra infanteriei e ca şi cum ar trage în vrăbii. Navele au şi tunuri de calibru mediu şi mic, au mitraliere... Dar războiul civil este un şir neîntrerupt de crize. De fiecare dată cînd apărea una, cartuşele şi proiectilele de pe nave şi din forturile inactive din Kronstadt erau aduse cu barje, căruţe, sănii, camioane şi garnituri de tren la Ţariţîn, la Voronej, la Rostov şi Bataisk, la Varşovia. Aşa că marinarii răsculaţi nu aveau cartuşe şi proiectile. Iar marinarul nu are nevoie de baionetă. Pe nave, numai santinelele au

[1] *Voenno-istoriceskii jurnal* (*Revista de istorie militară*) (n.t.)

baionetă.

Încă ceva: la Kronstadt nu erau alimente. Comuniştii au instaurat puterea în care pîinea a dispărut. La fel şi untul şi zahărul. Piterul era înfometat. De aceea, rezervele Kronstadtului erau trimise din cînd în cînd pentru alimentarea oraşului. În 1919, rezervele Flotei Mării Baltice şi ale fortăreţei Kronstadt au fost cărate toate. Apoi au fost trimise înapoi, de la caz la caz. Dar puţine. Chiar foametea a fost una dintre cauzele răscoalei. Dacă ar mai fi putut răbda, răscoala trebuia să înceapă cu două-trei săptămîni mai tîrziu, cind golful se va fi dezgheţat. Atunci nimeni n-ar fi putut ameninţa flota rebelă - aceasta ar fi reprezentat o forţă reală, iar fortăreaţa de pe insulă ar fi fost inexpugnabilă. Dar aşteptarea a fost imposibilă.

În aceste operaţiuni de pedepsire a unor marinari flămînzi, care nu aveau cu ce trage, s-au evidenţiat conducătorii noştri de oşti, marii strategi. Iar Dîbenko este printre aceştia. Avînd o superioritate de zece ori mai mare în oameni şi covîrşitoare în armament, i-au nimicit pe marinarii
neînarmaţi şi s-au răfuit crunt. Pentru aceste fapte, toţi cei alungaţi din partid au început să fie reabilitaţi. După un an de suspiciuni şi îndoieli, a fost reprimit în partid şi Pavel Dîbenko. I s-a dat şi o funcţie: comandant de divizie... Divizie de pedeapsă. Războiul civil s-a încheiat, dar poporul tot nu
voia să recunoască puterea populară. Şi Dîbenko s-a evidenţiat din nou, căpătînd două ordine. Pe timp de pace. Pe frontul operaţiunilor de pedepsire. Şi a devenit un erou legendar, avînd trei ordine.

3

Anul 1937 l-a găsit pe comandantul de armată Dîbenko la Kuibîşev, pe postul de comandant al trupelor Regiunii militare Privoljie. Locţiitorul său era komkor Kutiakov - acela care, după moartea lui Ceapaev, a comandat divizia

Ceapaev”.

A venit un ordin: să fie ridicat Kutiakov. Dîbenko nu se opune. Dimpotrivă, e gata să-i ajute pe cekişti să organizeze arestarea locţiitorului său chiar în cabinetul lui. Kutiakov a fost arestat la 13 mai 1937.

Printr-o coincidenţă diavolească, chiar în aceeaşi zi, 13 mai, Stalin l-a primit la Kremlin pe Tuhacevski, fapt trecut în registrul de primiri. Ce a vorbit Stalin cu Tuhacevski va rămîne o taină pentru totdeauna. Însă după această dată, de la Kremlin, Tuhacevski merge la Kuibîşev ca să ocupe cabinetul lui Dîbenko, în care tocmai fusese arestat Kutiakov.

Tuhacevski vine la Kuibîşev, chipurile, să primească Regiunea militară Privoljie, iar Dîbenko, chipurile, să o predea. Dar, predînd Regiunea, din cine ştie ce pricină, Dîbenko rămîne la Kuibîşev.

În lumina evenimentelor ulterioare, această rămînere este explicabilă. Tuhacevski este trimis de la Moscova ca să-l rupă de tovarăşii săi şi de subordonaţi, ca să-l separe de puterea de la Moscova. Dar Stalin nu este atît de prost încît să-i dea lui Tuhacevski puterea la Kuibîşev, fie şi pentru scurt timp. De aceea Dîbenko, predînd Regiunea, vezi Doamne, lui Tuhacevski, nu se grăbeşte deloc. Rămîne pe loc. Tuhacevski este comandant al Regiunii Privoljie doar formal, deoarece puterea asupra regiunii a rămas practic în mîinile lui Dîbenko. Dacă este să pui tot răul asupra lui Tuhacevski, nu poţi izbîndi. Cheile puterii asupra Regiunii Privoljie nu sînt la el, ci la Dîbenko.

Şi iată că Tuhacevski este arestat şi trimis înapoi la Moscova. După el dă fuga şi Dîbenko. Să-i judece pe Tuhacevski, Iakir, Putna, Primakov şi alţii. Şi i-a judecat împreună cu Blücher, Aleksnis, Belîi: a adus dovezi, a demascat, a înfierat, a dat sentinţe.

Şi se mîndrea cu credinţa lui. Se lăuda că a luat parte la aceste mîrşăvii. I.V. Dubinski îşi aminteşte : „A venit Dîbenko de la Kuibîşev. Se lăuda cum el, Dîbenko, l-a invitat în birou pe primul său locţiitor Kutiakov, iar acolo, ascunşi

după draperii, îl aşteptau luptătorii NKVD-ului" (*Osobîi sciot*, p. 201).

4

Pavel Efimovici Dîbenko nu s-a manifestat deloc ca teoretician militar. A scris o mulţime de cărţi: *În subteranele flotei ţariste, Răzvrătiţii, Octombrie pe Baltica, Din subteranele flotei ţariste spre Marele Octombrie, Revoluţionarii de pe Baltica* etc. Aceste opere nu sînt de strategie şi tactică, ci despre faptele eroice ale măreţului revoluţionar Dîbenko.

Cariera comandantului de oşti, a gînditorului şi organizatorului de tăietori de lemne s-a încheiat într-o celulă de închisoare. Printre altele, tovarăşul Dîbenko a fost învinuit de beţie şi descompunere morală. În decizia CC al VKP (b) din 25 ianuarie 1938 se spune: „Dîbenko, în loc să-şi îndeplinească în mod conştiincios obligaţiile în conducerea regiunii, bea sistematic, arată un grad avansat de
descompunere morală în relaţiile sale sociale...". Într-o scrisoare către Stalin, Dîbenko neagă patima beţiei: „Cele notate de personalul hotelului *Naţional* conţin o anumită doză de adevăr, care constă în faptul că uneori, cînd au venit cunoscuţi de-ai mei la hotel, mi-am permis să beau împreună cu ei. Dar nu au fost nici un fel de beţii". Ştiau revoluţionarii unde să tragă la măsea. *Naţionalul* şi *Metropolul* erau locurile distracţiilor prieteneşti. Iar *descompunerea morală* nu a fost negată de Dîbenko. Prin această sintagmă se înţelegea amorul ieşit din cadrul bunei-cuviinţe, cu femei străine.

Spre informarea celor mai tineri: în Uniunea Sovietică s-au adus cele mai fantastice acuzaţii - de la spionajul în folosul Alaskăi şi pînă la dracu' mai ştie ce. Dar existau două acuzaţii care nu erau aduse niciodată degeaba. Celor care nu beau şi nu umblau după femei nu li se puneau în cîrcă beţia

şi descompunerea morală. Dacă li se puneau, însemna că existau motive.

Dîbenko a fost declarat şi spion american. Spionaj în folosul Americii e mult spus. Însă nici aici tovarăşul Dîbenko nu este pe deplin curat. Avea o soră care locuia în America. Dîbenko a avut întîlniri oficiale cu reprezentanţi militari americani şi a cerut - în convorbiri particulare - ajutorul pentru ca sora sa să primească o subvenţie. Şi a reuşit. Sora sărmanului comandant de armată a primit o subvenţie în America.

Grija faţă de soră e o cauză sfîntă. Însă una din două: ori faci marea cotitură în Rusia şi insufli revoluţia mondială în speranţa nimicirii tuturor burjuilor, ori cerşeşti bani la aceiaşi burjui.

Dîbenko a confundat aceste lucruri. El îi ura din tot sufletul pe moşieri, pe capitalişti, pe ofiţeri şi pe toţi ceilalţi exploatatori, îi considera vărsători de sînge, îi nimicea necruţător prin mijloace cu totul ieşite din comun. Şi-a dedicat viaţa luptei împotriva lor, îi demasca cu mînie proletară în timpul faptelor sale nemuritoare, pregătea armatele pentru războiul eliberator la scară mondială. În acelaşi timp, cerea dolari de la aceşti vampiri pentru a-şi chivernisi neamurile.

Pentru poporul rus a edificat o viaţă nouă: a închis graniţele cu totul. Rudelor de peste graniţă însă le-a edificat o altă viaţă. Ce-ar fi păţit oare un muncitor din uzină sau un soldat de rînd dacă ar fi cerut bani de la un capitalist ? Dar comandantul Regiunii militare Leningrad nu s-a dat în lături de la aşa ceva.

Dîbenko a înecat Rusia în sînge pentru ca toţi să trăiască bine, ajungînd însă în situaţia în care, fiind comisar al poporului, comandant de regiune militară, locţiitor de comisar al poporului, nu poate (sau nu vrea) să-şi ajute sora. Atunci să o ia din iadul capitalist în înfloritorul nostru rai şi gata !

5

Acum să ne imaginăm că sîntem spioni americani şi să examinăm problema subvenţiei sărmanei sale surori cu gîndirea pătrunzătoare a unui om din serviciile secrete.

Cel mai greu pentru un serviciu de spionaj este să găsească omul care să aibă acces la informaţii secrete. Trece lumea pe lîngă tine, dar cine dintre toţi aceştia are acces la asemenea informaţii? În cazul nostru, problema cade. Dacă am fi spioni americani şi l-am avea în faţă pe comandantul trupelor Regiunii militare Leningrad, comandantul de armată de rangul 2 Dîbenko, prima greutate cade, căci el are acces.

Dar cum să i te adresezi, dacă el trece pe lîngă tine într-o maşină neagră, lungă, înconjurat de paza de corp? Dacă locuieşte într-un apartament special dintr-o clădire specială ? Dacă îşi petrece timpul liber în vile speciale ? Dacă mănîncă şi bea în restaurante speciale ? Dacă nu merge prin
magazine ? Toate i se aduc acasă. Iar dacă totuşi merge la magazine, merge numai la cele speciale. Şi unde să-l contactezi, dacă îşi îngrijeşte sănătatea sa de revoluţionar în sanatorii speciale? Dacă întotdeauna călătoreşte cu trenuri speciale? Dacă pescuieşte în bazine speciale şi împuşcă cerbi în rezervaţii speciale ? Dacă este întotdeauna păzit cu străşnicie ?

Ocazia s-a ivit: o delegaţie militară americană s-a întîlnit cu tovarăşul Dîbenko. Contactul există. Dar cum poate spionul (dacă s-a infiltrat în delegaţie) ca în decursul convorbirilor oficiale să sară la teme personale ? Cum să scoţi la iveală înclinaţiile, interesele, plăcerile comandantului
roşu ? Dacă prindem o veveriţă, trebuie să-i dăm alune, unei păsărele - boabe, unei maimuţe îi aducem banane. Sarcina spionului constă în a afla ce nadă i se poate strecura fiecăruia : filatelistului - un timbru neobişnuit, numismatului - o monedă ştearsă. Dar cum să afli de ce are nevoie tovarăşul Dîbenko? Aici nu e nici un mister : el singur povesteşte. El însuşi a declarat delegaţilor capitalişti:

are nevoie de bani americani. Foşnitori. Verzişori. Dolărei. *Bucks* !

Cînd recrutezi un om, trebuie să pui nada cu grijă, ca să nu jenezi, să nu sperii, să nu trezeşti bănuieli. Căci dacă proasta de plătică îşi va da seama cu creierul ei de peşte că va apuca şi cîrligul o dată cu viermele, nu se va repezi la vierme.

Însă nici aici nu sînt probleme cu tovarăşul Dîbenko. Acesta spune nu numai cu ce fel de nadă trebuie prins. El singur spune că va apuca orice fel de nadă. Şi nu trebuie să te comporţi prea vigilent cu el, nu trebuie să te temi că o să se supere. El singur cere : daţi încoace !

6

Problema nu este dacă Dîbenko a fost sau nu spion american. Problema este că Dîbenko era gata copt pentru a fi recrutat. Copt şi răscopt. Putea să-l recruteze orice străin care intra din întîmplare în contact cu el.

Ajutorul financiar acordat surorii sale a căscat prăpastia bietului revoluţionar. În octombrie 1917, golănimea a dat de putere. Marii strategi de teapa lui Dîbenko n-aveau noţiunea de cinste. N-aveau mîndrie revoluţionară, de clasă, proletară sau naţională nici de-un ban, nici de-un dolar. Aşa că nu-i costa nimic să se adreseze inamicului cu cereri umilitoare. Ceea ce şi făceau. Şi inoportunau pe fiecare străin: dă-mi asta, dă-mi asta, dă-mi asta! Dar nu aveau voie să ceară. Solicitantul îşi dezvăluie latura sa cea mai slabă. Iar un solicitant de rang înalt, cu acces la secretele de stat, este o adevărată comoară pentru un spion.

Iar aceşti comandanţi de mîna a doua s-au transformat aproape toţi în solicitanţi. Şi-au organizat economia de aşa manieră încît nu producea nimic bun, în afară de tancuri şi avioane, conştiinţă nu aveau, fapt pentru care cereau de la străini pantofi pentru soţie, ba una, ba alta...

Există o regulă de fier: nu crede, nu te teme, nu cere !

Însă strategii noştri nu aveau în conduită asemenea principii şi reguli.

Dar Stalin pregătea ţara şi armata de război. Şi trebuia să lămurească limpede golănimea conducătoare că un astfel de comportament va fi considerat spionaj - cu urmările
corespunzătoare.

Pe baza exemplului lui Dîbenko şi al altor solicitanţi, Stalin a arătat corpului superior de comandă că nu este bine să facă aşa.

Şi toţi l-au înţeles pe tovarăşul Stalin.

Rezultatul epurării: Stalin a nimicit spionii şi potenţialii spioni din mediul conducerii militare superioare, dar a şi tăiat contactele personale nesancţionate, ceea ce a făcut din Uniunea Sovietică cea mai dificilă ţară pentru serviciile secrete inamice.

7

Iar ca alde Dîbenko erau o droaie. Dar exista unul care, pentru Pavel Dîbenko, era ca un frate geamăn. Împreună au trecut prin Ţentrobalt, împreună au comis bestialităţile din porturile baltice. Ambii au avansat la înălţimi ameţitoare, ambii au avut soţii splendide şi au fost părăsiţi de acestea, cînd nu mai erau sus-puşi. *Literaturnaia gazeta* (25 martie 1992) îl descrie în felul următor: „Literat veleitar, care şi-a ales drept supranume de partid numele faimosului erou al lui Dostoievski, căpetenie a marinarilor revoluţionari, satanizaţi de ideea că «totul este permis», şi executant ireproşabil al ordinelor secrete leniniste, Raskolnikov a fost un «om al ideii» şi un soldat al partidului. Neînclinat nici spre umor, nici spre reflecţie, el venea oricînd cu zelul fanaticului şi a fost gata fără şovăire: să conducă un detaşament de marinari care a jefuit averea clerului, să facă personal percheziţie în redacţia gazetei *Russkie vedomosti*, dispreţuită de bolşevici, să dizolve Adunarea Constituantă, să scufunde Flota Mării Negre la Novorossiisk,

să comande Flota Baltică, să conducă un ziar, o editură şi, în fine, arta în general...”.

Stalin ştia pe cine şi unde să pună. L-a pus pe Raskolnikov, comandant de flotă, să conducă arta. Pe cekistul Frinovski - să comande flota. Nu este doar umor stalinist, ci şi o încercare. Dorinţa de a conduce, numai de a conduce, ducea la o dorinţă irepresibilă de putere. Stalin îi căuta cu stăruinţă pe cei mai însetaţi de putere şi îi împuşca. Frinovski n-ar fi refuzat niciodată : n-am fost niciodată pe o navă, nu mă atrage. În nici un caz. Frinovski se agaţă de fotoliu, dar pernele îi zboară de sub el. Şi atunci, peste trei luni, tovarăşul Stalin spune: ai ajuns prea sus, nu faci faţă...

Şi Dîbenko e făcut din acelaşi aluat: fie cum o fi, numai să comande.

De aceea tovarăşul Stalin îl pune la încercare pe Dîbenko. La fel ca şi în cazul lui Frinovski, numai că în direcţie opusă. Cekistul Frinovski să comande flota, iar narkomul Dîbenko pentru problemele marinei militare să comande exploataţiile forestiere. Să conducă deţinuţii. Şi slugoiul Dîbenko prinde din zbor fărîma aruncată de boier: oriunde, fie şi conducerea lagărelor, fie şi să asiste la execuţii, numai funcţia să fie mai mare.

A început ca bandit şi a terminat ca şef de lagăr. Dar s-a crezut un răsculat.

Şi a murit ca o otreapă.

Unii spun că dacă Dîbenko ar fi ajuns pînă în 1941, fiind înzestrat cu un talent de strateg ieşit din comun, ar fi oprit armata 4 germană a generalului-colonel Geppner la Pskov şi Narva... Nu vom replica la asemenea afirmaţii. La urma urmei, avea o experienţă de luptă în acele locuri. Îi erau cunoscute locurile...

Capitolul 8

Despre cervoneţi şi cavalerişti

Oamenii încetează să lupte imediat ce sînt forţaţi să lupte
din necesitate; şi imediat ce încep să lupte, sînt impulsionaţi de ambiţie.
Niccolò Machiavelli, *Cugetări despre prima decadă a lui Titus Livius*

1

Versiunea oficială spune că Stalin s-a orientat asupra cavaleriştilor, iar Tuhacevski i-a susţinut pe reprezentanţii armelor tehnice : tanchişti, artilerişti, aviatori.

Nu este deloc aşa. Tuhacevski s-a bazat şi el pe cavalerişti. Numai că pe alţi cavalerişti.

Războiul civil a fost un război de manevră, iar principala forţă de şoc şi de manevră era cavaleria. Existau doar spaţii enorme, fără un front compact, şi chiar dacă era front, acesta putea fi aproape întotdeauna ocolit şi se putea lovi în spatele lui - ceea ce şi făceau escadroanele, regimentele, brigăzile, diviziile, corpurile de armată şi armatele de cavalerie. Oricît de mare ar fi fost dorinţa, infanteria nu putea fi prima în oraşele şi localităţile ocupate. Dar şi la retragere, de exemplu
din Varşovia, o divizie de cavalerie îşi poate lua mai lesne picioarele la spinare decît o divizie de infanterie. Comandantul de infanterie îşi pierde oamenii prin păduri şi mlaştini, îşi lasă tunurile şi mitralierele în împrejurimi, pe cînd cavaleristul încalecă pe un cal voinic şi îşi conduce divizia cum trebuie. De aceea, cînd se dădeau ordine şi medalii, cavaleriştii erau primii - lor li se dădeau cele mai multe.

O consecinţă firească a războiului de manevră a fost faptul că toţi comandanţii de cavalerie aveau posibilităţi mai mari să se evidenţieze. De aceea, după războiul civil, ei

au ocupat posturile cele mai înalte în Armata Roşie a Muncitorilor şi Ţăranilor. La fel ca tanchiştii după al doilea război mondial.

Însă cavaleria roşie, ca şi alte formaţiuni, era neomogenă. Aşa se întîmplă pretutindeni şi întotdeauna - în interiorul oricărei mişcări sînt grupuri adverse : bolşevici şi menşevici, SS şi trupe de asalt, stalinişti şi troţkişti.

În cursul războiului civil au apărut trei puternice supra-unităţi de cavalerie : Armata 1 cavalerie, Armata 2 cavalerie, cervoneţii din căzăcime.
Corespunzător, s-au format trei grupări de comandanţi de cavalerie - dacă vreţi, le putem numi mafii de cavalerie. Putem găsi şi altă denumire, dar esenţa rămîne. Ea constă în faptul că au existat trei grupări de comandanţi care au împărţit oamenii în *ai lor* şi *ceilalţi*. În toate cele trei grupări s-a petrecut acelaşi lucru: lupta pentru putere în interiorul grupului şi, în acelaşi timp, lupta fiecărei grupări împotriva celorlalte două. Prin eforturi comune, ceilalţi au scos din joc gruparea Armatei 2 cavalerie, liderii acesteia fiind declaraţi duşmani ai poporului şi lichidaţi.

Au rămas două clanuri: cavaleriştii din Armata l şi cervoneţii.

Unii dintre comandanţii din Armata 2 cavalerie, după destrămarea grupării lor, s-au „primenit”, şi-au schimbat steagurile şi au aderat la cavaleriştii Armatei l sau la cervoneţi. Exemplu: unul dintre foştii comandanţi ai Armatei 2 cavalerie, Oka Gorodovikov, îşi amintea că şi-a început cariera în Brigada de pedeapsă a Armatei 1 cavalerie. Gorodovikov se declara cavalerist „de-a întîia”, dar n-a pomenit niciodată despre serviciul său în Armata 2 cavalerie.

2

S-a întîmplat că în timpul războiului civil, tovarăşul Stalin s-a aflat acolo unde a acţionat Armata 1 cavalerie. Stalin a cunoscut conducerea Armatei l cavalerie încă înainte de

formarea ei. A luptat împreună cu Budionnîi în 1918, la Ţariţîn, viitorul Stalingrad, iar pe Voroşilov îl cunoştea încă înainte de Revoluţia din octombrie. Oamenii din Armata 1 cavalerie nu erau numai cunoscuţi de Stalin, ci, în majoritatea lor, erau aleşi, reţinuţi şi avansaţi de el. Armata 1 cavalerie răspundea tovarăşului Stalin cu aceeaşi iubire. În 1922, Stalin a ocupat un post cu o denumire ciudată: secretar general. Nu prezident, nici preşedinte, ci secretar. Ce-i drept, tovarăşul Lenin a înţeles repede că „făcîndu-l secretar general, tovarăşul Stalin a concentrat în mîinile sale o putere fără margini". Puterea aceasta avea şi ea un nume ciudat: *Uciraspred* - Secţia de evidenţă şi repartizare a cadrelor de conducere. Tovarăşul Stalin a învăţat un lucru : cadrele hotărăsc totul - şi s-a ocupat de ceea ce la noi se numeşte „selecţia şi amplasarea cadrelor". S-a întîmplat că foarte curînd, veteranii Armatei 1 cavalerie, preferată de Stalin, au ocupat trepte superioare ale puterii militare. Se ţineau grămăjoară şi nu le permiteau altora accesul la treptele de sus. Puterea grupării Armatei l cavalerie poate fi apreciată după drumul parcurs de discipolii acesteia. Din rîndurile ei au ieşit mareşalii Uniunii Sovietice K.E. Voroşilov, S.M. Budionnîi, S.K. Timoşenko, generalii de armată I.R. Apanasenko, A.V. Hrulev şi mulţi alţii. Ministrul Apărării şi mareşalul Uniunii Sovietice A. A. Greciko face parte din
aceeaşi armată. A fost ministru al Apărării pînă în 1976. Astfel de la mijlocul anilor '20 pînă la mijlocul anilor '70, acest clan a avut o mare putere în armată.

Cervoneţii aveau şi ei un corp de comandă puternic. Din rîndurile lor au ieşit: mareşalul Uniunii Sovietice P.K. Koşevoi, mareşalul trupelor blindate P.S. Rîbalko, mareşalul trupelor de transmisiuni I.T. Peresîpkin, mareşalul de aviaţie S.A. Hudiakov, generalul de armată A.V. Gorbatov, general-colonel F.F. Jmacenko şi mulţi alţii. Însă trebuie reţinut: acestea sînt vlăstarele tinere. Liderii cervoneţilor au fost lichidaţi. Au rămas cei care deţineau posturi inferioare şi care s-au supus umil iureşului celor din Armata 1 cavalerie.

Gruparea Armatei 1 cavalerie a învins. Acum este clar acest lucru. Dar atunci, în anii '20 şi '30, era greu să prevezi rezultatul. Lupta a avut loc, iar cavaleriştii din Armata 1 i-au înlăturat pe toţi ceilalţi - lucru care nu a plăcut cervoneţilor.

3

Acolo unde luptau cazacii cervoneţi era şi tovarăşul Troţki. Şi Tuhacevski. Şi Iakir. În majoritatea lor, liderii cervoneţilor erau aleşi, susţinuţi şi repartizaţi de tovarăşul Troţki.

Lupta comandanţilor din cele două grupări de cavalerie se purta pe multe direcţii. Printre altele, era bătălia pe frontul ideologic. Veteranii Armatei 1 cavalerie demonstrau că ei au învins în toate bătăliile. Cazacii cervoneţi aveau altă părere în această privinţă.

Cavaleriştii considerau că toate biruinţele de pe fronturile războiului civil au fost organizate şi inspirate cel mai înţelept dintre toţi conducătorii, de către tovarăşul Stalin. Cervoneţii aveau îndoieli. Bătăliile acestea nu au fost pentru glorie, ci pentru putere.

Obţinînd puterea, cavaleriştii considerau că e timpul să se liniştească şi să se ocupe de problemele interne ale ţării - însă cervoneţii nemulţumiţi ardeau de dorinţa de a intra în lupta pentru recompense şi funcţii : Revoluţia nu s-a terminat ! Înainte !

O paralelă istorică: în februarie 1933, în Germania a biruit revoluţia socialistă. La putere a venit partidul clasei muncitoare, în frunte cu Adolf Hitler. Cu toate acestea, în rîndurile proletariatului german nu era unitate. Revoluţia nu putea da tuturor liderilor ei posturi superioare în stat. Întotdeauna sînt mai mulţi revoluţionari victorioşi decît fotolii ministeriale, aşa încît orice revoluţie dă naştere la revoluţionari lezaţi.

Acei lideri ai clasei muncitoare germane care au primit funcţii înalte în stat considerau că revoluţia s-a încheiat. În fruntea lor se afla chiar Hitler. Însă cei lezaţi declarau că

ţelurile revoluţiei nu sînt încă atinse, că revoluţia trebuie să evolueze, să continue sau chiar să se facă o a doua revoluţie. Liderul celor nemulţumiţi era Ernst Rohm.

În iunie 1933, Rohm a publicat în paginile unui ziar muncitoresc un articol despre necesitatea înfăptuirii unei a doua revoluţii.

Hitler i-a răspuns imediat. Pe 1-3 iulie 1933 a avut loc consfătuirea conducerii superioare a SA şi SS, la care Hitler a declarat categoric că revoluţia socialistă în Germania s-a încheiat. Pe 6 iunie 1933, la Berlin, Hitler a declarat din nou că revoluţia socialistă s-a încheiat şi că „trebuie să îndreptăm torentul liber al revoluţiei în albia durabilă a evoluţiei".

Dar Rohm se încăpăţînează. Iar după el şi masele de revoluţionari. Nimeni nu vrea să rămînă acolo unde este, fiecare speră să avanseze, de aceea majoritatea revoluţionarilor preferă lozinca evoluţiei şi continuării revoluţiei.

Hitler a trebuit să înfrîneze această masă de revoluţionari nemulţumiţi, care ardeau de dorinţa puterii... Învolburarea revoluţionară trebuia să se liniştească. Hitler trebuia să lichideze căpeteniile nemulţumite, căci dacă acestea ar fi biruit, s-ar fi găsit alţi ultragiaţi care să ceară continuarea
revoluţiei. Cineva trebuia să pună capăt acestui proces.

Acelaşi lucru s-a petrecut şi în Ţara Sovietelor. Nu puteau fi satisfăcute necesităţile oamenilor. Imediat ce erau satisfăcuţi unii, apăreau alţii. Revoluţia s-a încheiat, iar mulţimile de participanţi nu erau mulţumite de situaţia lor. La sfîrşitul războiului civil, cineva a ajuns în funcţia de comandant de divizie, dar ar fi vrut să fie comandant de corp de armată. Altcineva a încheiat războiul fiind comandant de corp de armată, dar ar fi vrut mai mult... Altul a terminat fiind comisar al poporului pe problemele flotei şi militare... Dar o asemenea poziţie nu-l satisfăcea deloc. Numele său: Lev Troţki. El a declarat că revoluţia trebuie să continue, că revoluţia trebuie să fie permanentă.

Şi toţi cei pe care i-a avansat Troţki, de la Tuhacevski la Primakov şi mai jos, au susţinut cu entuziasm această lozincă.

Unul dintre ideologii cervoneţilor din căzăcime, Ilia Dubinski, a scris o mulţime de cărţi despre aceştia: *Luptătorii de fier*, *Blindajul sovietelor*, *Raidurile cavaleriei*, *Cotitura* şi altele. Între cărţile sale se află şi una cu titlul *India răzvrătită*. Cazacii troţkişti n-au răbdat să nu sară în luptă pentru India asuprită. N-aveau destule probleme. Tot voiau ba să ajute, ba să elibereze pe cineva. Ideile comandanţilor cervoneţilor coincideau cu ideile lui Troţki. Pînă în ultimele detalii. Acelaşi lucru l-a propus şi Troţki: să se formeze un corp de armată de cavalerie care să fie trimis în ajutorul fraţilor indieni răsculaţi. Iar tovarăşul Tuhacevski a fost de acord. Şi Iakir.

Nu vom înţelege cauza lui Tuhacevski dacă uităm că Tuhacevski a fost înaintat de Lenin şi Troţki. Ca toţi troţkiştii în general şi cervoneţii în special, Tuhacevski se considera nedreptăţit, neavansat cît trebuie. În lupta pentru putere, Tuhacevski a mizat pe ultragiaţi...

Odată şi odată Stalin trebuia să facă cu ultragiaţii ceea ce a făcut Hitler cu Rohm şi cu discipolii săi ultrarevoluţionari.

4

Să facem cunoştinţă cu cîţiva dintre cazacii cervoneţi.

Vitali Primakov. S-a născut în 1897 într-o familie avută. În 1915, gimnazistul Primakov a ajuns la vîrsta recrutării, dar nu a vrut să meargă la război. A găsit o metodă originală de a se sustrage: a început să răspîndească manifeste anti-militariste. Acest strateg este pacifist, ca şi Dîbenko. Pentru
asemenea lucruri, pe vremea lui Stalin ar fi fost spinzurat. Însă criminalul regim ţarist s-a mulţumit să-l exileze pe gimnazistul Primakov în Siberia. După căderea monarhiei, Primakov se întoarce cu aureola luptătorului şi

revoluţionarului. În octombrie 1917, a comandant unul dintre detaşamentele Gărzii roşii, care a luat cu asalt Palatul de iarnă. În ianuarie 1918, Primakov a format un regiment de
cervoneţi din căzăcime şi a ajuns în fruntea acestuia. Acum nu mai era pacifist. Regimentul de cervoneţi s-a transformat într-o brigadă, apoi într-o divizie, după aceea în corp de armată. Primakov a comandat succesiv regimentul, brigada, divizia, corpul l cavalerie al cervoneţilor. *Krasnaia zvezda* (l
octombrie 1988) informează: „Era sever cînd se impunea, necruţător". Din această propoziţie rezultă că atunci cînd nu era necesar, tot necruţător era: „A fost judecat de VŢIK [1] pentru împuşcarea arbitrară a bandiţilor". Însă ca să ajungi să te judece VŢIK-ul pentru asemenea mărunţişuri, înseamnă că ai pus multă pasiune în această trebuşoară. Şi Primakov a pus. Dar puterea l-a iertat pe Primakov pentru execuţiile samavolnice.

În 1922, a avut loc Conferinţa de la Geneva. Rusia Sovietică ajunsese într-o situaţie foarte proastă: revoluţia mondială eşuase, ţara era în ruine - trebuia să se stabilească, cum se exprima tovarăşul Lenin, o „convieţuire paşnică" cu burjuii. Lenin considera că e posibil să meargă el însuşi la Geneva, cu mîna întinsă, să ceară bani de la burjui. La acestea cazacii cervoneţi ai lui Primakov au răspuns printr-o telegramă: „Tovarăşul Lenin poate merge la Geneva, însă numai după ce va intra acolo Armata Roşie".

După războiul civil, Primakov a ocupat o serie de posturi de comandă şi diplomatice, a fost comandant de corp de armată, ataşat militar în Afghanistan şi Japonia. În 1930, întorcîndu-se din mari depărtări, a publicat cartea *Afghanistanul în flăcări*. Ideea: situaţia este explozivă, amînarea ar face-o să se stingă, este necesar un ajutor internaţional acordat fraţilor de clasă, se impune urgent să

[1] *Vserossiiskii Ţentralnîi Ispolnitelnîi Komitet* (Comitetul Executiv Central Unional) (1917-1936) (n.t.)

se ducă acolo un contingent limitat, altminteri vom fi atacaţi.

Primakov considera că foamea şi moartea a milioane de ţărani ucraineni este o născocire a duşmanilor de clasă. La informaţia privind foametea a răspuns cu un ciclu de versuri:

„Iar acum pe tot cuprinsul
Munca liberă-nfloreşte
În nemărginite stepe,
Omul muncitor trăieşte
Cîntă liber şi munceşte...”.

Şi poezia continuă în acelaşi spirit: se trăieşte mai bine, se trăieşte mai vesel. În afară de versuri, Primakov a scris şi amintiri. Motivul principal: Războiul civil l-au cîştigat cazacii cervoneţi şi tovarăşul Primakov, comandantul şi genialul lor strateg. Primakov n-a scris lucrări de strategie şi tactică.

În 1935, komkor Primakov este numit în funcţia de locţiitor al comandantului Regiunii militare Leningrad. A considerat acest fapt nedrept. În semn de protest, nu purta trei romburi cu care fusese gradat, ci patru - semne distinctive pentru comandantul de armată de rangul 2. A apărut demonstrativ în faţa lui Stalin cu patru romburi. Să ne închipuim situaţia : un oarecare general colonel a meşterit o stea de mareşal, a lustruit-o să strălucească, şi-a pus-o la piept şi a apărut în faţa conducerii superioare a ţării în această înfăţişare, demonstrînd insatisfacţia pentru poziţia sa. Sau să ne imaginăm că un colonel şi-a cusut o vipuşcă de general la pantaloni şi a apărut în faţa comandantului imediat superior: m-au jignit, meritam mai mult. Exact aşa a procedat komkor Primakov.

La această ieşire, tovarăşul Stalin a dat dovadă de indulgenţă. Nici măcar nu l-a mustrat: poate să şi plîngă copilul, numai să mă lase în pace...

5

Iată portretul a încă unui cazac cervoneţ. Propaganda oficială de la Kremlin îl descrie în felul următor: „Dmitri Schmidt a luptat cu bravură pe fronturi în cadrul corpului de armată al cervoneţilor din căzăcime, iar după război a comandat o divizie a acestui corp de armată. În anii '20 era troţkist activ. Fost partizan, om înverşunat şi neînfricat, Schmidt punea prea puţin preţ pe idoli şi pe autoritate. Excluderea provocatoare a lui Troţki din partid chiar în ajunul Congresului al XV-lea l-a adus la turbare. A venit la Moscova şi l-a găsit pe Stalin în pauza dintre două şedinţe. Îmbrăcat în cercheză, cu papahă pe cap, s-a apropiat de secretarul general, a înjurat necuviincios şi, amenințîndu-l cu o sabie imaginară, a spus: «Koba, vezi că am să-ţi tai urechile!». Stalin a trebuit să înghită şi această jignire” (V. Rapoport şi I.Alekseev, *Izmena rodine* [*Trădarea patriei*], Londra, 1989,p. 293).

Acest atac al lui Schmidt nu este nici pe departe unicul. A trecut, ca şi altele, fără consecinţe. Dimpotrivă, în 1935, Dmitri Schmidt a primit titlul de *komdiv*, deşi în acel moment comanda doar o brigadă.

Ilia Dubinski, cîntăreţul cervoneţilor din căzăcime, comanda în anii '30 Brigada 4 tancuri la Kiev, iar Dmitri Schmidt - Brigada 8 mecanizată din apropiere. Dubinski povesteşte cum trăia conducătorul militar proletar : „Mi-au dat un apartament în clădirea de lîngă Teatrul Franko, la un etaj deasupra apartamentului lui Schmidt. Cîndva, în aceste apartamente luxoase cu parchet sculptat, tavane tapetate şi sobe de teracotă olandeză trăia protipendada kieveană” (*Osobîi sciot*, Voenizdat, Moscova, 1989, p. 120). Se înţelege că pentru Schmidt asta era puţin. „Se considera jignit” (*Ibidem*, p. 208). Alături, la Vîşgorod, se afla o tabără unde militarii lui Schmidt stăteau în corturi, iar comandanţii în căsuţe de lemn. Lui Dubinski i s-a repartizat o căsuţă de lemn. „Această cocioabă nu se putea compara cu vila din bîrne a lui Schmidt, care avea toate facilităţile : apă, balcon la etajul doi, chiar şi o mică încăpere pentru tir” (*Ibidem*, p.120). Apropo, pe oriunde ajunge cervoneţul Dubinski,

pretutindeni prietenii săi jigniţi trăiesc pe picior mare. Iata-l în apartamentul inginerului de divizie S. Bordovski. Moscova. Arbat. „Ne-a deschis gazda. Ne-a condus în salon, care se apropia de dimensiunile unui manej” (*Ibidem*, p. 124). N-am nimic împotriva apartamentelor luxoase şi reşedinţelor
de vară cu balcon şi sală de tir. Eu însumi sînt un admirator al apartamentelor mari şi frumoase. Să aveţi, tovarăşi comandanţi, băi şi bazine în apartamentele dumneavoastră, cum îi plăcea tovarăşului Vaţetis, să aveţi grădinari şi cîini, cum avea tovarăşul Tuhacevski - dar dacă aveţi, nu vă mai daţi aere că sînteţi luptători pentru egalitatea tuturor.

6

Biografiile cazacilor cervoneţi pot continua, dar imaginea rămîne aceeaşi: nedreptăţiţi şi iar nedreptăţiţi. Lor le plăcea puterea şi viaţa frumoasă. Au fost lipsiţi de rolurile principale şi, cuprinşi de ură neputincioasă, făceau mari prostii. Ca să fluturi o sabie imaginară pe sub nasul lui Stalin şi să te dai
mare că o să-i tai urechile înseamnă că nu prea ai minte. Această întîmplare arată lipsa totală a facultăţii mintale a nedreptăţitului Schmidt. Dacă poţi să-i tai urechile lui Stalin, fă-o. Dar de ce să-l ameninţi ?

Iar acum să ne tragem cizmele lui Stalin, să ne încheiem la toţi nasturii, să ne îndreptăm cascheta, să ne netezim mustăţile, să pîcîim din pipă şi să apreciem tabloul care ni se deschide în faţă de la înălţimea Kremlinului. Este o luptă între Stalin şi Troţki, o luptă în sferele superioare ale puterii politice. N-ar fi rău ca în această situaţie armata să-şi caute de treburile sale, să-şi întărească puterea de apărare şi să nu-şi bage nasul în sferele politicii. Tovarăşe Schmidt, vrei să fii politician? Fii. Însă atunci taie-ţi petliţele cu romburi, predă brigada şi intră în lupta politică. Dacă vrei să comanzi o brigadă, comandă, dar nu te băga în politică.

Stalin merge pe linia sa, nu ameninţă pe nimeni, însă

este ameninţat de nedreptăţitul comandant al Brigăzii 8 mecanizate. Acesta ameninţă în public, jigneşte în public. Schmidt îl ameninţă pe conducătorul suprem al Rusiei, care în timpul războiului va fi comandant suprem. Comandantul de brigadă ameninţă în timp de pace. Dar ce va fi pe timp de război? Ce va fi în situaţie de criză şi panică? Ce îşi va permite atunci nedreptăţitul Schmidt? Şi cine este în spatele său?

7

În spatele cervoneţului D. Schmidt se află Iakir şi Tuhacevski.

Iată sala de primire a komandarmului de rang l LE. Iakir, cel care comandă Regiunea militară Kiev, cea mai puternică din Uniunea Sovietică. „În cameră a intrat Schmidt: cu cizme înalte, vînătoreşti, într-un pardesiu civil pînă la genunchi şi o pălărie verde din fetru" (*Osobîi sciot*, p. 101). Se poate ca timpul să-mi fi deformat imaginea - dar pe cînd eram eu în armată, un comandant de brigadă cu pălărie şi pană de fazan la pălărie nu numai că n-ar fi cutezat să intre în sala de primire a comandantului de regiune, dar nici măcar nu s-ar fi încumetat să apară astfel în apropierea statului-major al regiunii. Cu atît mai mult în timpul serviciului. Nici comandantul de divizie nu s-ar fi hotărît să facă acest gest. Nici comandantul de corp de armată. Nici chiar comandantul de armată nu şi-ar fi permis aşa ceva. Oare nu cumva komandarmul de rangul l Iakir a slăbit prea mult disciplina iubiţilor săi cazaci cervoneţi ? Şi n-ar fi timpul ca, în vederea viitorului război, să strîngă puţin cureaua? Şi nu cumva sînt prea prieteneşti relaţiile între comandantul de armată de rangul l Iakir şi comandantul Brigăzii 8 mecanizate, care l-a ameninţat public pe Stalin că o să-i taie urechile ?

Sau altă întîmplare. Comandantul de brigadă D. Schmidt a venit la întîlnire la narkomul de apărare Voroşilov. Se înţelege că s-au certat. Era o chestiune obişnuită ca

nedreptăţitul *kombrig* să se certe cu narkomul de apărare. Schmidt iese din înaltul cabinet şi îl întîlneşte pe mareşalul Uniunii Sovietice M.N. Tuhacevski: „Ce-i, Mitia, nu te iubeşte narkomul? Nu te inflama degeaba, nici pe mine nu mă suportă” (*Ibidem*, p. 102).

Mareşalul Uniunii Sovietice Tuhacevski îi spune comandantului de brigadă Mitia. Nu e cam deplasat? Chiar pe coridorul Narkomatului de Apărare, mareşalul Uniunii Sovietice se plînge că nu este iubit de comandantul său. Mareşalul Uniunii Sovietice se plînge de soarta sa amară unui subordonat, care e separat de el prin multe trepte ale scării ierarhice: ştii, Mitia, aici nimeni nu mă iubeşte. Vai, sărmanul de mine !

Cazacii cervoneţi lezaţi doreau o viaţă tihnită şi putere pentru ei şi nu voiau să recunoască puterea de deasupra lor şi să se supună acesteia. Stalin, ca viitor comandant suprem, nu putea admite existenţa unor clanuri adverse supraputernice şi nesupuse în armata sa. De aceea, pregătindu-se de război, Stalin i-a nimicit pe cazacii cervoneţi, care corupeau Armata Roşie cu pretenţii nemăsurate, neascultare şi huliganism.

Tuhacevski s-a trecut el însuşi în rîndul nedreptăţiţilor. Însuşi Tuhacevski s-a apropiat de cei care s-au săturat să urmeze linia politică a lui Stalin, căutînd să se apropie de cei care îl ameninţau pe acesta. El însuşi a stabilit cu nedreptăţiţii relaţii de genul adresării cu Mitia, Vasea...

Şi astfel şi-a semnat condamnarea.

Dar a fost şi un motiv mai serios al distrugerii cervoneţilor.

Capitolul 9

Ce înseamnă spiritul partizanal sau cum l-a apărat Iaşa Ohotnikov pe tovarăşul Stalin

A fost o mare fericire pentru Rusia că în anii grelelor încercări a
fost condusă de un asemenea geniu şi comandant neclintit ca Iosif Stalin.
Stalin a fost un om de o energie neobişnuită, o erudiţie şi voinţă
inflexibilă, un om tăios, aspru, necruţător în faptă şi în vorbă, căruia nici eu, educat în parlamentul britanic, nu am putut să-i contrapun nimic.

W. Churchill

1

În 1927, lupta dintre Stalin şi Troţki ajunsese la apogeu. Stalin făurise un puternic aparat de conducere a ţării, pe care se sprijinea. Troţki nu a reuşit să-şi făurească o bază de sprijin - el se miza pe gloria trecută, pe lozincile înflăcărate şi pe clica numeroasă de adepţi.

În esenţă, lupta se ducea nu între doi lideri, ci între două tendinţe de dezvoltare a socialismului.

Troţki era clar marxist, cerea un socialism curat marxist, adică de cazarmă. El voia să se acţioneze la fel cum a scris Marx în *Manifestul partidului comunist*: să se creeze armate muncitoare. Troţki cerea militarizarea muncii. Munca trebuia să fie forţată, principalele pîrghii şi stimulii centrali fiind ordinele şi pedepsele. Principala cerinţă a marxismului era împărţirea oamenilor în clase: stăpîni pe care nimeni nu-i alege şi asupriţi. Tocmai acest lucru îl voia Troţki - el cerea robie făţişă: voi veţi munci, eu voi comanda.

Troţki urmărea aservirea totală a poporului în armata muncitoare. Deosebirea faţă de iobăgie consta în faptul că iobagul lucra o parte din timp la moşier, o parte pentru sine - pe cînd în armatele muncitoare marxist-troţkiste se plănuia numai munca pentru stăpîni. Iobagul se putea răscumpăra de la moşier - troţkiştii năzuiau să nu admită această posibilitate prin intermediul anulării integrale a proprietăţii private şi a banilor.

2

Aşadar, în anii '20 s-au înlănţuit într-o ciocnire de moarte două forţe: partizanii marxismului înrobitor, de cazarmă, în frunte cu Troţki, şi partizanii unui socialism mai uşor, în frunte cu Stalin.

Se înţelege că simpatiile ţării erau de partea lui Stalin. Cine voia să fie robul armatei muncitoare marxiste şi să execute fără să stea pe gînduri ordinele unor supraveghetori numiţi de Troţki după bunul său plac ?

În 1927 a fost a zecea aniversare a Cotiturii din octombrie. Apropo, chiar în acest an a fost inventată şi folosită pentru prima dată sintagma „Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie”. Pînă în 1927, evenimentele din octombrie 1917 s-au numit oficial „cotitură”.

În preajma aniversării, patimile s-au încins. Isteţul de Eisenstein a turnat un film despre asaltul Palatului de iarnă, asalt care nu a existat. Apoi, decenii la rînd, comunişţii au ridicat în slăvi în întreaga lume făcătura lui Eisenstein: cică ar fi o cronică cinematografică. Apoi Maiakovski a încropit repede poemul „Bine !”. Troţki dovedea că el a organizat totul şi i-a biruit pe toţi - iar acum trebuie să fie conducător. În toate oraşele şi satele se făceau pregătiri de sărbătoare. Cea mai importantă avea loc în Piaţa Roşie: o paradă militară şi o demonstraţie grandioasă de milioane de oameni. Trebuia să
ia cuvîntul şi troţkişti. Acum ştim ce s-a întîmplat în acea zi. Însă atunci te puteai aştepta la orice: de la demonstraţiile de stradă ale militanţilor lui Troţki pînă la atentate împotriva conducătorilor, de la ciocniri cu mulţimile huliganice de troţkişti pînă la revoluţie.

Au fost luate măsuri suplimentare de securitate. Conducătorii erau păziţi nu numai de cei din serviciile de securitate, ci şi de studenţi ai academiilor militare.

Pentru întărirea pazei lui Stalin a fost aleasă cea mai bună academie militară a ţării - Academia Frunze. Eideman, şeful academiei, a ales trei persoane dintre cele mai

merituoase. Printre acestea era şi Iakov Ohotnikov.

Iată ce s-a întîmplat mai departe.

3

Dacă infractorul va povesti despre infracţiune, va ieşi o istorie. Dacă va povesti partea vătămată, istoria va fi cu totul alta. Ca să nu fiu bănuit de păreri preconcepute, nu voi povesti această istorie cu vorbele mele, ci-i voi cita pe istorici - care îl iubesc din tot sufletul pe Troţki, ţin la birocraţia
instaurată de Troţki, la armatele muncitoare, iubesc cazarmele şi barăcile pentru toată populaţia ţării, iubesc robia.

E drept, ei înşişi nu doresc să fie soldaţi ai armatelor muncitoare.

Aşadar, în *Izmena rodine* (*Trădarea patriei*) de V. Rapoport şi I. Alekseev (p. 292) se spune: „În dimineaţa zilei de sărbătoare, şeful Academiei Frunze, R.P. Eideman, a dat celor trei discipoli învoiri speciale şi le-a ordonat să meargă neîntîrziat la îndeplinirea sarcinii. Studenţii - alături de
Ohotnikov fuseseră aleşi Vladimir Petenko şi Arkadi Geller - au mers în cea mai mare viteză în Piaţa Roşie. Pe teritoriul Kremlinului au pătruns fără dificultăţi, dar la portiţa de lemn a tunelului care ducea la tribuna Mausoleului au trebuit să se oprească. Agentul de la poartă, un gruzin, a refuzat să le

permită accesul. Flăcăii înflăcăraţi, participanţi la războiul civil, n-au dat înapoi în faţa obrăzniciei cekistului. L-au trîntit într-o parte, rupînd portiţa cu această ocazie, şi au luat-o înainte. Peste cîteva secunde se găseau în spatele celor aflaţi în tribună. Paza s-a năpustit asupra nou-veniţilor.
Ohotnikov a sărit la Stalin, pe care-l considera vinovat de această încurcătură provocatoare, şi l-a lovit cu pumnul în ceafă... Eideman a reuşit să muşamalizeze această

afacere”.

4

Să începem cu Robert Petrovici Eideman.

Şeful Academiei militare Frunze a primit ordin de la instanţa superioară să aleagă trei studenţi ai academiei pentru îndeplinirea unei misiuni de răspundere. Eideman era obligat să-i aleagă pe cei cu adevărat mai buni şi să-i instruiască: „Băieţi, aveţi sarcina de onoare de a-l păzi pe omul care conduce ţara noastră. Aşa că nu-l loviţi. Iar dacă îl loviţi, daţi-i în figură. A lovi un om în ceafă, mai ales prin surprindere, este o mare laşitate”.

Ohotnikov a fost trimis să-l păzească pe Stalin - şi l-a păzit pînă l-a lovit în ceafă.

În povestirea lui Rapoport şi Alekseev nu se potrivesc toate lucrurile.

În primul rînd, ghinioniştii păzitori au întîrziat. Conducătorii erau de mult în tribună, iar ei de-abia fugeau acolo. Reacţia gărzii de la Kremlin este de înţeles: ne descurcăm şi fără voi, tovarăşi gură-cască, trebuia să veniţi mai devreme.

În al doilea rînd, Rapoport şi Alekseev încurcă un lucru. Şi asta cu premeditare. Dacă în spatele lui Stalin ar fi fost o încăierare, Stalin s-ar fi întors cu faţa spre gălăgia de acolo. Însă Ohotnikov l-a lovit pe Stalin în ceafă, adică s-a apropiat neobservat de Stalin şi l-a lovit prin surprindere.

Este imposibil să descoperi ceva în această faptă în afară de ticăloşie şi prostie. Să admitem că Iakov Ohotnikov a fost marxist-troţkist şi voia să-i mîne pe toţi oamenii în armatele muncitoare, iar el însuşi să fie stăpînitor de robi. Se înţelege că Stalin împiedica acest lucru, atrăgîndu-şi astfel ura lui Ohotnikov. În acest caz, Ohotnikov trebuia să lupte împotriva lui Stalin. Cu arma în mînă. Însă pentru aceasta Ohotnikov nu are nici minte, nici bărbăţie. Mînia sa de stăpînitor de robi falit se manifestă printr-o perfidă lovitură cu pumnul în ceafă. Pentru o asemenea acţiune nu-

ţi trebuie minte - doar nebunie oarbă.

5

În vara lui 1969, în Regimentul-şcoală 145 de infanterie motorizată din Divizia-şcoală 66 de infanterie motorizată din Regiunea militară Prikarpatie s-a petrecut un eveniment ieşit din comun: santinela a ucis un om, cu o rafală scurtă - două cartuşe. Locul întîmplării: Ucraina de Vest, Cernăuţi. Depozite în afara oraşului, la Sadgor. Situaţie extrem de simplă: teritoriul imens al depozitelor militare, totul împrejmuit cu sîrmă ghimpată, noapte, felinare balansîndu-se într-o parte şi-n alta. Prin apropiere trece o cărare. Un surdomut a decis să nu înconjoare, ci să-şi scurteze calea tăind-o de-a dreptul. S-a băgat pe sub sîrma ghimpată. Aici l-a ajuns rafala. Şi-a scurtat sieşi calea.

Au apărut ca din pămînt anchetatorii de la procuratura militară, s-a făcut expertiza şi toate celelalte. Prima întrebare: cîte focuri s-au tras? Răspuns: trei. Este imposibil să ascunzi ceva. După cum e stabilit, santinela are 60 de cartuşe, au rămas 57 şi iată trei tuburi. Este imposibil să fie schimbate: intrînd în serviciul de pază, primeam cartuşe speciale. Spre deosebire de cele obişnuite, pe care divizia noastră le consuma cu milioanele, cartuşele de pază aveau o serie deosebită pe fundul tubului, iar tuburile erau colorate. Se consumau sumedenie de cartuşe obişnuite, tuburile de la
poligonul Storojineţ erau cărate cu autoîncărcătoarele - însă pierderea unui cartuş verde de pază se descoperea imediat. Acestea se predau şi se primeau în fiecare zi cu semnătură de predare-primire şi era imposibil să găseşti pe undeva vreun cartuş din acesta. De aceea nu se putea muşamaliza vreun caz de tragere la santinele. Nu se putea ascunde un glonţ, tras fie şi din întîmplare.

Anchetatorii s-au lămurit imediat şi imaginea celor petrecute a început să se clarifice. Mai trebuiau găsite gloanţele. Din trei s-au găsit doar două. Acum problema

principală: acestea sînt aceleaşi care au pătruns în om? Aceleaşi. Au pe ele funingine aderentă? Au. Gata. După aceasta urmează momentul delicat al împărţirii răspunderii personale.

Într-un ordin pe divizie, comandantul de divizie, general-maior Nilga, a transmis recunoştinţa sa şefului de pază şi caporalului de schimb care a trimis santinela la post. Santinela însăşi a obţinut ceea ce un cursant al diviziei-şcoală nici n-avea dreptul să viseze: recunoştinţa comandantului de divizie şi zece zile permisie, fără să mai socotim drumul pînă acasă şi înapoi.

De ce s-a întîmplat aşa?

6

S-a întîmplat aşa pentru că santinela era o persoană inviolabilă.

Inviolabilitatea santinelei constă în:

- apărarea specială prin lege a drepturilor şi calităţii sale;
- subordonarea santinelei unui cerc strict limitat de persoane: şeful de pază, ajutorul şefului de pază şi caporalul de schimb;
- obligativitatea tuturor persoanelor de a se supune fără obiecţii la somaţiile santinelei;
- acordarea dreptului de a folosi arma în cazurile prevăzute de regulament.

Santinela noastră a acţionat exact, corect şi decis: „Stai!”, „Stai, că trag !”, foc de avertisment în sus, iar după aceea...

Cercetarea nu poate stabili dacă au fost două strigăte de avertisment. Dar a fost un foc de avertisment? A fost. Două gloanţe au perforat omul şi pot fi găsite uşor: iată poziţia santinelei, iată poziţia cadavrului, prin cele două puncte se determină direcţia de tragere, iar gloanţele se găsesc. Dar un glonţ nu a fost găsit - deci santinela l-a trimis în sus. Din cauza înclinaţiei traiectoriei, glonţul putea să se înalţe un kilometru şi să zboare foarte departe. Nu-l

găseşti. Dar iată o întrebare : dacă santinela l-a omorît mai întîi pe om cu o rafală scurtă, iar după aceea a tras în aer ? Tocmai pentru a
răspunde la această întrebare au fost analizate gloanţele. Iată în ce constă chestiunea. De pregătirea plutonului care intră în pază se ocupă comandantul companiei. Unul din principalele elemente ale pregătirii este verificarea stării armei: aceasta trebuie să fie curată. Mai departe vine comandantul plutonului, care-l suplineşte pe şeful de pază. El personal verifică pregătirea, deci şi pregătirea armei. Mai departe, la instalarea santinelelor verificarea o face locţiitorul ofiţerului de serviciu pe regiment sau ofiţerul de serviciu pe santinele. Pur şi simplu nu ţi se permite să intri în pază cu arma necurăţată.

După uciderea unui om, expertiza verifică gloanţele. Primul glonţ e curat. Celelalte sînt cu funingine aderentă.

Glonţul curat trebuie să fie cel de avertisment. Acesta nu trebuie să-l perforeze pe om. Dacă unul dintre gloanţele care l-au ucis pe om este curat, înseamnă că soldatul merge la tribunal.

Dacă însă, ca în cazul nostru, toate gloanţele care l-au ucis pe om au pe ele funingine, înseamnă că au fost precedate de un foc de avertisment. Deci soldatul a acţionat corect. Deci trebuie recompensat pentru vigilenţă, hotărîre, pentru cunoaşterea regulamentului şi respectarea exactă a cerinţelor acestuia.

Se poate însă replica: surdomutul nu auzea şi nu putea auzi nici strigătele de avertisment ale santinelei, nici focul de avertisment. Corect, însă există sîrmă ghimpată şi inscripţia : „Stai ! Zonă interzisă”. Regulamentul nu prevede nici un fel de clauze, de excepţii pentru orbi, surzi, nebuni sau oameni beţi. Tocmai în aceasta constă garanţia inviolabilităţii santinelei: legea apără în mod deosebit persoana şi acţiunile sale, dacă aceste acţiuni corespund articolelor din Regulamentul serviciului de garnizoană şi pază.

În toate timpurile santinela s-a aflat într-o situaţie

specială şi nu-i credem pe cei care afirmă că inviolabilitatea santinelei a fost introdusă în Rusia de Petru cel Mare. Nu, inviolabilitatea santinelei a fost recunoscută şi înainte de Petru, nu numai în tradiţie, ci şi în pravilele scrise.

Iar acum să ne întoarcem la Moscova în 1927.

7

Ce face un militar pe care un comandant l-a trimis la instanţa superioară, indiferent care - la Kremlin sau la statul-major al batalionului -, iar acolo nu i se dă drumul ? Lucrurile sînt simple. Trebuie să ateste prezenţa sa la locul şi la timpul misiunii: am fost acolo exact la ora la care mi s-a
ordonat. După aceea trebuie să ia legătura cu comandantul său şi să raporteze: nu pot să execut ordinul pentru că nu îmi dau voie. Asta-i tot: am făcut ce mi s-a ordonat, restul nu ţine de mine.

În fiecare zi, în ţara noastră, milioane de oameni trec pe lîngă obiective de pază şi se întîmplă ca o persoană să nu fie lăsată să treacă. Se întîmplă deseori. Să ne închipuim că portarul nu ne lasă să intrăm în uzină. Dacă nu ne-a lăsat, înseamnă că are un motiv: permisul nu este în ordine, paznicul are vreo bănuială sau în lungul lanţ ierarhic există vreo neînţelegere. Cineva n-a avertizat pe altcineva şi paznicul n-are ordin să ne permită accesul. Şi ce-i cu asta? Ne apucăm să stîlcim mutra portarului? Spargem uşa şi intrăm cu sila? Sau haideţi să-l urmărim pe ministrul de resort şi să-i tragem un pumn în freză.

Rapoport şi Alekseev consideră comportarea studentului de la Kremlin drept o obrăznicie. O dată ce Ohotnikov nu a fost lăsat să intre, înseamnă că este obraznic. Dar cine este el, acest Ohotnikov ? Pentru ce merite ar trebui să i se dea voie ? Dacă santinela are cea mai mică îndoială, este obligată să nu-l lase să treacă. În septembrie 1941, cînd se hotăra destinul Leningradului, cînd clipele erau numărate, un sol-dat-santinelă nu l-a lăsat

să treacă la statul-major al Frontului Leningrad pe noul comandant al frontului, venit de la Moscova, membru al Marelui Cartier General, generalul de armată G.K. Jukov. Santinela a avut dreptate. Oricine ar fi Jukov şi orice grad ar avea, santinela nu este subordonată lui şi nu are voie să execute ordinele şi dispoziţiile nimănui altcuiva în afară de trei persoane: şeful pazei, ajutorul său şi caporalul său de schimb. Subliniez: al său. Alt caporal de schimb din acelaşi serviciu de pază nu are dreptul să dea ordine santinelei. Ce trebuia să facă generalul de armată G.K. Jukov? Să spargă uşa statului-major de front? Să dea buzna, bruscînd santinela ? Aceasta ar fi însemnat atacarea unui post şi santinela ar fi fost silită în acest caz să tragă în Jukov. Fireşte, nu s-a întîmplat acest lucru, căci Jukov a înţeles că santinela are dreptate - a înţeles că nu are putere asupra santinelei. Chiar avînd cinci stele pe petliţe, el nu putea să atragă atenţia santinelei. Chiar avînd în buzunar hîrtia semnată de Stalin precum că de azi înainte el este comandantul frontului, Jukov - chiar şi la statul-major al frontului său - nu are putere asupra santinelei şi nu s-a năpustit asupra acesteia.

8

Atacul asupra lui Stalin din 7 noiembrie 1927 ne arată în ce măsură Stalin nu ţinea la viaţa sa, cît de puţină atenţie acorda securităţii sale. Orice nebun putea pătrunde fără dificultate direct la Mausoleu şi să-l lovească în ceafă.

E clar că Iakov Ohotnikov nu şi-a controlat acţiunile. Dacă ar fi avut în mînă un cuţit sau un pistol, s-ar fi putut întîmpla un lucru ireparabil. Este greu să ne imaginăm ce s-ar fi întîmplat cu ţara noastră, cu Europa şi cu lumea dacă Stalin ar fi fost ucis şi locul său ar fi fost luat de maniacii Troţki, Buharin, Tuhacevski şi alţii. Să ne gîndim la ce se putea aştepta Rusia examinînd comportamentul aceluiaşi Iaşa Ohotnikov. Unui student de academie nu i se dă voie să intre în Mausoleu şi gata! - pocneşte santinela, iar lui

Stalin îi dă un pumn în ceafă ! După poziţia sa, Ohotnikov stă cu o sută de etaje mai jos decît Stalin; dar dacă în locul lui s-ar fi găsit altul mai sus pe scara socială, ce şi-ar fi putut permite ? Şi are prieteni de teapa lui.

În momentele de cotitură ale istoriei, Rusia a avut aproape întotdeauna noroc. În decembrie 1825, decembriştii, abrutizaţi de desfrîu şi beţie, s-au repezit să ia puterea lansînd chemarea: primul cuţit pentru boieri şi dregători, al doilea - pentru popi şi alţi făţarnici, al treilea - pentru ţar. Şi au chemat Rusia la aceste lucruri concrete. La noi e destul să chemi - se găsesc destui aderenţi. În Franţa, iacobinii au venit la putere sub lozinca abrogării pedepsei cu moartea, dar ajungînd la putere, au înecat Franţa în sîngele decapitaţilor în public. Şi bolşevicii au venit la putere sub lozinca abrogării
pedepsei cu moartea. Apoi se ştie ce a fost. Însă decembriştii au venit la putere proclamîndu-şi ţelul: o să tăiem capetele ţarului, familiei ţarului, negustorimii, nobilimii, clerului. Dacă încă înainte de luarea puterii şi-au declarat intenţia de a îneca Rusia în sînge, ştiu că ar fi înecat-o ! Puteau cădea şi
alţii sub cuţit. Ba chiar şi domnilor decembrişti le putea surîde aceeaşi soartă. Nici nu putea fi altfel. Fiecare dintre ei vedea calea sa spre fericire. Unii intenţionau să instaureze monarhia constituţională, numai că nu se puteau înţelege între ei cine să fie monarhul. Alţii voiau republică, dar nu erau de acord asupra problemei de cadre, ca să spunem aşa. Dacă ar fi ajuns la putere, ar fi început inevitabil să se măcelărească unii pe alţii. Cum s-au măcelărit iacobinii. Cum s-au măcelărit bolşevicii. Însă în 1825, Rusia a avut noroc. S-au găsit oameni buni, călăuziţi de idealuri umaniste: au tras nişte obuze în buimacii decembrişti şi aceştia s-au risipit care încotro. Păcat că în 1917 nu s-au găsit oameni buni care să trimită nişte şrapnele înspre alde Lenin şi Troţki. N-am avut noroc la această cotitură a istoriei. Însă în 1927, Rusia, Europa şi lumea au avut mare noroc. Ohotnikov nu a avut armă. Ne

este imposibil să ne imaginăm ce s-ar fi întîmplat dacă Stalin ar fi fost ucis, dacă direcţia mai uşoară a socialismului ar fi fost înăbuşită de marxismul sălbatic al lui Troţki, Buharin şi Tuhacevski. Puterea lor ar fi pus în umbră tot ceea ce cunoaştem despre Hitler şi Pol Pot.

Dar am avut noroc.

9

Cele petrecute în Piaţa Roşie ne arată cît de slab era organizată paza lui Stalin. Ohotnikov şi prietenii săi au împins santinela, au rupt portiţa şi s-au năpustit asupra obiectivului de pază... Cum să califici o asemenea acţiune? Atac asupra unui post. Este acea situaţie în care santinela din post nu numai că are dreptul, dar este obligată să folosească arma din dotare chiar şi fără avertisment. Atacarea santinelei, pătrunderea în obiectivul de pază constituie infracţiune.

Orice soldat în primul an, intrînd în serviciul de pază la o săptămînă după jurămînt, ştie că atacul asupra postului trebuie respins cu puterea armei, iar criminalii care îndrăznesc să facă o asemenea fărădelege merită pedeapsa cu moartea fără judecată şi trebuie ucişi pe loc. Nu are importanţă ce anume păzeşte soldatul: statul-major al regimentului sau un depozit cu bocanci. Dacă a fost pus în post, înseamnă că aici este ceva de apărat şi santinela se supune regulamentului.

Cum de santinela aflată în cel mai important post al ţării nu i-a împuşcat pe cei trei care au pătruns la conducerea superioară a ţării ? Dacă aceştia erau mercenari cu sarcina de a lichida conducerea superioară? Dacă erau terorişti troţkişti veniţi cu intenţia unei lovituri de stat? Cine a pus un asemenea papă-lapte în post ? Cine l-a instruit ? E limpede că santinela merită pedeapsa cu moartea, dar cine a pregătit-o ? Şi cine e în spatele ei ? Cui îi foloseşte o atitudine atît de neglijentă în desfăşurarea serviciului de pază ?

Mai înainte, pe listele cu cei executaţi am văzut oameni care au ocupat funcţia de comandant al Kremlinului. Acum înţelegem că nu au fost împuşcaţi chiar degeaba. Dacă s-au purtat astfel faţă de obligaţiile lor, dacă au manifestat o asemenea neglijenţă criminală, nu pot fi învăţaţi minte decît prin împuşcare.

10

Este uluitor comportamentul şefului Academiei militare Frunze, tovarăşul Eideman: a reuşit să muşamalizeze. Ah, ce om bun! Nu e vorba de Stalin, ci de atacarea unei santinele. De aceea trebuia adunată academia, iar cei trei ticăloşi trebuiau scoşi legaţi pe platoul de instrucţie. Eideman era
obligat să apară în faţa formaţiei pe un armăsar negru înspumat, să povestească academiei cele întîmplate, să scoată sabia din teacă şi să-i hăcuiască pe ticăloşi ca pe varză. El trebuia să judece în felul următor: las' să mă condamne pentru exces de putere, dar eu n-am să ţin în academie nişte infractori pasibili de pedeapsa cu moartea. E prea aspru? Nu. Ohotnikov şi alţii ca el nu înţelegeau altă limbă. Santinela din post nu e cu nimic vinovată faţă de ei. Iar ei au lovit-o ! Santinela este o persoană de stat, ocrotită special de lege. Iar ei au scuipat pe lege. Chiar dacă santinela nu are dreptate, oricine, mai ales un militar, este obligat să execute cerinţele sale. Nimeni n-are dreptul să-i ceară socoteală. Cere socoteală şefului pazei. Iar dacă santinela spune să te depărtezi că nu e voie, nu o distrage de la îndeplinirea obligaţiilor sale. Santinela nici nu are voie să vorbească cu cineva - doar „Stai ! Înapoi !”, fără alte cuvinte de prisos.

Ohotnikov loveşte santinela care nu e vinovată cu nimic. Ohotnikov sare şi la Stalin, care nici el nu este vinovat. Nu Stalin a pus santinela în post - iar santinela, în situaţia dată, nu e nici măcar subordonată lui Stalin. Dar Ohotnikov îi dă peste grumaz nevinovatului Stalin.

Cum să vorbeşti în acest caz cu infractorul penal şi militar Ohotnikov, care se face vinovat de atacarea unui post de pază şi de atacarea conducătorului suprem al ţării ?

Ohotnikov îi burduşeşte pe toţi în stîngă şi-n dreapta, fără să mai pună vreo întrebare. Poc între felinare ! Poc în ceafă !

11

În timpul războiului civil, conducerea ţării a luptat cu un fenomen numit *spirit partizanal* [1]. Mult timp nu am înţeles de ce acest termen înglobează un sens negativ. De ce trebuie luptat împotriva spiritului partizanal ?

Pînă la urmă m-am lămurit. Problema este că la noi sensul cuvintelor a fost deformat. Toate lucrurile nu se numeau cu numele lor. Nu e vorba de spirit partizanal, ci de banditism. Armata Roşie s-a format din bande mai mari sau mai mici ale căror căpetenii nu voiau să se supună nimănui. A aduce, aceste căpetenii sub ascultare, a le obliga să se supună - iată sarcina pe care Stalin şi-a pus-o în faţă şi a soluţionat-o în mod strălucit.

Iakov Ohotnikov şi prietenii lui sînt reprezentanţii tipici ai spiritului partizanal deşănţat, adică ai banditismului. Ei sînt studenţi de academie militară, dar nu vor să înveţe, nu ştiu nimic despre armată, nici măcar ceea ce trebuie să ştie orice soldat în primul an, care tocmai a terminat cursul de tînăr luptător. Dacă aşa sînt cei mai buni studenţi ai academiei, atunci cum sînt cei mai slabi? Şi cu ce se ocupă şeful academiei ? Nu face nimic. Atunci de ce mai este nevoie de el? Şi cui sînt de folos cursanţii unei asemenea academii?

1937 reprezintă anul luptei lui Stalin cu banditismul şi nesupunerea în armată. O puteţi numi lupta cu spiritul partizanal.

[1] *Partizanşcina* - spirit partizanal. Termen cu sens negativ, ca şi altele în limba rusă : *oblomovşcina* - oblomovism, *voenşcina* -clică militaristă, militarism (n.t.)

Pînă în 1937, Stalin nu s-a putut ocupa serios de această problemă. Au existat altele. Şi atîta vreme cît Stalin nu s-a ocupat personal cu instaurarea ordinii în academii, acestea au produs numai rebuturi, au dat girul unor comandanţi semianalfabeţi şi chiar analfabeţi, pentru care procesul de învăţămînt în academie era pur şi simplu o perioadă de odihnă.

Se spune că în timpul epurării au fost lichidaţi mulţi comandanţi de formaţie academică, iar în locul lor au venit alţii, fără pregătire. Corect spus. Dar aceste studii academice nu făceau nici cît o ceapă degerată. Studenţii Academiei Militare Frunze, pregătiţi de Tuhacevski, apoi Eideman, apoi Kork erau, ca nivel de pregătire, de teapa lui Ohotnikov, poate mai jos.

Nici o părere de rău pentru aceştia.

12

Dar ce caută Tuhacevski aici ? Ce caută Iakir ?

Iată ce.

În acei ani, Academia militară Frunze se subordona nemijlocit şefului statului-major al RKKA, Tuhacevski.

Eideman era obligat să raporteze despre cele întîmplate lui Tuhacevski. Iar acesta era obligat să înţeleagă şi să acţioneze.

Ca şef nemijlocit, Tuhacevski trebuia să pună întrebări. Multe întrebări. A fost un atac asupra santinelei. Cum s-a încheiat acesta ? Ce pedeapsă au primit infractorii ? Cine i-a trimis pe infractori în cea mai bună academie din ţară? Cine şi de ce i-a ales tocmai pe ei pentru executarea unei misiuni de o atît de mare răspundere ?

Dar ce a făcut Tuhacevski? Nimic. În structurile subordonate lui se comit infracţiuni militare şi de stat, iar el nu ştie de acestea sau nu vrea să ştie.

Dar ce amestec are Iakir aici ?

Deoarece Iakov Ohotnikov era aghiotantul său, omul său cel mai apropiat, executantul celor mai secrete porunci ale

lui Iakir. La recomandarea lui Iakir, Ohotnikov a ajuns la academie.

Se prefigurează un lanţ foarte ciudat. Iakir era un vehement stalinist. În cuvinte. Chiar prea vehement.

Dar în fapte... Prietenul intim al lui Iakir, omul său de încredere, komdir Schmidt, îl jigneşte în public pe Stalin, ţipă la el, îi spune că-i va tăia urechile. Aghiotantul lui Iakir, şi el om de încredere, îl loveşte pe Stalin prin surprindere în ceafă. Cum se vor purta subordonaţii lui Iakir într-o situaţie critică, în timpul războiului ?

Uimeşte reţinerea lui Stalin.

Stalin nu a cerut ca Iakov Ohotnikov să fie pedepsit. S-a uitat pur şi simplu la subordonaţii săi şi a aşteptat reacţia lor la cele petrecute. Dar aceştia n-au reacţionat. Trei persoane atacă o santinelă şi nu păţesc nimic. Cineva îi trage lui Stalin un pumn în cap - Eideman, Iakir, Tuhacevski au muşamalizat afacerea. Eideman, Iakir, Tuhacevski s-au făcut că nu s-a întîmplat nimic.

A trecut un an şi totul s-a uitat.

Eideman, Iakir, Tuhacevski l-au avansat pe Iakov Ohotnikov. Bun om - s-a enervat el o dată, dar cui nu i se întîmplă? !

Şi Stalin a tăcut. Deocamdată.

Dar soarta lui Eideman, Iakir, Tuhacevski era hotărîtă. Ei sădiseră banditismul în armată, dar ţara şi armata nu au nevoie de asemenea oameni. Armata trebuie curăţată de astfel de gunoaie. Însă în acel moment, Stalin nu avea încă posibilitatea să introducă ordinea în armată.

Dar şi-a amintit de Iakov Ohotnikov după opt ani.

Capitolul 10

A fost comandantul de armată Iakir duşman al poporului ?

În Rusia... succesul nostru este şi mai considerabil.

Avem acolo... comitetul central al teroriştilor.

K. Marx, *Scrisoare către F.A. Sorge*, 5 noiembrie 1880

1

Pe 27 mai 1937, membrul Comitetului Central al VKP (b), comandantul trupelor Regiunii militare Kiev, comandantul de armată de rangul I Iona Emmanuilovici Iakir a fost chemat de urgenţă la Moscova. Pe atunci, conducătorii de un asemenea calibru se deplasau prin ţară în propriile lor trenuri sau vagoane. E confortabil, nu? În orice colţişor din ţară eşti întotdeauna cu o bucăţică din casa ta, eşti înconjurat întotdeauna de lucrurile dragi ţie, de cărţile preferate, ai întotdeauna cu tine medicul personal - nu unul străin, ci acela care ţi-a studiat vreme de mulţi ani toate beteşugurile. Se află întotdeauna cu tine bucătarul preferat, care îţi cunoaşte gusturile şi ştie să te ospăteze. Nu trebuie să-i explici nu ştiu cui frizer, fie şi de la Kremlin, concepţia ta privind frumuseţea. Poţi lua la drum pe cel mai bun dintre frizerii personali. Revoluţia comunistă a desfiinţat servitorimea. Comuniştii nu aveau slugi. Exista personal de serviciu. Aşadar, biruind spaţiile nesfîrşitei patrii în obişnuitul cuibuşor al vagonului sau al trenului personal, ai alături personal de deservire şi pază ales şi şcolit de tine...

Mult după miezul nopţii, expresul „Kiev-Moscova” s-a oprit, conform orarului, la Briansk. Staţionarea - zece minute. În acest timp, vagonul personal al comandantului de armată de rangul I I.E. Iakir a fost desprins cu grijă şi ataşat la o locomotivă de manevră. Nu este o operaţiune atît de simplă, cum poate părea. În staţii, pe ambele părţi ale vagoanelor speciale coboară paza. Vagonul a fost desprins fără nici un incident. Locomotiva de manevră a prins vagonul personal. În vagon au intrat nişte tovarăşi în uniforme cenuşii, care au prezentat documentele pazei şi

însoţitorului de vagon. Uşa de la dormitorul komandarmului era deschisă. Unul dintre cei sosiţi a tras pistolul de sub perna celui care dormea. (Acest detaliu m-a uimit totdeauna: în cea mai fericită dintre ţări, comandanţii de oşti proletari dorm în vagoane blindate, apăraţi de o vigilentă gardă de corp, cu pistoalele sub pernă.) I s-a pus lumina unei lanterne în ochi şi, nedîndu-i posibilitatea să se dezmeticească, l-au anunţat: „Sînteţi arestat!”. Cetăţeanul Iakir a fost coborît din vagon, urcat apoi într-un automobil negru şi trimis unde trebuie. Iakir a fost judecat în grupul lui Tuhacevski. Pe 11 iunie 1937, la fel ca toţi ceilalţi din grup, a fost condamnat la pedeapsa capitală. A doua zi, sentinţa a fost dusă la îndeplinire.

A doua zi e cam mult spus : sentinţa s-a dat la ora 23.35. Cît s-a citit sentinţa s-a făcut miezul nopţii, deci s-a schimbat ziua. De aceea a rămas impresia că, după sentinţă, condamnaţilor le-a fost dăruită o zi întreagă. Nicidecum. De ce s-o mai lungească? De la arestare pînă la sentinţă au trecut două săptămîni. Iar execuţia s-a pus în aplicare imediat.

2

După un sfert de veac, preşedintele KGB Aleksandr Şelepin a raportat la Congresul al XXII-lea al partidului că, aflîndu-se în anchetă, Iakir i-a trimis o scrisoare lui Stalin: „Voi muri cu vorbe de iubire pentru Dumneavoastră”. Pe această scrisoare Stalin a pus rezoluţia: „Ticălos şi prostituată”. Voroşilov a adăugat: „O definire absolut corectă”. Molotov şi-a pus semnătura sub acestea. Iar Kaganovici a adăugat: „Trădătorului, nemernicului şi [urmează un cuvînt care nu poate fi reprodus] o singură pedeapsă: condamnarea la moarte”.

După cîte am putut stabili, acest cuvînt de nereprodus însemna tot prostituată, dar nu cu sensul de profesionistă, ci de... „parte pasivă”.

Şi de atunci au început să circule cuvintele: ticălos şi

prostituată, o definire absolut corectă, ticălos şi prostituată, o definire absolut corectă...

În timpul Congresului al XXII-lea, batalionul nostru se afla la Moscova. Ne pregăteam de paradă. Punct de etapă militară. Era chiar lîngă închisoare. La punctul de etapă eram noi, cadeţii din Voronej, alături de cei din Leningrad. Şi ei aveau un batalion. Antrenamentele se desfăşurau pe aerodromul central. Exact sub ferestrele oarbe ale Acvariumului ridicat acolo. Antrenamentele se făceau timp de o lună şi jumătate înainte de fiecare paradă. De patru ori pe zi. Patru ore - lecţii, două ore - pregătire individuală. În restul orelor libere vizitam Galeriile „Tretiakov", Fondul de diamante, Teatrul Mare, Muzeul Gorki... Aveai de ce să fii uimit la acesta din urmă. Dacă aşa trăia un scriitor proletar, atunci cum trăiau ocrotitorii săi, conducătorii marxişti ?

Am făcut o vizită şi la conducătorii care „s-au jertfit pentru patrie". S-a brodit că la Mausoleul Lenin-Stalin am fost ultimii vizitatori ai lui Stalin. După noi, mausoleul a fost închis pentru cîteva zile. Apoi, în timpul unui antrenament de noapte în Piaţa Roşie, ritmul pregătirii de paradă s-a bulversat brusc. Mulţimea de trupe a fost ţinută pe străzile laterale, prelungindu-se începerea paradei de noapte. Dimineaţa ni s-a spus că Stalin a fost scos... Lumea e cam înghesuită. Întotdeauna se iveşte cineva care este mai important.

3

Toamna Congresului al XXII-lea a fost pentru noi un timp al deschiderilor. În acele zile citeam *Komsomolskaia pravda* pînă la ultimele rînduri. Ascultam la radio cu gurile căscate. Iar acolo ni se spunea - să nu-ţi vină să crezi – „ticălos şi prostituată" ! Se dovedea că geniul tuturor timpurilor şi
popoarelor, conducătorul proletariatului mondial se exprima asemenea anchetatorilor şi gardienilor de la puşcărie. De atunci, cînd careva dintre noi primea o nouă poreclă, toţi

confirmau în cor: „O definire absolut corectă !”.

Atunci, în timpul congresului, au răsunat numele - necunoscute nouă - ale unor conducători şi strategi morţi inutil. Trebuie spus că numele ne-au intrat în minte repede şi pentru totdeauna: Putna şi Stucika, Podlas şi Tuhacevski, Buharin şi Alksnis, Uborevici, Dubovoi, Dîbenko şi, fireşte, Blücher.

Era de neînţeles de ce dintre aceşti duşmani ai poporului, numai Iakir merita definirea atît de biciuitoare a lui Stalin? De ce este el ticălos şi prostituată ?

4

Iona Iakir s-a născut în 1896 la Chişinău. Student cu studii neterminate. În timpul primului război mondial a reuşit să nu fie mobilizat pe front. Prin intermediul unor cunoştinţe, a intrat la o uzină de armament - iar muncitorii de la uzinele de armament nu erau luaţi pe front. Iakir este încă un strateg din seminţia pacifiştilor. După revoluţia din februarie, cînd activitatea revoluţionară nu mai era prigonită, a hotărît să devină revoluţionar. Neavînd nici un fel de stagiu în ilegalitate şi nici un fel de merite în răsturnarea monarhiei, ajunge deodată în posturi de conducere în gubrevkom Basarabia, în gubpartkom [1] Odessa, iar apoi începe lucrul cel mai interesant...

Tovarăşul Lenin ţinea foarte mult la viaţa sa. N-avea încredere în nimeni dintre cei care-l înconjurau şi se păzea cu grijă. Dacă n-ar fi fost sifilisul, ar fi trăit mult. Era păzit bine. Propaganda roşie spune că paza lui Lenin era asigurată de numai patru persoane. Însă propaganda a uitat de elevii şcolii militare de la Kremlin, care se mîndreau foarte cu rolul de păzitori ai conducătorului iubit. Şi divizia „Dzerjinski”, care îşi trage istoria de la Detaşamentul blindat „Sverdlov”, se mîndreşte cu rolul de păzitor leninist.

[1] *Gubrevkom* - abreviere de la *comitetul revoluţionar gubernial*; *gubpartkom* - *comitetul gubernial de partid* (n.t.)

Şi puşcăriaşii letoni. Toate cele zece regimente patibulare. Dar cel mai mult se mîndreau chinezii. Există şi un motiv în acest sens. Primul cerc al pazei lui Lenin cuprindea o gardă de corp de 70 de chinezi. Informaţii despre aceştia au apărut nu numai în China, ci şi în Uniunea Sovietică. Sursa: Pîn Min, *Istoria kitaisko-sovetskoi drujbî* (*Istoria prieteniei chinezo-sovietice*),Moscova, 1959. Chinezii îl păzeau şi pe tovarăşul Troţki. Şi pe Buharin. Însă acum nu ne convine să ne mîndrim.

Dar ce treabă are tovarăşul Iakir aici ? Chestiunea este că el a dat această idee. Iakir a fost primul organizator al unităţilor chinezeşti din Armata Roşie. În toiul războiului civil, în Armata Roşie existau peste 40.000 de mercenari chinezi. Primul comandant al primului batalion chinez a fost Iona Iakir. El le-a arătat lui Lenin şi Troţki ce să facă.

5

În războiul civil a cîştigat cel care a manifestat mai multă cruzime. Avînd sub comandă un batalion chinez, Iakir putea să nu se teamă pentru cariera sa. Chinezii îi asigurau necesara şi mult prea abundenta doză de fanatism. Cartea lui Iakir, *Vospominania o Grajdanskoi voine* (*Amintiri despre Războiul civil*), Voenizdat, Moscova, 1957, începe de la primul rînd cu recunoaşterea: „Nu am fost niciodată un militar şi nici mai înainte nu am înţeles nimic din problemele militare”. Iar în această carte este vorba despre chinezii pe care i-a comandat. Iakir nu ne informează cu ce se ocupau chinezii, dar îl ia gura pe dinainte în privinţa stimulentelor. „Chinezii tratau foarte serios problema salariului. Îşi dădeau viaţa uşor, dar plata trebuia să fie la timp şi hrana bună. Uite aşa! Vin la mine împuterniciţii lor şi spun că sînt angajaţi 530 de oameni şi că trebuie să plătesc pentru toţi. Iar cei care nu mai sînt, nu-i nimic. Restul de bani care li se cuvin acelora îl vor împărţi între ei.

Am discutat mult timp cu ei, încercînd să-i conving că nu e normal, nu e ca la noi. Totuşi, şi-au primit partea lor. Mi-

au adus alt argument: banii trebuie trimişi familiilor celor morţi, în China. Multe lucruri bune am trăit împreună cu ei în lungul şir de suferinţe prin Ucraina, tot Donul, în gubernia Voronej” (p. 13).

În acest citat să luăm seama la sintagma „sînt angajaţi”. Nouă ni se povestea despre prietenia sovieto-chineză, despre ostaşi internaţionalişti, despre un serviciu militar dezinteresat. Însă e suficientă sintagma „sînt angajaţi”, şi toate aceste basme sînt răsturnate.

Deci este vorba despre mercenari.

Să luăm aminte şi la altceva. Iakir spune că el personal trebuie să plătească „voluntarilor” chinezi. Nu anumite structuri financiare, nu instanţe superioare, ci el însuşi a angajat 500 de chinezi, el însuşi îi întreţine şi îi hrăneşte bine.

Altfel nici nu se putea. Iakir şi-a început calea revoluţionară în Basarabia, dincolo de Nistru. Nu a avut nici o legătură cu puterea centrală şi nu putea să primească nici un fel de mijloace de la centru. De aceea Iakir putea lua bani numai din propria noptieră.

Încăpătoare noptieră a mai avut studentul cu studii neterminate !

Poate astăzi vreo autoritate să întreţină o bandă de tîlhari chinezi în număr de 530 de oameni? Nu cunosc asemenea exemple.

Dar Iakir a izbutit.

Şi încă ceva. Chinezii cer ca Iakir să plătească leafa tuturor celor angajaţi de el, inclusiv morţilor. Chinezii vor să trimită banii familiilor acestora. În timpul războiului civil ? În timpul anarhiei generale şi măcelului ? Din Odessa în provincia Sichuan ? Să scrie adresa cu hieroglife, să pună banii în plic şi să-l pună la poştă ? Dar tovarăşul Iakir este bun. Familiile celor ucişi trebuie ajutate. Şi plăteşte leafă celor ucişi.

Chinezii îi aduc lui Iakir argumente care se exclud :
a) împărţim banii celor ucişi între noi;

b) trimitem banii în China pentru familiile celor ucişi.

Tovarăşul Iakir e de acord cu aceste argumente. Plăteşte leafa. Şi îi hrăneşte bine. Totul pentru ca revoluţionarii internaţionalişti să fie mulţumiţi şi sătui.

Experimentul lui Iakir a fost apreciat imediat şi preluat de Lenin, Troţki, Blücher, Ceapaev şi Tuhacevski. Şi de alţi tovarăşi. Doar e atît de simplu: plăteşte-i bine pe revoluţionarii internaţionalişti, îmbracă-i, încalţă-i, decorează-i şi pune-le arma în mînă.

Chinezii lui Iakir ne dezvăluie mecanismul simplu al acelui nepreţuit ajutor internaţional pe care proletarii din întreaga lume îl acordau revoluţiei noastre.

Iakir nu a fost niciodată soldat, junker sau elev de şcoală militară, n-a fost subofiţer. N-a avut nici cea mai mică experienţă de viaţă militară. N-a primit educaţie militară. Nu avea experienţa războiului. Dar a ajuns imediat în rîndul marilor conducători de oşti. Să acceptăm că Iakir a fost un geniu. Nu e deloc simplu să hrăneşti pe contul tău jumătate de mie de chinezi hulpavi într-o ţară ruinată şi înfometată. Bine era dacă mîncau orez cu beţişoarele. Dar dacă mîncau cu lingurile ? Însă Iakir a izbutit să-i alimenteze ! Geniu, un adevărat geniu.

Şi nu-mi prea vine să cred că revoluţionarul Iakir, care dădea hrană chinezilor, suferea de foame.

Cinci sute de chinezi ticăloşi nu e mult. Însă în situaţia dezastrului şi anarhiei generale, această forţă necruţătoare şi înverşunată şi-a condus căpetenia la putere.

6

În perioada cea mai grea a instaurării dictaturii comuniste, Iona Iakir nu a năvălit la funcţii de comandă. Anul 1918, începutul lui 1919 nu prevesteau victorii răsunătoare. De aceea Iakir nu s-a impus pe post de comandant. El este comisar de intendenţă. Controlează munca altora. E mai mult pe partea politică: comisar de brigadă, şef al secţiei politice din zona de sud a

detaşamentelor de aprovizionare, membru RVS [1] din armata 8. Iar chinezii sînt aproape. Toată cartea lui Iakir e străbătută ca un fir roşu de apariţia lor: „A venit în staţie eşalonul de stat-major şi pe lîngă acesta era o companie mică de chinezi” - „Chinezii mei au fost decimaţi. Au pierit mulţi, dar pe parcursul traseului au fost luaţi alţii”.

Lui Iakir îi scapă printre rînduri ura neîmpăcată a poporului rus faţă de aceşti revoluţionari internaţionalişti: „Pe chinezi nu i-au graţiat - zic că sînt monştri, antihrişti, spioni germani. Aproape pe toţi i-au omorît”.

Binele e că sînt mulţi chinezi. Nu-i poţi omorî pe toţi. Iakir a crescut alţi chinezi. Dacă îi hrăneşti bine, ba îi şi plăteşti pentru cei ucişi, vin în fuga cea mai mare din toate părţile.

Iakir informează rareori despre cum luptă, despre ce fel de tactică şi strategie adoptă: „Printr-un marş pe lîngă Odessa, să deschidem foc cu toată artileria avută la dispoziţie asupra părţii burgheze, capitaliste şi aristocratice a oraşului, distru-gînd-o şi susţinînd în această acţiune eroica şi victorioasa
noastră flotă. Să nu distrugem un singur minunat palat: cel al teatrului proletar orăşenesc” (p. 17). Ordinul a fost dat de comandantul comunist Muraviev. Iakir anunţă cu mîndrie că acest ordin al comandantului nu l-a mai executat. Dar iată ce fel de ordine dădea el însuşi. Despre acestea însă nu scrie.

7

După ce roşii au fost alungaţi din Odessa, s-a făcut o cercetare a crimelor. Tabloul integral al acestora se află în cartea lui Melgunov, *Krasnîi terror v Rossii* (*Teroarea roşie în Rusia*), Berlin, 1924. Iată cîte ceva din această carte despre năravurile marxiştilor:

„În timpul războiului civil, fiecare localitate avea

[1] *Revoluţionnîi voennîi sovet* (Sovietul militar revoluţionar). A funcţionat între 1918 şi 1934 (n.t.)

trăsăturile ei specifice în sfera manifestării bestialităţii umane.

În Voronej, cei supuşi la cazne erau puşi goi în butoaie cu cuie înfipte înăuntru, iar butoaiele erau rostogolite. Pe frunte li se înfiera o stea în cinci colţuri. Preoţilor li se punea pe cap o coroană din sîrmă ghimpată.

La Ţariţîn şi Kamîşin se tăiau oasele cu fierăstrăul.

La Poltava şi Kremenciug toţi preoţii au fost traşi în ţeapă.

La Ekaterinoslav au preferat să răstignească şi să omoare cu pietre.

La Odessa i-au schingiuit pe ofiţeri legîndu-i cu lanţuri de scînduri, introducîndu-i încet în focarul navei şi prăjindu-i; pe alţii îi secţionau în două cu roţile vinciurilor ; pe alţii îi lăsau pe rînd în cazanul cu apă clocotită şi în mare, iar apoi îi aruncau în focar".

Însă nu cumva şi Iakir personal a prăjit oameni în focarele navelor ? Nu el personal a înecat oameni legîndu-le grătare de gît? Poate că nu el personal. Oamenii au fost înecaţi de puterea pe care el o apăra cu bandiţii săi chinezi.

Bestialitatea comunistă roşie din războiul civil întunecă tot ce a cunoscut omenirea privitor la cruzime şi sadism. Toţi psihopaţii, toţi sadicii şi ucigaşii s-au adunat sub flamurile roşii. Tocmai superioritatea în ferocitate a asigurat victoria marxiştilor. Nimeni nu se poate întrece în cruzime cu ei. Iakir a ajuns în acel mediu în care talentul său s-a putut dezvolta pe deplin.

8

Participarea personală a lui Iakir la acele orgii sîngeroase este dovedită prin documente. Nu la Odessa, ci pe Don, unde şi-a dus chinezii.

Evghenii Losev a publicat pentru prima dată (Moscova, nr. 2,1989) directiva secretă a lui I.Sverdlov: „Să se desfăşoare teroarea de masă împotriva cazacilor bogaţi nimicindu-i pe capete, să se desfăşoare teroarea de masă în privinţa

tuturor cazacilor care au luat parte în vreun fel, direct sau indirect, la lupta împotriva Puterii Sovietice”. Participare indirectă? Ce se poate înţelege prin aceasta? Tot ce e necesar. Sverdlov a ordonat să fie nimicit oricine le trece prin cap.

Însă şi această directivă a lui Sverdlov i-a părut lui Iakir prea uşoară şi liberală. De aceea, a emis o directivă privind „nimicirea procentuală a populaţiei masculine”.

Procentele le stabilea el personal.

Iakir a fost duşmanul poporului. Acela care, din capriciul său, la dorinţa sa stabileşte procentul nimicirii populaţiei, poate fi numit prieten al poporului ? Iakir este unul dintre cei mai înfricoşători călăi ai secolului XX. Însă el nu repetă experienţa cuiva, ci dă un exemplu urmaşilor. Pe cînd Iakir stabilea procentele de nimicire a populaţiei după bunul său plac, Hitler încă nu exista - ci doar caporalul Schicklgruber.

Dar a fost oare Iakir trădător ? Şi-a trădat patria ?

Fireşte.

În 1917, popoarele Rusiei au primit posibilitatea să-şi aleagă cu de la sine putere forma de conducere corespunzătoare năzuinţelor majorităţii şi acea organizare politică favorabilă populaţiei. În această situaţie, Iakir cumpără străini şi, cu ajutorul baionetelor acestora, stabileşte ordinea - care îi este favorabilă lui, nu poporului.

Poate fi numită slujire a poporului nimicirea procentuală sau pe capete a aceluiaşi popor? Iar dacă nimicirea este înfăptuită cu ajutorul unor străini cumpăraţi, aceasta înseamnă că avem de-a face cu trădarea intereselor naţionale, cu trădarea patriei.

Ni s-a spus că împotriva poporului s-au manifestat alb-gardiştii şi intervenţioniştii străini. Însă problema a stat invers. Împotriva poporului s-au manifestat roşii şi intervenţioniştii militari străini. Exemplu: intervenţia militară chineză în frunte cu Iakir şi cu alţi trădători.

Şi iată că privighetorile de la Kremlin, copii ai Congresului al XX-lea, au început să cînte precum că în timpul lui Hruşciov a început dezgheţul.

Dar să ne referim la fapte.

În timpul lui Stalin, unii duşmani ai poporului - tuhacevskii, uborevicii, putnii, iakirii - au primit ceea ce li se cuvenea. Fireşte, pedeapsa a fost uşoară, umană, pur simbolică. Trădătorii patriei n-au fost traşi în ţeapă, nu li s-au tăiat oasele cu fierăstrăul, n-au fost rostogoliţi în butoaie străpunse de cuie. Totuşi, în timpul lui Stalin, unii trădători, fie şi prea uşor, au fost pedepsiţi.

Iar după Congresul al XX-lea, în timpul liberalizării hruşcioviste, toate aceste căpetenii de intervenţionişti străini, de duşmani ai poporului, de trădători şi călăi ai Rusiei au fost declarate eroi.

Pentru care merite ?

Pentru acele procente pe care le-a instaurat Iakir ?

Capitolul 11

O definire absolut corectă

După aceste atrocităţi nemaiauzite, bolşevicii nu mai aveau drum de
întoarcere spre acel popor pe care ei l-au trădat, l-au condamnat la
foame şi extincţie. A rămas refugiul năprasnic la propriul mormînt,
sub steagul de partid, sub conducerea lui Stalin.

V. Rapoport, I. Alekseev, *Trădarea Patriei*

1

La mijlocul anului 1919, situaţia de pe front s-a lămurit. Mirosea a victorie. Şi iată că Iakir îşi schimbă cariera de comisar şi călău. Acum aspiră să intre în rîndul comandanţilor. Cele mai înalte funcţii de comandanţi sînt, ca de obicei, ocupate. Există numai funcţia de comandant

de divizie. Trecerea de la membru RVS de armată la comandant de divizie reprezintă o cădere. Însă Iakir acceptă această înjosire, numai să comande acum, la sfirşitul victorios al războiului civil. Primeşte divizia 45 infanterie. În perioada mai-august 1920, Iakir a comandat gruparea de trupe Fastov, apoi Lvov de pe Frontul de Sud-Vest. Nu se desparte de credincioşii săi chinezi, care sînt mereu lîngă el.

Aşadar, în 1920, Iakir şi trupa lui de pedeapsă întîmpină prima oară un inamic adevărat - nu mujici înarmaţi cu topoare şi coase, ci armata poloneză desculţă, dezbrăcată, cu şpăngi de pe vremea bunicii, dar totuşi o armată regulată. În urma acestei ciocniri, rămăşiţele diviziei 45 a lui Iakir şi ale întregii grupări Lvov s-au salvat prin fugă. Au fost mai avantajaţi cei cu picioarele mai lungi. Şi cei care aveau un tren blindat personal cu mecanic chinez.

Iată un lucru interesant: în memoriile sale, marele conducător de oşti Iakir îşi aducea aminte de multe lucruri. Îşi amintea cum a comandat batalionul chinez, cum a temperat revoltele populare (cu vorba bună, prin bună înţelegere şi cu ajutorul adevărului leninist), dar este total amnezic în privinţa felului în care a comandat gruparea de trupe Lvov de pe Frontul de Sud-Vest.

Întrebarea este: poate fi Iakir declarat comandant de oşti dacă el însuşi se jeneză să-şi amintească această scurtă şi atît de ruşinoasă perioadă din viaţa sa ?

2

După războiul civil, Iakir reprezintă aproape permanent puterea militară supremă în Ucraina. Iakir este copărtaş la una dintre cele mai înfricoşătoare fărădelegi din toată istoria omenirii. Nu am dreptul să descriu foametea organizată de comunişti în Ucraina şi moartea a milioane de oameni doar într-un singur capitol. Acea tragedie nu se poate descrie nici în mai multe tomuri. Însă cred cu sfinţenie că poporul Ucrainei nu-şi va uita călăii. Iakir se află

printre aceştia. Între primii cinci. Această crimă sălbatică s-a făcut cu ajutorul forţei. Cu forţa Armatei Roşii. Acolo cekiştii nu erau de ajuns. Iar în Ucraina, Armata Roşie era subordonată lui Iakir. Pentru că în mîinile sale era puterea. Practic, în timpul colectivizării, Iakir a fost numărul unu în Ucraina.

Krasnaia zvezda (4 februarie 1989) se exprimă academic : „În 1933, în Ucraina a izbucnit foametea". Uite aşa: a pornit de la sine şi a izbucnit.

Însă nu a izbucnit de la sine. Foametea a fost organizată de marxişti. Marx cerea armate truditoare, îndeosebi în agricultură. Iar marxismul s-a înfăptuit numai în ţările cu trecut totalitar. Însă noi, ruşii, sîntem oameni liberi. Tradiţiile libertăţii sînt atît de adînc înrădăcinate în poporul nostru, încît în ţara noastră era imposibil să se înfăptuiască pe deplin sîngeroasele planuri marxiste. De aceea nu au luat fiinţă armate truditoare marxist-troţkiste, ci colhozuri mult mai blînde şi umane. Însă poporul nostru deprins cu libertatea nu a vrut să treacă nici în colhoz. De aceea marxiştii au organizat foametea : cine nu va intra în colhoz, va muri de foame.

În locul unei statistici sinistre a colectivizării, redăm doar un fragment din *Babii iar*, de Anatoli Kuzneţov :

„Noi lor: colhozuri sau moarte. Ei: mai bine moartea...

Nouă, comuniştilor, ne dădeau cîte puţin pe taloane, ca să nu ne dăm duhul, activiştilor de la sate la fel, dar ce crapă El mintea nu poate pricepe. Broaşte şi şoareci nu mai există, nu a mai rămas nici o pisică, toacă iarbă şi paie, rup coajă de pin, o pisează şi fac turte din ea. Fenomenul canibalismului apare la fiecare pas.

...Ne aflam la sovietul sătesc. Vine în fugă un activist din sat, raportează: la casa cutare o familie îşi mănîncă fata. Ne adunăm, luăm armele, mergem la acea casă. Familia e toată adunată acasă, numai fata lipseşte. Şed dormitînd, sătui. În casă miroase apetisant a fiertură. Plita e încinsă, pe plită -cîteva oale.

Încep să anchetez:

— Unde-i fiica dumneavoastră ?
— O mărs în oraş...
— De ce a mers ?
— Să-şi cumpere material pentru rochie.
— Dar ce aveţi în oalele de pe plită ?
— Coleaşă...
Încep să învîrt în această «coleaşă» : carne, carne, o mînă cu unghii pluteşte în untură.
— Adunarea, mergeţi cu noi.
Se adună ascultători ca nişte muşte bezmetice, nu mai sînt în toate minţile. Plecăm. Ce vom face mai departe cu ei? Teoretic, trebuie să-i judecăm. Însă în legile sovietice nu există vreun articol privitor la canibalism ! Se pot judeca pentru ucidere, însă cîtă alergătură pe la judecătorii. Şi apoi foametea: e o circumstanţă atenuantă sau nu ? Instrucţiunile spun: să se rezolve la faţa locului. Îi scoatem din sat, o cotim undeva pe cîmp, într-o mlaştină, le trosnim cîte un pistol în ceafă, punem ceva pămînt peste ei. Pe urmă să-i mănînce lupii”.

3

Dar ce putea face Iakir ?
El putea face tot ce voia. Colectivizarea a fost posibilă numai sub focul de mitralieră al Armatei Roşii a Muncitorilor şi Ţăranilor. Foametea a fost organizată, cu ajutorul baionetelor, de către aceeaşi armată eliberatoare. Detaşamentele de luptă ale acesteia au confiscat tot ceea ce putea fi considerat hrană şi au distrus fără cruţare. Nu e vorba aici numai despre Iakir. Toţi aceşti strategi au pus mîna la aceste fărădelegi. Iakir este doar un exemplu. Iar din cauză că el a fost chiar în mijlocul tragediei şi crimei, avea cele mai mari posibilităţi faţă de rezistenţă. Astfel, dacă Iakir n-ar fi manifestat atîta rîvnă în împuşcarea înfometaţilor, marxiştii n-ar fi putut nicicum să-i mîne pe oameni în colhozuri, n-ar fi avut puteri să înăbuşe flacăra mîniei populare. Nu existau alte mijloace în afara

mitralierelor lui Iakir. Dacă Iakir n-ar fi dovedit atîta zel în deschiaburirea şi strîngerea produselor alimentare, nu ar fi fost nici un fel de colectivizare, nici un fel de foamete.

Şi iarăşi ne punem problema motivelor. Pentru ce a venit Iakir în revoluţie? De ce a luptat pentru roşii? În timpul ţarului nu s-a petrecut nici o foamete asemeni celei din 1933, nicăieri în toată vastitatea Imperiului Rus. Pentru ce a instaurat Iakir un regim canibalic? Pentru ce chinezii lui Iakir îi ardeau pe ofiţeri în focarele navelor? Pentru un viitor fericit în care oamenii se vor fierbe în oale unii pe alţii ? De ce a năzuit Iakir la putere ? Pentru a organiza o foamete cum nu a mai fost alta?

Dacă Iakir a aspirat la putere ca să apere poporul, atunci să-l apere ! De fapt, nici nu trebuie să-l aperi. Trebuie pur şi simplu să nu-i iei grînele, să nu-i tai vacile şi porcii, să nu-i torni clor peste carne, să nu-i arzi pîinea... Dar pîinea a fost arsă. Peste carne s-a turnat clor. Vitele au fost mînate în vagoane şi ţinute cu săptămînile fără apă şi nutreţ, numai să crape. Ca să nu ajungă la oameni. Pentru ca poporul să se supună. Pentru ca poporul să fie mînat în colhozuri.

Dar dacă Iakir n-ar fi manifestat atîta rîvnă...

Şi nu vreau să pun totul numai pe seama bietului Iakir. Toţi tovarăşii comandanţi roşii, care au slujit în timpul colectivizării în Armata Roşie, toţi pînă la unul au fost duşmanii poporului. Toţi fără excepţie. Toţi s-au pus în slujba unei puteri satanice. Toţi au luptat împotriva semenilor lor. Nu degeaba în 1935 au fost introduse titlurile de mareşal. Ne putem întreba de ce în timp de pace? Doar nu era război. Şi deodată încep să se înmîneze comandanţilor de oşti stelele acelea imense ! Pentru care biruinţe ?

Pentru colectivizare. Pentru foametea pe care comandanţii roşii au instaurat-o în ţara lor. Pentru victoria asupra ţărănimii. Pentru trădarea patriei. A fost frîntă coloana vertebrală a ţărănimii prin înfometare. Însă coloana ţărănimii este coloana Rusiei. Şi a Ucrainei. Şi a Bielorusiei. După aceea Rusia a rămas gîrbovită. Şi Ucraina. Şi

Bielorusia.

Însă putea oare Iakir să se pună în fruntea poporului? După primul val de confiscări ale şeptelului, păsărilor, grînelor şi, în general, a tot ce putea fi consumat, ţara s-a încrîncenat de groază şi mînie. Iakir avea în subordine cea mai puternică regiune militară a Uniunii Sovietice, cele mai bune divizii, armamentul cel mai modern. Dincolo erau zeci de milioane de oameni înfometaţi, care erau sortiţi morţii şi care nu aveau ce pierde. Dacă Iakir s-ar fi declarat adversarul acestei crime, armata i s-ar fi subordonat. Iar poporul l-ar fi sprijinit.

Succesul era garantat. Dar chiar dacă nu ar fi reuşit să-i învingă pe marxişti, atunci Iakir ar fi pierit în luptă şi Ucraina recunoscătoare i-ar fi ridicat un monument.

Însă Iakir a fost un asasin şi un călău. Cică şi-a schimbat profesia de călău cu cea de comandant, dar nu a ajuns un adevărat comandant, ci a rămas tot un călău. Iakir a intrat în revoluţie nu ca să apere poporul - alte calcule i-au condus deciziile...

4

Propagandiştii de la Kremlin spun că dacă Stalin nu l-ar fi îndepărtat de la putere pe comandantul Regiunii militare Kiev, komandarm de rangul l Iakir, atunci Iakir ar fi salvat Ucraina de invazia germană, ar fi nimicit Grupul 2 de tancuri a lui Guderian şi nu ar fi permis intrarea în Kiev a gauleiterului Koch.

Poate fi şi aşa. Dar este o mare diferenţă, oare, între puterea comuniştilor şi puterea arienilor? Oare puterea lui Iakir era mai bună decît cea hitleristă ? Să recunoaştem : sub Iakir au fost nimiciţi unii, iar alţii au fost favorizaţi ; sub Koch - invers.

Însă în metodele lor nu sînt multe diferenţe. Şi anvergura e aceeaşi. Şi cruzimea la limita nebuniei. La ambii. Marxistul Iakir şi hitleristul Koch sînt fraţi gemeni. Unul este socialist, şi celălalt este socialist. Sub conducerea

socialistă a gauleiterului Koch s-a hotărît să se refacă pînă şi colhozurile, pentru a strînge în chingi tot satul deodată, nu doar pe cîte un ţăran separat.

Un detaliu interesant: în timpul ocupaţiei hitleriste a Kievului, Gestapoul s-a instalat în casa cu numărul 33 de pe Vladimirovskaia. În clădirea NKVD-ului din RSS Ucraineană. Cînd au plecat, cekiştii nu au aruncat în aer clădirea şi nu i-au dat foc, deşi au aruncat în aer Kreşciatikul şi lavra. Însă şi gestapoviştii, cînd au plecat, au dat foc la toate, dar au lăsat intactă reşedinţa temporară a cekiştilor. Cekiştii şi gestapoviştii şi-au predat unii altora, ca o ştafetă, casa de tortură şi de execuţie.

Şi încă un detaliu. Călăul Ucrainei, Koch, îşi avea reşedinţa în Mejghirie, dincolo de Vîşgorod. Acolo se aflau vilele lui Kosior, Postîşev, Petrovski, Hruşciov. Însă, din cine ştie ce pricină, lui Koch îi plăcea mai mult castelul lui Iakir.

Tuhacevski numea procedeul său de conducere a Rusiei *ocupaţie*. El recunoştea că „războiul nu se duce în principal cu bandele, ci cu toată populaţia locală" („Lupta cu revoltele
contrarevoluţionare" *Voina i revoliuţia* [*Război şi revoluţie*], nr. 7-9,1926). Tuhacevski considera că „este nevoie să se ducă nu lupte şi operaţiuni, ci, se prea poate, un război total, care să se încheie printr-o ocupaţie".

Iakir a fost pe deplin solidar cu prietenul şi tovarăşul său de fărădelegi şi a făcut acelaşi lucru în Ucraina : a purtat un război adevărat împotriva poporului său, care s-a încheat printr-o ocupaţie.

Ca şi Tuhacevski, ca şi Blücher, ca şi alţi trădători ai patriei, Iakir a fost un ocupant. Iar dacă e să se ridice monumente lui Tuhacevski, Blücher, Iakir, atunci nu trebuie uitat nici gauleiterul Koch.

Cu ce este el mai rău decît Iakir şi Tuhacevski ?

5

Apărătorii lui Iakir afirmă că el nu a fost numai sadic şi

călău, ci, într-un anume fel, şi puţin strateg. Am auzit asemenea declaraţii, dar nimeni nu s-a gîndit să le confirme. Iakir n-a repurtat niciodatî vreo victorie pe front. Campaniile de pedepsire nu intra în calcul. Nu a scris lucrări teoretice. Nu s-a manifestat nicicum în ştiinţa militară. În timpul său, Regiunea militară Kiev era cea mai puternică. Însă şi înainte de Iakir şi după el, aceasta a fost întotdeauna cea mai puternică grupare de forţe a Armatei Roşii. Nu pentru că era Iakir, ci pentru că aici e mai propice să ataci Occidentul.

Iakir nu a fost un militar. A trecut prin instanţele de comandă cu mari salturi: comandant de batalion, comandant de divizie, comandant de armată. De la student cu studii neterminate pînă la comandant de armată au trecut doi ani. Nimeni nu face asemenea salturi fără să aibă merite deosebite. Toată experienţa sa de luptă se reducea la trei luni - cu finalul ruşinos despre care v-am vorbit. Numele său nu a fost eternizat prin vreo cercetare teoretică. Nu a îmbogăţit ştiinţa militară prin vreo descoperire strălucită.

În 1927, Iakir a studiat într-o academie germană. L-a lăudat generalul-feldmareşal Hindenburg. Iar acum ni se spune: iată o mărturie a genialităţii.

Să nu ne lăsăm înşelaţi. Nu susţinem acest punct de vedere. L-a elogiat Hindenburg? Să-l scuzăm: feldmareşalul putea greşi, căci era cam dus cu pluta. Şi reprezenta o ţară care a început două războaie mondiale şi... În 1927, Hindenburg dăduse faliment cu un război mondial şi pregătea generali pentru următorul război. I-a pregătit de aşa manieră că aceştia au dat iarăşi chix. Se poate replica: nemţii ştiu să lupte, dar nu obţin victorii. Se poate spune şi aşa. Însă pentru mine, neştiinţa de a învinge înseamnă neştiinţa de a lupta. Să ne imaginăm un boxer zdravăn, muşchi asemenea, tehnică de invidiat, şort roşu, joc de picioare de efect, în duruitul tobelor şi zăngănitul timpanelor. Gongul dă semnalul de luptă. Numai că la fiecare pas boxerul nostru o ia în frezâ. Restul însă e

perfect. La fel se întîmplă întotdeauna cu feldmareşalii germani: oameni extraordinar de deştepţi, piepturi pline de medalii, memorii. Nu te pui cu ei !

Numai că au figurile pocite de pumni.

Aşa că elogiul unor astfel de strategi nu însemna prea mult. Şi nu prea aveam ce învăţa de la nemţi în 1927. În acel moment, la noi se puseseră bazele (în absenţa lui Iakir) „Operaţiunii în adîncime" - iar în 1933, în Germania nu exista ceva similar. E suficient să examinez regulamentul german „Conducerea trupelor" din anul respectiv.

Iar dacă Hindenburg l-a elogiat pe Iakir, asta nu înseamnă că elogiul era şi sincer. Iakir lucra cu chinezii şi ar fi trebuit să ştie o veche maximă chineză: TEME-TE, CÎND TE LAUDĂ DUŞMANUL !

6

Se zice că Iakir s-a pronunţat împotriva terorii staliniste şi pentru aceasta a plătit cu capul. Într-adevăr, se aud şi asemenea voci. Însă chestiunea stă de fapt invers. General--colonel D.A. Volkogonov a reuşit să citească documentele staliniste (vezi D.A. Volkogonov - *Triumf şi tragedie*, cartea 1, partea 2, p. 213). Istoria este următoarea. Plenara CC din februarie-martie 1937. Este chiar plenara, care a slujit drept punct de plecare pentru epurarea vîrfurilor partidului, armatei şi NKVD-ului. Ia cuvîntul narkomul de Interne, tovarăşul Ejov, şi propune excluderea foştilor membri ai
Biroului Politic Buharin şi Rîkov din componenţa CC şi din partid, judecarea şi executarea lor.

Aici trebuie remarcat în mod deosebit că propunerea vine din partea lui Ejov. Stalin este prezent, dar parcă nu are nici în clin, nici în mînecă cu această afacere. Parcă e deasupra acestor lucruri şi nu se amestecă deloc. S-a înaintat propunerea de executare a lui Buharin şi Rîkov. Mă rog,
judecaţi şi singuri, tovarăşi.

Cine este acest Rîkov ? Lenin este primul cap al guvernului sovietic, Rîkov - al doilea.

Dar cine este Buharin ? După definiţia lui Lenin, mezinul preferat al partidului.

Şi iată o cauză personală a unor tovarăşi sus-numiţi. Şi o propunere: nu o admonestare cu consemnare în procesul-verbal, ci o execuţie. Cine este pentru această propunere? Vă rog să votaţi, tovarăşi.

Şi diverşi tovarăşi au început să tremure. Nu puţini. Nu tremurau pentru mezinul preferat al partidului şi nici pentru Rîkov, înlocuitorul lui Lenin, ci pentru inestimabila lor piele. Astăzi se află sub satîr preferatul partidului şi fostul preşedinte al Sovnarkomului - dar mîine cine va fi ?

Printre cei care tremură sînt şi cei pe care Stalin i-a susţinut întotdeauna, pretutindeni şi în toate cele: Şkiriatov şi Hruşciov. Votul este nominal. Fiecare îşi notează opţiunea pe hîrtie. Unii aşa cum s-a poruncit: să fie scoşi din partid, judecaţi şi executaţi. Iar cei care tremură sînt mai precauţi: să fie scoşi din partid şi judecaţi. Cum va hotărî, cică, iubitul nostru tribunal sovietic. Tovarăşul Stalin nu se amestecă în chestiune, dar urmăreşte cu atenţie ceea ce se petrece. Se conturează o rezistenţă, deşi ascunsă. Nu se prea grăbesc conducătorii să-i predea pe foştii tovarăşi. Ceva nu iese cum trebuie.

Ce să facă Stalin?

Pe de o parte, Stalin nu vrea să piardă susţinerea celor care sînt pentru teroare, pe de altă parte, nu se arată dezgustat de opoziţia precaută a fricoşilor. Decizia lui Stalin e demnă de marii înţelepţi din vechime : haideţi, tovarăşi, să nu ne grăbim. Să dăm înapoi chestiunea la NKVD. Să facă o cercetare suplimentară. Să se descurce NKVD-ul. Apoi vom lua o hotărîre.

Toţi sînt mulţumiţi.

Bine, socot partizanii terorii, NKVD-ul va cerceta şi o să-i împuşcăm pe Buharin şi Rîkov.

Bine, socot precauţii, Buharin şi Rîkov nu vor fi împuşcaţi. Cel puţin pe moment.

Secretarul personal a lui Stalin, Boris Bajanov, a înţeles de mult tactica stalinistă extrem de simplă, dar şi extrem de eficace. Stalin se pronunţă numai pentru acele hotîrîri care vor fi adoptate necondiţionat. Dacă există probabilitatea ca o hotărîre agreată de Stalin să nu fie adoptată, ea este amînată pentru mai tîrziu. În acest mod, Stalin (spre deosebire de Lenin) nu a pierdut niciodată la vot. Şi acum: tovarăşii au anumite îndoieli - nu-i nimic, nu ne grăbim să luăm hotărîrea, să lăsăm NKVD-ul să lucreze, să-l lăsăm pe tovarăşul Ejov să adune materiale suplimentare, să lămurească situaţia. Atunci o să decidem, deocamdată nu-i judecăm şi nu-i executăm pe Buharin şi Rîkov. Cine este pentru această propunere, tovarăşi ? Majoritatea susţine propunerea. Şi adepţilor terorii şi adversarilor precauţi le place propunerea stalinistă.

Însă în Comitetul Central sînt şi extremişti - doi: komsomolistul numărul unu al ţării, Kosarev, şi comandantul Regiunii militare Kiev, komandarm de rangul l Iakir.

Poziţia lui Stalin: să se descurce NKVD-ul.

Poziţia lui Kosarev-Iakir : să fie scoşi din CC, din partid, să fie judecaţi şi executaţi.

Este interesant că Iakir şi Kosarev cer concomitent judecata şi execuţia. Cu alte cuvinte, ei dau sentinţa de condamnare la moarte înainte de cercetarea judiciară, ştiind dinainte că tribunalul este doar un mijloc de a da formă juridică unei crime hotărîte dinainte. Pe Iakir şi pe Kosarev nu-i tulbură acest lucru. Ei ştiu că tribunalul va da sentinţa care i se va ordona. Iar acest lucru le place.

7

Destinul se răzbună pe călăi.

Lui Buharin şi Rîkov li s-a dat sentinţa de condamnare la moarte. Însă abia peste un an, la 13 martie 1938. Iar vagonul personal al lui Iakir a fost detaşat la Briansk pe 28 mai 1937, la două luni după ce Iakir cerea împuşcarea lui

Buharin şi Rîkov. Iakir a căzut sub glonţul călăului aproape cu un an mai devreme decît cei pentru care a cerut condamnarea la moarte.

Comportamentul lui Stalin în această situaţie necesită o apreciere specială. Scopul lui Stalin este să-şi lichideze duşmanii politici. În cazul de faţă, Buharin şi Rîkov. Pe cei care s-au pronunţat (fie şi foarte precaut) împotriva unor asemenea acţiuni (Hruşciov şi Şkiriatov), Stalin nu-i împuşcă. Însă pe cei care manifestau cruzime sîngeroasă (Kosarev şi Iakir) Stalin îi împuşcă în primul rînd.

STALIN A CURĂŢAT CU ADEVĂRAT EŞALOANELE SUPERIOARE ALE PUTERII DE ARIERAŢI ÎMBĂTAŢI DE SÎNGE.

8

În fiecare an, de 1 mai, trupelor li se citeşte un ordin al narkomului (apoi al ministrului) Apărării şi un ordin al comandantului regiunii. Aceste ordine nu conţin nimic în afară de solicitări de a întări disciplina militară, de însuşire a pregătirii de luptă şi politice. Ordinul este pregătit de şeful de stat-major - mai precis, de unul dintre negrişorii de la statul-major. Şeful de stat-major corectează cu mîna sa de comandant şi dă textul dactilografei să-l bată la maşină. Apoi ordinul merge la comandantul regiunii, să-l semneze. Comandantul de regiune îl citeşte, mormăie ceva, face nişte observaţii greu de desluşit, iar textul este dactilografiat din nou ţinîndu-se cont şi de observaţiile comandantului de regiune. Acesta îl semnează, iar în dimineaţa zilei de sărbătoare este citit, conform ordinului, „în toate companiile, bateriile, escadroanele, escadrilele şi pe nave”.

În ultima zi a lui aprilie 1937, proiectul ordinului pentru ziua de sărbătoare a fost adus pentru semnare la comandantul Regiunii militare Kiev, komandarm de rangul l Iakir. Ordinul este standard: sub conducerea marelui Stalin, mergem înainte către victoria comunismului ! Iakir a citit toate acestea, l-a şters pe Stalin şi a dat hîrtia la

dactilografiat. *Krasnaia zvezda* (4 februarie 1989 şi 14 august 1996) este entuziasmată de fapta lui Iakir : iată un exemplu de luptător împotriva cultului personalităţii ! Ce cutezanţă ! Ce vitejie !

Personal nu văd nici un fel de vitejie în această faptă. Dacă Iakir consideră că Stalin este preamărit din cale-afară, atunci el, ca membru CC, trebuia să spună acest lucru la plenara din februarie-martie. Sau cel puţin trebuia să se numere printre acei adversari precauţi ai terorii, precum Hruşciov şi Şkiriatov. Însă Iakir a cerut sînge. La această plenară, Iakir a manifestat o ferocitate mai mare decît a lui Stalin.

Dacă Iakir se considera adversar al lui Stalin, trebuia să lupte împotriva lui. Se poate lupta deschis: cu arma în mînă, să ridici trupele şi pe ţăranii ucraineni. Sau se poate lupta în secret: să pregăteşti un complot şi să suceşti gîtul tovarăşului Stalin. Iakir nu a apelat la lupta deschisă împotriva lui Stalin. Dacă a organizat un complot, atunci şi-a năruit singur acţiunea prin fapta sa.

Fapta lui Iakir nu este pur şi simplu o prostie - este ceva mai mult.

Iakir este membru CC şi are combinaţiile sale politice. Vrei să te ocupi de politică, ocupă-te, dar nu-i pune în pericol pe alţii. Prin acţiunile sale, Iakir a periclitat situaţia şefului de stat-major, căci acesta răspunde de pregătirea ordinului. Şeful de stat-major este militar şi, probabil, nu are nevoie de
marea politică. Dar pentru că Iakir a scos castanele din foc cu mîna lui, şeful de stat-major trebuie să răspundă. Ce vină are el?

Iakir nu păţeşte nimic. Este membru CC şi e liber să facă tot ce-i place. Dar şeful de stat-major nu are o astfel de situaţie, o asemenea influenţă şi putere. Însă Iakir, fără să ceară părerea şefului de stat-major, îl face copărtaş la o acţiune politică, la o manifestare împotriva conducerii politice
superioare a ţării.

Iakir îşi face jocurile politice, dar o trage după sine şi pe dactilografa, fără s-o întrebe dacă acceptă. Dacă cineva va afla despre cele petrecute, o vor duce şi pe ea... unde trebuie. Şi vai, sărmana ! Vai, domnişoară ! Aşa tînără şi frumoasă şi ai pus botu' pentru un ţap bătrîn !

Şeful de stat-major, primind ordinul înapoi şi văzînd *ce* este şters, e obligat pur şi simplu să raporteze unde trebuie : iată, tovarăşi, textul meu şi iată corectura tovarăşului Iakir. Eu nu-s implicat cu nimic. Nu joc asemenea jocuri. El a corectat.

Iar tovarăşii din Departamentul special sînt obligaţi să raporteze aceste lucruri la instanţele superioare. Pur şi simplu ca să-şi salveze propria piele. Foarte repede, această informaţie trebuie să ajungă pînă la tovarăşul Stalin. Cel care o reţine îşi pierde capul. Şeful de stat-major şi toţi ceilalţi au
fost obligaţi să raporteze despre cele întîmplate pe toate canalele. Dar dacă e o provocare? Dacă prin intermediul prietenului şi tovarăşului său de beţie Iakir, tovarăşul Stalin le verifică vigilenţa: vor raporta sau nu ?

Pe canalele sale, dactilografa era obligată să raporteze. Ea a dactilografiat un text cu elogii la adresa lui Stalin, iar acum i se ordonă să dactilografieze acelaşi text, dar cu Stalin şters. Cînd oamenii mureau cu milioanele, tovarăşul Iakir nu i-a dat cu tifla lui Stalin. Iar acum a îndrăznit. De ce să fie şi ea părtaşă ? De aceea trebuie să facă numărul de telefon corespunzător şi să informeze pe cine trebuie. S-a gîndit la acestea tovarăşul Iakir?

Plus că, pe lîngă tovarăşii săi de luptă, marii conducători de oşti şi înflăcăraţii revoluţionari, tovarăşul Stalin nu ţinea nişte simple fete dactilografe, telefoniste şi descifratoare de coduri. Fetele aveau o pregătire specială şi sisteme speciale de subordonare, control şi legătură. A cugetat la acestea tovarăşul Iakir ? A bănuit ? Fiecare dintre noi, la vremea lui, a uns cu clei scaunul profesoarei preferate, a pus piuneze, a pus carbid în călimară sau a dat drumul unui şoricel în timpul lecţiei. Sau unui şarpe. Şi fiecare dintre noi

a avut destulă minte pentru a se gîndi cum să se apere. Aşa, de
pildă, trebuia ca sticluţa de cerneală să fie turnată în geanta ei astfel încît să nu afle care ticălos a făcut-o, să nu bănuiască ! Dar Iakir nu are destulă minte pentru a proceda fără să fie remarcat.

Comportarea lui Iakir este comportarea unei muieri proaste din bucătăria în comun, care aruncă săpun în supa celorlalţi - dar se poartă de aşa manieră încît toţi ştiu cine a făcut treaba asta.

9

Iar acum aducem informaţii suplimentare. Cazacul cervoneţ Ilia Dubinski povesteşte : în 1935 a primit un nou birou. „A intrat pe la mine Schmidt. Lăudînd rigurozitatea perioadei prin care trecem, a spus:

— Trebuie să ai un portret al lui Stalin" (*Osobîi sciot*, p. 128).

În 1927, cînd Troţki se număra încă printre marii conducători, iar Stalin era considerat o „mediocritate eminentă", Schmidt, preferatul lui Iakir, i-a declarat în public lui Stalin că o să-i taie urechile. În 1935, cînd Stalin a biruit decisiv, acelaşi Schmidt recomandă nu numai subordonaţilor săi, ci şi comandantului brigăzii învecinate să pună în birou portretul lui Stalin.

Iar acum chiar despre Iakir : „Îmi amintesc şedinţa Comisiei de Apărare la Kiev. Cu ce dragoste vorbea Iakir despre Stalin după ce s-a întors de la Moscova. Numai un fiu iubitor faţă de bunul său tată se poate extazia atît de fierbinte. Ce să fie asta : laşitatea unuia sau perfidia celuilalt?" (*Ibidem*, p. 208).

În opinia mea, laşitatea unuia. Să judecăm şi singuri : la înalta tribună a Comisiei de Apărare, Iakir este un stalinist credincios, duios, un fiu iubitor. Rămînînd singur, devine un luptător împotriva lui Stalin. Însă un luptător nu prea deştept. „Fiul iubitor" şterge numele lui Stalin din ordin, aşa

încît oricine putea să-l pîrască tatălui iubitor.

Dar iată că Iakir a fost arestat. Nu pentru că l-a şters pe Stalin. Cauzele arestării sînt oarecum mai serioase. Ajungem şi acolo. Şi Iakir, arestat pe nepusă masă, se adresează din nou ca un fiu iubitor : „Voi muri cu vorbe de iubire pentru Dumneavoastră”.

Cît de cunoscute sînt aceste lucruri! Cît de asemănătoare! În 1934, Hitler a făcut şi el o epurare. Arestat, şeful SA Ernst Röhm ruga să i se transmită lui Adolf Hitler că el va muri avînd pe buze vorbe de iubire faţă de Führerul său. Acelaşi lucru îl ruga şi *gruppenführer*-ul SA Karl Ernst.

Similitudini există în toate. Auzind jurămintele de iubire, Hitler i-a numit pe Röhm şi tovarăşii săi de luptă prostituate. Iar la aceste cuvinte ale Führerului, Goebbels a rostit ceva care s-ar putea traduce prin „o definire absolut corectă” !

Încă o paralelă. Mai nou, nişte şamani de la noi au căpătat un obicei : să-i străpungă în piept pe Lenin şi pe Stalin din portrete. Şi asta nu pentru că-i iubeau, ci ca să le ocrotească viaţa. Este aceeaşi psihologie ca şi la Iakir şi Röhm : cine va îndrăzni să-i împuşte, dacă ei îl iubesc pe cîrmaci? Cine va îndrăzni să tragă în Lenin sau în Stalin ?

Calculul este corect. Nimeni nu va îndrăzni să tragă în pieptul de criminal al lui Lenin sau al lui Stalin. Oricum, la noi nu se trage în piept. Se trage în ceafă. Sau sînt mînaţi toţi într-o carieră şi se trage cu mitraliera, la întîmplare: în piept, în spate...

O enigmă a istoriei: l-a iubit Iakir pe Stalin sau nu ?

Dacă l-a iubit, lumea a rămas cu un stalinist mai puţin. De se să regretăm?

Dar mai degrabă Iakir l-a iubit pe Stalin cu o iubire vicleană. L-a iubit pentru public. Pentru efect. De ochii lumii. Însă în general nu l-a iubit. Numai se fandosea - se prefăcea că-l iubeşte.

Nu dorm nopţile, mă frămînt şi mă tot gîndesc cum poate fi numit omul care face jurăminte de iubire de la o

înaltă tribună, dar rămînînd singur dă cu tifla; apoi e prins cu aceste apucături şi iar face jurăminte...

Cum să-l numeşti ca să obţii o definire absolut corectă ?

Capitolul 12

Despre *dekavilki* şi polemostrategie

L-am considerat întotdeauna pe Stalin un mare adversar.
G. Göring, *Protocolul interogatoriului din 18 iunie 1945*

1

Cine a fost primul care l-a declarat pe Tuhacevski un mare strateg?

Hruşciov.

De ce?

Pentru că Hruşciov a distrus pămîntul. Pentru că a adus Uniunea Sovietică la sapă de lemn. Hruşciov făgăduia capitaliştilor că le va arăta el, dar în acelaşi timp era gata să le pupe mîinile numai ca aceştia să dea pîine Rusiei înfometate. În timp de pace, într-o mare ţară de ţărani, care veacuri întregi n-a exportat decît pîine, nimic altceva, Hruşciov a condus de aşa manieră că nu mai era pîine. Propaganda roşie declara că în timpul lui Hruşciov a început, chipurile, liberalizarea. Hruşciov a dăruit vile la cinci poeţi, iar aceştia ţipau din toţi bojocii: „Noi sîntem copiii Congresului al XX-lea! Vine dezgheţul !”. Nimeni nu a prezentat vreodată dovezi de dezgheţ şi liberalizare. Însă în timpul lui Hruşciov s-au făcut alte lucruri, odioase : tancurile noastre au strivit oameni în Germania de Răsărit, în Polonia, în Ungaria, soldaţii-eliberatori au împuşcat demonstranţi la Novocerkassk. Pentru un viitor mai luminos. Dar bine hrăniţii „copii ai Congresului al XX-lea”

urlau cît îi ţinea gura că au început să trăiască mai bine şi numai într-o veselie. Comunistul fanatic Hruşciov era gata ca pentru comunism
să nimicească întreaga lume. El a dus planeta în pragul catastrofei nucleare. De dragul vieţii pe pămînt. Lumea a fost salvată de Oleg Vladimirovici Penkovski, un viteaz colonel GRU, care şi-a dat viaţa pentru a stăvili nebunia hruşciovistă.

Interesantă naţie mai sîntem: ridicăm la Moscova monument după monument - nici nu mai ştim pe cine să-l mai înălţăm -, dar pe un om care a salvat planeta de un Cernobîl mondial îl socotim trădător. A dat pămîntul şi un asemenea „ticălos” : nu a permis scumpului nostru Nikita Sergheevici să declanşeze al treilea război mondial. Da, lumea după al treilea război mondial ar fi fost cea mai frumoasă dintre toate ! Fără capitalişti.

Straşnic ! Însă atunci cine ne-ar fi dat de mîncare ?

Putem spune despre Stalin cîte-n lună şi-n stele, însă totuşi lui Stalin nu i-a trecut prin cap să aducă lumea pe marginea prăpastiei. Acest lucru l-a făcut scumpul nostru iubitor de pace şi liberal Nikita Sergheevici. Nu s-a întîlnit în istorie ceva mai groaznic decît Hruşciov şi ghiftuiţii lui „copii ai Congresului al XX-lea”, ceva mai obtuz şi mai sălbatic şi mai animalic. Poate doar Lenin şi Marx sau Hitler şi Pol Pot.

În 1961, Hruşciov a declarat triumfal că „generaţia actuală de oameni sovietici va trăi în comunism, că fiecare va avea de toate, după necesităţi”. Aşa să fie ? Fiecare va avea apartament atît de mare cît îi place şi unde-i doreşte sufletul. Şi toate vor fi cu faţa la soare. Şi mobilă cîtă vrea. Iar dacă vor, la toţi poate fi din mesteacăn de Carelia. Şi fiecare va avea cîte cărţi doreşte. Fiecare va avea vilă cu piscină. Fiecare va avea o maşină după nevoile largului suflet rus. Şi fiecare va avea icre de nisetru după pofta inimii. Şi coniac - se va putea scălda în el. Şi se va putea odihni în Crimeea. Şi va avea servicii medicale la fel ca şi Hruşciov.

Numai un idiot poate promite asemenea lucruri.

Problema este că dorinţele şi necesităţile noastre se sprijină întotdeauna pe posibilităţile pe care le avem. Întotdeauna. Satisface toate trebinţele şi vor apărea altele noi. Poţi satisface toate nevoile porcului, şi acesta va grohăi satisfăcut
în coteţ. Poţi satisface toate nevoile unui om asemenea porcului, şi acesta va grohăi în coteţul său. Dar este imposibil să satisfaci toate trebuinţele unui om adevărat. De aceea am şi devenit oameni : pentru că întotdeauna ceva nu ne-a ajuns. Şi vom rămîne oameni atîta timp cît vom dori ceva, vom năzui spre ceva, vom visa la ceva. Să creezi o societate în care fiecare să aibă după necesităţi... Acesta e visul lui Ţugulea cel prost, care stă tolănit după sobă. Aşa ceva numai lui Marx, Lenin, Troţki şi Hruşciov le-a venit în cap.

Hruşciov făgăduia maluri de mămăligă şi rîuri de lapte, iar ţara stătea la rînd după chibrituri şi sare. Din ordinul lui Hruşciov, doi nemţi isteţi au făcut filmul *Miracolul rusesc* - despre cît de rău era înainte şi cît de bine este acum, sub Hruşciov. Iar în ţară nu era pîine. Nu ne mai deranja că lipsea carnea şi untul, dar dispăruse şi pîinea - şi nu primăvara sau toamna, ci imediat după recoltă. De aceea panica a luat amploare. S-a ajuns la păruieli din cauza unui coltuc de pîine. Iar la Moscova, la Horoşevka, cineva a renunţat la raţie : a atîrnat de un felinar o pîine neagră cu cartofi şi a scris *Miracolul rusesc* ...

Şi pe măsură ce rafturile magazinelor erau mai goale, trompeţii hruşciovişti răsunau tot mai tare, demascîndu-l pe Stalin. Pe măsură ce puneau mai mult cartof şi mazăre în pîine, se întindeau cozile la magazine, Hruşciov căuta să îndepărteze mînia poporului de la sine. Oriunde. Şi povestea
cît de rău trăiesc negrii în America. Nu era de ajuns. Povestea cît de rău trăiesc negrii în Africa. Iar nu era de ajuns. Şi atunci Hruşciov s-a decis să inventeze un mare erou mucenic. În locul conducătorului răsturnat trebuia pus cineva. Trebuia un nou cult. Nimeni nu se potrivea cu rolul

noului idol. Dar parcă are mare importanţă din cine faci idol? Poţi să faci idol din cine vrei. Hruşciov n-a stat prea mult pe gînduri (niciodată nu gîndea prea mult): a arătat la întîmplare, cu degetul său de conducător, primul portret care i-a apărut în cale: să fie cultul lui Tuhacevski. Şi lucrurile s-au pus în mişcare. Au început să apară plăci comemorative pe ziduri.

Legenda a fost bine potrivită. Stalin l-a ucis pe Tuhacevski, cel mai mare strateg al tuturor timpurilor şi popoarelor, a decapitat armata. De aceea războiul nu a mers cum trebuie, de aceea a pierit în război atîta lume şi s-au pierdut atîtea bogăţii, de aceea au fost distrugerile, de aceea nu ne putem reveni cu nici un chip, de aceea nu e carne, unt şi pîine...

Isteria tuhacevskiană a năpădit atunci ţara şi lumea. S-au scris rafturi întregi de cărţi despre marele geniu, articole în toate ziarele, au răsărit ca din pămînt veterani tuhacevskieni, s-au încropit amintiri. S-a dat ordin să se ridice un monument închinat lui Tuhacevski. Dar unde? Clar: în Piaţa Roşie. Unde altundeva? Dar Organizaţia Naţiunilor Unite s-a arătat indignată: Piaţa Roşie intră în rîndul monumentelor de arhitectură de importanţă mondială - nu se poate să i se schimbe înfăţişarea. Atunci unde să fie aşezat monumentul ? Bineînţeles că în apropiere. La Muzeul de istorie, în Piaţa manejului, ca să alerge în galop.

Hruşciov a fost dat jos la timp. Fanteziile hruşcioviste au fost scoase din buget. Altminteri, genialul strateg şi-ar fi jucat calul în Piaţa manejului.

N-a fost să fie monument, dar legenda a rămas: lipsa pîinii e din cauza războiului, iar nenorocirile războiului sînt din cauza absenţei celui mai mare geniu strategic, tovarăşul Tuhacevski. Şi totul se îmbină în această legendă, fiecare lucru reiese din celălalt. Însă dacă scoţi prima carte din acest castel din cărţi, totul se năruie.

Şi e lesne să scoţi această carte: Tuhacevski nu a fost strateg.

2

Aşadar, primul care l-a declarat geniu pe Tuhacevski a fost Hruşciov. Numai acest lucru ar fi destul ca să ne îndoim de corectitudinea aprecierii.

Hruşciov putea să spună cîte-n Lună şi-n stele. Nu răspundea de spusele sale. Nici de acţiunile sale. Nu avea decît să se manifeste ca un huligan la tribuna Adunării generale a ONU, putea să debiteze asemenea vorbe încît să se crucească întreaga lume. Ieşirile sale sînt pomenite şi acum.

Trebuie să arătăm multă prudenţă atunci cînd Hruşciov vorbeşte de strategie.

Cele mai dezastruoase catastrofe din întreaga istorie militară mondială sînt două : încercuirea trupelor sovietice la Kiev, în septembrie 1941, şi încercuirea trupelor sovietice la Harkov, în mai 1942. Vinovaţii direcţi ai primei catastrofe sînt Eremenko şi Hruşciov. Vinovaţii celei de-a doua catastrofe sînt Timoşenko, Hruşciov, Bagramian. Dintre cei cinci vinovaţi principali, patru s-au făcut vinovaţi cîte o dată, Hruşciov - de două ori. Nimeni în lume nu a admis atîtea greşeli strategice. Nimeni în lume nu a pierdut în zadar atîtea tancuri, tunuri, avioane, muniţie, nu a dus la moarte într-aiurea atîţia soldaţi şi ofiţeri cum a făcut Hruşciov.

Atunci să nu-l credem pe Hruşciov dacă ne arată cu degetul : uite, acesta a fost mare strateg !

E prea îndoielnică fişa de serviciu a strategului Hruşciov, ca să mai credem în recomandările sale.

3

În 1964, în numărul din februarie al *Revistei de istorie militară* a fost publicat un articol al mareşalului Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov despre Tuhacevski. Biriuzov vestea lumii că încă din 1927, şeful Statului-Major al RKKA (din 1935, Marele Stat-Major) Mihail Tuhacevski a trimis o

scrisoare lui Stalin, în care a expus programul unei profunde şi totale reorganizări a Armatei Roşii. Tuhacevski insista să se dezvolte aviaţia, artileria, trupele de desant aerian şi de tancuri, să fie reechipată tehnic armata. Mareşalul Biriuzov sublinia: „Luînd în considerare dezvoltarea impetuoasă
a tehnicii militare şi influenţa ei asupra unui viitor război, M.N. Tuhacevski a arătat mare grijă pentru dezvoltarea unor noi genuri de trupe, în primul rînd a celor de aviaţie, de motomecanizate şi desant... Cu toate acestea, propunerile lui M.N. Tuhacevski nu numai că nu au fost apreciate şi susţinute pe cît meritau de către Voroşilov şi Stalin, dar au fost şi întîmpinate cu ostilitate. În concluziile lui Stalin, la care a aderat în totalitate Voroşilov, se afirma că acceptarea acestui program ar fi dus la lichidarea construcţiei socialiste şi înlocuirea acesteia cu un sistem sui-generis de «militarism roşu»... După aceasta, Tuhacevski s-a adresat de nenumărate ori lui Stalin cu cererea de a examina din nou propunerile sale privind reconstrucţia RKKA... Iată în ce circumstanţe grele şi complicate a trebuit să lucreze M.N. Tuhacevski...”.

Tuhacevski insista, Stalin dădea din mînă alungind parcă o muscă supărătoare. Tuhacevski se încăpăţîna. Şi atunci Stalin l-a scos din postul de şef al Statului-Major al RKKA şi l-a numit pe un post inferior: comandant al trupelor Regiunii

militare Leningrad. Astfel, propunerile lui Tuhacevski nu au fost acceptate. Nu au fost apreciate. Nu au fost înţelese. S-a interzis reorganizarea armatei. A fost stîrpită în stadiul de proiect. În 1937, marele strateg Tuhacevski a fost arestat. Pe lîngă alte acuzaţii, în timpul simulacrului de proces, lui Tuhacevski i s-au amintit şi încercările de a reforma Armata Roşie - propunerile lui Tuhacevski au fost apreciate ca fiind dăunătoare, fiind folosite împotriva lui ca dovezi ale unei activităţi subversive.

Aceasta este istoria pe care a povestit-o în timpul lui Hruşciov mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov.

4

Şi apoi să te ţii. Scîrţîiau stilourile, băteau maşinile de scris ca mitralierele. Iar de la înălţimea tribunelor se bombarda la conferinţe ştiinţifice: Stalin n-a înţeles nimic din strategie ! Stalin a fost inamicul progresului tehnic ! Stalin s-a înconjurat de nişte cavalerişti obtuzi, rămaşi în stadiul luptei cu sabia. Stalin s-a orientat spre prostănaci, care trăiau în trecut, cu victoriile din războiul civil. Cavaleriştii nu pricepeau nimic din strategia modernă, se pronunţau împotriva tancurilor şi avioanelor. În afară de cai, şei şi hamuri nu recunoşteau nimic. Voroşilov, Budionnîi, Şciadenko îl invidiau pe Tuhacevski - invidiau educaţia lui aleasă, cunoştinţele profunde, cutezanţa planurilor sale. Cavaleriştii lipsiţi de talent obstaculau pe orice căi înfăptuirea reformei militare şi făceau tot posibilul ca aceasta
să nu aibă loc.

Tot ceea ce mareşalul Biriuzov a scris despre Tuhacevski în 1964 a fost repetat de mii de ori de „frăţia" ştiinţifică mondială. Ceea ce a scris Biriuzov a fost repetat cuvînt cu cuvînt de colonelul A. Horev la un sfert de secol după aceea, în *Krasnaia zvezda* (4 iunie 1988): „Narkom Voroşilov nu-şi iubea deloc locţiitorul, pentru că-i invidia cultura vastă. Ca şi Stalin, Voroşilov se arăta sceptic şi chiar ostil la orice propuneri de reorganizare a armatei. În concluzia lui Stalin la unul din rapoartele lui Tuhacevski se afirma că adoptarea programului său ar fi dus, cică, la lichidarea construcţiei socialiste şi la înlocuirea sa cu un sistem de «militarism roşu»".

Aici e timpul să ne odihnim puţin. Să ne tragem suflarea. Sîntem în pragul unei mari descoperiri !

5

Tuhacevski este într-adevăr unic. Mareşalii noştri au primit reproşuri şi au fost învinuiţi de cîte şi mai cîte: de

lipsa talentului, alcoolism, prostie, neglijenţă, descompunere morală, cupiditate, hoţie, venalitate... Mareşalii au fost acuzaţi de bonapartism, trădare de patrie, spionaj în favoarea
Germaniei, Japoniei, Marii Britanii, Poloniei, Franţei, au fost acuzaţi de transmiterea secretelor tuturor serviciilor de spionaj din lume, de pregătirea unor comploturi împotriva tovarăşului Stalin şi a tovarăşului Hruşciov, de simpatie faţă de Troţki, de devieri de dreapta şi devieri de stînga... Mareşalul Uniunii Sovietice Lavrentie Pavlovici Beria a fost acuzat la proces, în afară de altele, de viol asupra unor minori...

Dar iată o acuzaţie cu adevărat unică pentru mareşalul nostru: „militarism roşu” !

La altele ca la altele, dar nu am cruţat bani pentru armament, nici timp n-am cruţat, nici vieţi omeneşti. De dragul armamentului am ruinat ţara şi am mînat-o în „Lumea a Treia”. De dragul armamentului am murdărit pentru totdeauna apele Siberiei cu deşeuri radioactive. De dragul armamentului am poluat mările, lacurile, pădurile şi stepele. De dragul armamentului am înnegrit de fum oraşele noastre din cauza unor cantităţi inimaginabile de deşeuri chimice. De dragul armamentului am adus ţara în pagul degenerării - la noi, speranţa de viaţă este la nivelul celei din
Volta Superioară şi Sudan. De dragul armamentului am ucis milioane de oameni. De dragul armamentului am despărţit rîuri cu ajutorul unor baraje monstruoase: avem nevoie de aluminiu. De dragul armamentului poporul nostru a fost înfometat, se îmbrăca în trenţe şi locuia în vizuini de pămînt. De dragul armamentului am jefuit bisericile. De dragul armamentului am vîndut tezaurele muzeelor noastre. De dragul armamentului am risipit rezerva de aur. De dragul armamentului am silit marii inventatori şi ingineri să cugete numai la război. Şi iată că, după cum se vede, s-au găsit
oameni care au protestat împotriva acestei nebunii,

împotriva „militarismului roşu”.

Să primeşti în ţara noastră reproşul de „militarism roşu”?! Uite că a fost un asemenea caz. Hotărît, Tuhacevski a fost un mare om. Pentru ca în ţara NOASTRĂ să primeşti un asemenea reproş, trebuie să fi săvîrşit ceva de seamă.

Şi cine îi reproşează lui Tuhacevski „militarismul roşu” ? Tovarăşul Stalin. Să fi fost tovarăşul Stalin pacifist? Să fi dorit pace şi prietenie între popoare ? Vai, ce interesant ! Tovarăşi generali şi mareşali, tovarăşi istorici şi ideologi de la Kremlin, ceva se ascunde sub toate acestea. De ce nimeni dintre dumneavoastră nu ne-a atras atenţia asupra unor amănunte atît de interesante ?

Şi îmi vine să strig din ultimul rînd, ca la şedinţele de partid la analiza chestiunilor personale privind descompunerea morală, adică plăcerile cu sexul frumos : „Amănunte, daţi amănunte !”. Dar nu ni se comunică amănunte. Se pare că Tuhacevski propune reorganizarea armatei, iar Stalin şi Voroşilov se opun. Atunci publicaţi documente, povestiţi ce a propus concret Tuhacevski şi cu ce nu a fost de acord, la concret, Stalin. Dar nu... Secret de stat. Dacă Tuhacevski a propus ceva rezonabil, comunicaţi-ne şi nouă: nu în expunere la a doua mînă, nu în fraze generale. Daţi amănunte ! Dar nu ni s-au dat informaţii despre propunerile lui Tuhacevski. Secret ! Din 1927 au trecut atîţia ani... Plus că dacă propunerile nu au fost acceptate, de ce să fie păstrate secrete ?

6

Prima eroare a omenirii: fiecăruia i se pare că el vorbeşte pe înţeles. Cu toate acestea, majoritatea covîrşitoare a conflictelor dintre oameni apare tocmai pe terenul neînţelegerii elementare. Avem în vedere una şi sîntem înţeleşi altfel. Randamentul scăzut din şcoli nu se explică prin capacitatea mentală scăzută a şcolarilor, ci în primul rînd prin neştiinţa pedagogilor de a expune conţinutul materialului de studiat în mod simplu, lesne, clar,

folositor şi interesant.

Stalin era unul dintre foarte puţinii oameni care îşi putea exprima gîndul extrem de clar şi extrem de precis. Toţi remarcă această însuşire a lui Stalin.

Harry Hopkins, reprezentantul personal al preşedintelui Statelor Unite, l-a întîlnit pe Stalin în cele mai grele zile ale războiului, în iunie 1941. El mărturiseşte: „Stalin nu se repeta niciodată. Vorbea precis şi direct... Parcă vorbeai cu o maşină perfect pusă la punct... Întrebările sale erau limpezi, precise şi directe. Răspunsurile - repezi, fără echivocuri. Erau rostite de aşa manieră că păreau chibzuite cu mulţi ani înainte".

Robert Conquest observa că forţa lui Stalin consta în absoluta claritate a demonstraţiilor.

Winston Churchill: „Stalin avea un puternic simţ al umorului şi sarcasmului, precum şi capacitatea de a-şi exprima exact gîndurile. Stalin îşi scria singur articolele şi cuvîntările, iar în acestea vibra o forţă urieşească".

Mareşalul Uniunii Sovietice G.K. Jukov : „Am apreciat întotdeauna - nu puteai să nu apreciezi - concizia prin care el ştia să-şi explice ideile şi să dea sarcini fără să spună nici o vorbă în plus. La rîndul său, aprecia această concizie la ceilalţi şi cerea rapoarte scurte şi cuprinzătoare. Nu suporta vorbele de prisos şi îi obliga pe ceilalţi, în astfel de situaţii, să treacă la fondul problemei" (VIJ, nr.9, 1987, p.55).

Mulţi au scris despre Stalin, e greu să-i enumeri pe toţi: mareşalii A.M. Vasilevski, I.S. Konev, K.K. Rokossovski, M.V. Zaharov, A.I. Eremenko, E.I. Saviţki, generalii S.M. Ştemenko, A.S. Iakovlev. Toate descrierile lui Stalin coincid: reţinere, memorie fenomenală, capacitate de analiză şi sinteză - pe care n-o întrecea nici unul dintre contemporanii săi -, putere de voinţă nelimitată şi, în principal, ştiinţa de a-şi exprima ideile pe scurt, limpede şi pe înţelesul tuturor.

Stalin cerea cu stăruinţă această claritate şi de la subordonaţii săi. El considera că dacă un om nu este capabil să vorbească simplu şi pe înţeles, înseamnă că e

haos în capul său. Războiul necesită o deosebită precizie în gîndire şi în cuvinte. Să ne închipuim numai: comandantul are în
vedere un lucru, iar subordonaţii nu-l înţeleg cum trebuie... Pot fi aduse multe exemple în acest sens.

Stalin s-a pregătit de război. De aceea a ales comandanţi care raţionau clar şi vorbeau şi scriau la fel de clar. În 1937, Stalin şi-a format echipa pentru război. Pe cei proşti trebuia să-i dea deoparte, pe cei deştepţi - să-i ridice. Stalin s-a achitat de această sarcină. A ales oamenii care trebuie. De pildă, pe mareşalul Uniunii Sovietice R.I. Malinovski. Acesta considera că ordinul trebuie scris în propoziţii scurte, pe înţeles şi simplu, pentru ca acela care îl citeşte să-l înţeleagă în orice situaţie, chiar şi atunci cînd nu vrea să-l înţeleagă.

Însă iată că mareşalul Uniunii Sovietice M.N. Tuhacevski nu se apropia nicidecum de acest standard. Nivelul intelectual al lui Stalin, care vorbea şi gîndea clar şi precis, depăşea într-atît nivelul lui Tuhacevski, încît conlucrarea lor era imposibilă. Este un caz clasic de incompatibilitate mentală şi psihologică.

Lui Tuhacevski îi plăcea să arate că e tobă de carte, îi plăceau cuvintele absconse: polemostrategie ! După Tuhacevski, strategia e ceva, iar polemostrategia - altceva. Sună frumos şi misterios. Nimeni nu înţelegea termenul născocit de Tuhacevski şi de aceea unii îl considerau geniu ; să-ţi vină în minte un asemenea cuvînt ! Nu are nici un înţeles, dar tare năzdrăvan mai este !

Iată un alt termen: *dekavilki*. Cu pasiunea-i specifică, Tuhacevski demonstra că în războaiele secolului XX, *dekavilkii* vor avea o importanţă uriaşă. Cine va îndrăzni să conteste un geniu? Eu personal nu. Sînt de acord. O dată ce Tuhacevski a spus că dekavilkii trebuie dezvoltaţi, înseamnă că aşa trebuie să fie.

Fac doar o mică întrerupere: nu ştiu ce sînt *dekavilkii*. Fără să mă uit în *Enciclopedia militară sovietică*, sînt gata să afirm că lucrarea nu conţine un astfel de termen. Nu

scotocesc prin dicţionare din principiu: consider că un comandant militar trebuie să vorbească în aşa fel încît să-l poată înţelege fiecare. Chiar şi un prost. În plus, am impresia că nu găseşti în toate dicţionarele termeni ca *dekavilki*, pentru care luptă Tuhacevski.

Sau altul: „sporeşte facultativul feroviar”.

E bine sau rău? Dacă facultativul sporeşte, trebuie oare să mă bucur ? Sau să mă întristez ?

S-a făcut mult zgomot în jurul cărţii lui Tuhacevski, *Noile probleme ale războiului*. Fragmente consistente au apărut în culegerea *Tactica şi strategia în studiile militare sovietice* publicată de *Revista de istorie militară* (nr.2,1962). Aici se întîlnesc termeni ca: „perdeaua defensivă extracompactă”. Ce înseamnă asta? Perdeaua se compactează sau nu ?

Tot aici: „armonica eşalonării forţelor”. Recunosc pe dată: nu pot înţelege. Oameni buni, lămuriţi-mă şi pe mine ce-i cu armonica asta?

Dar Tuhacevski, fără să aibă milă de capetele noastre proaste, ne pironeşte un termen de nimeni înţeles: „lupta aviamecmoto în spatele frontului inamicului”.

Va fi existînd o seminţie de oameni învăţaţi cărora să le placă aceşti termeni incomprehensibili. Dar eu nu vreau să o fac pe-a învăţatul. Recunosc că nu înţeleg acest termen. Nu-mi pot imagina ce este lupta aviamecmoto. Ba încă şi în spatele frontului inamicului.

Sînt doar cîteva exemple din două tomuri de opere ale renumitului gînditor militar. Dar se găsesc acolo cu ghiotura. Caracterul ştiinţific e bine reliefat.

Iar frazele lui Tuhacevski au sens triplu: poţi înţelege într-un fel, poţi în alt fel şi poţi să nu înţelegi deloc. Iată un singur exemplu din multe mii. În anii '20 a luat naştere o gîlceavă în eşaloanele superioare ale Armatei Roşii. Unii demonstrau că legile strategiei sînt veşnice pentru toate armatele şi statele. Sub influenţa circumstanţelor şi timpului, abia dacă mai sînt interpretate puţin. Alţii demonstrau la fel de furibund că războiul civil a dat la iveală un tip absolut nou şi superior de

strategie, care nu a existat nicăieri niciodată. Gîlceavă a reprezentat o încăierare obişnuită pentru fotoliile de conducere şi era camuflată sub frumosul termen de *controversă*. Discuţia despre legile permanente ale strategiei, ca multe alte discuţii asemănătoare, n-a avut nici o importanţă practică. Dacă va învinge prima opinie, în război, în acţiunile fiecărui comandant concret nu se va schimba
nimic. Dacă va învinge a doua părere, la fel nu se va schimba nimic în activitatea comandanţilor. Nu era vorba de cum să acţionezi în luptă. Era vorba de altceva: voi sînteţi proşti, iar noi sîntem deştepţi; noi trebuie să fim ridicaţi în funcţii, iar voi trebuie să vă cărăbăniţi la birourile inferioare. Şi adversarii demonstrau tocmai invers: ba voi sînteţi proşti, voi trebuie să vă cărăbăniţi. Au polemizat, au polemizat, au agitat lăncile pînă ce le-au frînt. Cei deştepţi nu s-au băgat în asemenea discuţii - ce rost au ele ? Dar Tuhacevski s-a băgat. Este interesant ce considera el: sînt permanente legile
strategiei sau războiul civil a germinat o strategie nouă, unică, incomparabilă? Iată opinia lui Tuhacevski: „Fără să negăm laturile permanente ale strategiei, dimpotrivă, analizînd esenţa războiului civil, noi, conducîndu-ne după aceste adevăruri eterne, voim să indicăm acele noi date strategice ale războiului civil pe care nu le-am luat în calcul mai înainte” (M.N. Tuhacevski, *Opere alese*, Voenizdat , Moscova, 1964, voi.I, p.32).

Înţelege cum vrei. Tuhacevski ar fi putut să nu se arunce în acest schimb de focuri. Dar dacă s-a aruncat, atunci să explice simplu şi clar : acest punct de vedere nu este al meu, este greşit, iar acesta este corect. Şi să mai explice de ce consideră acest lucru. Dar Tuhacevski poate trata orice frază cum îi place.

Măreţia lui Tuhacevski tocmai în asta constă. Fiecare poate găsi în lucrările lui tot ce caută şi poate trata ideile aşa cum o cere situaţia de azi. Iar mîine poţi demonstra că Tuhacevski nu a avut în vedere acest lucru, ci cu totul

altul...

În teorie lucrurile mergeau cum mergeau. Dar imediat ce Tuhacevski a încercat în război să se lămurească prin acelaşi limbaj cu subordonaţii, divizii, corpuri de armată şi armate, ba şi un întreg front au ajuns în situaţii fără ieşire.

În afară de întrebuinţarea unor termeni şi fraze lungi, intenţionat de neînţeles, care puteau fi interpretate cum voia fiecare, Tuhacevski avea încă un punct slab: nu înţelegea valoarea cifrelor.

7

Întotdeauna a vrut să şocheze imaginaţia cititorilor şi ascultătorilor cu cifre nemaipomenite. În timpul lui Hruşciov, în perioada înfloririi cultului lui Tuhacevski, au fost editate două volume din lucrările sale principale. Se înţelege că acestea au fost aşezate în rafturile din birourile şefimii, dar mă îndoiesc că cineva le-a citit vreodată.

Dacă acestea sînt lucrurile cele mai bune pe care le-a scris Tuhacevski, în acest caz cum vor fi arătat cele mai proaste ? Şi nu ne vom afunda în teorii şi termeni ştiinţifici care mai de care mai deştepţi. Să ne îndreptăm atenţia asupra cifrelor: „Armate de multe milioane de oameni au chemat în scenă fronturi pe o distanţă de sute de mii de kilometri”. Astfel descrie Tuhacevski primul război mondial. Fronturi pe o distanţă de sute de mii de kilometri ? Nu cumva este o aiureală ? Franţa, Marea Britanic, vasalele lor din colonii, iar apoi şi SUA au luptat împotriva Germaniei. Frontul de Vest era de la litoralul Mării Nordului pînă la graniţa Elveţiei, în linie dreaptă nu atinge nicidecum cinci sute de kilometri. Fireşte, frontul nu e configurat în linie dreaptă. Dar şi cu toate cotiturile şi ocolişurile nu poţi aduna o mie de kilometri. Iar toate aceste milioane de francezi, britanici, australieni, neo-zeelandezi, canadieni, iar apoi şi de americani, erau aşezate pe aceşti kilometri. Dar dacă frontul ar fi avut o lungime de sute de mii de kilometri? Cîte milioane de soldaţi ar fi fost necesare ?

Frontul de Răsărit era de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră - mai puţin de două mii de kilometri. Bine, admitem că frontul nu e în linie dreaptă. Să fie trei mii de kilometri. Unde sînt atunci fronturile pe o distanţă de SUTE de mii de kilometri ? Dacă emisfera de nord ar fi luptat împotriva celei de sud şi dacă tranşeele ar fi fost săpate şi pe fundul mărilor şi oceanelor, nici atunci nu s-ar fi obţinut mai mult de patruzeci de mii de kilometri. Cunoştea oare Tuhacevski care e lungimea ecuatorului ? Unde oare să îngrămădeşti pe această mică planetă fronturi cu lungimea de sute de mii
de kilometri ?

Să abordăm problema din alt unghi. În armata rusă erau mobilizaţi peste zece milioane de soldaţi. Şi toţi aceştia stăteau în tranşeele de la Marea Baltică pînă la Carpaţi. Pe două mii de kilometri. Dar dacă frontul ar fi fost pe o lungime de sute de mii de kilometri, cîte milioane trebuiau mobilizate ?

Douăzeci de kilometri reprezintă frontul de apărare al unei divizii. La o mie de kilometri trebuie să ai 50 de divizii, în primul eşalon. Şi în al doilea. Şi în rezervă. Iar la o sută de mii de kilometri trebuie să ai 5.000 de divizii. În primul eşalon. Însă şi inamicul trebuie să aibă pe acelaşi front 5.000 de divizii numai în primul eşalon. Dar dacă frontul nu e de o sută de mii de kilometri, ci de cîteva sute de mii... Atunci unde a văzut tovarăşul Tuhacevski astfel de armate ?

De decenii întregi aceste lucruri se publică nu numai în „operele alese” ale lui Tuhacevski, ci şi în antologii menite să demonstreze măreţele realizări ale gîndirii noastre strategice. Un exemplu : *Probleme de strategie şi de artă militară în cercetările militare sovietice (1917-1940)* (Voenizdat, Moscova,
1965). La pagina 117 există un fragment din articolul lui Tuhacevski despre fronturi cu o lungime de sute de mii de kilometri.

De decenii întregi se ţin conferinţe ştiinţifice, iar de la înaltele tribune şefi sus-puşi vorbesc despre marele gînditor

militar Tuhacevski... Iar sala pe jumătate adormită bate din palme. Şi eu mi-am ros turul pantalonilor la astfel de conferinţe, şi eu am ascultat referate „ştiinţifice”, şi eu am bătut din palme. Băteam şi mă gîndeam: tovarăşe referent, tovarăşe mareşal al Uniunii Sovietice, dumneavoastră chiar aţi citit creaţiile geniale ale lui Tuhacevski ?

Despre ce vorbeam? Despre faptul că în 1927, Tuhacevski a scris o scrisoare lui Stalin şi a propus o reformă militară. În articolul său elogiator privitor la acestea, mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov observă ca din întîmplare: „Modul de abordare a acestor probleme de către Tuhacevski a fost corect şi original. În ceea ce priveşte indicatorii concreţi, ei vor fi supuşi unor precizări ulterioare” (*VIJ*, nr. 2, 1964, p. 41).

Poftim ! Totul este admirabil la genialul Tuhacevski, el pune problemele corect şi original...Numai în privinţa cifrelor, ca întotdeauna, e puţin... Într-un cuvînt, cifrele propuse lui Stalin sufereau la capitolul precizie. Să ne imaginăm o scenă: un elev deştept foc rezolvă bine şi corect o problemă. Îl lăudăm pentru asta. Îl mîngîiem pe cap. Numai că rezultatul nu se potriveşte, răspunsul e deficitar în privinţa preciziei... Sau, să zicem, bufetiera Niurocika şi-a făcut bilanţul înainte de revizie şi totul a ieşit minunat... Numai că în gestiune cifrele nu coincid... Nu ajung zerourile din coloană. Un fleac, nu-i aşa?

Dar iată-l pe tovarăşul Tuhacevski. În loc să-şi îndeplinească obligaţiile directe de serviciu, el a făcut o pasiune din a elabora un anume proiect. Un geniu, ce mai ! Totul e corect, original şi extrem de necesar. Numai cu cifrele nu iese cum trebuie. Merită oare să dăm atenţie unui asemenea fleac? Cred că da.

Marele Stat-Major este creierul armatei. Nu poate exista într-un stat un om mai exact ca şeful Marelui Stat-Major. Iar această exactitate se manifestă, mai presus de orice, în lucrul cu cifrele. Şeful Marelui Stat-Major are în subordine mii de ofiţeri de cea mai înaltă calificare. Şeful Marelui Stat-Major există pentru ca totul să fie cumpănit, calculat şi

răscalculat, iar apoi, după ce se cîntăreşte totul, să se adreseze şefului statului. Dar Tuhacevski vine cu o propunere de reorganizare a Armatei Roşii, cifrele lăsînd însă de dorit.

A înţeles oare Tuhacevski că cifrele suferă în privinţa preciziei ?

Dacă a înţeles, dacă a cerut reorganizarea cunoscînd dinainte că planul nu e bine chibzuit, că cifrele nu se bazează pe nimic, atunci acţiunea lui poate fi calificată ca iresponsabilă, dacă nu dăunătoare. Iresponsabilul şef al Marelui Stat-Major, care propune un plan nefundamentat şi nechibzuit suficient, trebuie scos din post. Nu are ce căuta acolo.

Dar poate nu ştie că cifrele sînt imprecise? Dacă este aşa, înseamnă că a fost un prost. Toţi ştiu că cifrele trebuie bine precizate, numai şeful Marelui Stat-Major nu ştia. Şi în acest caz trebuie scos din funcţie. Căci cel mai periculos om într-un Mare Stat-Major este omul prost. Un prostălău şef de Mare Stat-Major e ca un operator dezordonat la reactorul de la Cernobîl.

Şi despre ce cifre este vorba? Concret. Ce anume i-a propus Tuhacevski lui Stalin ! De zeci de ani savanţii îl elogiază pe inovatorul Tuhacevski, care a propus ceva foarte interesant, dar din cine ştie ce cauză, nimeni nu spune ce. Poate că propunerile lui Tuhacevski au fost teribil de interesante, dar nici unul dintre adepţii lui nu zice în ce constau ele.

Imediat o să aflăm ce anume i-a propus Tuhacevski lui Stalin. Deocamdată să ne gîndim: putea oare să propună ceva inteligent, cu cap un om care nu ştia să-şi exprime clar ideile şi nu înţelegea valoarea cifrelor?

Tuhacevski are cete de apărători. Dar nu e deloc greu să-l trînteşti jos din şa pe oricare dintre ei. Trebuie pur şi simplu să-i pui o întrebare: ce lucrări ale lui Tuhacevski aţi citit ?

Îl loveşti astfel drept în plex. Acţionează negreşit. Ca un baros în maxilar. Pun de mulţi ani această întrebare

susţinătorilor lui Tuhacevski. În urma unei asemenea lovituri îşi pierd darul vorbirii. Regula nu are excepţii: dacă cineva îl ridică în slăvi pe Tuhacevski, înseamnă că nu ştie nimic despre Tuhacevski, înseamnă că nu l-a citit pe Tuhacevski. Cine a citit măcar zece pagini din opera lui Tuhacevski, nu-l poate elogia.

Şi încă un procedeu: dacă întîlnesc vreun apărător cu gura mare al lui Tuhacevski, îl apuc uşor de un nasture de la haină şi îl întreb duios: „Dar ce sînt aceia *dekavilki* ?”.

Capitolul 13

Politrucul Tuhacevski

E puţin să fii numai un comunist cinstit. Mai trebuie să fii implicat
în viaţa politică a unităţii, trebuie să ai experienţă în munca de
partid si să fii un marxist suficient de bine pregătit.
M.N. Tuhacevski, *Circulara RVS a Frontului*
de Vest, februarie 1922

1

Sînt două dovezi ale genialităţii lui Tuhacevski.

Prima : a propus reorganizarea şi reînarmarea armatei.

A doua : cu mulţi ani înainte de invazia Germaniei asupra Uniunii Sovietice, marele gînditor, gigantul gîndirii strategice a prevăzut o asemenea evoluţie a evenimentelor şi a avertizat... Dar, după cum ni s-a explicat, Stalin l-a crezut pe Hitler, nu pe Tuhacevski, nu i-a luat în considerare avertismentele şi l-a sacrificat pe gigantul gîndirii strategice. Rezultatul: 22 iunie 1941.

Mii de specialişti spun ce a prevăzut şi a avertizat

Tuhacevski, iar după ei repetă papagaliceşte milioane de oameni. S-au scris articole, cărţi şi disertaţii despre avertismentele şi predicţiile lui. La biblioteca Institutului de Slavistică de la Universitatea din Londra, ca de altfel în orice altă bibliotecă ştiinţifică, există un raft întreg de cărţi cu titluri precum: Tuhacevski; *Mareşalul Tuhacevski; M.N. Tuhacevski; Mareşalul roşu*, încă un *Tuhacevski* şi încă un *M.N. Tuhacevski* şi încă, şi încă, şi încă. Iar în fiecare carte se scrie : a prevăzut şi a avertizat, a prevăzut şi a avertizat, a prevăzut şi... În afară de acestea, sînt o grămadă de cărţi despre alţi giganţi ai gîndirii strategice: Blücher şi Iakir, Uborevici şi Dîbenko, iar în fiecare carte este amintit Tuhacevski - care a prevăzut şi a avertizat... Elogiindu-şi gigantul propriu, fiecare autor îl împinge cît mai aproape de Tuhacevski. Vezi Doamne, Tuhacevski a prevăzut şi a avertizat, iar geniul meu a stat şi el pe undeva prin preajmă... Pe lîngă cărţi se află articole, articole… articole. În toate limbile lumii: a prevăzut şi a avertizat...

Să fim îngăduitori cu unii cercetători occidentali: scriu despre Uniunea Sovietică, dar nu cunosc limba rusă, nu pot verifica izvoarele primare. Li s-a ordonat să repete că Tuhacevski a prevăzut şi a avertizat, iar ei se conformează. Însă cercetătorii ruşi au acces la izvoarele primare. Predicţiile şi avertismentele lui Tuhacevski nu sînt secrete, n-au ştampila respectivă pe ele - dar totuşi...

Totuşi apar articole după articole despre cum a prevăzut şi a avertizat Tuhacevski. De pildă, în 1995, revista *Novosti razvedki i kontrrazvedki* (*Noutăţile spionajului şi contraspionajului*) (nr. 40-41) i-a uimit pe cititori cu un articol foarte întins al lui Vladimir Kukuşkin, care povesteşte cum extrem de inteligentul spionaj hitlerist a înşelat pe timpul lui Stalin şi a decapitat cu mînă stalinistă Armata Roşie. Kukuşkin explică de ce hitleriştii au trebuit să-l defăimeze anume pe Tuhacevski, şi nu pe alt gigant strategic : „Alegerea lui M.N. Tuhacevski ca principală victimă a discreditării a fost pe deplin întemeiată. Fiind unul dintre cei mai mari conducători militari sovietici şi un

teoretician militar de seamă al timpului, acesta nu şi-a ascuns niciodată îngrijorarea faţă de ameninţarea germană". Pentru confirmarea tezei sale, Kukuşkin se bazează pe mareşalul Uniunii Sovietice G.K. Jukov, care scria: „Încă din anii '30, M.N. Tuhacevski a avertizat că duşmanul nostru numărul unu este Germania, că aceasta se pregăteşte în ritm accelerat pentru un mare război şi, fără nici o îndoială, în primul rînd împotriva Uniunii Sovietice".

N-are rost să citim mai departe, împăturim frumos revista cu noutăţile din spionaj şi contraspionaj şi o aruncăm la coşul de gunoi. Să stăm puţin şi să cugetăm.

2

Avem şi la ce. Tovarăşului Kukuşkin i s-a ordonat să-l elogieze pe marele strateg Tuhacevski. Altor mii de tovarăşi li s-a ordonat acelaşi lucru. Iar ei lucrează neobosit. Dar de ce Kukuşkin, ca şi miile de predecesori ai săi, se bazează pe opinia lui Jukov ? Ce are a face Jukov aici ? Dacă Kukuşkin a primit pricaz să-i cînte în strună lui Tuhacevski şi previziunii sale geniale, trebuie să se bazeze direct pe aceste previziuni şi avertismente, trebuie să-i spună cititorului unde, cînd, pe cine şi în ce formă a avertizat Tuhacevski, trebuie să dea publicităţii aceste avertismente. Ce are a face aici opinia unui om din afară, măcar că e de trei ori mai genial ? De mirare e modul de abordare al unor cercetători: nu au opinie, dar repetă una străină - uite, mareşalul Jukov a afirmat pe acesta temă... Aş vrea să ştiu pentru ce avertismentele şi previziunile unui mareşal trebuie să le citim parafrazate de alt mareşal ?

În 1964, la sfîrşitul lui Hruşciov, cu cîteva luni înaintea răsturnării scumpului Nikita Sergheevici în momentul în care isteria tuhacevskiană ieşise din albia programată, tovarăşii oameni de ştiinţă au adunat cele mai de seamă opere ale genialului predecesor, iar Voenizdat a publicat două volume

M.N. Tuhacevski. Opere alese. Atunci haideţi să deschidem această antologie accesibilă tuturor şi să citim noi înşine avertismentele lui Tuhacevski. Haideţi să ne învăţăm să avem opinia lui, să nu mai repetăm opinii străine. Poate că mareşalul Uniunii Sovietice G.K. Jukov a şi greşit în aprecierea sa. Se poate întîmpla ca mareşalul Jukov să nu fi citit deloc cărţile mareşalului Tuhacevski şi să nu ştie nimic despre acesta. Toţi spun că Tuhacevski a prevăzut şi a avertizat - poate că şi Jukov a repetat ce se spunea. Nu era posibil ?

3

Dar cine a spus primul că Tuhacevski a prevăzut şi a avertizat ?

Primul a fost un alt mareşal al Uniunii Sovietice : Serghei Semionovici Biriuzov. El a scris prefaţa la cele două volume ale lui Tuhacevski. Tot el a publicat în *Revista de istorie militară* (nr. 2,1964) un articol în care ne-a informat următoarele : „Mihail Nikolaevici Tuhacevski a chemat poporul sovietic şi ostaşii săi să fie cu băgare de seamă. În articolul «Planurile militare ale Germaniei de azi», publicat în 1935, Tuhacevski a subliniat marea primejdie a militarismului german. Cu mult înainte de începutul Marelui Război pentru apărarea Patriei, el a atras atenţia asupra agresivităţii fascismului german şi asupra pregătirii de război împotriva Uniunii Sovietice”.

În 1964, acest articol şi cele două volume ale lui Tuhacevski au făcut mult zgomot în jurul lor, au fost dezbătute în cadru popular. Eram pe atunci tînăr cadet. Se înţelege că nu puteam să trec peste seminarul în care se dezbăteau lucrările marelui gînditor militar.

La două zile după seminar, am căzut de serviciu. O noapte întreagă de nesomn. Aşa că m-am hotărît: voi studia cele două volume. Slavă Domnului, volumaşele erau destul de subţirele. Oricum nu dormeam şi apoi făceam o treabă cu folos pentru toată viaţa. În orice situaţie voi putea să mă

bazez pe o idee înţeleaptă a marelui conducător de oşti - aşa a spus Tuhacevski, volumul cutare, pagina cutare.

Am luat de la bibliotecă cele două volume, am început sa citesc şi am realizat brusc că nu e nevoie să le învăţ. Tot ce e scris acolo era ştiut de mult de către noi. Fără Tuhacevski.

Am deschis volumul şi deodată a suflat înspre mine viforul Revoluţiei mondiale. Deodată, de sub portretele oficiale şi lozincile fundamentaliste a ieşit la suprafaţă bărbuţa de ţap a lui Troţki - piei, drace ! Eu sperasem să găsesc în cartea lui Tuhacevski ceva în genul unui manual de şah ca la Sun Tsu : iată o situaţie standard de război şi variantele de acţiune ale comandantului; aceasta e varianta proastă, aceasta e mai bună, aceasta este extraordinară. Şi altă situaţie...

Tuhacevski însă nu avea nici un fel de situaţii, nici un fel de variante sau soluţii. Tuhacevski, ca şi Troţki, are lozinci şi chemări la luptă, lozinci şi chemări. Trebuie să luptăm cu inamicul ! Trebuie să ştim să luptăm cu inamicul ! Inamicii trebuie învinşi ! Ei trebuie întotdeauna învinşi !

Să ne imaginăm că un campion mondial la şah, de exemplu Garry Kasparov, scrie o carte despre cum să jucăm şah. Dar în locul descrierii unor situaţii, în locul analizei şi soluţiilor posibile, ar umple cartea cu chemări de tipul: „Trebuie să jucăm şah ! Nu trebuie doar să jucăm, ci să jucăm bine ! Iar ca să jucăm bine, trebuie să ne antrenăm ! Trebuie să ne antrenăm cu dîrzenie ! În fiecare zi ! Dacă nu te vei antrena, vei pierde !”.

Ne putem imagina că un bun şahist va scrie o astfel de carte ?

Nu putem.

Însă cărţile lui Tuhacevski sînt scrise exact în această cheie. Ele nu sînt scrise de un comandant militar, ci de un politruc. Iată exemple din gîndirea strategică a marelui gînditor: „Industrializarea Uniunii Sovietice, restructurarea socialistă a satului şi uriaşa muncă culturală din ţara noastră ne dăruiesc un luptător tot mai cultivat şi cu o

conştiinţă de clasă superioară. Ostaşul roşu trebuie să ia parte activă la îndeplinirea cincinalului, la reconstrucţia socialistă a satului şi să stăpînească acea tehnică pe care, an de an, Armata Roşie o adoptă tot mai mult. Armata Roşie este acea măreaţă forţă care asigură construirea socialismului".

Fragmentul face parte din cartea lui Tuhacevski (vol.2, p.166). Iată altul: „Linia generală a partidului asigură întărirea capacităţii de apărare a ţării" - „Manevrele constituie acea treaptă superioară a educaţiei tactice şi politice şi a călirii în campanie a trupelor, constituie darea de seamă a rezultatelor la învăţătură. O dată cu manevrele se încheie munca anuală instructiv-educativă. De aceea, ele constituie un bun prilej pentru întrecerea socialistă între unităţile militare, pentru verificarea îndeplinirii indicatorilor pregătirii de luptă" - „Proletariatul internaţional de strajă Uniunii Sovietice" - „Clasa muncitoare din toate ţările, ducînd o cruntă luptă de clasă cu burghezia, împiedică totodată atacul imperialiştilor asupra Uniunii Sovietice, apărînd-o în mod conştient ca brigadă de şoc a proletariatului mondial".

Toate acestea se găsesc la aceeaşi pagină: 166. Şi asemenea pagini sînt cu sutele. Ura ! Înainte! Partidul - cîrmaciul nostru ! Învăţaţi, învăţaţi, învăţaţi ! Să nu ne pierdem curajul ! La întrecere ! Sa arătam eroismul nostru ! Ura ! Ura ! Ura !

Organizatorilor de concursuri cu public le fac o propunere : amestecaţi fragmente din opera lui Tuhacevski şi din articolele din *Pravda* şi *Krasnaia zvezda* şi să încerce cineva să ghicească de unde sînt luate. Ce rîs va fi !

4

Problematica principală a cărţilor lui Tuhacevski este organizarea muncii politice de partid la trupe şi în teritoriile ocupate. „Dacă vom implementa încet şi treptat forţele de agitaţie, influenţa lor va fi infimă. Este necesară o

implementare zgomotoasă şi simultană a torentului proaspăt revoluţionar, capabil să stîrpească apatia şi să însufleţească trupele de dorinţa luptei şi de năzuinţa spre victorie. Însă curgerea acestui torent trebuie aşezată în albia sa. Trebuie elaborate din timp lozinci şi teze cu ajutorul cărora întreaga masă agitaţională să se implementeze într-un singur gînd în trupe. Numai în astfel de condiţii putem obţine o propagandă de succes. Aceste lovituri propagandistice trebuie însoţite de cele mai intensive campanii: literare, de placarde etc. Organizarea punctelor de agitaţie în toate etapele, folosirea pe scară largă a muzicii, dezvoltarea unui sistem de placarde şi de presă, amenajarea de teatre etc. - toate acestea pot şi trebuie să dea rezultate strălucite" (vol. l, p. 104).

Urmează mai departe în acelaşi spirit: trebuie atîrnate portretele conducătorilor, trebuie lipite placarde pe ziduri, trebuie amenajate puncte agitaţionale… Şi muzică, muzică, muzică !

În cele două tomuri ale lui Tuhacevski nu există nici o recomandare de cum trebuie să rupi frontul inamicului. Însă indicaţiile de organizare a pregătirii politice sînt rhisuficiente: „Toată acestă pregătire trebuie să fie reglementată de teze bine definite, care să cuprindă următoarele noţiuni: despre scopurile războiului, despre iminenţa izbucnirilor revoluţionare în statele burgheze, care ne-au declarat război, despre îmbinarea ofensivei socialiste cu aceste explozii sociale, despre atrofierea sentimentelor naţionale şi despre dezvoltarea conştiinţei de clasă" (vol. l, p. 94).

Comandantul Tuhacevski „nu a terminat vreo academie", nu avea studii superioare, iar experienţa sa de luptă era minoră. În primul război mondial, Tuhacevski a luptat jumătate de an. Iar războiul civil nu era chiar război, cu nişte expediţii de pedepsire a ţăranilor. Operaţiunile tactice de bază: incendierea satelor, biciuirea cu vergeaua de la armă şi execuţiile în masă. Tuhacevski a formulat precis principala sarcină în războiul civil, dar şi în oricare alt

război: „A înfrîna cu mînă de fier clasele ostile locale” (vol. l, p. 58). Iar toate ordinele de luptă ale lui Tuhacevski nu se referă la nu ştiu
ce manevre nemaipomenite prin care să eviţi inamicul şi să loveşti în flanc şi în spatele frontului, ci la cîţi ostatici să iei şi cînd să-i împuşti. Vom vorbi mai încolo despre asta !

Deocamdată, pentru exemplificare, iată o recomandare pentru trupe:

ORDIN
al Comisiei împuternicite a VŢIK nr. 116
Tambov
23 iulie 1921

Experienţa primului sector militar arată marea utilitate a epurării rapide a banditismului în anumite raioane după următorul procedeu de epurare. Se remarcă plase predispuse în mod special la acte banditeşti. Acolo vor pleca reprezentanţi
ai Comisiei politice judeţene, ai Secţiunii speciale, ai Departamentului Tribunalului militar şi ai Comandamentului împreună cu unităţile destinate efectuării epurării. Cînd se ajunge la faţa locului, plasa se încercuieşte, se iau 60-100 de persoane de vază în calitate de ostatici şi se introduce starea de asediu. Intrarea şi ieşirea în şi din plasă trebuie interzise pe
timpul operaţiunii. După aceea se face adunarea generală de plasă, în care se aduc la cunoştinţă ordinele Comisiei Împuternicite a VŢIK nr. 130 şi 171 şi hotărîrea scrisă pentru această plasă. Locuitorilor li se dau două ore pentru predarea bandiţilor şi armamentului, la fel şi familiilor bandiţilor. Populaţiei i se aduce la cunoştinţă că în cazul refuzului de a da
informaţiile amintite, ostaticii vor fi împuşcaţi peste două ore. Dacă populaţia nu a dat la iveală bandiţii şi armamentul după epuizarea termenului de două ore, se face o a doua adunare şi
ostaticii sînt împuşcaţi în faţa populaţiei, după care se iau noi ostatici, iar celor adunaţi a doua oară li se propune să predea bandiţii şi armamentul. Cei care doresc să execute acest lucru

se iau separat, se împart în sotnii, iar fiecare sotnie este interogată. Interogatoriul se face de către comisia de interogatoriu (reprezentanţi ai Secţiei speciale şi ai Tribunalului militar). Fiecare trebuie să dea declaraţii fără să pretexteze că nu cunoaşte. În caz de rezistenţă, se trece la noi execuţii etc. După examinarea materialului rezultat din interogatorii, se alcătuiesc detaşamente de expediţie cu participarea obligatorie a persoanelor care au adus mărturii şi a altor locuitori şi se trimit pentru prinderea bandiţilor. După încheierea epurării se ridică starea de asediu, sînt instalate Comitetul revoluţionar şi Miliţia.

Prezenta Comisie Împuternicită a VŢIK ordonă executarea strictă a celor de mai sus.

Preşedintele Comisiei Împuternicite
Antonov-Ovseenko
Comandantul trupelor
Tuhacevski

Aşa că totuşi Tuhacevski a dat recomandări trupelor cum trebuie să acţioneze. Numai că aceste recomandări n-au intrat în volumele marelui strateg, ci au ieşit la suprafaţă după 70 de ani, şi asta numai pentru că în 1991, pentru scurtă vreme, puterea comuniştilor a slăbit puţin.

Tuhacevski şi toţi ceilalţi participanţi în acel război împotriva poporului au fost declaraţi eroi ai războiului civil. Fiul lui Antonov-Ovseenko l-a proslăvit apoi pe tatăl său, adevăratul leninist: ah, dacă n-ar fi fost Stalin, dacă Antonov-Ovseenko ar fi ajuns la Kremlin împreună cu Tuhacevski ! Acela ar fi fost adevăratul socialism !

5

Să luăm seama la data ordinului lui Tuhacevski: 23 iunie 1921. Peste douăzeci de ani vor veni alţi ocupanţi, care vor face acelaşi lucru. Diferenţa constă în faptul că hitleriştii îi mînau pe oameni într-o rîpă şi-i mitraliau, iar Tuhacevski, în

afară de aceasta, lua drept garanţie toată populaţia. Mai tîrziu, acest plan se va numi *îmblătire*. Cu aceasta s-au ocupat Antonov-Ovseenko, Tuhacevski, locţiitorul său Uborevici şi toţi ceilalţi strategi. Ei îmblăteau poporul, silindu-i pe toţi să devină trădători şi denunţători, silindu-i să-şi trădeze vecinii, cumătrul, tatăl şi fratele, iar apoi obligîndu-i să-i vîneze prin păduri. Şi să-i omoare. Tuhacevski a introdus denunţul generalizat, a înăbuşit şi nimicit prin teamă morala de veacuri a satului rus. În locul oricăror principii morale a apărut doar frica pentru propria piele şi responsabilitatea fiecăruia pentru toţi ceilalţi. Ideea lui Tuhacevski a fost să stîrpească în popor sentimentul patriei şi al demnităţii proprii. După mintea lui, sentimentele naţionale trebuie atrofiate la toate popoarele. Cînd vorbim de înfrîngerile din 1941, este socotit vinovat Stalin. De fapt,
Stalin a început să deştepte în oameni sentimentul patriei. Şi a început să facă acest lucru la sfîrşitul anilor '30, numai după ce a iniţiat epurarea parţială a ţării de alde Troţki, Tuhacevski sau Uborevici. Haideţi să nu uităm că *îmblătirea* poporului s-a făcut sub conducerea nemijlocită şi din iniţiativa aceloraşi strategi pe care Stalin i-a măturat în anii epurării.

Iar mulţimile *îmblătite*, care au fost deprinse de Tuhacevski să ţină numai la propria piele, n-au fost în stare în 1941 să manifeste de la început eroism. A trebuit ca acesta să fie deşteptat din nou şi să se facă din nou educaţie.

Şi încă un lucru. Cine-i constrînge pe oameni să devină denunţători, el însuşi nu se ruşinează să denunţe, el însuşi devine denunţător, dacă nu cumva a fost şi înainte. Acest tip de om renunţă, în funcţie de împrejurări, la tot crezul său, la tot ce a preţuit. Cei care au *îmblătit* poporul, nu se putea să nu se îmblătească şi între ei. Nu puteau ca, făcîndu-i pe toţi denunţători, să nu cadă şi ei în acelaşi păcat. Nu se putea ca uborevicii, iakirii şi tuhacevskii să fie oameni curajoşi. Dacă voiau să-i supună pe toţi

sentimentului de frică, înseamnă că ştiau această forţă, înseamnă că erau laşi. Cursul evenimentelor ulterioare a arătat că majoritatea lor s-au trădat reciproc, fară să clipească. Se calomniau unii pe alţii
şi îşi făceau reciproc rapoarte. La cercetări, Tuhacevski şi-a arătat imediat adevărata natură, laşitatea şi servilismul.

Iată cauza epurării armatei în 1937. Stalin se pregătea de război împotriva Germaniei. De aceea trebuia să se elibereze de călăii cei mai feroce, de Antonov-Ovseenko, Tuhacevski, Iakir, Uborevici, Blücher şi alţii ca ei. Ei înşişi se numeau ocupanţi, iar poporul îi ura.

Astfel de comandanţi militari nu trebuiau puşi în fruntea maselor populare mobilizate pentru război. Poporul n-ar fi mers la luptă după aceşti strategi - iar la o adică, le-ar fi amintit acestora de Tambov, de Kronstadt, de Crimeea, de Varşovia, de Murom, de Rîbinsk, de Don, de Iaroslav şi de toate celelalte fapte eroice şi merite ale lor.

Pe de altă parte, toţi aceşti strategi nici n-ar fi putut conduce poporul la război. Se cunoaşte de mult că armata care şi-a mînjit uniforma cu sîngele propriului popor nu este capabilă să lupte împotriva unor inamici din exterior. Prima cauză a descompunerii oricărei armate este folosirea acesteia împotriva poporului ei. Oricine a luat parte activă în această acţiune nu mai poate fi comandant.

Dar poftim: *Krasnaia zvezda* îl preamăreşte pe patriotul Tuhacevski. Cică el a condus norodul în marele război pentru patrie ! Da... Să-l fi condus el... „Patriotul” Tuhacevski se mîndrea că are sentimente naţionale atrofiate, mărturisind acest lucru oral şi în scris. „Patriotul” Tuhacevski ar fi condus în lupta pentru patrie masele „îmblătite”, cărora le-a smuls din rădăcină sentimentul iubirii de patrie cu o cruzime nemaiîntîlnită...

Cînd conducătorul manifestă cruzime cu scopul apărării ţării, poporul acceptă această cruzime. Însă Tuhacevski a manifestat o cruzime sălbatică, transformată în sadism, pentru a nimici sentimentele naţionale ale poporului. Iar pentru aceasta poporul l-a urît.

Şi oricît ar fi răsunat muzica, aceasta nu putea înăbuşi ura populară împotriva cuceritorului Tuhacevski.

6

Iată încă o perlă din tezaurul experienţei de luptă.

ŞEFUL STATULUI-MAJOR AL TRUPELOR
KAKURIN PENTRU SEMNARE

Comisiilor politice din sectoarele l, 2, 3, 4, 5 şi 6.
8 iulie 1921

Bandele dispersate se ascund în păduri şi îşi varsă mînia neputincioasă asupra populaţiei locale, dînd foc la poduri, distrugînd podurile plutitoare şi alte bunuri publice.

În scopul păzirii podurilor, Comisia Împuternicită a VŢIK ordonă:

1. Să se ia neîntîrziat minim cinci ostatici din populaţia satelor în apropierea cărora sînt situate podurile importante. În caz de distrugere a unui pod, ostaticii să fie împuşcaţi imediat.
2. Locuitorii să organizeze, sub conducerea comitetelor de partid, apărarea podurilor de atacurile banditeşti. Să se oblige populaţia să repare podurile distruse în termen de minim 24 de ore.
3. Prezentul ordin să se difuzeze în toate satele şi cătunele.

Comandantul trupelor
Tuhacevski

Logica strategului nostru e uimitoare : „bandele dispersate se ascund în păduri şi îşi varsă mînia neputincioasă asupra populaţiei locale...” - din care cauză Tuhacevski ordonă să se împuşte ostaticii luaţi din rîndul populaţiei locale.

Toată experienţa lui Tuhacevski se rezumă la: ostatici, ostatici, ostatici. Şi să cînte muzica !

Apropo, luarea de ostatici este interzisă de Conferinţa de la Haga din 1907.

În toate timpurile, luarea de ostatici a fost considerată o foarte gravă crimă militară. În toate timpurile, conducătorul militar care şi-a făcut de rîs numele cu acest procedeu nedemn era dispreţuit de cei din jur. La procesul de la Nürnberg şi la toate procesele ulterioare ale socialiştilor germani, practica luării de ostatici a fost considerată crimă de război, iar cei care s-au făcut vinovaţi de ea au fost condamnaţi la moarte prin spînzurare.

Iată unde ar fi fost locul meritat pentru Tuhacevski, Antonov-Ovseenko, Uborevici, Primakov şi toţi ceilalţi criminali de război: pe banca acuzaţilor la Nurnberg, alături de Göring, Keitel, Jodl şi ceilalţi.

Însă, comparîndu-I pe socialiştii ruşi cu cei germani, să remarcăm şi o deosebire: gauleiterii erau ocupanţi pe teritoriu străin, pe cînd Tuhacevski, Blücher, Putna, Dîbenko şi toţi ceilalţi - în ţara lor.

Şi după toate acestea, Nikita Hruşciov îi declară pe aceşti criminali de război victime inocente... Mai sînt încă oameni care îi deplîng pe Tuhacevski, Iakir, Primakov şi alţi duşmani ai poporului. Mai există încă oameni care deplîng faptul că Stalin a oprit teroarea, i-a pedepsit pe călăi, nepermiţîndu-le pe mai departe să verse sîngele poporului.

Există încă oameni care se întristează auzind numele lui Tuhacevski, Hitler, Unszlicht, Rosenberg, Iakir, Himmler, Hamarnick.

Unii încearcă să ne convingă că poporului nostru îi place suferinţa, îi place cnutul şi-şi iubeşte călăii. Şi fiecăruia dintre noi i se strecoară în suflet, ca nişte ademeniri diavoleşti, figurile patibulare ale unor Tuhacevski sau Blücher: iubeşte pe călăul tău, iubeşte pe ticălosul şi pe sadicul care te-a călcat în picioare, iubeşte-ţi ucigaşul, iubeşte toporul şi cnutul său...

7

Pentru războiul împotriva poporului său, Tuhacevski avea nevoie de comandanţi de o anume factură. Nu era

importantă pregătirea profesională, ci loialitatea politică şi dorinţa de a fi gata să execute ordinele criminale. De aceea politrucul Tuhacevski nu-şi selecţiona cadrele de conducere după criterii profesionale, ci după criterii politice : „Trebuie numai să se asigure un cadru larg avansării şi numirii de comisari în funcţiile de comandă, oferindu-se cîtorva dintre aceştia o scurtă pregătire teoretică... În armata a 5-a a fost de mult pusă în aplicare lozinca trecerii la corpul de comandă comunist. Corpul de comandă al armatei a 5-a este în totalitate comunist" (vol. l, p. 44). E lesne de ghicit că toate acestea au fost scrise în momentul în care armata a 5-a era comandată de Tuhacevski. El dă ca exemplu armata a 5-a, iar o dată cu ea şi pe sine - uite cum trebuie acţionat !

O asemenea abordare s-a justificat pe deplin atîta timp cît acţiunile de luptă s-au redus la excutarea ostaticilor. Principalul era ca noul comandant să se considere marxist şi să verse sîngele poporului pentru marxism. De aceea a venit chemarea lui Tuhacevski: comisarii în funcţiile de comandă ! Daţi CÎTORVA dintre aceştia o SCURTĂ pregătite.

Totul a fost minunat pînă ce Tuhacevski şi comisarii săi (cîţiva dintre ei aveau o scurtă pregătire, dar majoritatea nu aveau) s-au întîlnit pe cîmpul de luptă cu cavaleria poloneză. Şi au luat-o la fugă comisarii cu scurtă pregătire...

Această abordare marxist-troţkistă a lui Tuhacevski în selectarea cadrelor de comandă dintre comisari a fost declarată după aceea genială şi singura corectă. Mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov scrie : „În toată activitatea sa, Mihail Nikolaevici Tuhacevski s-a condus după principiul leninist privind rolul conducător al Partidului Comunist în edificarea Forţelor Armate" (*VIJ*, nr. 2,1964 ,p. 44).

Pasiunea marxism-troţkismului la Tuhacevski a fost exagerată pînă la dimensiuni neverosimile. La 31 ianuarie 1926, şeful Statului-Major al RKKA Tuhacevski i-a trimis comisarului poporului pentru apărare K.E. Voroşilov un raport în care afirma că Statul-Major al RKKA se transformă într-un „organ apolitic" (*Krasnaia zvezda*, 20 august 1994).

Dar de ce cel mai important stat-major al ţării trebuie să se ocupe cu politica? Cu politica se ocupă statul şi guvernul, iar şeful Marelui Stat-Major şi toţi subordonaţii săi servesc patria, execută obligaţiile care le revin şi nu-şi bagă nasul în politică.

Este interesant că Voroşilov este membru al guvernului, adică politician. În afară de asta, Voroşilov este revoluţionar profesionist, cu un îndelungat stagiu prerevoluţionar. Încă în 1906, Voroşilov l-a contrazis pe Lenin la Congresul al IV-lea al partidului. Voroşilov era membru CC, iar din 1926 a fost membru al Biroului Politic - adică este de trei ori politician. Iar Tuhacevski e un intrus. În timpul ţarului l-a slujit pe ţar.

Dar nu a ajuns nici măcar comandant de companie. Apoi s-a lipit de bolşevici - dar numai după ce bolşevicii s-au instalat trainic la Kremlin. Şi iată că nepoftitul Tuhacevski vrea să arate că şi el este revoluţionar. Şi îi arată unui politician profesionist că Marele Stat-Major este insuficient politizat, deşi acesta nici nu trebuie să fie politizat.

Nu s-a înfipt prea mult în politică intrusul politruc cu sentimente naţionale atrofiate?

8

Lucrările publicate ale lui Tuhacevski demonstrează troţkismul cel mai pur : chemări, chemări şi iar chemări. Şi credinţa în Revoluţia mondială.

Troţki: „Trebuie lansată lozinca lichidării revoluţionare a statului naţional. Casei de nebuni a Europei capitaliste trebuie să-i contrapunem programul Statelor Unite Socialiste ale Europei, ca o etapă înspre Statele Unite ale întregii lumi” (*Biulleteni oppoziţii* [*Buletinul opoziţiei*], nr. 84, p. 14). Şi Tuhacevski spune acelaşi lucru: trebuie să uităm caracterul naţional, interesele naţionale nu există. Există numai interesele de clasă. Principalele lucrări ale lui Tuhacevski sînt *Strateghia naţionalnaia i klassovaia* (*Strategia naţională şi de clasă*) şi *Voina klassov* (*Războiul*

claselor). Tuhacevski
demonstrează că nu trebuie să luptăm pentru interesele patriei şi poporului - acestea trebuie jertfite -, ci să luptăm pentru interesele proletariatului mondial.

Orice problemă la Tuhacevski se răsfrîngea prin prisma luptei de clasă. Bunăoară, el demonstra că există două tipuri de partizani: cei care îşi apără interesele naţionale (aceştia sînt partizani răi) şi cei care apără interesele proletariatului mondial (aceştia sînt partizani buni)... „Să împărţim mişcarea de partizani în două categorii: mişcarea de partizani naţională şi mişcarea de partizani de clasă” (vol. I, p. 50). Ce recomandă tovarăşul Tuhacevski să se facă cu „mişcarea de partizani naţională” ? După părerea lui, aceasta „nu poate să meargă mînă în mînă cu armata noastră cu caracter pur de clasă. O astfel de mişcare de partizani, dacă nu va fi stîrpită din rădăcină, fără doar şi poate că se va răsfrînge nimicitor asupra armatei noastre”.

E crunt să citeşti toate aceste lucruri după al doilea război mondial, care a respins TOT ce a scris Tuhacevski. Am luptat împotriva Germaniei, în care conducea partidul clasei muncitoare : socialist, cu steag roşu, ales de întregul popor. Industria Germaniei a fost pusă sub controlul statului, cu alte cuvinte, Germania hitleristă era socialistă nu numai în formă, dar şi în esenţă. Clasa muncitoare din Germania era cea mai înaintată din lume, cea mai iubită de Marx, de Lenin, Troţki şi Tuhacevski, dar poporul nostru nu a respectat în timpul războiului solidaritatea de clasă cu muncitorii
germani. La fel şi alte popoare. La război, oamenii nu s-au împărţit în burghezi şi proletari, ci în nemţi şi ai noştri. Nici mişcarea de partizani nu era de clasă, ci excesiv naţională. Iar Tuhacevski recomanda ca mişcarea de partizani naţională să fie stîrpită din rădăcină.

Şi la război nu ne-au ajutat proletarii din toate ţările, ci cei mai mari burjui pe care i-a cunoscut lumea : Churchill şi Roosevelt. Iar alături de ei Rockfeller, Rothschild şi alde Ford. Poftim război de clasă !

Politrucul Tuhacevski se ocupa de mult cu previziunile. Iar toate previziunile lui nu s-au confirmat. În 1920, a previzionat că muncitorii şi ţăranii Poloniei se vor ridica împotriva asupritorilor. Tuhacevski a prevăzut şi că proletarii din toate ţările Europei se vor răscula. De aceea pregătirea lui Tuhacevski pentru campania asupra Europei se limita la organizarea de puncte de agitaţie, editarea de manifeste şi de placarde: „Peste cadavrul Poloniei albe, înainte spre Revoluţia mondială !". Însă, în ciuda prognozelor marelui clarvăzător, proletariatul Poloniei nu s-a răsculat. Proletariatele Germaniei, Franţei, Spaniei au ignorat şi ele genialele previziuni.

Nu-i nimic, se mîngîia politrucul Tuhacevski, în viitorul război se vor răscula.

„Apărarea de către clasa muncitoare din ţările capitaliste a patriei ei socialiste internaţionale, exploatarea argaţilor şi sărăcia satelor - toate acestea vor crea o bază largă pentru o mişcare revoluţionară de insurgenţă în spatele frontului inamicilor noştri" (*Novîie voprosî voinî* [*Noi probleme ale războiului*], în culegerea *Voprosî strateghii i operativnogo iskusstva v sovetskih voennîh* trudah [*Probleme de strategie şi artă militară în cercetările militare sovietice*], Moscova, 1965, p. 126).

Tot ceea ce a scris politrucul Tuhacevski este despre strategia de clasă, despre solidaritate, despre faptul că burjuii vor da faliment, că proletarii se vor răscula. Toate acestea se dovedeau a fi tema unei dezbateri politice interesante înainte de război. Atît şi nimic mai mult. Slavă Domnului, America şi Marea Britanic burgheză n-au dat faliment şi nu s-au răsculat, iar de la ospăţul burjuilor am primit o felie consistentă.

Nici clasa muncitoare germană nu s-a răsculat în al doilea război mondial.

Tuhacevski prevedea răscoalele capitaliştilor, dar vîlvătaia răscoalelor a cuprins spatele frontului în statul muncitorilor şi ţăranilor. Toate meritele lui Tuhacevski în faţa lui Lenin şi Troţki s-au rezumat tocmai la înăbuşirea

revoltelor populare şi ocuparea propriei ţări.

Curios tip: el singur scrie că în propria ţară a dus un adevărat război împotriva întregului popor şi tot el pretinde că proletarii din întreaga lume îl vor aştepta cu braţele deschise.

Dacă este ocupant în propria ţară, atunci cine va avea nevoie de el în ţări străine ?

Aşadar, clarvăzătorul Tuhacevski nu se remarca prin prea mare exactitate.

Dar exclamaţiile de încîntare nu se mai termină: Tuhacevski a prevăzut şi a prevestit invazia germană. El ne-a avertizat... El a prevăzut totul... El...

Cînd exclamaţiile apărătorilor marelui politruc se transformă în ţipete şi mugete, eu pun aceeaşi întrebare:

„Ce a putut prevedea un prooroc care a greşit întotdeauna ?”

Capitolul 14

Primul avertisment al lui Tuhacevski

Ne vom extinde într-o coaliţie socialistă atunci cînd vor izbucni
noile revoluţii socialiste sau cînd va trebui să ocupăm un raion sau altul aflat sub stăpînirea capitalului.
M.N. Tuhacevski, *Probleme ale strategiei moderne*

1

Tuhacevski a prevăzut şi ne-a prevenit de năvălirea duşmanilor !

Nu este asta o manifestare a geniului său ?

Corect. A prevăzut şi a avertizat.

Zic şi mai mult: nu o dată a avertizat, ci de două ori.

Aşadar, hai să recitim aceste avertismente.

Primul avertisment despre planurile perfide ale inamicului a fost publicat de Tuhacevski în 1931... Cu zece ani înainte de 1941 ! Cîtă perspicacitate !

Textul marii previziuni este atît de serios şi de important, încît îl voi cita în întregime (M.N. Tuhacevski, *Opere alese*,
vol. 2, p. 165).

PREGĂTIREA UNUI NOU RĂZBOI
ÎMPOTRIVA UNIUNII SOVIETICE

Cu fiecare zi se clatină tot mai mult temeliile lumii capitaliste. O criză economică mondială, nemaiîntîlnită în istorie, care a evoluat pe baza crizei generale a sistemului capitalist, a cuprins toate ţările burgheze şi toate ramurile de producţie importante. Numărul şomerilor în ţările capitaliste a depăşit deja 35 de milioane de oameni şi continuă să crească.

Are loc o largă ofensivă a burgheziei asupra clasei muncitoare :
se micşorează salariile, se micşorează ajutoarele băneşti pentru şomeri, se prelungeşte ziua de lucru etc.

Masele de ţărani se ruinează ca urmare a scăderii preţurilor la produsele agricole, a impozitelor ridicate, a arendei mari şi a dobînzilor mari pentru împrumuturi.

Burghezia mondială, sprijinindu-se pe social-fascişti, accelerează exploatarea cruntă a oamenilor muncii, lichidează organizaţiile revoluţionare şi muncitoreşti, trage în demonstranţi, aruncă în ilegalitate partidele comuniste. Dar aceste măsuri nu-i ajută. Cumplita criză se răspîndeşte şi creşte, creşte şi lupta maselor de oameni ai muncii din toate ţările pentru eliberarea lor de sub jugul exploatator.

Succesele construirii socialismului în URSS conving tot mai

mult masele de oameni ai muncii că pot scăpa de sărăcie şi opresiune numai pe calea revoluţiei proletare. Dezvoltarea impetuoasă a Uniunii Sovietice provoacă teama şi ura turbată a burgheziei. Împotriva Uniunii Sovietice, care se îngrijeşte paşnic de construirea socialismului şi care duce ferm o politică de pace, se pregăteşte o nouă intervenţie imperialistă. Niciodată această pregătire a unui nou atac asupra noastră nu s-a desfăşurat atît de deschis şi de insistent. Miniştrii Americii, Angliei, Franţei şi ai altor ţări capitaliste circulă continuu dintr-o ţară în alta în căutarea unei soluţii pentru ieşirea din criză. Pentru salvarea capitalurilor lor înjghebează cu perseverenţă şi înfrigurare un front antisovietic. Pregătirea de război se desfăşoară şi sub forma unor atacuri armate directe, cum a fost asupra căii ferate din China Răsăriteană. Războiul împotriva Uniunii Sovietice se pregăteşte şi pe cale economică, pe calea luptei cu exportul produselor noastre peste hotare. Aceasta este organizată de întreaga presă burgheză, care duce neîntrerupt o campanie de minciună şi defăimare împotriva partidului nostru, a ţării noastre, a construcţiei socialiste. Burghezia se manifestă pe faţă sub forma unor atentate şi atacuri provocatoare asupra reprezentanţilor noştri peste hotare.

Odată cu lărgirea crizei capitalismului creşte şi pericolul de război. Burghezia caută o ieşire din situaţia creată printr-un război şi printr-o nouă invazie asupra Uniunii Sovietice. Industria militară din ţările capitaliste se dezvoltă mereu, în pofida crizei.

2

Acesta este avertismentul.

Mai departe, Tuhacevski scrie mult şi frumos despre faptul că partidul este cîrmaciul nostru, care ne conduce spre un viitor luminos, că îndeplinirea planului cincinal va asigura o viaţă fericită poporului nostru, că ostaşii roşii au datoria să păzească fericirea poporului muncitor ca lumina ochilor, că ostaşii roşii au datoria să se întreacă la studii. Cine nu se întrece, acela nu se pregăteşte bine pentru apărarea patriei proletariatului mondial. Tuhacevski explică simplu şi cu folos că întrecerea socialistă este cheia ridicării capacităţii de luptă a unităţilor şi subunităţilor. Tuhacevski recomandă cu stăruinţă să se studieze regulamentele militare, să se întărească disciplina militară, să se execute fără crîcnire ordinele comandanţilor.

3

Ce bine e să fii clarvăzător: numeşti toate ţările după o listă. Nu uita ca la sfîrşit să spui: şi altele ! Se va întîmpla apoi un război cu oricare dintre ţările numite, iar urmaşii recunoscători îşi vor aminti de geniu: El a prevăzut ! El ne-a avertizat !

Dar destinul cel rău a aranjat lucrurile astfel încît nu a fost război cu nici una din ţările numite de Tuhacevski. Nu mă apuc să socot acum pe cine a avut în vedere Tuhacevski prin vorbele „şi altele”, dar cele numite - America, Anglia şi Franţa -, nu ştiu de ce, dar nu ne-au atacat. Se vede treaba că ele se pregăteau de intervenţie, miniştrii circulau dintr-o ţară în alta, dar frontul antisovietic nu l-au înjghebat. Dimpotrivă, SUA şi Marea Britanic au acordat ajutor nepreţuit şi fără urmă de răzbunare Uniunii Sovietice în timpul războiului. Aviatorii ruşi n-au luptat numai pe avioane sovietice, ci şi pe avioane britanice şi americane. Iar alături de ei au luptat aviatori din Franţa. Tocmai cu
reprezentanţii Statelor Unite, Marii Britanii şi ai Franţei, după război, Stalin a împărţit Europa în bucăţi. Tocmai judecători din URSS, SUA, Marea Britanie şi Franţa i-au

condamnat împreună, la Nurnberg, pe criminalii naziști.

În previziunile sale geniale, Tuhacevski a prevestit totul invers, printre inamicii posibili numind viitorii noştri aliaţi din al doilea război mondial. Dar nu a numit Germania printre inamici. Geniu, ce mai !

Exista şi o cauză pentru care Tuhacevski nu a numit Germania: faptul că Germania, conform Tratatului de la Versailles, a fost dezarmată şi lipsită de dreptul de a avea tancuri, avioane, submarine, artilerie grea. Însă tocmai în aceşti ani, Tuhacevski călea acea sabie fascistă care, după aceea, s-a lăsat asupra Rusiei. La Kazan se pregăteau tanchişti germani, la Lipeţk - aviatori, la Leningrad nemţii proiectau tancuri şi submarine, la Moscova, firma *Junkers* încerca şi construia avioane pentru viitoarele lupte. Tuhacevski era în relaţie directă cu toate acestea. Semnătura lui s-a aflat pe majoritatea înţelegerilor secrete cu Germania.

4

Însă în avertismentul său, Tuhacevski vorbeşte despre social-fascişti. Cine sînt aceşti socialfascişti ? Hitler şi hitleriştii ? Nu. Propaganda sovietică îi numea social-fascişti pe social-democraţi, pe care îi declara principalii inamici ai clasei muncitoare.

În previziunile sale, Tuhacevski spunea „şi alţii” - să fi avut în vedere şi Germania? Prin această aluzie să ne fi avertizat pe toţi ?

Mă rog, poate fi şi aşa. Deşi, pe de altă parte, dacă după aceea s-ar fi întîmplat un război cu Uruguay-ul, fanii lui Tuhacevski ar fi putut declara că genialul gînditor a avut în vedere, prin sintagma „şi alţii”, chiar Uruguay-ul.

Însă vorbind serios, în 1931, Tuhacevski nu a avertizat în privinţa pericolului german şi nu putea să avertizeze, fiindcă el însuşi a creat atunci acest pericol german.

5

Dacă mărturisim că prevestirile şi avertismentele lui Tuhacevski sînt geniale, atunci, de dragul adevărului istoric, haideţi să recunoaştem că întreaga noastră ţară e populată numai de genii. Orice subofiţer sovietic de companie începea inspecţia de dimineaţă cu avertismentul că duşmanii clocesc planuri, se pregătesc, iar soldatul Cutărică nu are cizmele văcsuite: te mănîncă mama ciorilor ! Iar renumitele noastre mulgătoare erau avertizate, la fiecare adunare a colhozului, că duşmanul veghează, că producţia de lapte trebuie să crească. Şi minerii noştri, coborînd în abataj, promiteau să dea cărbune peste normă, pentru că duşmanul nu pune geană pe geană. Şi Maxim Gorki îi scria lui Stalin că muncitorii sovietici se grăbesc buluc să se înscrie în partid, ca răspuns la uneltirile burgheziei mondiale, care se pregăteşte de o nouă intervenţie împotriva statului muncitorilor şi ţăranilor.

Întotdeauna sovieticii şopteau disperaţi că sîntem înconjuraţi de duşmani. Cu cît deveneau mai lungi rîndurile la petrol lampant, cu atît mai mult politrucii din plămada lui Tuhacevski avertizau despre iminenţa atacului duşmanului.

Tuhacevski avertiza că Marea Britanic, SUA şi Franţa urzesc planuri de atacare a Uniunii Sovietice. Acest avertisment a coincis în chip ciudat cu ruinarea forţată a maselor de ţărani de către trupele lui Tuhacevski. Era vremea colectivizării, a foametei, a părăsirii satelor, a nimicirii milioanelor de oameni. Dar Tuhacevski ne terorizează: măcar de n-ar fi război ! Nu face nimic că mulţimi de copii mor de foame ca muştele în octombrie - în schimb nu avem război ! Dar atenţie: de peste mări şi ţări flutură stindardul negru al duşmanilor !

6

În anii '30 nu era mare greutate să socoti cine va fi inamicul Uniunii Sovietice în război.Spania? E cam departe. La fel şi Portugalia. America? Pe atunci nu aveam cum să ajungem la ea, iar America nu era atît de proastă să atace

pe cineva. America supunea lumea nu cu armele, ci cu dolarul.

Atunci cine va fi inamicul nostru? Franţa? Se înconjurase cu o linie de apărare, iar strategia ei era defensivă.

Marea Britanic ? Nici la ea nu aveam cum să ajungem, iar englezii nu aveau nici atîtica gînd să ne atace. Anglia avea multe colonii pe care abia le putea ţine. Atunci Tuhacevski a avertizat despre primejdia britanică, dar acum Marele Stat-Major este silit să recunoască faptul că nu exista nici o primejdie din partea Marii Britanii. Locţiitorul şefului Marelui Stat-Major, generalul de armată M.A. Gareev, spune : „Anglia se pregătea de război extrem de pasiv. Avea trupe de uscat şi
aviaţie limitate, de aceea nu era în stare să influenţeze serios cursul acţiunilor militare" (*Mujestvo* [*Curaj*], nr.5,1991,p.149).

Reiese că inamicii noştri serioşi puteau fi numai Japonia şi Germania. Atunci nu exista altcineva care să lupte împotriva noastră.

Îi sfătuiesc pe toţi să citească lucrările tovarăşului de luptă al lui Lenin, Karl Radek. El a lăsat urmaşilor tomuri întregi, în care afirmă că ne vor ataca germanii. Radek a fost arestat în Germania pentru pregătirea unui complot cu scopul răsturnării guvernului şi instaurării puterii comuniste. Întotdeauna comuniştii şi-au acoperit acţiunile cu frica. La începutul anilor '20, cînd în Germania nu era nici un fel de armată, cînd în ţară bîntuia inflaţia şi anarhia, Radek pregătea o revoluţie la Berlin. În acest scop declara în întreaga lume că Germania intenţionează să ne atace.

Uniunea Sovietică a atacat Japonia în 1945 cu o declaraţie de război foarte vicleană: la început au atacat, au incendiat aviaţia de pe aerodromuri, iar apoi la aceeaşi oră - numai că după ora Moscovei, adică la opt ore după cele petrecute -, au declarat război, încălcînd toate înţelegerile de
pace. În acest scop propaganda noastră ne-a ameninţat decenii întregi cu pericolul japonez, pentru ca într-o bună zi

să atacăm Japonia. Şi Germaniei i se pregătea aceeaşi soartă. De aceea miile de agitatori ne înfricoşau cu Germania. Dar era doar propagandă - căci, după cum recunoaşte acelaşi
general Gareev, comandantul Armatei Roşii s-a pregătit de război numai pe teritoriul inamicului, iar „posibilitatea desfăşurării unor acţiuni de luptă pe teritoriul său este practic exclusă” (*Ibidem*, p. 247).

Noi o făceam pe speriaţii, spuneam la toată lumea că acuşi-acuşi vom fi atacaţi, dar ne pregăteam să luptăm pe teritoriu străin.

Şi în timp ce Tuhacevski avertiza că ne vor ataca Marea Britanic, Franţa şi SUA, mii de alţi agitatori şi politruci numeau Germania şi Japonia. Şi prozatorii făceau acelaşi lucru. Şi poeţii. De acelaşi lucru ne înştiinţau şi comentatorii de fotbal. Şi comentatorii de politică externă. Şi judecătorii la procesele publice începeau rechizitoriile cu faptul că duşmanul veghează. Şi duşmanul era numit. Dau un exemplu la întîmplare: K.I. Solnţev, *Voinskie prestuplenia* (*Crime de război*) (Iurizdat NKO SSSR, Moscova, 1938). Acest K.I. Solnţev începe cartea în felul următor: „În orice moment,
Armata Roşie este pregătită ca în cazul unui atac asupra Patriei noastre, să nimicească orice inamic pe propriul său teritoriu”. Şi mai departe : „Fascismul german şi cel japonez pregătesc cu înfrigurare un război împotriva Uniunii Sovietice”.

Iată cui ar trebui să ridicăm un monument ! Iată cui ar trebui să i se dezvelească o placă comemorativă pe zidul Procuraturii Militare Generale : „Aici a lucrat genialul procuror militar, tovarăşul K.I. Solnţev, care încă din 1938 a prevăzut şi a avertizat că Germania şi Japonia se pregătesc de război împotriva Uniunii Sovietice”.

Problema este că asemenea plăci comemorative ar trebui bătute în cuie în fiecare casă, căci toţi au avertizat că Germania şi Japonia se pregătesc de atac.

Iar Nikolai Şpanov a scris cartea *Pervîi udar* (*Prima*

lovitura), despre cum ne va ataca Germania... Şi cum o vom distruge. Pe teritoriul ei. Scenariul războiului este următorul : avem totul pregătit pentru trecerea neîntîrziată a graniţei, numai motiv nu avem... Dar iată că ei ne-au dat un
motiv şi imediat am trecut graniţa. Să spunem că scenariul războiului nu este o fantezie a scriitorului Şpanov. Exact aşa armata noastră „a asigurat securitatea oraşului lui Lenin” : la început am desfăşurat patru armate la graniţa Finlandei, apoi ei au tras cu tunul în noi din cine ştie ce cauză - atunci ne-am enervat şi noi: „Ah, las' că vă arătăm noi !”. Şi strălucita noastră armată a dus flamura libertăţii pe teritoriu străin.

Cel mai bun film din acele vremuri era *Dacă mîine va fi război*. Şi un cîntec răsuna pe meleagurile patriei cu acelaşi avertisment: dacă mîine va fi război...

Iar acest război se termina întotdeauna prin faptul că armata noastră ducea steagul roşu al socialismului la popoarele şi ţările vecine.

Însă a mai fost un avertisment al lui Tuhacevski ! Nu-i aşa? Căci după aceea Tuhacevski s-a corectat şi a numit printre posibilii agresori nu numai SUA, Marea Britanie şi Franţa, ci şi Germania... Poţi nega acest lucru?

Nu se poate nega. Într-adevăr, a existat şi un al doilea avertisment al lui Tuhacevski, în 1935.

Dar nu-i aşa că ceea ce am aflat despre Tuhacevski este insuficient pentru a determina valoarea reală a previziunilor şi avertismentelor sale?

Capitolul 15

Ce a propus Tuhacevski ?

În general trebuie să recunoaştem: pe baza materialelor de largă

folosinţă pe care le avem astăzi, este greu de stabilit care dintre conducătorii militari a luptat şi pentru ce în diferite perioade de dezvoltare a Forţelor Armate, cine ce a mărturisit, care au fost discuţiile pe probleme de restructurare a armatei. Istoria noastră militară este, vai, depersonalizată.

Krasnaia zvezda, 4 aprilie 1988

1

S-a găsit şi un om cinstit care a povestit ce fel de reformă i-a propus Tuhacevski lui Stalin. Generalul-locotenent de aviaţie V.V. Serebrianikov a dezvăluit (*VIJ*, nr. 7, 1989, p. 49) o parte din acele propuneri ale lui Tuhacevski ţinute secret timp de peste şaptezeci de ani. Se demonstrează că în decembrie 1927, Tuhacevski i-a propus lui Stalin, printre altele, ca în cursul anului 1928 să se fabrice 50-100.000 de tancuri.

Să comparăm. Să apreciem.

În 1928, Hitler nu era la putere, în Germania nu se găsea nici măcar un tanc. Toată armata germană era formată din 100.000 de soldaţi, subofiţeri, ofiţeri şi generali, iar aceasta era doar infanterie şi cavalerie. Tuhacevski propunea să avem cîte un tanc de-al nostru împotriva fiecărui general, ofiţer neamţ, împotriva fiecărui soldat neamţ, împotriva fiecărui bucătar de campanie neamţ, împotriva fiecărei ordonanţe şi fiecărui agent călare.

La 1 septembrie 1939, Hitler a intrat în al doilea război mondial avînd 2.977 de tancuri, printre care nici unul amfibiu, nici unul mediu, nici unul greu. Ni se spune : e clar, dacă Hitler a avut un număr atît de mare de tancuri, 2.977, înseamnă că acestea nu erau pentru apărare, înseamnă că nu erau numai pentru Europa... Odată ce Hitler a fabricat un număr atît de mare de tancuri, înseamnă că planul său se conturează de la sine: era clar că scopul său era

dominaţia mondială.

Sînt cu totul de acord. Însă atunci ce intenţiona să facă Tuhacevski cu 50-100.000 de tancuri?

Cele 2.977 de tancuri germane nu sînt fabricate într-un singur an, ci în toţi anii antebelici. Iar Tuhacevski propunea să se fabrice 50-100.000 numai într-un singur an.

Este interesant de comparat planurile lui Tuhacevski pe 1928 cu producţia reală de tancuri şi autopropulsate din Germania în cursul celui de-al doilea război mondial:

1939:	743
1940:	1.515
1941:	3.113
1942:	4.276
1943:	5.663
1944:	7.975
1945:	956

Bilanţul pentru lunile dinainte de război ale anului 1939 şi pentru toţi anii de război este de 24.241 de tancuri (*Encyclopedia of German Tanks of World War Two*, Arms and Armor Press, Londra, 1978, p. 261).

Este interesantă o altă cifră: în toţi anii celui de-al doilea război mondial, Japonia a construit 3.648 de tancuri, toate uşoare (*Enciclopedia militară sovietică*, vol. 7, p. 664). Concluzia este următoarea: timp de zece ani, înainte de începerea celui de-al doilea război mondial, cînd nici Germania, nici Japonia nu aveau vreun tanc, Tuhacevski propunea să se construiască într-un an de 2-4 ori mai multe tancuri decît a construit Germania în toţi anii celui de-al doilea război mondial şi de 13-26 de ori mai multe decît a construit Japonia în toţi anii războiului. Ne-am deprins cu formula : fasciştii germani şi militariştii japonezi. Într-adevăr, dacă au fabricat un număr atît de mare de tancuri - 24.241 şi 3.648 -, e clar pentru oricine că aceasta înseamnă fascism şi militarism. Dar apare o întrebare : pe fondul fasciştilor şi militariştilor, care năzuiesc la dominaţia mondială, cine a fost

Tuhacevski ?

2

Vîrful producţiei mondiale de tancuri - nu numai în război, ci şi în istoria mondială - este anul 1944. Pînă la acest moment, economia tuturor ţărilor s-a restructurat pe coordonate militare şi a accelerat pînă la viteza maximă. Aşadar, în acest moment de vîrf, Uniunea Sovietică, SUA, Marea Britanic, Germania, Japonia, Italia, Canada şi toate celelalte ţări ale lumii luate împreună nu ajungeau la 100.000 de tancuri.

Dar Tuhacevski voia ca în timp de pace, numai în Uniunea Sovietică, să se fabrice, într-un singur an, mai multe tancuri decît a fabricat toată economia mondială în toiul războiului. Iată unde voia să se avînte în 1927 strategul nostru. ÎNAINTE DE ÎNCEPEREA INDUSTRIALIZĂRII UNIUNII SOVIETICE.

În timp de pace, URSS nu putea produce 100.000 de tancuri. Nici 50.000. Nimeni nu putea.

După război, Uniunea Sovietică, un gigant industrial incomparabil mai puternic, avea 50.000 de tancuri. Chiar puţin mai mult. Dar aceste tancuri nu erau fabricate într-un singur an, ci se acumulaseră în zeci de ani. Exemplu : mîndria constructorilor de tancuri sovietici, IS-8 (acesta e T-10). Începerea producerii - februarie 1949. T-10 intră în dotarea armatei în 1953. Scos din dotare în 1993 (A.V. Karpenko, *Obozrenie otecestvennoi bronetankovoi tehniki* [*Privire asupra tehnicii naţionale de tancuri blindate*], 1905-1995, SPb., Nevskii bastion, 1996, p. 425). A funcţionat 40 de ani. Secretele longevităţii acestui tanc sînt două. În primul rînd, T-10 era cel mai bun tanc greu din lume. În al doilea rînd, practic toată viaţa lor lungă, tancurile noastre stau în conservare mulţi ani. În anii '60, uzinele adaugă la ceea ce s-a produs în anii '40 şi '50. În anii '70 s-a adăugat la ceea ce s-a produs în deceniile precedente. În anii '80 se adaugă iar. Şi toată această acumulare treptată ne-a ieşit

pe nas. Marea putere industrială s-a ruinat. N-au mai ţinut-o picioarele. În prăbuşirea Uniunii Sovietice, un rol nu dintre cele mai mărunte l-au avut şi aceste mii de tancuri.

Dar genialul Tuhacevski îi propunea lui Stalin nu o acumulare de decenii, încetul cu încetul a tancurilor, ci fabricarea imediată, într-un an, a 50-100.000 de tancuri. E simplu de prevăzut rezultatul unui asemenea avînt: Uniunea Sovietică ar fi rămas imediat pe chituci.

3

Plus de asta, cum ar fi fost posibilă fabricarea lor?

Pe atunci nu aveam uzine de tancuri. Dar chiar dacă ar fi existat, ar fi fost necesar mai întîi să se oprească toată producţia uzinelor constructoare de maşini - de maşini-unelte, automobile, construcţii navale, locomotive, vagoane, tractoare şi altele - şi să se restructureze pe producţia de
tancuri. Să ne imaginăm că o uzină produce locomotive din seria OV - „Oiţe”. Vine o circulară : să se stopeze producţia de „Oiţe” şi să se producă locomotive FD - „Felix Dzerjinski”. Poate oare omul de pe stradă să-şi imagineze costurile, complexitatea şi nesiguranţa trecerii la un nou tip de producţie? Uzina e în derivă. Ani întregi ritmul de producţie se duce de rîpă. Lanţul tehnologic bine stabilit se rupe. Toţi se enervează. În secţii vin comisii după comisii: nu cumva este vorba de sabotaj ? În acest timp, nimeni nu primeşte premii. Dimpotrivă, poţi intra la puşcărie cît ai clipi. Se adaptează, se ajustează noi piese şi agregate. E ca şi cum trebuie să te adaptezi cu o nouă soţie, cu toate ciudăţeniile şi capriciile ei... Pînă te deprinzi, trec ani buni. Mai bine nu te despărţeai de cealaltă.

Iar acum să ne imaginăm că uzina de locomotive primeşte ordin să-şi însuşească nu un nou tip de locomotivă, ci altceva, cu totul neobişnuit pentru uzina în cauză: tancuri. Şi şantierul naval să facă tancuri. Toate şantierele navale. Şi toate uzinele de maşini-unelte să facă

tancuri. Şi uzinele de
vagoane. Şi toate celelalte.

Dacă accepţi propunerea lui Tuhacevski, trebuie să opreşti toată industria ţării cel puţin un an şi să o restructurezi pe producţia de tancuri.

Urmarea directă a unei asemenea restructurări: uriaşe pierderi de muncă, materiale, energetice şi financiare în condiţiile stagnării totale a tuturor uzinelor mari ale ţării timp de cel puţin un an. În acest caz ţara va pierde, dar nu va produce nimic. Nimeni şi niciodată nu a făcut un asemenea experiment în practica mondială, fiindcă oricine înţelege că astfel se ajunge rapid la o catastrofă rapidă şi deplină.

Dar dacă am pierde întregul an 1928 cu restructurarea economiei pentru producerea numai de tancuri şi dacă tot anul următor, 1929, industria ţării ar produce numai tancuri şi nimic altceva, aceasta ar însemna pentru a doua oară o catastrofă totală.

Apoi, să admitem, am produs toate aceste tancuri - ce facem cu uzinele ? Să păstrăm producţia de tancuri şi să producem iarăşi în următorul an zeci de mii de tancuri ? Dar de cîte avem nevoie? Unde o să le băgăm? Prin urmare, după producerea cantităţii de tancuri cerute de Tuhacevski, trebuie oprite din nou toate uzinele şi preschimbate în uzine de locomotive, de automobile, de tractoare, de strunguri etc. Aceasta ar însemna pierderi enorme de mijloace şi timp pentru readaptarea producţiei de locomotive, de tractoare, de vagoane, strunguri, de nave etc. Practica arată: trecem foarte rapid la producerea de tancuri, dar înapoi nu ne mai putem readapta. Conversia este o chestiune de lungă durată, chinuitoare şi ruinătoare. Se întinde pe ani întregi şi atrage după sine noi şi noi cheltuieli.

4

După standardele oricărei armate, 200-300 de tancuri

formează o divizie de tancuri. Amintesc încă o dată: în anii '70, în toiul „războiului rece”, armata americană - armata celei mai puternice ţări din lume - avea în componenţă 16 divizii, dintre care 4 de tancuri.

Hitler s-a năpustit să cucerească dominaţia mondială avînd, în septembrie 1939, 6 divizii de tancuri.

În 1927, nici Germania, nici SUA, nici Franţa, nici Japonia nu aveau divizii de tancuri. Dacă e să-l asculţi pe Tuhacevski şi să produci 50-100.000 de tancuri, trebuie să desfăşori în Uniunea Sovietică, într-un singur an, între 166 şi 500 de divizii numai de tancuri.

Pe atunci echipajul unui tanc avea 3 oameni. Cele 50-100.000 de tancuri înseamnă că trupele de tancuri trebuie să aibă 150-300.000 de soldaţi. Aşa să fie ? Nu, nu este aşa.

Tanchiştii şi diviziile de tancuri constituie o minoritate neînsemnată. Şi iată de ce. Mai întîi, tancurile trebuie să fie asigurate cu combustibil şi uleiuri. De aceea, după fiecare coloană de tancuri trebuie să ai o coloană de maşini cu cisterne. Tancurile mai au nevoie şi de proiectile şi cartuşe. De aceea, mai trebuie o coloană de maşini cu muniţie. În afară de aceasta, tancurile trebuie reparate. Însă nu reparate în ateliere staţionare, ci în zona de acţiune. Pentru aceasta trebuie să avem ateliere mobile - chiar uzine mobile - de reparat tancuri. Asta înseamnă iarăşi oameni şi maşini. Mulţi oameni, multe maşini.

Însă pentru ca tancul să fie reparat, trebuie scos din rîpă, din mlaştină sau de pe cîmpul de luptă de sub focul inamicului şi tractat pînă la atelierul mobil de reparat tancuri. Pentru aceasta trebuie subunităţi speciale de reparare şi evacuare.

Dar pentru ca tancul să fie reparat în condiţii de campanie, trebuie ca în raionul de luptă să fie aduse piesele de schimb necesare. Ca să aduci un motor de tanc pe cîmpul de luptă e treabă, nu glumă. Iar răniţii, tanchiştii arşi în tancuri trebuie scoşi şi duşi în spitalele de evacuare. Aşa încît în spatele coloanei noastre de tancuri se întinde o

coadă lungă, fără de care subunitatea de tancuri nu poate acţiona. Dinţii dragonului constituie o parte importantă, dar nici fără de coadă nu poate trăi. Ba mai are nevoie şi de cap - statul-major. Dar nu un singur cap. Dragonul nostru este pluricefal. Fiecare batalion are un stat-major. Mic, dar are. Fiecare regiment are un stat-major, fiecare divizie şi fiecare
corp de armată. Şi asta înseamnă maşini, maşini, maşini. Şi toate acestea trebuie protejate. Şi toată această mulţime de oameni trebuie hrănită. Iar alimentele trebuie cărate. Asta înseamnă iar maşini. Dar dragonul are nevoie de ochi şi urechi, are nevoie de serviciu de informaţii. Este bine cînd
primeşti informaţii despre inamic de la statul-major al armatei şi de la statul-major al frontului, dar este insuficient. Imaginaţi-vă : aţi fost legat la ochi şi cineva, care stă alături, vă sfătuieşte cum să vă bateţi. Mişcă stîngă, acum cu dreapta, puţin mai sus... Aşa nu merge treaba. De aceea fiecare subunitate, unitate, mare unitate, formaţiune are nevoie de propriul său serviciu de informaţii, de proprii săi ochi şi urechi. Dar asta înseamnă iarăşi oameni şi maşini.

Calea tancurilor este asigurată de genişti - ei fac poduri şi treceri prin vad, caută şi elimină minele şi alte obstacole, construiesc adăposturi şi maschează poziţiile, în caz de necesitate plantează cîmpuri de mine, asigură cu apă milioane de soldaţi şi fac şi alte lucruri foarte necesare.

De aceea în marile unităţi de tancuri trebuie să avem mulţi genişti şi multă tehnică genistică.

Tancurile trebuie păzite şi protejate pentru viitoarea luptă, succesul tancurilor trebuie întărit. Cu aceste lucruri se ocupă infanteria motorizată. Fiecare divizie de tancuri are nevoie de propriul ei regiment de infanterie motorizată, iar fiecare corp de armată trebuie să aibă în plus o divizie de
infanterie motorizată. Acţiunea tancurilor trebuie sprijinită prin foc. Pentru aceasta avem artileriştii şi aruncătorii de

mine. Acţiunile tancurilor, infanteriei motorizate şi ale artileriştilor trebuie acoperite. Pentru aceasta avem tunarii de la artileria antiaeriană. Toţi aceştia trebuie dirijaţi, iar acţiunile tuturor trebuie coordonate. Conducerea trupelor presupune un torent de informaţii pe mii de canale, informaţii asigurate de subunităţile de transmisiuni. Toate acestea înseamnă maşini, maşini şi iar maşini. Şi mulţi, mulţi oameni.

Standardul nostru din 1940 : pentru asigurarea nemijlocită a acţiunilor unei mii de tancuri (un corp de armată mecanizată) este nevoie de 36.080 soldaţi şi ofiţeri, 358 guri de tun şi aruncătoare de mine, 266 maşini blindate, 352 tractoare şi 5.165 maşini. Acestea sînt direct pe cîmpul de luptă - fără să socotim întăririle, aviaţia, fără să socotim organismele din spatele frontului, care vor alimenta toată această masă de trupe.

Noi credeam că pentru un tanc este nevoie de trei tanchişti, trei băieţi veseli - dar trebuie 36. Apoi războiul a arătat că socotelile antebelice au fost micşorate. Pentru asigurarea acţiunilor fiecărui tanc, trebuie să ai nemijlocit pe cîmpul de luptă 70-80 de oameni, de două ori mai multe maşini faţă de cît se presupunea înainte de război şi de trei ori mai multă artilerie.

Dar chiar dacă porneşti de la standardele micşorate antebelice, chiar şi atunci pentru îndeplinirea programului lui Tuhacevski urmează să ai la trupele de tancuri de la 1.800.000 pînă la 3.600.000 de soldaţi şi ofiţeri, 18-36.000 de tractoare, tot atîtea tunuri şi aruncătoare de mine, 13-26.000 de maşini blindate, 250-500.000 de maşini.

În forţele armate ale Germaniei din acel timp erau 100.000 de soldaţi, subofiţeri, ofiţeri şi generali. Iar în Armata Roşie, numai în trupele de tancuri, Tuhacevski voia să aibă jumătate de milion numai de şoferi. Fără să socotim tanchiştii, conducătorii de maşini blindate şi de transportoare de artilerie. Fără să socotim trăgătorii, comandanţii, transmisioniştii, geniştii şi toţi ceilalţi.

Sau poate că Tuhacevski considera că trupele de

tancuri se vor descurca fără maşini ? Doar cu teleguţe, cai de dîrvală şi cu soldaţi gîfîind în urma tancului...

La acea vreme, Uniunea Sovietică nu putea să dea jumătate de milion de maşini trupelor de tancuri. Nici un sfert de milion nu putea. Nu numai trupelor de tancuri, dar nici întregii armate nu putea da o asemenea cantitate. Iar dacă ar fi dat, agricultura, industria, transporturile, şantierele ar fi rămas fără maşini şi tractoare. Iar dacă ar fi dat toate maşinile la trupele de tancuri, cîtă benzină ar fi consumat aceste maşini, cît ulei şi cîte piese de schimb?

5

Dar cum să completezi asemenea trupe de tancuri? Pe atunci, în Uniunea Sovietică nu exista obligativitatea serviciului militar. Să se introducă ? Aceasta era dincolo de competenţa şefului de Stat-Major al RKKA. Tuhacevski propunea doar restructurarea trupelor de tancuri, iar aceasta
atrăgea după sine schimbări profunde în structura socială a statului. Era clar că şeful de Stat-Major al RKKA îşi băga nasul într-un domeniu care nu era de competenţa lui.

Însă Tuhacevski nu intenţiona acest lucru - pur şi simplu nu era capabil să se gîndească la consecinţele propunerilor sale. Dar trebuia să chibzuiască: dacă în armată vor fi 50-100.000 de tancuri, care va trebui să fie numărul de oameni necesar? Pe de altă parte, chiar dacă s-ar fi introdus obligativitatea serviciului militar, cei chemaţi n-ar fi ajuns nici măcar pentru completarea trupelor de tancuri. Dacă ar fi adunat trei milioane de oameni pentru trupele de tancuri, în ceilalţi ani n-ar mai fi avut pe cine chema.

Există o regulă verificată de veacuri: în forţele armate ale unui stat, în timp de pace, nu poate fi mai mult de un procent din populaţie. Un procent este maximum critic. Depăşeşte această limită şi nu mai ai cu ce te apăra. Statul va fi aruncat cu decenii în urmă pe calea evoluţiei sale, se va ruina şi va da faliment. Înţelepţii noştri strategi au

încercat să se înşele pe ei înşişi cu tertipuri birocratice : acestea sînt trupele de interne, care nu au nici o legătură cu armata; acesta este MVD [1]. Iar acestea sînt trupele de frontieră. Nici ele nu au legătură cu armata - fac parte din KGB... Cu astfel de trucuri au înşelat delegaţia americană la negocierile de la Geneva. Dar economia nu o poţi păcăli. Aceste trucuri au ieşit pe nas ţării, economiei şi populaţiei. Iar în final şi armatei înşişi. Ştia oare Tuhacevski această regulă simplă despre un singur procent?

Ştia oare că pe timp de pace, la o populaţie de 150 de milioane, Uniunea Sovietică putea avea în armată, în flotă, în aviaţie, în trupele de frontieră, de interne şi în toate celelalte trupe numai un milion şi jumătate de oameni? Înţelegea el că aceasta este ultima limită peste care nu ai voie să treci? Ştia oare Tuhacevski că toate marile imperii au pierit nu sub loviturile duşmanilor din afară, ci tocmai din cauza extraordinarelor eforturi militare interne?

6

Bine, să admitem că Tuhacevski a decis să ţină numai în trupele de tancuri 1,8-3,6 milioane de soldaţi. Dar unde să-i pregăteşti? Practic oricine intră în trupele de tancuri are nevoie de pregătire specială. Aceştia trebuie să fie radiotele-grafişti, mecanici auto, agenţi de informaţii, trăgători de elită, comandanţi de tancuri şi de artilerie. Să treacă toţi prin diviziile de specializare ? Dar cîte asemenea divizii ar trebui ?

Dar ce-i de făcut cu ofiţerii ? Propunerea lui Tuhacevski este ca tancurile să se fabrice imediat. Bine. Fabricăm. Dar de cîţi ofiţeri avem nevoie pentru completarea a cel puţin o sută de noi divizii de tancuri? Bine. Mărim institutele militare. În timp de pace, ofiţerii se pregătesc trei ani. Tancurile vin de la uzine imediat, după planificarea lui Tuhacevski, în 1928, iar ofiţerii din şcoli ies peste trei ani, în 1930-1931. Şi toţi sînt tineri şi fără experienţă, iar noi avem

[1] *Ministerstvo Vnutrennih Del* (Ministerul Afacerilor Interne) (n.t.)

nevoie de comandanţi de batalioane, de regimente, de divizii, de corpuri de armată...

Şi unde să locuiască aceşti ofiţeri ? Şi astăzi sînt probleme cu locuinţele pentru ofiţeri. Iar dacă s-ar desfăşura un număr atît de mare de divizii, unde să-i ţii pe tovarăşii ofiţeri? În corturi de campanie ? Dar de unde să iei aceste corturi ?

Şi unde să ţii tancurile ? În război e simplu: eşaloanele de tancuri pleacă din uzine direct pe front şi intră imediat în acţiune. Viaţa tancului e scurtă în război - foarte curînd, tancul intră în reparaţii capitale, iar în locul lui vin altele. Acestea nu trebuie adăpostite. Nu se acumulează: pînă cînd sînt descărcate tancurile dintr-un eşalon, cele din eşalonul precedent au şi fost scoase definitiv din luptă.

Dar iată următoarea situaţie : în timp de pace, din uzine ţîşneşte un torent de oţel. Ce să faci cu el ? Să-l ţii în cîmp liber ? În ger şi sub ninsoare ? E ca atunci cînd s-au desţelenit pămînturile în timpul lui Hruşciov: vom umple Rusia de grîne ! Şi au umplut-o. Au arat ţelinele, au realizat recolte nemaivăzute, dar n-aveau unde ţine grîul, unde să-l păstreze. Curgea grîul pe toate drumurile, prin toate staţiile de cale ferată, unde a şi putrezit. Unde să-l cari? Iar pămînturile arate au fost spulberate de vînt. Toată Europa a avut de suferit cînd bătea vîntul dinspre Răsărit şi aducea praf negru. După aceea n-au mai fost nici ţelini, nici grîne.

Tuhacevski era din aceeaşi plămadă de reformatori, care nu se îngrijeau de consecinţe.

7

Dacă ai între 166 şi 500 de divizii de tancuri, acestea trebuie conduse. Diviziile trebuie unificate în corpuri de armată. Două divizii de tancuri şi una de infanterie motorizată fac un corp de tancuri. De aceea trebuie desfăşurate suplimentar 83-250 divizii de infanterie motorizată şi 83-250 de conduceri ale corpurilor de tancuri cu completările la unităţile de corp de armată. În totalitate

s-ar obţine 249-750 de divizii de infanterie motorizată şi de tancuri.

Dar şi corpurile de tancuri trebuie conduse. De aceea ar trebui state-majore ale armatelor de tancuri. Între 26 şi 83 de armate de tancuri. În anii '60, '70, '80, în întreaga lume erau opt armate de tancuri. Se înţelege, toate opt aparţineau Uniunii Sovietice, marea iubitoare de pace. Aşa că marea iubitoare de pace Uniunea Sovietică n-a suportat o asemenea povară şi şi-a dat duhul. În anii '20, Tuhacevski propunea să se pună pe umerii incomparabil mai costelivi ai Uniunii Sovietice o povară incomparabil mai grea.

Dar forţele armate nu puteau fi alcătuite numai din corpuri şi armate de tancuri. La fiecare divizie de tancuri şi motorizată trebuie să ai minim trei-patru divizii de infanterie. Prin urmare, trebuie să ai între 847 şi 3.000 divizii de infanterie. Pe atunci în Germania erau 12 divizii. De toate. Iar noi cîte divizii de infanterie – numai ! - trebuia să avem... Dacă în timp de pace, în fiecare divizie de infanterie nu ai efectivul complet, ci numai jumătate, 6-7.000 de oameni, atunci...

Pentru conducerea a două-trei divizii de infanterie trebuie să ai un stat-major de corp de infanterie cu completare la unităţi de corp, inclusiv regimente de artilerie grea de corp, divizioane de antiaeriană, batalioane de transmisiuni etc. De cîte este nevoie ? Tuhacevski nu şi-a bătut capul cu asemenea calcule. Cine este mai harnic, să calculeze de cîte state-majore de corp de armată este nevoie pentru desfăşurare ! Calculaţi pentru genialul comandant. Şi elogiaţi-i înţelepciunea !

Iar pentru conducerea a două-trei corpuri de armată trebuie să ai stat-major de armată cu completare de unităţi de armată. Dar cîte state-majore de armată trebuie să ai ca să conduci trei mii de divizii de infanterie? Şi cum să coordonezi acţiunile acestor armate?

Aşa că elogiaţi-l pe strategul genial.

8

La război, diviziile, corpurile de armată şi armatele stau în tranşee, în bordeie, în cazemate. Dar unde le va ţine Tuhacevski pe timp de pace ? Şi armata sovietică era uriaşă. Şi aşa tehnica de luptă ruginea sub cerul liber. Şi aşa ofiţerii nu aveau unde locui. *Krasnaia zvezda* (2 iunie 1990) descrie condiţiile de locuit din acei ani: „A rămas complicată problema condiţiilor sociale. Mai mult de jumătate din comandanţi şi lucrători politici, administratori nu aveau locuinţe. Se ajunsese la situaţii absurde. Astfel, de la Regiunea militară din Asia Centrală ni s-a comunicat că o serie de comandanţi sînt obligaţi să-şi construiască «locuinţe»... în copaci, făcînd un pătul în coroana acestora". Citesc şi aflu o mulţime de lucruri despre armata pe care am slujit-o. Iar ceea ce ştiu despre armata de azi nu se deosebeşte prea mult de ceea ce a fost cîndva.

Domnii ofiţeri trăiesc în copaci ca urşii şi urangutanii, iar tovarăşul Tuhacevski locuia într-un palat. Apropo, rechizitoriul împotriva lui Tuhacevski începe tocmai cu prezentarea dimensiunilor vilei lui de serviciu (*VIJ*, nr.8,1990, p. 96). Oricine a fost în cabinetul lui de lucru (de exemplu, generalul-maior P.G. Grigorenko) era copleşit de mărimea încăperii. Mult îi mai plăcea comandantului proletar viaţa dulce !

Comandanţii roşii trăiau ca papuaşii, iar boierul Tuhacevski aiura vorbind despre Revoluţia mondială. El voia nu numai ca ofiţerii noştri să fie fericiţi, ci şi să fericească cu de-a sila toată populaţia Pămîntului. Vor sări comandanţii noştri din copaci şi vor aduce Europei libertatea, egalitatea, frăţia, fericirea şi înflorirea. Ţara nu este capabilă să asigure ofiţerilor nici măcar corturi, iar strategul Tuhacevski intenţionează să mărească armata de zeci de ori. La urma urmei, avem o ţară mare, iar copaci sînt îndeajuns pentru toţi ofiţerii.

„M.N. Tuhacevski nu numai că demască esenţa adevărată a ştiinţei militare burgheze, dar dezvăluie şi slăbiciunea ei în problemele de strategie şi tactică. Lucrările lui Tuhacevski arată clar cît de slabe sînt poziţiile lui Fuller,

care nu ia în calcul omul şi arată simpatie exclusiv tancurilor şi aviaţiei...” - spune mareşalul Uniunii Sovietice S.S. Biriuzov (*VIJ*, nr. 2, 1964, p. 41).

Fuller este un teoretician militar britanic. El, vasăzică, nu are grijă de om. Simpatizează tancurile şi aviaţia, dar pe om îl scoate din calcul... Numai Statul nostru Major şi şefii acestuia, M.N. Tuhacevski, S.S. Biriuzov, N.N. Ogarkov, S.F. Ahromeev, au în vedere grija faţă de om... Pe timpul perestroikăi, mareşalul Uniunii Sovietice Ahromeev a vizitat un regiment britanic. I s-a arătat un apartament standard al unui soldat britanic: o cameră mică, o bucătărioară, o cameră de baie, un balconaş, un garaj subteran pentru maşina personală... Mareşalul nu putea nicicum realiza că era o locuinţă de soldat şi că un ofiţer britanic nu locuieşte astfel. Ofiţerul are casă. Întotdeauna cu etaj, cu grădină, cu garaj pentru două-trei maşini. Uneori şi cu piscină. Etajul e pentru dormitor, parterul pentru activităţile de peste zi.

Aş putea să povestesc cum trăieşte un soldat britanic, cîţi bani primeşte, ce fel de hrană, îmbrăcăminte... Dar nu este vorba despre armata britanică, ci despre Tuhacevski, care poartă de grijă oamenilor şi nu-i scoate din calcul...

9

Există două moduri de abordare a restructurării forţelor armate.

Primul este să ai o mică armată profesionistă, să îi asiguri toate cele necesare, să o eliberezi de toate grijile colaterale şi să o forţezi să se ocupe numai cu ceea ce trebuie - apărarea patriei.

Al doilea mod este să baţi inamicul nu prin ştiinţă, ci prin număr. Să ai o armată uriaşă. Să dai toate mijloacele statului pentru producerea de tancuri, avioane, submarine. Şi să produci tancuri pînă la ruinarea ţării. Şi să construim atîtea vase, atîtea avioane pînă cînd va fi mai ieftin să nu le folosim.

Pentru că navele vor sta în baze, avioanele - pe

aerodromuri. Iar armata, ca să nu se plictisească, o trimitem să construiască BAM-ul [1], să desţelenească pămînturile, să scoată cartofii, să mături străzile. Şi, ca să facem economie, nu le vom asigura ofiţerilor apartamente - lasă-i să stea căţăraţi în copaci, lasă soldaţii să fure cărămizi, ciment, scînduri, grinzi etc. şi să-şi facă singuri locuinţe. Şi lasă trupele să mai cîştige cîte ceva pe de lături - lasă-i să ia din uzine şi de pe şantiere cuie, vopsea, sticlă şi toate celelalte...

Prima abordare îşi propune să pregătească aviatori individual. Să i se dea pilotului de vînătoare încă din şcoală 200 de ore de practică pe timpul verii. Şi să nu fie trimis în grabă la război. Să zboare deasupra cîmpului de luptă, dar să nu se bage în ciocniri, doar să examineze situaţia.

A doua abordare îşi propune să scoată pe bandă rulantă avioane cu zecile de mii. La fel şi aviatori - să fie trimişi în luptă după numai cîteva ore de zbor. Şi să se mărească producţia de avioane - la fel producţia de aviatori, micşorînd cheltuielile pentru pregătirea lor.

Prima abordare. În SUA, Marea Britanie, Franţa, echipajul unui submarin întors dintr-o misiune de luptă are două sarcini: să-şi recapete forţele, adică să se odihnească, să descarce (sau să încarce), iar după ce se odihneşte să-şi desăvîrşească cunoştinţele şi să se pregătească pentru viitoarea ieşire pe mare.

A doua abordare. Din cauză că flota este atît de mare, iar noi facem economie de subunităţi de serviciu, echipajul care se întoarce la bază va rîni zăpada, va face de serviciu la bucătărie, va patrula, va face pază, va descărca vagoane cu cărbune, cartofi, varză...

Tuhacevski era cel mai înverşunat partizan al producţiei de tancuri, tancuri şi iar tancuri... El nu se gîndea cît pămînt trebuie răpit pentru construirea de tancodromuri şi poligoane pentru o cantitate atît de mare de tancuri, cîte ateliere de reparaţii trebuie înfiinţate, cîte cazarme, cluburi, locuinţe,

[1] Magistrala Baikal-Amur (n.t.)

depozite etc. Nu se gîndea cîţi muncitori trebuie pentru toate acestea... Căci ştia: nu este nevoie de muncitori. Se subînţelegea: comandanţii vor fura toate cele necesare şi, cu ajutorul bieţilor soldaţi, vor construi tot ce trebuie...

Unii cred că puterea unei armate stă în număr.

Tuhacevski făcea parte din această plămadă de strategi care considerau că în număr stă puterea. Dar după cum am văzut, avea unele probleme în privinţa numerelor.

De fapt, nu prea pricepea valoarea cifrelor - nu învăţase să lucreze cu ele.

Tuhacevski nu era capabil să facă cel mai simplu calcul al consecinţelor acţiunilor şi propunerilor sale.

Ne mirăm de răbdarea lui Stalin : cum a putut el să ţină un asemenea „strateg” în posturi de stat atît de înalte?

Problema nu era că aveam avioane sau tancuri depăşite. Aveam cea mai bună tehnică din lume. Şi nu aveam oameni proşti - erau uimitor de talentaţi.

Necazul era că unii dintre comandanţii noştri au creat o armată care depăşea în privinţa cheltuielilor posibilităţile statului. De aceea ofiţerul sovietic era silit să nu se gîndească la pregătirea de luptă, la felul cum să bată inamicul, ci la copacul în care urma să înnopteze...

Tuhacevski era cel mai înverşunat susţinător al unei asemenea abordări a restructurării forţelor armate. După concepţia lui, toate mijloacele trebuiau alocate pentru producerea de armament. Aproape nimic nu era alocat pentru întreţinerea armatei, pentru însuşirea cunoştinţelor necesare, pentru oamenii care vor întrebuinţa armamentul în luptă.

De aceea, cel mai bun armament din lume a rămas ineficient.

Dacă Tuhacevski nu a înţeles la ce va duce „reorganizarea” sa, înseamnă că era un imbecil extrem de periculos.

Dacă însă a înţeles şi a insistat în continuare pentru ea, înseamnă că a fost un sabotor şi un duşman al poporului.

Capitolul 16

În limite raţionale

„Planul” tovarăşului Tuhacevski este rezultatul unei pasiuni la modă pentru frazeologia „de stînga”, rezultatul pasiunii pentru maximalismul birocratic, pe hîrtie. De aceea analiza este înlocuită cu un „joc al cifrelor”, iar perspectiva marxistă a dezvoltării Armatei Roşii cu fantezia. „A înfăptui” un asemenea „plan” înseamnă cu siguranţă a nenoroci şi economia ţării, şi armata.

I. Stalin, *Rezoluţie la planul lui Tuhacevski*

1

Krasnaia zvezda (25 iulie 1997) anunţă cu un titlu triumfător : „FLOTA RUSIEI SE VA REDUCE ÎN LIMITE RAŢIONALE”.

Mă mîndresc cu ţara mea.

Pînă nu demult, proslăveam flota sovietică, pe care o consideram măreaţă, puternică, de neînfrînt. Aveam cu ce să ne mîndrim. Acum se reduce în limite raţionale. Iarăşi avem cu ce să ne mîndrim. Păcat că nu a fost micşorată mai devreme. Fraza care spune că flota va fi redusă în limite raţionale este o recunoaştere a faptului că la un moment dat, aceste limite erau iraţionale.

Mai simplu spus, erau drăceşti.

Ar fi straşnic dacă fiecare decizie a conducătorilor noştri ar fi cîntărită în prealabil: sîntem încă în limitele raţionale sau am sărit puţin peste aceste limite.

Raportîndu-ne la această reducere, să apreciem propunerile lui Tuhacevski.

Fără îndoială, a fost un geniu. A propus întărirea armatei. A vrut să fie cît mai bine. A fost un progresist.

Numai că limitele erau iraţionale.

Dacă produci 50-100.000 de tancuri într-un an, trebuie să produci în aceeaşi perioadă de timp aproximativ acelaşi număr de avioane, deoarece fără susţinerea aviaţiei tancurile devin nişte coşciuge. 50-100.000 de avioane? Într-un an? Dar unde să le construieşti ? La care uzine ? Să transformi fabricile de mobilă în uzine de avioane? Atunci nici nu aveam atîtea fabrici de mobilă, cum nu există nici acum.

Să admitem că s-au construit atîtea avioane. O divizie de avioane e formată din 100-120 aparate de zbor. Să formezi 416-1.000 divizii de aviaţie? Cîte institute de aviaţie şi tehnice trebuie să deschizi? Cîte aerodromuri trebuie să construieşti? Facem avioanele acum, dar cînd o să apară aviatorii? Peste trei ani? Nu, nu peste trei ani. Mai întîi se vor pierde cîţiva ani pentru pregătirea instructorilor, iar abia după aceea instructorii vor pregăti piloţii. Avioanele sînt acum, dar aviatorii vor veni peste cinci-şase ani. Ce-i de făcut cu zecile de mii de avioane pentru care nu ai aviatori ? Să
stea în cîmp şi să aştepte ? Sau deocamdată să nu fabricăm avioane? Să facem în serie tancuri şi să le lăsăm fără susţinere aviatică? Asta e o crimă. Pentru asemenea culpă se dă pedeapsa capitală.

Dar chiar dacă se pregăteşte corpul de aviatori, aviaţia nu stă numai în corpul de aviatori. Avioanele au nevoie de tehnicieni, mecanici, ingineri, personal de pază. Regimentele de aviaţie, diviziile, corpurile de armată, armatele au nevoie de servicii de informaţii, de transmisiuni, de state-majore, de uzine pentru reparaţii, de aparatură meteorologică şi de navigaţie, de spitale, cazarme, comenduiri, corpuri de gardă, depozite şi uscătoare pentru paraşute şi multe, multe altele.

Ce fel de armată voia să desfăşoare Tuhacevski ? Sau planifica să aibă numai tancuri, fără avioane şi artilerie?

2

Tuhacevski cerea: trebuie să producem tancuri !

Aici apar o mulţime de întrebări. Şi nu ultima dintre ele este : CE FEL DE TANCURI ?

Pentru fabricarea în masă nu era nevoie numai de o bază industrială, ci şi de un prototip al maşinii pe care intenţionăm să o producem. În 1928 nu exista bază industrială, dar nici prototipul necesar pentru producţie. În 1927, tancul MS-1 a intrat în dotarea Armatei Roşii. Puterea motorului spune totul: 35 CP. Ca să facem o comparaţie, să ne amintim cît are *Zaporojet*-ul. Dar *Zaporojetul*-ul nu are blindaj şi nu merge pe cîmp arat în fiecare zi. Blindajul tancului MS-1 este îmbinat cu nituri. Viteza maximă este de 16 km/oră. Prin Piaţa Roşie poate ajunge pînă la 19 km/oră. O mică serie de aceste tancuri era necesară: constructorii tineri căpătau experienţă de cum se construieşte un tanc, trupele aveau posibilitatea de a folosi la lecţii tancuri adevărate, în funcţiune, deşi extrem de slabe şi imperfecte. Şi pentru ciocnirile de pe graniţă acest tanc poate fi folositor trupelor. În lipsa altuia mai bun... Dar să faci multe zeci de mii din acestea ? Cui folosesc ? Poate ar fi bine să se cumpere un prototip de peste hotare ? Nu ai ce cumpăra. În 1928, nimeni în întreaga lume nu putea propune un prototip de calitate şi pentru serie mare.

Pe această temă se poate turna o comedie de succes: marele conducător de oşti Tuhacevski insistă, vociferează, cere să se fabrice tancuri ! Neîntîrziat ! Imediat ! Zece mii ! Douăzeci ! Cincizeci ! O sută de mii !

Dar marele conducător nu ţine cont de un amănunt: nu avea ce fabrica.

3

Chiar înainte de venirea musafirilor trebuie pregătite multe plăcinte. Dacă vom coace plăcinte cu o lună înainte, acestea se vor usca. La fel este şi cu armamentul: dacă

fabricăm mult şi nu va fi război, armamentul se învecheşte. A folosi armament învechit la război e ca şi cum ai servi musafirii cu plăcinte tari ca piatra.

O gazdă pricepută coace exact atîtea plăcinte cîte sînt necesare în familie şi are toate cele de trebuinţă pentru a coace multe atunci cînd se cere. Exact aşa procedează conducătorii înţelepţi cu producţia de armament. În timp de pace nu trebuie mult. Producţia de armament necesită cheltuieli colosale. De aceea oamenii inteligenţi fac cercetări asupra armamentului, îl produc în serii mici şi au capacităţile de producţie şi rezervele de mobilizare absolut necesare pentru a asigura producerea în masă a ultimelor prototipuri în perioada critică.

Dezvoltarea tehnicii de luptă are tempouri rapide. Apar mereu noi prototipuri, le adoptăm pentru înarmare, iar pe cele vechi le scoatem din uz. Dacă armamentul este puţin, înlocuirea prototipurilor nu e ruinătoare. Acolo unde conduc oameni inteligenţi, armata este întotdeauna respectată, deoa-
rece o mică armată poate fi ţinută în ordine, în ea poţi lua numai oameni bine testaţi. O armată mică îşi poate asigura locuinţe confortabile, poate plăti ofiţerii şi soldaţii suficient de bine pentru ca aceştia să se afle pe scara socială mai sus decît vagabonzii fără casă. O astfel de armată poate fi dotată cu armamentul cel mai modern.

Dincoace, unde conduc oameni nu prea inteligenţi, armata din timp de pace este uriaşă. Ţara se opinteşte din greu, străduindu-se să încalţe, să îmbrace, să hrănească şi să înarmeze o asemenea armată. Această armată necesită în timp de pace o cantitate imensă de armament. Iar acesta îmbătrîneşte. Vine vremea să-l schimbi, ceea ce constituie o adevărată catastrofă pentru stat. Tehnica evoluează rapid, arsenaluri de dimensiuni monstruoase trebuie reînnoite la nesfîrşit, iar acest lucru se transformă într-o catastrofa permanentă. Rezultatul: ne învingem pe noi înşine. După
victorii măreţe, după decenii fără război, conştientizăm

dintr-odată că ne aflăm într-o ţară înfrîntă. Conştientizăm brusc că am rămas în urmă în toate domeniile şi, ce-i mai uimitor, am rămas în urmă în domeniul înarmărilor. Cum se face, doar noi dădusem totul pentru înarmare...

Iată de ce în toate statele unde conduc oameni inteligenţi, ca şef al Marelui Stat-Major este numit cel mai inteligent dintre generali. Munca lui este grea în timp de război, dar este la fel de grea şi pe timp de pace. Greutatea muncii lui constă în faptul că, pe de o parte, trebuie să asigure securi-
tatea statului, iar pe de altă parte, nu trebuie să cheltuiască nici o rublă în plus.

Nu-ţi trebuie multă minte ca să ceri noi şi noi crucişătoare cu zecile, noi submarine cu sutele, bombardiere strategice cu miile, avioane de vînătoare şi tancuri cu zecile de mii... Cerem cît mai mult: poporul va strînge cureaua, va da şi ultimii bănuţi, dar va construi submarine, tancuri şi
bombardiere. Va trece vremea, armamentul se va transforma în munţi de fiare vechi. Dar cine va restitui poporului ceea ce a dat?

Din ce cauză cerea Tuhacevski, în 1927, atît de mult armament ? De sute de ori mai mult decît aveau potenţialii săi agresori luaţi la un loc. Ne ameninţa cineva atunci ? Putea să ne atace cineva în 1928? Cine anume? România? Finlanda? Estonia în alianţă cu Letonia, instigate de Lituania? Dezarmata Germanie? Poate Japonia? Însă aceasta se află pe insule, iar pentru a lupta cu ea, pentru a nu permite transferarea trupelor japoneze pe continent şi aprovizionarea lor, pentru a nu permite transportul de materie primă de importanţă strategică în Japonia, trebuie să construieşti o flotă puternică în Extremul Orient. Dar Tuhacevski era împotriva flotei. Ce să faci cu 100.000 de tancuri ca să-ţi asiguri apărarea în faţa Japoniei, care pe atunci nu avea deloc tancuri ?

Aşadar, PENTRU CE sînt cele 100.000 de tancuri?

Narkomul de Apărare Voroşilov nu era cel mai inteligent

om. Totuşi, nivelul său intelectual era incomparabil superior nivelului lui Tuhacevski, iar în problemele militare Voroşilov se descurca mult mai bine decît acesta. Este imposibil de imaginat, totuşi să încercăm, să ne închipuim că Voroşilov ar
fi fost la fel de prost ca şi Tuhacevski, să ne imaginăm că Voroşilov l-ar fi susţinut pe Tuhacevski în întreprinderile sale. Să admitem că Stalin n-ar fi fost iniţiat în amănuntele problemei şi ar fi dat undă verde „genialului" Tuhacevski. În acest caz, asupra ţării s-ar fi abătut o foamete mai îngrozitoare decît cea din 1933 - ar fi murit de foame mai mulţi oameni decît se puteau pierde la război, iar cei rămaşi

în viaţă s-ar fi transformat în duşmani ascunşi ai acestui regim şi ar fi aşteptat venirea oricărui agresor cu nerăbdare şi speranţă. Prin reînarmarea sa, Tuhacevski ar fi ruinat ţara mai rău ca într-un război.

4

Producţia în masă de armament trebuie începută din momentul cînd ne hotărîm pe cine atacăm sau am primit informaţii că cineva vrea să ne atace. În 1928, Uniunea Sovietică nu era pregătită pentru un mare război „eliberator". De aceea, cele 100.000 de tancuri nu erau necesare în acel
moment pentru „eliberarea" Europei.

Dacă Tuhacevski s-a gîndit că cineva pregătea un atac asupra Rusiei în 1929, în 1930, în 1931, înseamnă că Tuhacevski s-a înşelat amarnic, deci nu mai trebuie ţinut în posturi importante.

Dacă Tuhacevski a înţeles că în 1929, în 1930, în 1931 nimeni nu ne va ataca, dar, cu toate acestea, a propus ca în 1928 să se fabrice o cantitate de armament nemaiîntîlnită în istoria lumii, înseamnă că el a propus să se arunce în vînt resursele materiale, energetice, intelectuale ale ţării, care nu va primi nimic înapoi. Aceasta înseamnă sabotaj făcut

conştient şi cu răutate. Tuhacevski a propus ruinarea ţării de dragul armamentului, care nu va fi folosit în viitorul previzibil. Cu fiecare an, preţul acestui armament ar deveni tot mai mic, iar cheltuielile de conservare ar creşte.

Mareşalul Uniunii Sovietice Biriuzov scria că propunerile lui Tuhacevski au fost oportune... Să nituieşti în 1928 nişte tancuri primitive, să coşi avioane din pînză de dril şi să le ţii 13 ani în ploaie, vînt, ninsoare şi ger pentru ca în 1941 să respingi ofensiva germană?

Fără îndoială, în 1927 era greu de calculat cînd anume va începe marele război - dar era clar că nu în următorii 2-3 ani. Dacă este aşa, înseamnă că nu venise nici momentul fabricării în masă a armamentului. Producerea în masă a armamentului, a ultimelor prototipuri trebuia să înceapă în 1939. Exact aşa a procedat Stalin. Tot ceea ce s-a produs înainte de 1939 a avut valoare scăzută în războiul împotriva Germaniei. Cu cît armamentul ajunge mai repede la trupe, cu atît e mai rău.

Tuhacevski a greşit cu două cincinale în calcularea termenului de începere a producţiei de masă. Dar cineva vrea să demonstreze că cerinţele lui erau oportune.

Nu, cel mai bine, mai oportun este să coci plăcintele pentru musafiri cu doi ani înainte de venirea lor. Ba chiar puţin mai mult. Pentru ca plăcintele să fie îndeajuns.

5

În toată această istorie sînt multe momente de uimire. Iată unul dintre ele. După cum se ştie, planurile cincinale erau planuri de dezvoltare a RKKA. Industria lucra pentru război. Mai întîi departamentul militar făcea cereri de cît şi ce fel de armament are nevoie, apoi economiştii determinau necesităţile în construirea de noi uzine de armament, de mine, de minereu etc. Armamentul era produsul final. Dar ce mai produceam, în afară de armament? Paturi şi oale, fiare de călcat şi seceri - aceasta era toată producţia colaterală a uzinelor de armament.

Aşadar, alcătuirea primului plan cincinal de dezvoltare a forţelor armate a început la Marele Stat-Major al RKKA în 1927, sub conducerea directă a lui M.N. Tuhacevski (*VIJ*, nr. 8, 1968, p. 95). La baza planului se aflau următoarele considerente: „Mijloacele hotărîtoare pentru un viitor conflict armat sînt:
a) trupele de infanterie cu artilerie puternică;
b) cavaleria strategică;
c) aviaţia" (*Ibidem*).

La începutul anului 1927, Tuhacevski nici nu pomenea de tancuri şi nici nu cerea fabricarea lor.

Toate solicitările lui Tuhacevski erau incluse în planul de stat. Pe baza cererilor armatei, economiştii elaborau planul cincinal. Comitetul Central aproba. Congresul partidului adopta programul. Pe baza planului cincinal se puneau temeliile centralelor electrice, cuptoarelor Martin, laminoarelor şi tuturor celorlalte. Planul a fost aprobat de congresul partidului şi a început iureşul muncii. Nu trece un an şi deodată Tuhacevski declară că planul nu este corect, că trebuie să se fabrice 50-100.000 de tancuri, şi asta imediat.

În primul rînd, cum am văzut deja, acest lucru este imposibil. Cu atît mai mult într-un singur an. În al doilea rînd, ce-s cu salturile astea? La începutul anului Tuhacevski nici măcar nu pomeneşte despre tancuri şi nici nu le include în plan, şi în acelaşi an, după ce planul a fost alcătuit, aprobat şi s-a trecut la executarea lui, strategul se răzgîndeşte...

Este extrem de greu să alcătuieşti planul cincinal de dezvoltare a economiei unei ţări.Experienţa ulterioară a arătat că, în general, este imposibil. La noi lipseau de toate. În afară de armament, se înţelege. Economiştii s-au străduit un an, au combinat care şi cum indicii de plan ai primului plan cincinal, iar Tuhacevski lansează brusc noi propuneri. Viciul de fond al sistemului planificat constă în faptul că orice încercare de a schimba cursul ales duce la căderea

planului însuşi. Dacă cineva nu dă milionul de tone de oţel pus în plan, efectul acestui fapt se răsfrînge în toată economia ţării. Este ca şi cum ai scoate o rotiţă dintr-un ceas. Dar Tuhacevski nu propune să se dea pur şi simplu partea leului din cel mai bun oţel pentru producţia de tancuri, ci propune transformarea întregii industrii grele pentru o producţie nouă, necunoscută. Dar dacă nu mai faci

şine, iar în locul lor laminezi tablă pentru blindaje, acest fapt se va răsfrînge în tot sistemul de transport al ţării, apoi în toată economia. Dacă nu faci ţevi, nu-ţi va ajunge petrolul pentru tancuri şi nu se vor găsi cauciucuri pentru automobile. Dacă micşorezi sau opreşti cu totul producţia de
locomotive şi vagoane... Într-un cuvînt, Tuhacevski a stricat planul, care fusese alcătuit după cererile lui.

În momentul respectiv nu exista o ameninţare directă de război, de aceea tovarăşul Stalin a decis corect: acum nu avem nevoie de tancuri. Stalin a dat oţelul pentru şine de cale ferată. Şinele uşoare au fost înlocuite cu altele grele, căile ferate cu o singură linie au fost transformate în căi ferate cu două linii. S-au consolidat podurile de cale ferată, iar alături s-au construit poduri pentru a doua linie. Vechile „oiţe”, rămase din timpul ţarului Nicolae, au fost schimbate cu locomotivele puternice FD şi SO, parcul de vagoane de douăzeci de tone, cu două osii, s-a completat decisiv cu vagoane de şaizeci de tone, cu patru osii. Toate acestea constituie fundamentul de oţel al viitoarei victorii. A mai fost Dneprogas [1]. Aceasta înseamnă aluminiu pentru avioane, înseamnă motoarele Diesel V-2 pentru tancuri, cele mai bune din lume.

Toate eforturile s-au depus la Uralmaş, la Komsomolsk, la Magnitka, la Kuzneţk. Era nevoie de o bază.

6

[1] Hidrocentrala „V.I. Lenin” de pe Nipru (n.t.)

Să ne imaginăm că planul lui Tuhacevski era acceptat. Să ne imaginăm că în 1928 produceam aceste hoarde de tancuri extrem de neperformante, puţin puternice, primitive. Peste 13 ani, în 1941, toate ar fi ruginit complet, fiindcă nu aveam unde să le păstrăm. Şi ar fi îmbătrînit fără speranţă. Iar din
cauza acestor tancuri am fi întîmpinat războiul cu o reţea de căi ferate antediluviană, cu locomotive şi vagoane bune pentru muzeu. Şi toate acele minuni pe care Uniunea Sovietică le-a demonstrat întregii lumi în timpul războiului ar fi fost imposibile. Gîndiţi-vă numai cîtă vopsea ar fi trebuit cheltuită în fiecare an pentru acoperirea ruginii de pe această masă enormă de tancuri. Să ne imaginăm că Uniunea Sovietică întîmpina războiul cu aceste tancuri ruginite, de dinainte de potop, dar fără Magnitka, Tankograd şi Kuzbass.

Apărătorii lui Tuhacevski spun că propunerile lui sînt absolut corecte, numai cifrele trebuiau mai bine precizate. Însă atunci nu mai rămîne nimic din propunerile lui Tuhacevski. Căci în afară de cifre arierate, acestea nu conţineau nimic.

Şi apoi cum să precizezi ? Despre 100.000 de tancuri nici nu poate fi vorba. Este o aiureală. Şi 50.000 e o aiureală. Atunci cîte să fie ? 49.000 ? 48.000 ? Nu e diferenţă prea mare - economia s-ar fi prăbuşit şi la 47.000. Atunci cîte ? 25.000 ?

Aproximativ cîte avea Uniunea Sovietică în momentul invaziei germane. Diferenţa faţă de propunerile lui Tuhacevski constă în faptul că cele peste douăzeci de mii de tancuri au fost fabricate treptat, nu „dintr-un foc”. Cantitatea tancurilor produse a crescut, la fel şi calitatea lor. Vechile modele au fost înlocuite cu altele noi, în procesul de exploatare au apărut neajunsuri, care au fost îndepărtate la următoarele modele. La începutul războiului, în Uniunea
Sovietică fusese creată o bază cu adevărat unică de proiectare şi fabricaţie, fuseseră create cele mai bune

prototipuri de tancuri din lume, cele mai bune motoare de tancuri, cele mai bune şenile din lume, cea mai bună dotare cu armament a tancului etc. Şi toate acestea n-au împiedicat dezvoltarea industriei de aviaţie şi de artilerie, modernizarea căilor ferate, crearea unei puternice baze energetice, metalurgice şi de combustibili. Toate au permis ca războiul să se termine la Berlin.

Deoarece tancurile s-au produs treptat, am intrat în război cu un parc de tancuri în care trei pătrimi aveau vîrsta de pînă la cinci ani. Cu alte cuvinte, parcul sovietic de tancuri era cel mai modern - atît moral, cît şi fizic. Academiile marxist-hitleriste rîd de tancurile staliniste : cică toate erau
îmbătrînite... Nu mai vorbesc de tancurile KV-1, KV-2, T-28, T-34, T-35, T-37, T-38, T-40. Pur şi simplu nimeni în lume nu avea ceva asemănător în 1941. Numai numărul acestor tancuri - cele mai bune din lume şi unice din punct de vedere al construcţiei - era mai mare decît al tuturor tancurilor din toate ţările lumii luate la un loc.

Dar să luăm „îmbătrînitul” BT-7M. A intrat în dotarea armatei în 1939. În 1941, tancurile de acest tip aveau doi ani. Tunul de 45 mm al acestui tanc perfora blindajul oricărui tanc străin din acea vreme. Pînă în 1940, nimeni în lume nu avea un tun de tanc atît de puternic. Marea Britanie şi SUA au ajuns la asemenea indici abia în 1942-1943. BT-7M avea un motor de 500 CP - de două ori mai puternic decît orice motor de tanc străin de la acea oră. Şi era Diesel. Nimeni în lume nu reuşise să facă asemenea motoare nici la sfîrşitul războiului. BT-7M avea o autonomie de 700 km - era de trei ori mai mare decît cel mai bun indicator străin al timpului respectiv. Viteza era de două ori mai mare. Dar blindajul ? Blindajul era antiglonţ. Însă în vremea aceea numai Uniunea Sovietică avea tancuri cu blindaj antiproiectil - toate celelalte ţări ale lumii aveau numai tancuri cu blindaje antiglonţ. Iar marxiştii şi hitleriştii aşază acest tanc în rîndul tancurilor învechite - atît de învechite, încît în 1991, istoricii noştri nici n-au mai inclus

aceste tancuri în statistică. Parcă n-ar fi existat. Ce să le mai punem la socoteală pe cele vechi ?
Şi toată lumea rîdea de prostul de Stalin, de tancurile lui „îmbătrînite" şi, totodată, de toţi ruşii: ia uite, au prăpădit un geniu, n-au luat seama, n-au ascultat sfaturile lui... doar el a propus modernizarea , doar el a insistat asupra reînarmării.

Să admitem că s-ar fi ţinut seama de respectivul geniu şi i s-ar fi îndeplinit toate cerinţele. Înainte de război ţara ar fi fost de izbelişte şi am fi întîmpinat războiul fără să avem nimic, doar sutele de mii de tancuri ale lui Tuhacevski, nituitele MS-1. Oare nu cumva motorul pe benzină de 35 CP era mai bun decît Dieselul de 500 de „cai" ? Nu cumva viteza de 16 km/oră era mai bună decît cea de 86? Nu cumva autonomia de 100 km este mai bună decît una de 700 ? Nu cumva un tun cu ţeava scurtă de calibrul 37 cu viteza de două trageri pe minut ar fi fost mai bun decît un tun cu ţeava lungă de calibrul 45 cu 15 trageri pe minut? Oare un tun în vîrstă de 13 ani să fi fost mai bun decît altul abia ieşit pe poarta uzinei ? Cititorule, ţine-ţi maşina ta uşoară, scumpă şi iubită timp de 13 ani pe stradă, fără garaj. Ce va rămîne din ea? Deci ce ar mai fi rămas din tancuri în 1941 ?

Dacă Tuhacevski ar fi fost ascultat, în 1928 s-ar fi făcut zeci de mii de bombardiere cu viteza de 176 km/oră şi avioane de vînătoare cu viteza de 209 km/oră... Pe atunci nu aveam motoare de avion, nici de tancuri. Trebuia să cumpărăm din Marea Britanic şi din Franţa zeci de mii de motoare de avion şi de tanc, să le plătim cu bani grei. Cu o asemenea generozitate am fi dat de lucru proletariatului din Marea Britanic, Franţa şi SUA, i-am fi asigurat pe burjui cu capitaluri, pe constructorii de peste hotare cu mijloace de accelerare a progresului tehnic şi am fi asigurat înflorirea economiei Occidentului. Iar noi am fi rămas, scuzaţi, în fundul gol.

Să presupunem că am fi cumpărat acele motoare, am fi construit acele avioane din pînză în carcase de bambus... Şi

ce-am fi făcut cu ele în 1941?

Dar iată că toată lumea rîde de avioanele staliniste „învechite”. Şi de toţi ruşii. Iar marxiştii-hitlerişti nu iau în calcul bombardierul DB-3F de producţie 1940, unul dintre cele mai moderne din lume, pentru că acesta a ajuns automat în rîndul celor învechite. Dar nemţii nu aveau un astfel de avion şi nici n-au avut pînă la sfîrşitul războiului. Iar sovieticii au intrat în război cu asemenea avioane pentru că Stalin a avut destulă minte să nu-l asculte pe Tuhacevski. Dacă l-ar fi ascultat, în 1941, parcul de avioane al Uniunii Sovietice n-ar fi avut o medie de trei ani şi jumătate, ci de trei-patru ori mai mult - iar tehnica ar fi fost de la sfîrşitul anilor '20. Mai precis, producţia din 1928, iar elaborarea din 1927 şi mai devreme...

7

Cum a început civilizaţia umană? Foarte simplu. Un animal mare - nici maimuţa, dar încă nici omul - a strîns nişte boabe într-o oală. Mai departe se deschideau două căi. Prima era simplă şi atrăgătoare: să le bage în gură, să le mestece şi să le înghită. A doua era mai puţin atrăgătoare: să
scormonească pămîntul cu un băţ, să presare boabele în pămînt şi să aştepte un an. Marele animal a răsuflat din greu şi a băgat boabele în pămînt. În acest moment el a devenit om: a jertfit ziua de azi pentru cea de mîine - pentru prima dată s-a gîndit la ziua de mîine. Apropo de asta : din acelaşi
simplu motiv civilizaţia noastră se va prăbuşi. Ne pustiim subsolurile şi dăunăm naturii, care ne ajută să trăim şi să respirăm liber. Ne-am dezvăţat să gîndim ce va fi mîine. Ca maimuţele.

Tuhacevski făcea parte din neamul maimuţelor: să facem tancuri acum !

Dar Stalin se gîndea la ziua de mîine.

Însă Tuhacevski se încăpăţîna.

În 1928, Stalin i-a explicat personal lui Tuhacevski că acum nu este nevoie de tancuri nituite, pentru care oricum nu erau locuri de păstrare, care oricum se vor învechi pînă la începutul războiului, ci trebuia creată o bază pentru producţia viitoare de tancuri.

Dar Tuhacevski era dintre cei care nu se îngrijeau de ziua de mîine: hai să facem 100.000 şi dracu' s-o ia de economie !

Stalin l-a lămurit cu răbdare pe Tuhacevski: uneori şi şeful de Mare StatMajor mai trebuie să gîndească. Dar Tuhacevski insista. Stalin l-a scos din funcţia de şef al Marelui Stat-Major al RKKA şi l-a trimis să comande Regiunea militară Leningrad. Dar în loc să-şi îndeplinească obligaţiile de serviciu, Tuhacevski se pierdea în noi şi noi fantezii.

8

În ianuarie 1930, apare încă un proiect al lui Tuhacevski: în timp de pace, Armata Roşie să conţină 260 divizii de infanterie şi cavalerie, 50 divizii de artilerie, plus artilerie de mare putere şi aruncătoare de mine, 225 batalioane de mitraliere, 40.000 de avioane şi 50.000 de tancuri în funcţiune (*Krasnaia zvezda*, 20 august 1994).

Să calculăm.

În privinţa celor 40.000 de avioane nu se iau în calcul avioanele pentru exerciţii din fiecare regiment, nu se iau în considerare avioanele de la regimentele-şcoală şi de la şcolile de vară. După concepţia modernă, 30-40 avioane înseamnă un regiment, 40.000 - o mie de regimente. Şi ceva. Fiecare regiment are un aerodrom de bază şi două de rezervă - 3.000 de aerodromuri. Încercaţi să le păziţi. Încercaţi să le organizaţi apărarea. Încercaţi să le asiguraţi acoperirea cu artilerie antiaeriană. Sau Tuhacevski voia să le lase fără artilerie antiaeriană? Asta înseamnă sabotaj. Dar de cîţi aviatori este nevoie? De cîte şcoli militare? Cîte mii de aerodromuri trebuie curăţate de zăpadă? Cîte

automobile sînt necesare pentru deservirea acestei armade aeriene ? Sau cîtă muniţie, combustibil? Cîte paraşute, haine de blană, staţii radio ?

Cincizeci de divizii de artilerie? Toate ţările lumii au intrat în cel de-al doilea război mondial fără divizii de artilerie. În cursul războiului, în Germania s-a format o singură asemenea divizie: Divizia 18 artilerie. Divizia 18 de tancuri a fost distrusă pe Frontul de Răsărit - a rămas numai statul-major. Industria germană producea puţine tancuri. În general Germania nu era pregătită de război - de aceea s-a decis formarea unei divizii de artilerie, nu de tancuri. E clar, industria Germaniei nu putea produce în timp de război atîtea tunuri şi proiectile încît să înzestreze o întreagă divizie de artilerie. De aceea s-au folosit tunurile-obuziere ML-20 de 152 mm, cele mai bune din lume, cucerite de la ruşi în primele zile ale războiului. Divizia 18 artilerie a existat din 25 septembrie 1943 pînă în aprilie 1944 (B.Müller-Hillebrandt, *Trupele de uscat ale Germaniei*, vol. 3, p. 393). „Insuficienţa părţii materiale de artilerie nu a permis formarea sau reformarea unor noi divizii de artilerie” (*Ibidem*, p. 300). În Germania, o astfel de divizie nu putea exista mult timp, căci înghiţea prea multă muniţie. În cursul războiului, industria germană nu era în stare să asigure aprovizionarea cu proiectile a unei singure divizii de acest fel.

Dar Tuhacevski propunea ca în timp de pace să se desfăşoare 50 divizii de artilerie. Fără să mai luăm în seamă artileria grea de putere deosebită, bateriile de artilerie din fiecare regiment de infanterie, regimentele de artilerie din componenţa fiecărei divizii de infanterie şi din fiecare corp de
armată, fără să mai luăm în seamă artileria raioanelor fortificate şi artileria de coastă a flotei, artileria antiaeriană. Iar noi spuneam despre nemţi că la ei sînt tunuri în loc de unt. Dar Tuhacevski în loc de ce propunea?

Conform noii propuneri a lui Tuhacevski, numărul total al diviziilor de infanterie, de cavalerie şi de artilerie era de

310.

Adică de 25 de ori mai mult decît avea Germania pe atunci. Nu exact 25, ci şi o codiţă în plus.

Şi 50.000 de tancuri în funcţiune. Iarăşi fără tancurile de exerciţiu, fără regimentele şi diviziile de şcoală, fără institutele şi academiile de tancuri.

Există aici iarăşi o nepotrivire la Tuhacevski. El propune să avem 50.000 de tancuri, prin urmare sînt necesare divizii de tancuri. Dar Tuhacevski a uitat de diviziile de tancuri. Planul prevede să aibă numai 260 divizii de infanterie şi de cavalerie şi 50 divizii de artilerie. Unde să bagi tancurile? Singura soluţie: să le repartizezi pe la diviziile de infanterie şi de cavalerie. Se ajunge la cîte 192 de tancuri pe divizie. Dar dacă unei divizii de infanterie îi dai 192 de tancuri, ea încetează să mai fie de infanterie. Iar dacă dai tot atîtea tancuri unei divizii de cavalerie, ea încetează să mai fie de cavalerie...

Şi asta nu e totul. Pentru asigurarea acţiunilor tancurilor, cum ştim deja, trebuie să ai multe maşini, cel puţin de cinci ori mai multe decît tancuri. De aceea fiecăreia dintre aceste divizii trebuie să i se dea cîte o mie de maşini. Dacă în divizii ai atîtea tancuri şi maşini, înseamnă că acestea se vor transforma în divizii de tancuri sau mecanizate. Însă pe atunci nu te puteai descurca fără infanterie pură. Prin urmare, ar trebui să formezi suplimentar şi divizii de infanterie obişnuită, la care Tuhacevski nu s-a gîndit, dar fără de care nu poţi lupta.

Nu polemizăm cu apărătorii lui Tuhacevski.

Nici nu vom polemiza. Vom considera că a fost un geniu. A propus reforme, a propus modernizarea. Atît i-ar mai fi trebuit: să precizeze cifrele.

În limite raţionale.

Capitolul 17

Al doilea avertisment al lui Tuhacevski

„Diplomaţia” lui Tuhacevski era o ameninţare directă la adresa
politicii lui Stalin şi, în final, a securităfii sale personale. Întrucît nu a reuşit, pare-se, nici să-l convingă pe Tuhacevski să înceteze aceste încercări, nici să-l îndepărteze, s-a decis exterminarea întregului comandament superior sovietic, cu excepţia partizanilor lui Stalin.

Voprosî istorii, nr. 6, 1989, pp. 62-63

1

Unii spun că Tuhacevski nu a avertizat doar în privinţa pericolului atacului francez, american şi britanic asupra Uniunii Sovietice - o dată a avertizat şi asupra invaziei germane. Articolul se numea „Planurile militare ale Germaniei contemporane”.

Atunci să deschidem *Voennîi vestnik*, nr. 4 pe 1935 şi să citim noi înşine acest avertisment. Cine nu are *Voennîi vestnik* pe 1935 poate citi acelaşi articol în volumul al doilea de *Opere alese* ale lui Tuhacevski (pp. 233-239).

Dragi tovarăşi, Tuhacevski nu a avertizat asupra posibilului atac al Germaniei.

Cum aşa ? ! Doar articolul lui Tuhacevski priveşte planurile agresive ale Germaniei !

Corect. Dar cine a găsit timp să-l citească? Apărători ai genialităţii lui Tuhacevski, ridicaţi mîna, cine a citit avertismentul tuhacevskian ?

2

Să luăm aminte la titlul articolului: *Planurile militare ale Germaniei contemporane*. Nu este vorba despre planurile de viitor, ci de cele existente în Germania în momentul scrierii articolului. Dar se ştie foarte bine că în aprilie 1935, Germania nu avea nici un fel de planuri de atacare a Uniunii

Sovietice. Acestea nici nu puteau exista, pentru că pur şi simplu nu exista graniţă comună între Uniunea Sovietică şi Germania. Dacă Germania s-ar fi hotărît să deschidă un coridor spre graniţa sovietică prin teritoriul Poloniei, atunci imediat, ca într-un caleidoscop, s-ar fi schimbat toată situaţia politică şi strategică din Europa şi din întreaga lume, s-ar fi format o nouă situaţie şi toate planurile pregătite dinainte de atacare a Uniunii Sovietice n-ar mai fi avut oricum nici un sens.

Tuhacevski începe articolul cu analiza stării forţelor armate ale Germaniei: o putere militară înfricoşătoare ! Tuhacevski informează că, pe lîngă altele, în flota germană sînt nouă vase de linie. Greşeşte, incluzîndu-le şi pe cele care se aflau în construcţie. Aici tovarăşul Tuhacevski a luat-o puţin înainte. În 1935, Germania nu avea vase de linie. Apropo de asta: ea a intrat în al doilea război mondial fără să aibă nici un vas de linie în funcţiune. *Bismarck* a intrat în componenţa flotei abia în 1940, a fost gata în totalitate în aprilie 1941, iar în mai a fost scufundat de flota britanică. Şi *Tirpitz* a intrat în componenţa flotei în 1941. Cînd în 1935 Tuhacevski scria de nouă vase de linie germane, *Tirpitz* nu era nici măcar proiectat. Celelalte şapte vase de linie ţin de planurile cutezătoare ale amiralilor germani şi de fantezia debordantă a mareşalului sovietic.

Dacă este să-l credem pe Tuhacevski, în 1935, în componenţa aviaţiei germane numai bombardierele şi avioanele de recunoaştere erau 2.100. Dar să nu-l credem pe Tuhacevski. Chiar după patru ani de „cursă turbată a înarmărilor”, Germania a intrat în al doilea război mondial avînd 2.765 de avioane de luptă de toate tipurile, inclusiv avioane de vînătoare (R.Goralski, *World War II Almanac*, Hamish Hamilton, London, 1981, p. 89).

În informaţiile despre trupele terestre, Tuhacevski este mai corect, deşi şi aici adevărul este amestecat cu închipuirile. Născocirile se văd cu ochiul liber, iar adevărul

nu poate speria pe nimeni. Tuhacevski ne înştiinţează că Germania intenţiona să alcătuiască o „armată gigantică” de... 36 de divizii. Tuhacevski informează că fiecare divizie de infanterie germană va avea în componenţa sa, pe lîngă altele, cîte un batalion de tancuri şi două regimente de artilerie. Tuhacevski transferă planurile noastre asupra nemtilor. Exact această organizare se prevedea pentru diviziile noastre de infanterie în caz de război. În 1939, în momentul începerii mobilizării secrete a Armatei Roşii, exact o astfel de organizare a fost adoptată pentru diviziile noastre de infanterie : în fiecare divizie, pe lîngă trei regimente de infanterie sînt două regimente de artilerie, un batalion de tancuri şi alte unităţi. Însă în armata germană, diviziile de infanterie aveau - şi în timp de război, şi în timp de pace - mulţi oameni, mulţi cai, multe căruţe, dar puţin armament. Nemţii aveau în diviziile lor de infanterie doar cîte un regiment de artilerie, iar batalioane de tancuri nu aveau deloc.

Iar dacă Tuhacevski vorbeşte despre faptul că în 1935, în componenţa diviziilor de infanterie germane erau tancuri, asta ţine numai de năzărelile sale.

Tuhacevski informează că una din diviziile germane era motorizată, iar în afară de aceasta existau patru brigăzi mecanizate şi 12 batalioane de tancuri. Tuhacevski informează cîţi oameni sînt în aceste unităţi: 15.000 în divizia motorizată, 12.000 în cele patru brigăzi luate la un loc şi 6.000 în cele douăsprezece batalioane luate la un loc. Iată deci care este armata de invazie ! De această putere trebuia să ne temem? O divizie, patru brigăzi şi douăsprezece batalioane. Însă la noi orice regiune militară avea mai mult. Tuhacevski vorbeşte despre numărul efectivului personal al acestor mari unităţi şi unităţi, dar nu ne informează despre numărul tancurilor. Şi există un motiv : pe atunci, în Germania nu existau tancuri. În acel an, armata germană avea 219 maşini T-1, care, după clasificarea tuturor ţărilor din acel timp, nu s-ar fi numit tancuri, ci tanchete: greutatea - 5 tone, blindajul - antiglonţ,

motorul - pe benzină, de 57 CP, dotarea - mitralieră. Să împărţim 219 tanchete la o divizie, patru brigăzi şi douăsprezece batalioane.

Tuhacevski mai informează că există şi unităţi de tancuri la infanterie şi cavalerie. Încă o fantezie. În 1935, nemţii n-au avut unităţi de tancuri în componenţa infanteriei şi cavaleriei. Acestea n-au apărut nici la începutul războiului, şi nici pînă la sfîrşitul său. Dacă infanteria şi cavaleria germană ar fi avut în 1935 în componenţă subunităţi de tancuri, atunci cele 219 tanchete ar fi trebuit împărţite nu numai la o divizie, patru brigăzi şi douăsprezece batalioane, dar şi la diviziile de infanterie şi de cavalerie. Atunci aceste jalnice tanchete ar fi fost împrăştiate într-o mulţime de unităţi.

Tuhacevski însuşi îi cerea lui Stalin 50-100.000 de tancuri, iar pe noi ne sperie cu tanchetele nemţeşti în număr de 219 bucăţi.

Tuhacevski ne informează că în Germania, „unităţile de tancuri se află într-un proces sporit de utilare cu tancuri de ultimele tipuri”. Iar fantezie. În Germania anului 1935 nu existau „tancuri de ultimele tipuri”, cum, de fapt, nu erau nici de primele tipuri. Conturînd această putere militară copleşitoare, adăugînd de la sine nouă vase de linie, mii de bombardiere şi tancuri de ultimele tipuri inexistente, Tuhacevski trece la avertismente.

Şi acum începe comedia.

3

Nimeni dintre cei care au scris despre avertismentele lui Tuhacevski nu s-a învrednicit să le citească. Dacă le-ar fi citit, n-ar mai fi scris despre ele. Căci nu au existat. Tuhacevski nu a crezut în posibilitatea invaziei germane asupra Uniunii Sovietice şi pe această temă a lăsat un document foarte serios, scris de mîna lui în ultimele zile înainte de proces. Vom reveni asupra lui. Însă în articolul lui Tuhacevski existau într-adevăr avertismente - dar acestea

nu erau adresate nicidecum poporului sovietic şi nici Armatei Roşii, ci poporului francez, armatei franceze şi guvernului Franţei. Tuhacevski vorbeşte despre planurile revanşarde ale lui Hitler. Însă Rusia a ieşit din primul război mondial înainte de încheierea acestuia - ea nu se număra printre învingătoarele Germaniei. De aceea nu putea fi vorba despre o revanşă împotriva Rusiei. Revanşa era împotriva Franţei biruitoare, care supsese sîngele Germaniei. Tuhacevski îşi îndreaptă avertismentele spre Franţa : „Armata franceză, cu cele 20 de divizii ale ei şi termene mari de desfăşurare mobilizaţională şi organizare a unităţilor, nu va mai putea acţiona activ împotriva Germaniei. Dimpotrivă, înainte de a începe un asemenea conflict, va trebui să piardă mult timp pentru desfăşurarea forţelor sale... Hitler va tinde să liniştească Franţa... Hitler va adormi Franţa, căci nu vrea să dea vreun prilej pentru sporirea înarmărilor franceze... Tăişul antisovietic este un paravan comod pentru acoperirea planurilor revanşarde la Vest (Belgia, Franţa) şi la Sud (Poznan, Cehoslovacia, *Anschluss*). Pe lîngă toate celelalte, nu se poate nega faptul că Germania are nevoie de minereul francez. Ea mai are nevoie şi de extinderea bazei sale maritime. Experienţa războiului din 1914-1918 a arătat cu toată claritatea că, fără o stăpînire severă a porturilor Belgiei şi a porturilor nordice ale Franţei, puterea maritimă a Germaniei nu se poate edifica”.

În acest articol sînt avertismente pentru Franţa, Belgia, Polonia, Cehoslovacia şi Austria. Dar nu se spune nimic despre faptul că mai tîrziu Hitler se va întoarce împotriva Uniunii Sovietice. Nicăieri. Nici în cele două volume şi nici în alte documente.

4

Bun strateg : în 1931 declara public că Franţa intenţiona să ne atace, iar în 1935 declara public că Franţa nu intenţionează să atace pe nimeni. Ea de-abia dacă avea

forţe pentru autoapărare. Tuhacevski avertizează Franţa, Belgia, Polonia, Austria şi Cehoslovacia asupra ameninţării germane. Dar nu-şi avertizează armata sa, poporul său.

Dimpotrivă, Tuhacevski declară că nu există nici o ameninţare asupra noastră : Hitler este numai în vorbe împotriva noastră, iar aceste vorbe sînt numai un paravan pentru pregătirea agresiunii în cu totul alte direcţii...

Tovarăşul Tuhacevski s-a întins mai mult decît îl încape plapuma.

Imaginaţi-vă că un străin începe să vă dea indicaţii despre cum trebuie să vă educaţi copiii şi să vă ţineţi gospodăria. Este foarte posibil ca acestea să fie sfaturi rezonabile, însă sfătuitorii nechemaţi sînt trimişi de obicei într-o anumită direcţie. Şi mai puţin sînt suportate sfaturile străinului în relaţiile internaţionale. Cele mai preţioase sfaturi, dar necerute, care provin de la persoanele oficiale ale unui stat către alte state sînt apreciate ca amestec în treburile interne şi ca jignire. Locţiitorul comisarului poporului pentru apărare al Uniunii Sovietice, care pînă nu demult conducea hoardele roşii în Europa cu scopul de a lichida toate statele şi de a le transforma în republici sovietice, acum dă sfaturi la cinci state concomitent: faţă de cine să se teamă şi împotriva cui să se pregătească de război. Fireşte, este o jignire. Guvernele a cinci state suverane, ca nişte pisoi orbi, nu văd primejdia, iar preaînţeleptul Tuhacevski o vede şi o arată. Ba încă şi public. În presă.

Dacă Tuhacevski ar fi avut o cît de mică pricepere psihologică, nu s-ar fi grăbit cu propunerile făcute în mod public, ar fi realizat că sfaturile nesolicitate sînt total respinse. Asemenea sfaturi nu trebuie date prin ziar, ci pe canale diplomatice secrete, cu grijă, fără să-şi arate cărţile întregii lumi. Însă şi atunci toate ţările ar trebui să fie cu ochii în patru la avertismentele lui Tuhacevski. În 1935, lumea încă nu ştia ce înseamnă Hitler. Dar ce înseamnă Tuhacevski ştiau toţi - şi de aceea apăreau întrebări inevitabile : tovarăşe comunist, de ce te nelinişteşte

securitatea noastră burgheză? Te-au schimbat din post sau te-ai reeducat? Ai pe piept ordinul „Steagul Roşu” şi pe el o inscripţie aurită: „Proletari din toate ţările, uniţi-vă !”. Renunţi la lozinca înscrisă pe pieptul tău? Dacă renunţi, de ce o porţi? Iar dacă nu renunţi, atunci, dragă tovarăşe, cară-te cu sfaturile tale...

Deosebit de straniu trebuie să fi sunat astfel de avertismente pentru polonezi. În 1920, Tuhacevski semna ordine privitoare la „cadavrul Poloniei albe” şi peste acest „cadavru” şi-a condus comisarii spre zidurile Berlinului şi Parisului... Acum s-a îndrăgostit brusc de Polonia, acum poartă grija securităţii sale...

5

Multe şi-a permis tovarăşul. Pentru a da indicaţii preţioase unor state străine, oricine ocupă un post oficial trebuie să aibă pentru aceasta împuternicirile corespunzătoare. Venind într-o ţară străină, ambasadorul face o vizită şefului de stat şi-i înmînează scrisorile de acreditare: aveţi încredere în mine, guvernul meu m-a împuternicit să vorbesc în numele său, în acest scop am scrisorile de acreditare. Iar dacă ambasadorul se abate, fie şi cu un cuvînt numai, de la instrucţiunile guvernului său, atunci este chemat înapoi şi guvernul îşi cere scuze pentru comportarea sa : aceste prostii vin din partea lui, nu au fost spuse de noi. A avut Tuhacevski cărţi de acreditare de la guvernul său ca să dea indicaţii preţioase unor state suverane? Politica externă este determinată de guvern şi este dusă la îndeplinire de Comisariatul poporului pentru Afacerile Externe şi de alte structuri statale. Locţiitorul narkomului de Apărare, tovarăşul Tuhacevski, putea să vorbească cu alte state numai în cazul în care ar fi fost desemnat în componenţa unei delegaţii şi i s-ar fi dat împuterniciri. Fiecare greier să-şi cunoască vatra. Este extrem de imprudent pentru locţiitorul narkomului de Apărare să se bage în chestiuni care nu intră în

competenţele sale, în afaceri pentru care nu are rangul necesar pentru a le
aborda.

6

Tuhacevski dădea cu generozitate indicaţii preţioase statelor suverane şi în felul acesta punea beţe în roate propagandei noastre. Tot *Aghitprop*-ul [1] demonstra de ani întregi că duşmanii vor să ne atace şi însuşi Tuhacevski a făcut acest lucru, dar deodată Tuhacevski declară că Hitler nu ne ameninţă, că atacurile lui împotriva Uniunii Sovietice şi planurile antisovietice sînt doar un paravan pentru pregătirea atacului asupra altor ţări, un paravan menit să adoarmă vigilenţa Franţei. Exact aşa s-a exprimat Tuhacevski: paravan. Tuhacevski nu chema poporul la apărare, ci, dimpotrivă, îi tempera zelul. Tot articolul său se referă la faptul că Germania va lupta împotriva Franţei. Dacă este aşa, atunci cine ne va ataca pe noi ?

Tovarăşul Stalin cheamă poporul să aibă vigilenţă revoluţionară. La fiecare colţ sînt panouri: „Nu flecări ! Duşmanul ascultă !”. Şi deodată apare un mare şef care declară public că nu ne ameninţă nimeni. Este ameninţată în mod real Franţa: fără minereul francez şi fără porturile franceze Hitler nu se descurcă.

Tuhacevski se juca foarte periculos. Cel mai interesant este că nu-şi dădea seama de prostia lui. Nu sesiza că merge în răspăr cu toată politica statului.

7

Exista în comportamentul lui Tuhacevski şi ceva mai rău.

Planul lui Stalin era următorul: să-l lăsăm pe Hitler (spărgătorul de gheaţă) să nimicească Europa, să distrugă armatele, partidele, guvernele, iar după aceea noi vom

[1] *Aghitprop* - Departamentul de agitaţie şi propagandă (n.t.)

„elibera” Europa. E clar, nimeni în lume nu s-a aşteptat ca Franţa să cadă atît de repede - nici francezii, nici chiar nemţii. Lui Stalin i-ar fi fost mai bine dacă Hitler ar fi avut de furcă vreo doi ani cu Franţa. Însă în orice caz, pentru Stalin era profitabilă căderea Franţei: cu cît Hitler va putea merge mai departe la Vest şi la Sud, în Marea Britanie, în Spania, spre Gibraltar, în Africa, cu atît mai bine.

Dar Tuhacevski n-a înţeles planul lui Stalin şi a început să dea sfaturi nepoftite Franţei, orientate înspre ideea ca Franţa să reziste în faţa Germaniei. Merita oare atunci ca Stalin să creeze „Spărgătorul de gheaţă al revoluţiei”, care va începe să patineze la graniţa franceză ?

În cazul cînd Franţa şi alte ţări aplecau urechea la sfaturile lui Tuhacevski şi îşi întăreau apărarea, acţiunile lui Hitler – spărgătorul de gheaţă n-ar mai fi fost atît de eficace şi de distrugătoare, atît de folositoare lui Stalin. Tuhacevski era la fel de agresiv ca şi Stalin. Numai că planurile lui Stalin erau viclene şi deştepte, pe cînd planurile lui Tuhacevski erau primitive şi prosteşti. Din cauza mărginirii sale, Tuhacevski împiedica executarea planurilor lui Stalin.

Împiedica fără să priceapă acest lucru.

Dacă subordonatul nu înţelege gîndul comandantului, dacă, în afară de asta, n-are destulă minte ca să-şi ţină gura cînd nu i se cere părerea, atunci respectivul subordonat trebuie trimis la plimbare, pentru a nu frîna cu nepriceperea sa executarea planului.

L-ar fi împuşcat Stalin pe Tuhacevski imediat după publicarea acestui articol tîmp ?

Nicidecum. A-l împuşca imediat înseamnă a-ţi arăta cărţile.

Stalin a zîmbit binevoitor. În acelaşi an, Stalin născocise un titlu - Mareşal al Uniunii Sovietice - şi a dat acest titlu la cinci dintre comandanţii săi, printre care şi lui Tuhacevski: bucură-te !

Deocamdată.

8

Tuhacevski nu era singurul. Lichidarea cazacilor cervoneţi nu a fost determinată de faptul că aceştia polemizau cu cei din armata l cavalerie privind meritele în războiul civil.

Nu, chestiunea era mai serioasă.

Cei din armata l - de la Budionnîi, Voroşilov, Panasenko şi mai jos - nu se băgau în politica internaţională şi nu sfătuiau public Franţa şi Polonia de cine să se teamă.

Ei sînt militari disciplinaţi, care-şi ţin limba între dinţi. Treaba asta nu e de resortul lor.

Însă Tuhacevski şi cazacii cervoneţi aveau planul lor special pentru viitorul război. El consta în faptul ca totul să se repete ca şi în primul război mondial: Germania la mijloc, iar în cele două părţi - Rusia şi Franţa. Franţa se apără, iar noi atacăm şi distrugem Germania.

Tuhacevski s-a pronunţat nu o dată în faţa colegilor francezi cu aluzii asupra unei asemenea variante. La îndrumarea lui Tuhacevski, ofiţeri şi generali francezi apăreau tot mai des în diviziile şi corpurile de armată sovietice. Erau la modă delegaţiile, stagiaturile şi alte forme de schimburi...

Cervoneţul Ilia Dubinski descrie un astfel de stagiar din Franţa. Îl chema Louis Leguest. Dubinski povesteşte despre starea de spirit din acei ani din preajma lui Iakir şi Primakov: „Judecind după situaţie, după urletul de fiară al radioului berlinez, pe noi toţi din garnizoana kieveană ne aşteaptă un drum lung înspre vest, în întîmpinarea armatei fasciste. Iar pînă vom ajunge acolo, se cuplează cu ei aliaţii noştri -diviziile cehoslovace şi franceze. Şi poate că odată, pe Rin, ne vom mai întîlni cu stagiarul nostru Leguest”. (*Osobîi sciot* [*Un calcul special*], p. 116).

Conform concepţiei lui Tuhacevski, Iakir, Primakov, Dubinski şi alţi cazaci cervoneţi, Franţa va rezista pe fortificaţiile sale pe Rin, iar noi va trebui să atacăm prin toată Polonia, prin toată Germania...

În primul război mondial, Rusia încercase deja această variantă. Şi şi-a rupt gîtul. Armatele ruseşti s-au avîntat trei

ani asupra Occidentului, milioane de soldaţi foarte buni şi-au dat viaţa, iar cei din spatele frontului, care au „făcut” tot războiul în capitală, în ultimul moment n-au vrut să meargă la război. Iată toată reţeta revoluţiei şi răsturnării monarhiei. Germania era vlăguită de Frontul de Răsărit, iar Marea Britanie şi Franţa, folosindu-se de acest lucru, au devenit învingătoare.

Stalin a hotărît să nu mai repete scenariul. A gîndit totul foarte bine. Nu şi-a dezvăluit planurile. Intenţiona să intre ultimul în război şi numai după ce „capitaliştii se vor fi mîncat între ei” (cuvîntarea din 3 decembrie 1927).

Primii doi ani ai celui de-al doilea război mondial au mers în totalitate conform planurilor lui Stalin. Numai că după aceea lucrurile s-au complicat.

Tuhacevski şi cazacii cervoneţi nu l-au ascultat pe Stalin, nu i-au înţeles planurile şi nici n-au încercat să le înţeleagă -n-au găsit altceva mai bun decît să repete scenariul din primul război mondial.

Să ne imaginăm: şeful unei bande a gîndit o combinaţie extraordinară prin care concurenţii săi din alte bande se omoară între ei... Totul e perfect, dar unul dintre apropiaţii şefului începe să trăncănească prostii, dezvăluind prin flecăreala lui planul genial. Ce veţi porunci în privinţa acestui flecar? După părerea mea, trebuie să i se închidă gura, dar în aşa fel încît flecărerile sale să nu fie luate în seamă. Altfel încep întrebările: dar ce spunea aşa e ?

Lui Stalin toate îi mergeau în grafic, dar deodată apare Tuhacevski, care, peste capul lui Stalin, se adresează vecinilor Germaniei cu chemarea de a se pregăti de apărare împotriva lui Hitler...

Tuhacevski s-a băgat în chestiuni pe care nu le înţelegea deloc.

În care nimeni nu i-a cerut să se bage.

În care nu avea dreptul să se bage.

Capitolul 18

Amprenta germană

Personal nu am folosit niciodată pentru scopurile mele serviciul
de spionaj şi nu am luat pe lîngă mine vreun spion. Sau vreo femeie spion. În această chestiune este ceva foarte murdar !
Adolf Hitler, 10 martie 1942

1

De mult timp circulă în întreaga lume istoria conform căreia spionajul german i-a strecurat pe furiş lui Stalin un document...

De această problemă ne vom apropia de departe. Întreaga istorie a bolşevismului este o istorie a epurărilor. Bolşevismul a şi început cu o sciziune: aceştia sînt ai noştri – bolşevicii, iar aceştia nu sînt ai noştri - menşevicii. Lenin s-a ocupat numai de asta : a curăţat partidul de cei care erau incomozi pentru el. Răsfoim tomurile operelor leniniste şi abia ne reţinem un strigăt de uimire: ca un cîine în haită, Lenin se mănîncă necontenit cu tovarăşii săi de idei şi de luptă, dar cu ţarismul nu se luptă deloc. Volumul ocărilor leniniste la adresa socialiştilor - tovarăşi de idei depăşeşte de sute de ori
volumul ocărilor la adresa ţarului Nicolae.

Şi cucerind puterea, Lenin s-a ocupat numai de epurări. Partidul lui a crescut în luptă. Acesta e un adevăr de netăgăduit. Au exterminat familia ţarului. I-au exterminat pe burjui. Nobilimea, negustorimea, inteligheţia, ţărănimea. Tovarăşii de idei ai lui Lenin, toţi pînă la unul, s-au ocupat
numai cu epurările. I-au nimicit pe aliaţii eseri. La fel pe anarhişti. Şi pe menşevici. Apoi s-a pornit lupta cu naţionalismul, cu religia. Dar cu cine nu ne-am luptat ! Şi pe toţi i-am nimicit. De aceea l-au ucis şi pe Kirov, ca să se

răzbune pe el. Şi imediat a urmat epurarea NKVD-ului: nu l-aţi păzit pe Kirov ! Şi epurarea Leningradului, a curentului kirovist: voi, nemernicilor, răspundeţi pentru Kirov ! Şi în întreaga ţară, căutarea celor cu intenţii rele, care au pregătit atentatul asupra lui Kirov. Au fost descoperite mii de organizaţii criminale : şi toţi îl vînaseră pe Kirov. Chiar în partid au loc arestări: nu vom lăsa moartea lui Kirov fără răspuns ! În general, în partid, lupta cu duşmanul nu a încetat niciodată. Tovarăşul Stalin a inventat devierea de dreapta şi i-a alungat din partid pe deviaţioniştii de dreapta. Apoi a scornit devierea de stîngă şi i-a alungat din partid pe deviaţioniştii de stîngă. Dar cum să-l loveşti pe cel care şi-a păstrat credinţa deplină şi a oscilat în funcţie de cursul general al partidului ? Genialul Stalin a găsit şi aici soluţia : a declarat că în partid există o deviere de dreapta-stînga (extrem de periculoasă). Aici nimeni nu mai putea să pareze lovitura lui Stalin. Cine nu putea fi prins cu devierea de dreapta şi nici cu devierea de stînga, putea fi prins cu denaturarea dreapta-stînga a liniei partidului. Dar mai erau şi centriştii - cînd era absolut imposibil să te legi de cineva. Atunci erai întrebat: a, tu te ţii pe centru ? Eşti de fapt suspect: toţi au oscilat şi au deviat, dar tu ai fost întotdeauna cu partidul. Prin asta ţi-ai arătat duşmănia !

Însă în toate aceste epurări armata pare să fi fost o excepţie. Epurările o ocoleau. Tovarăşul Stalin urmărea doar ca la vîrf să fie omul său. Prin stăruinţele lui Stalin, Troţki a fost răsturnat din postul de narkom pe probleme militare. Locţiitorul său, Sklianski, a fost trimis cu o însărcinare în
America. Acolo, ca să se deconecteze, se afla singur cu barca pe un lac. Barca s-a răsturnat ca de la sine, iar pe tovarăşul Sklianski l-a tras de picioare cineva din apă. În locul lui Troţki a ajuns Frunze. Din ordinul lui Stalin acesta a fost operat, deşi Frunze se opunea. Operaţia nu a reuşit. Doctorii nu l-au îngrijit cum trebuie pe tovarăşul Frunze. Pentru asta au răspuns pe potriva severităţii legilor noastre. Iată cele mai importante schimbări de cadre la Comisariatul

poporului de apărare în primii ani. Dar trebuie ca tovarăşul Stalin să ajungă odată şi la armată ! Oare n-ar fi ajuns? Oare, dacă nu
primea falsul german, ar fi lăsat armata neepurată, după ce epurase totul ?

Epurările reprezintă lupta pentru consolidarea puterii. Pentru păstrarea ei. Epurarea este lupta pentru securitatea personală a conducătorului. Epurările reprezintă preîntîmpinarea unei cotituri, iar cotiturile se săvîrşesc întotdeauna şi pretutindeni de către militari. De aceea o şi numim aşa: o

cotitură (revoluţie) militară.

Oare Stalin să nu se fi gîndit singur că trebuie să se ferească de principalul pericol?

Oare să nu fi chibzuit şi singur, fără şoapta nemţilor?

2

În lupta pentru putere se folosesc o mulţime de mijloace şi procedee. Sînt unele frumoase, extraordinare, geniale. Dar există şi unele urîte, prosteşti, idioate.

Cel mai prostesc este să te declari tovarăşilor de idei şi concurenţilor mai deştept decît toţi, să afirmi că meritele tale depăşesc meritele tuturor celorlalţi şi de aceea anume tu - iar nu altcineva - trebuie să fii cel mai important.

Exact aşa a procedat Lev Davîdovici Troţki. În 1924 a murit Lenin şi, în acelaşi an, Troţki scoate cartea *Uroki Oktiabria* (*Lecţiile lui Octombrie*). Începe cu faptul că Octombrie trebuie studiat. Încă nu toţi conştientizaseră cine anume este cel mai important erou al lui Octombrie. În carte, ba ici, ba colo, se strecoară observaţii de tipul: „Lenin nu a înţeles şi nu a apreciat...” - „Lenin s-a îndoit” - ”Lenin nu ştia...”. Stalin nu este pomenit deloc în carte. Zinoviev şi Kamenev sînt trădători. Iar principalul erou al lui Octombrie, care a înţeles totul şi nu s-a îndoit de nimic, era, se înţelege, însuşi Lev Davîdovici...

Chiar să fie aşa, din considerente pur tactice nu trebuia

să strige în gura mare acest lucru. Nu este vorba despre lecţiile lui Octombrie, ci despre pretenţiile la putere. Declarîndu-se pe sine principalul erou şi pretendentul nr. 1 la onoruri (şi la putere), Troţki i-a unit împotriva sa pe toţi ceilalţi pretendenţi. A urmat răspunsul neîntîrziat şi nimicitor: cartea Despre „Lecţiile lui Octombrie". Autori sînt Zinoviev, Kamenev, Kviring, Kuusinen, Sokolnikov, Stalin, redacţia *Pravdei* şi CC al Komsomolului. Această carte a pus baza unei hăituiri pe faţă a lui Troţki în presă, care nu a încetat niciodată, chiar şi după uciderea lui. Este interesant că articolul lui Stalin din această carte este cel mai paşnic : „Se vorbeşte despre represiuni împotriva opoziţiei... În ceea ce priveşte represiunile, eu sînt hotărît împotriva lor" (p. 95).

Alţi autori nu se distingeau prin blîndeţe. Ei îl ridiculizau şi demascau pe Troţki. Pentru birocraţia de partid, acesta era un semnal: haita s-a ridicat împotriva căpeteniei de pînă mai ieri. De aceea fiecare se grăbeşte să-şi mărturisească credinţa pentru haită şi ura faţă de căpetenia încolţită.

3

Tuhacevski nu şi-a însuşit lecţia lui Troţki.

El s-a repezit la putere prin acelaşi procedeu, cel mai prostesc. În războiul civil, Tuhacevski s-a făcut de ruşine ca nimeni altul. Şi iată că tocmai el a declarat că este un mare biruitor. El însuşi s-a decis să redacteze cartea în trei volume *Războiul civil*. *1918-1921*, prezentîndu-se pe sine ca un
mare strateg şi învinuindu-i pe alţii de înfrîngerile sale. Aici trebuie subliniat în mod special: Tuhacevski a vrut să redacteze istoria, nu să o scrie. Oricine a citit cartea lui Tuhacevski *Campanie pe Vistula* va fi de acord : Tuhacevski nu era capabil să-şi expună ideile. Mareşalul Józef Pilsudski, care l-a înfrînt pe Tuhacevski, arăta în cartea sa *Anul 1920* şi neştiinţa lui Tuhacevski de a lupta, şi pe cea de a povesti

despre cele întîmplate: „Caracterul excesiv de abstract al cărţii ne prezintă portretul unui om care îşi analizează numai propriul creier sau propria inimă, renunţînd intenţionat
sau pur şi simplu neştiind să-şi lege ideile de viaţa de zi cu zi, de activitatea trupelor, care nu numai că nu răspunde întotdeauna planurilor şi intenţiilor comandantului, dar de multe ori îl contrazice... Multe evenimente ale operaţiunilor din 1920 s-au petrecut aşa şi nu altfel din cauza înclinaţiei lui pan Tuhacevski de a conduce armata printr-o astfel de metodă abstractă”. Pilsudski a fost primul care a rîs de încercarea lui Tuhacevski de a arunca vina asupra altora pentru înfrîngerea de la Varşovia.

Dar Tuhacevski nu se putea astîmpăra. Astfel a dat de ideea redactării cărţii, în care s-a elogiat pe sine. S-a elogiat în aşa măsură încît cartea a ajuns să fie indecentă într-o anumită măsură. Dar problema nu constă în elogii. Se desfăşura lupta pentru putere, iar în această luptă discuţiile despre meritele trecute se constituiau doar într-un paravan al „mîncătoriei” pentru funcţii.

Stalin a înţeles mai bine decît toţi că dincolo de reliefarea meritelor trecute ale lui Tuhacevski se ascunde o ambiţie mai mare. Aceasta este o declaraţie a unui pretendent la putere. De aceea Tuhacevski trebuia pus la punct cu aceeaşi armă. Stalin nu s-a băgat personal în răfuială, dar orice încercare a lui Tuhacevski şi a prietenilor săi de a-şi glorifica meritele întîmpina o ripostă puternică, surdă, fără să se ştie de unde provine.

Acum să confruntăm datele.

Versiunea germană spune în felul următor : în decembrie 1936, Hitler le-a tras o săpuneală spionilor săi şi le-a cerut rezultate. În ianuarie 1937 a apărut ideea de a-i trimite lui Stalin un document fals. Apoi au pregătit îndelung acest fals, au căutat un specialist, au căutat o maşină de scris „la fel ca la Kremlin”, au scris documente false, au răspîndit zvonuri. Aceste zvonuri au ajuns pînă la preşedintele Cehoslovaciei, apoi pînă la Stalin, apoi au fost

întrevederi între departamentul lui Ejov şi hitlerişti, iar la începutul lui mai 1937 documentul a ajuns pe masa lui Stalin.

Această versiune este povestită de V. Schellenberg.

Iată însă altă cronologie.

În ianuarie 1935, a fost arestat Nevski Vladimir Ivanovici, directorul Bibliotecii „V.I. Lenin". Cauza: în principala bibliotecă a ţării nu se păstrează cărţile care trebuie, nu sînt proslăviţi eroii care trebuie. Arestarea lui Nevski a fost însoţită de arestările directorilor principalelor edituri şi biblioteci din ţară. Acesta a fost un semnal pentru Tuhacevski: calmează-te ! Prea cu neobrăzare o faci pe eroul !

La 13 iulie 1935 a fost arestat komkor G. Gai. În bătălia de la Varşovia, principala forţă de manevră şi de şoc a lui Tuhacevski a fost Corpul 3 cavalerie, comandat de Gai. În 1935, Gai era şeful catedrei de istorie militară de la Academia de aviaţie militară Jukovski. Pe atunci, în afară de istoria războiului civil, nu exista nici o altă istorie militară. Tot ceea ce preceda războiul civil era doar prefaţa. Cauza arestării: istoria a fost predată în mod dăunător. Arestarea lui Gai a fost al treilea semnal de alarmă pentru Tuhacevski.

La 17 aprilie 1936 este arestat N.I. Muralov, care devenise comandantul Regiunii militare Moscova încă din 1917 - altfel spus, cu cîteva luni înainte de actul de naştere a Armatei Roşii. Sub acoperirea lui Muralov, guvernul Lenin-Troţki a fugit din Petrograd la Moscova. În 1936, Stalin a început să-i strîngă în chingi pe cei aleşi de Lenin şi Troţki, care avuseseră posturi înalte în timpul acestora.

La 9 iulie 1936 este arestat cazacul cervoneţ komdiv D. Schmidt, prieten al lui Tuhacevski, cel care făgăduia să-i taie urechile lui Stalin. Din acest moment, destinele lui Tuhacevski, Iakir şi Primakov erau hotărîte definitiv.

La 14 august 1936 a fost arestat însuşi komkor Primakov, principalul cervoneţ. Primakov va fi judecat şi împuşcat împreună cu Tuhacevski, Iakir şi Uborevîci. Primakov a avut mulţi ani relaţii cu Tuhacevski, fiind în

subordinea lui încă din 1920, în „campania de pe Vistula”.

Pe 20 august 1936 a fost arestat încă un viitor copărtaş al destinului lui Tuhacevski, komkor Putna. Doi dintre cei opt acuzaţi ai grupului lui Tuhacevski sînt deja închişi. Procesul s-a pornit.

La 2 septembrie 1936 este arestat komkor S.A. Turovski.

La 25 septembrie este arestat komdiv I.V. Sablin.

De abia după toate acestea, în decembrie 1936, Hitler a cerut, zice-se, de la serviciile sale speciale, o activizare a muncii. Şi în timp ce spionii hitlerişti stau pe gînduri ce să născocească...

Pe 24 ianuarie 1937 are loc conferinţa de partid a Regiunii militare Bieloruse, comandată de Uborevici, komandarm de rangul 1. Subordonaţii lui Uborevici au sărit cu toţii, demascîndu-şi comandantul, învinuindu-l de toate păcatele posibile şi imposibile. Cine a fost măcar o dată la o

şedinţă de partid în Uniunea Sovietică ştie : subordonaţii nu-şi atacă şeful aşa, de florile mărului. Cu atît mai mult cînd acesta este comandantul uneia dintre cele mai puternice regiuni militare din ţară.

Printr-o ciudată coincidenţă de împrejurări, în aceeaşi zi, Tuhacevski a primit o lovitură zdrobitoare. Pe 24 ianuarie 1937, în şedinţă publică la tribunal, Karl Radek, acuzat de spionaj, sabotaj şi pregătire a unui complot, l-a nominalizat şi pe Tuhacevski.

Cine ştie măcar cîte ceva despre procesele staliniste cu uşile deschise, poate cugeta la sensul şi destinaţia acestor procese şi conchide: numele nu se pomeneau întîmplător.

După spusele acuzatului Radek, Tuhacevski l-a trimis pe Putna la Berlin, unde acesta a purtat discuţii cu troţkiştii. Deocamdată Tuhacevski însuşi nu a fost acuzat de nimic: el l-a trimis pe Putna la Berlin în probleme de serviciu, iar Putna s-a folosit de ocazie... Dar dacă Tuhacevski nu a avut nici un fel de legătură cu aceste maşinaţiuni obscure, atunci de ce, la o şedinţă publică, în prezenţa unor observatori străini, s-a rostit numele său în legătură directă

cu acţiunile complotiştilor ? Se putea spune: „Aflîndu-se în delegaţie de serviciu, Putna s-a ocupat cu...”. Cine avea nevoie de precizarea: din ordinul lui Tuhacevski ?

Din acest moment, Tuhacevski putea să-şi zboare creierii: nu numai că i se hotărîse destinul, dar se declarase şi oficial.

În acest timp, serviciul de informaţii german mai căuta un specialist în plastografie. Puteau să nu mai caute. Şi fără acesta totul se va face cum trebuie. Serviciului de informaţii hitlerist îi trebuia doar un bun analist la ambasada germană de la Moscova. Numai ca urmare a pomenirii numelui lui Tuhacevski la un proces public se puteau trage concluziile necesare.

În acest timp, arestările în armată au devenit mai frecvente.

Pe 19 februarie 1937 este arestat comisarul de divizie I.S. Nejicek.

Pe 20 februarie 1937 - comisarul de divizie A.A. Gusev.

Pe 11 martie 1937 a fost arestat tot comandamentul superior al Regiunii militare Ural, inclusiv comandantul trupelor, komkor I.I. Garkavîi, şi locţiitorul său, komkor M.I. Vasilenko.

Pe 25 martie 1937 este arestat intendentul de divizie P.I. Kurkov.

Lista este foarte lungă, datele arestărilor sînt publicate şi oricine poate să completeze lista şi să tragă concluziile. Iar concluziile sînt simple : în mai 1937, Stalin a primit sau nu documentul fals de la spionajul german, dar epurarea corpului superior de comandă al Armatei Roşii era în plină desfăşurare, principalele victime fuseseră deja desemnate şi declarate public, iar martorii dăduseră komandarmului de rangul l Frinovski mărturiile care li se cereau.

4

Născocirile despre armata „decapitată” bîntuie deja de jumătate de veac. Iată un ultim articol pe această temă. În

revista *Novosti razvedki i kontrrazvedki* (nr. 40-41,1995) apare un vast articol al lui Vladimir Kukuşkin: „Cauza lui Tuhacevski - un fals al serviciilor speciale naziste”. Ce noutate ne spune tovarăşul Kukuşkin?

Ne spune acelaşi lucru pe care l-a născocit un neisprăvit de hitlerist, V. Schellenberg... Tot ceea ce hitleristul a spus acum 50 de ani este reluat de Kukuşkin cuvînt cu cuvînt, dînd drept descoperire a sa aiureala fascistului. Bîrfele care năclăiesc de cincizeci de ani în presa de bulevard ne sînt comunicate de Kukuşkin ca fiind ultimele noutăţi ale serviciului de informaţii.

Citind articolul, nu mai înţelegi unde este Schellenberg şi unde este Kukuşkin. Articolul e plin de citate din Schellenberg, iar Kukuşkin îl crede pe fascist în toate, fiind de acord cu nepotrivirile cele mai crase. Versiunea Schellenberg-Kukuşkin spune: „Baza acestei acţiuni vrăjmaşe a fost pusă în decembrie 1936, la o consfătuire la Hitler, la care au participat de asemenea Hess, Bormann şi Himmler. Führerul, iritat...”.

Stop. Aici sînt obligat să întrerup povestirea cuceritoare a tovarăşului Kukuşkin pentru o scurtă digresiune. Există patru conducători superiori ai Germaniei. Patru complotişti de la care a început totul. Aceştia sînt trei politicieni şi un reprezentant al serviciilor speciale, reichsführerul SS Himmler. La sfirşitul războiului, Himmler a încercat să-şi ia tălpăşiţa, dar a fost recunoscut - şi s-a sinucis : a spart o fiolă... Iată ce s-a întîmplat. Soldaţii germani se predau americanilor şi britanicilor cu sutele de mii şi chiar cu milioanele, ca să nu cadă în prizonierat la sovietici. În mîinile Aliaţilor occidentali, mase inimaginabile de prizonieri de război germani. Furnicare de oameni, mări de capete erau înconjurate cu sîrmă. În aceste mări de capete a decis să se piardă Himmler. S-a îmbrăcat în uniformă de soldat, şi-a pregătit documente... Cît îl costa pe el să ordone să i se facă rost
de un livret militar pe numele unui oarecare Hans sau Fritz... Dar s-a păcălit... Soldaţii de pe front au documentele

rupte şi boţite. Soldaţii de pe front ard în tancuri, trec rîuri înot, traversează păduri şi mlaştini, se tăvălesc în murdărie şi în sînge. Dar un soldăţel din această gloată enormă avea un
document pus la punct, nou-nouţ şi mirosind a cerneală tipografică. L-au remarcat pe soldăţelul nostru în furnicarul uman şi i-au cerut documentul, pentru că toţi cei de pe front poartă pe haine mizeria ultimei lupte, toţi sînt rupţi, flenduroşi, put, au mînecile smulse sau eşarfe năclăite de sînge pe cap... Dar soldăţelul avea toate noi: cizmele-i scîrţîiau, era bine spălat, curat, ba chiar trăsnea a odicolon ! Atunci i-au spus : „Ia întoarce-te, neamule ! Pfii ! Ce caraghios eşti !”.

Cu mintea sa obtuză, de poliţist, reichsführer-ul SS nu şi-a imaginat că cizmele trebuie să-i fie ferfeniţite, documentele rupte, iar literele tipărite decolorate. Şi iată că tovarăşul Kukuşkin ne povesteşte o istorie uimitoare: cum că acest mare profesionist intenţiona în decembrie 1936 să-l
înşele pe tovarăşul Stalin trimiţîndu-i un document fals...

5

Kukuşkin îşi continuă istoria. Marele profesionist şi oamenii săi l-au chemat pe Heidrich, l-au dojenit, iar acest Heidrich a născocit falsul... Iată care era rostul falsului. Generalii sovietici în frunte cu Tuhacevski au căzut la tocmeală cu generalii germani. Sovieticii pregătesc o răzmeriţă împotriva lui Stalin, nemţii - împotriva lui Hitler. Serviciile speciale germane se fac că au aflat de complot, au
obţinut documentele corespunzătoare şi sînt gata să le predea lui Stalin... „Curînd a venit de la Moscova emisarul lui Ejov, care a declarat că este dispus să cumpere materialul despre «complot»... Heidrich a cerut trei milioane de ruble... Suma cerută a fost plătită... Iniţiatorii acestui fals politic se

făleau că au dat o grea lovitură capacităţii de luptă a Armatei Roşii şi, în acelaşi timp, au cîştigat trei milioane de ruble... O parte din «arginţii lui Iuda» au fost puşi sub oboroc din ordinul lui Schellenberg, după ce cîţiva agenţi germani au fost arestaţi de GPU pe cînd voiau să-şi achite datoriile cu aceste hîrtii de bancă. Stalin a plătit cu bancnote mari, ale căror serii fuseseră înregistrate de GPU."

Aceasta este povestirea.

Vom mai rîde de aceste lucruri, dar mai întîi...

6

Să privim situaţia de la nivelul cabinetului lui Stalin.

Lui Stalin i se raportează: poliţia secretă hitleristă a descoperit cîrdăşia generalilor nemţi şi sovietici. Generalii nemţi intenţionează să-l răstoarne pe Hitler, cei ruşi - pe Stalin. În această situaţie (după judecata lui Stalin), ce trebuie să facă Hitler? Trebuie să lovească în complotiştii săi. Trebuie să-i aresteze, să-i judece, să-i împuşte şi să-i spînzure pe generali.

Însă lucru de mirare ! I se raportează că Hitler ştie despre complotul generalilor germani, dar în Germania nu se petrece nimic care să semene cu înăbuşirea unui complot. Toţi generalii hitlerişti sînt la locul lor, nici măcar nu sînt scoşi din funcţii. Însă e ciudat că serviciul de spionaj hitlerist are grijă de securitatea lui Stalin, transmite documente, îl împinge pe Stalin să-şi execute generalii. Dar nici Hitler, nici serviciile sale speciale nu au grijă de generalii lor, nu intenţionează să-i împuşte.

Stalin trebuie să creadă această gogoriţă?

Altă situaţie. Dacă Hitler afla despre înţelegerea generalilor germani şi sovietici, trebuia să se adreseze lui Stalin. Imediat şi personal, fără să mai creadă în nimeni altcineva. Hitler este ameninţat, la fel şi Stalin. Dar Hitler nu ia contact cu Stalin. În schimb, nişte escroci încearcă să-i vîndă compromiterea lui Tuhacevski şi cer bani, dar nu cer

în schimb materiale despre generalii complotişti germani...

E timpul să se salveze de complot, dar Hitler însuşi nu se salvează. Îl salvează în schimb pe Stalin şi se tîrguieşte pentru bani, de parcă la el în Germania n-ar exista nici un fel de complot...

Concluzia: încercarea de înşelare a lui Stalin, dacă a avut loc cu adevărat, a fost absolut prostească, o legendă cusută cu aţă albă.

7

Spre deosebire de Lenin şi Troţki, Stalin acorda atenţie laturii formale a procesului juridic. Stalin nu voia să aibă faima de scelerat în ochii armatei sale. La procesele staliniste se recunoştea TOTUL. Şi la cele publice, şi la cele închise. Cine nu recunoştea pur şi simplu nu ajungea la proces. Iar cine era scos la judecată îşi confirma vina. Dacă se încăpăţîna brusc, se declara o pauză de două ore, după care nu mai apărea nici o problemă în privinţa recunoaşterii. De ce Stalin le scotea la toţi mărturisirea cu cleştele ? Era important pentru el. Stalin avea grijă ca toţi să creadă că el îi nimiceşte pe adevăraţii complotişti şi spioni. Iar dacă Stalin a primit de la spionajul german un document, acesta urma să fie adus în faţa instanţei. Instanţa este doar secretă, iar judecătorii sînt comandanţi superiori ai Armatei Roşii, care sînt învăţaţi să păstreze un secret.

Stenogramele procesului grupului Tuhacevski sînt publicate. La proces n-au fost date la iveală nici un fel de documente germane, nimeni nici măcar n-a amintit de ele. Protocoalele interogatoriilor şi confruntărilor au fost şi ele publicate parţial, însă nici în acestea nu există referiri la vreun document german.

Dar despre ce document poate fi vorba ? Despre o scrisoare a lui Tuhacevski pe care acesta, cică, ar fi trimis-o generalilor germani.

Ni se spune că Stalin a crezut în documentul fals. Să

admitem. Să ne închipuim că Stalin a primit scrisoarea pe care Tuhacevski a scris-o generalilor germani. Să admitem că Stalin a crezut că însuşi Tuhacevski este autorul ei. De ce atunci instanţa stalinistă îi aduce lui Tuhacevski învinuiri născocite, iar scrisoarea care scoate la iveală trădarea, scrisoare în care a crezut însuşi Stalin, nu este adusă în instanţă ?

Întrebarea este capitală: de ce Stalin nu arată la nimeni scrisoarea ? De ce o ascunde ? Cui îi trebuie ?

S-au gîndit mult istoricii de la Kremlin şi au inventat un răspuns: o dată ce scrisoarea a fost primită pe canale de agentură, Stalin nu a vrut să descopere agentura !

Bine scornit ! Numai că agentura NOASTRĂ n-a avut nici o legătură cu această chestiune. Cică reprezentantul nostru oficial s-a întîlnit cu nemţii, a cumpărat de la ei scrisoarea şi s-a întors în capitala proletariatului mondial. Dacă s-a arătat scrisoarea lui Tuhacevski comandanţilor noştri, atunci pe cine şi cum descoperim? Dimpotrivă, scoţînd la iveală scrisoarea lui Tuhacevski, printr-un asemenea gest Stalin şi-ar fi demonstrat puterea: eu văd tot ! eu ştiu tot !

Dacă în această afacere a fost implicată o agentură, atunci aceasta a fost agentura hitleristă. Dacă serviciul german de informaţii a vîndut într-adevăr lui Stalin scrisoarea lui Tuhacevski, faptul îi dădea în totalitate dreptul să dispună de ea. Am plătit, iar acum facem cu scrisoarea tot ce ne place ! Dînd scrisoarea, nemţii nu-şi făceau griji că se va descoperi agentura lor după conţinutul scrisorii. Rezultă că tovarăşul Stalin se îngrijea de agentura nemţilor. Vai, să nu o descopere !

8

Acum să ne întoarcem la povestirea lui Schellenberg-Kukuşkin.

O situaţie: banii primiţi au fost folosiţi de spionajul german pentru operaţiunile agenturii, dar imediat a urmat eşecul, pentru că seriile bancnotelor erau notate...

O agenţie de spionaj nu poate lucra fără bani, la fel ca vaporul fără apă - dar spionul nu are voie să primească bani de la bancă şi să-şi plătească agentul. Pentru operaţiuni de agentură se pot folosi numai bani „filtraţi", care se schimbă prin mijloace speciale undeva şi de către cineva special pentru acest scop. Dar măreţul serviciu de informaţii german nu a primit bani de la bancă, ci de la departamentul tovarăşului Ejov, care se ocupa cu prinderea de spioni - şi a folosit aceşti bani imediat în operaţiunile sale de pe teritoriul sovietic. Una din două : ori Schellenberg nu a scris niciodată
aceste lucruri, ci pur şi simplu nişte idioţi, care n-au lucrat în spionaj şi n-au citit vreo poveste cu detectivi, au născocit o prostie; ori în fruntea spionajului german se aflau într-adevăr idioţi, care nu cunoşteau nici cele mai elementare lucruri, cunoscute nu numai spionilor începători, ci şi amatorilor
de romane de spionaj.

A doua situaţie : spionii germani au căzut, Schellenberg a aflat de asta şi... Iarăşi o prostie. Băieţii noştrii nu sînt aşa de proşti, ca să aresteze imediat un spion. Spionul este pe teritoriul nostru, nu e aşa uşor să fugă de noi, graniţa e închisă. Spionul depistat trebuie urmărit îndelung, cu grijă, ca să-i afli legăturile. Un spion adevărat depistat pe teritoriul nostru are pentru noi o valoare uriaşă - este canalul nostru de dezinformare. Spionul este arestat numai în situaţie extremă, dar şi după aceasta e folosit pentru jocul împotriva spionajului inamic. Chiar dacă inamicul a ghicit că i-am
descoperit agentul şi joacă cum îi cîntăm, şi atunci ne este de folos: comportamentul nostru îl sileşte pe inamic să se îndoiască de credibilitatea informaţiilor acelor surse pe care încă nu le-am dat la iveală... Într-un cuvînt, dacă ruşii au reperat agenţi nemţi, V. Schellenberg putea afla numai după
război.

Nemţii au dovedit o prostie înfiorătoare dîndu-le spionilor

bani primiţi de la departamentul lui Ejov, deoarece contraspionajul sovietic avea să aştepte pînă cînd toţi bănuţii vor apărea pe teritoriul sovietic, pînă cînd alţi spioni vor ieşi la iveală în acelaşi mod. De ce să-i aresteze pe primii
depistaţi ?

A treia situaţie: s-a petrecut o prostie cu agentura şi Schellenberg ordonă ca banii să fie puşi sub oboroc... De ce ? Oare nu-i poate folosi pentru un scop legal ? De exemplu, să
plătească diplomaţii de la Moscova. Apoi, se vede că Schellenberg nu a văzut niciodată ruble - dar, tovarăşi de la *Novosti razvedki i kontrrazvedki*, vă puteţi reprezenta cervoneţul sovietic? Ştiţi că acesta nu este o hîrtie de bancă, ci o monedă. Şi pe monede nu sînt nici un fel de serii. Iar în acel moment cervoneţul fusese scos din circulaţie. Vi se pare un fleac, tovarăşi redactori de la *Novosti*... Nu înţelegeţi că Schellenberg minte fără talent şi absolut tîmpit ?

Oricum ai întoarce lucrurile, situaţia este caraghioasă. Dacă eu sînt spion, dacă vînd un document fals, atunci ca să-i umflu preţul, trebuie să cer bani mulţi şi serioşi. Pe atunci (ba şi acum) dolarii, francii elveţieni, lirele sterline sau aurul în lingouri (prin care, apropo, se achita de datorii tovarăşul Stalin) erau bani serioşi. De ce a acceptat spionajul german ruble în hîrtii de bancă ?

Iată şi o anecdotă. Operaţiunea a fost gîndită în decembrie 1936. S-a desfăşurat în 1937. Viclenii nemţi l-au înşelat pe Stalin şi au primit bani de la reprezentantul GPU... care a existat pînă la 15 noiembrie 1923 [1]. După aceasta n-a mai fost GPU, ci OGPU, iar din 10 iulie 1934 n-a mai fost nici
OGPU. Vestitul serviciu de informaţii german a înşelat o organizaţie care, în momentul înşelării, nu mai exista de 13

[1] După alte surse, GPU (*Gosurdarstvennoe politiceskoe upravlenie* - Administraţia Politică de Stat) a fiinţat în perioada februarie-decembrie 1922 (n.t.)

ani.

Poate ca Schellenberg să fi greşit pur şi simplu? Nicidecum, în toată cartea lui foloseşte această abreviere: GPU. Marele spion german nu ştia denumirea organizaţiei împotriva căreia lupta, nu-şi cunoştea duşmanul principal nici măcar după nume. Iar acest cretin, care nu ştie nimic despre Rusia, ne povesteşte că el a făcut un document fals, pe care l-a crezut însuşi Stalin.

9

Am găsit o carte de Sun Tsu în noua traducere a Universităţii din Oxford, într-o nouă interpretare, cu noi comentarii. Marele om chinez a trăit acum 2500 de ani, însă tot ce a scris despre război merită să fie cunoscut de oricine. Este interesant că fiecare traducător al lui Sun Tsu din limba veche chineză îl înţelege altfel, în felul său. De aceea şi adun aceste cărţi în diferite traduceri. Am aproape un raft întreg.

Mă aşez, citesc şi plutesc în nori de fericire. Capitolul despre spionaj... Şi deodată, în concluzie, urmează comentariul modern al unui profesor de la Oxford : spionajul are o importanţă uriaşă. De exemplu: serviciul de informaţii german i-a trimis lui Stalin un document fals...

Serviciul de informaţii german a manifestat în timpul celui de-al doilea război mondial atîta prostie, încît ar trebui un roman în multe volume, în spiritul bravului soldat Švejk, ca să o scoată la suprafaţă. Serviciul german de informaţii nu ştia absolut nimic despre Uniunea Sovietică. Lui Hitler însuşi nu-i plăcea spionajul, nu-l înţelegea, îl dispreţuia. Şi iată că Hitler şi serviciul său de informaţii ne sînt daţi drept exemplu. Iar Stalin, care aprecia, înţelegea şi îi plăcea obţinerea, asigurarea şi prelucrarea informaţiilor, care avea o mare plăcere să comunice cu cei mai buni spioni ai timpului
său, este considerat un prost şi ne este dat de exemplu negativ.

Însă trebuie să amintim că arhivele serviciilor de informaţii germane au fost arse în ajunul căderii Reich-ului, iar conducătorii acestora au fost lichidaţi. Nu se poate verifica nimic după documente. Iată ce spaţiu gol pentru mincinoşi ! Şi s-au pornit neisprăviţii de hitlerişti, care habar n-aveau de spionaj, să încropească tot felul de istorii. Stalin l-a împuşcat pe Tuhacevski ? Da, dar eu i-am trimis documentul ! Da, eu însumi l-am înşelat pe Stalin. Eu am decapitat Armata Roşie cu mîna lui Stalin, ba încă am şi primit trei milioane de ruble pentru asta !

Iar noi repetăm în cor scornelile unor mincinoşi. Şi rîdem de Stalin.

Însă nu de Stalin trebuie să rîdem, ci de unii experţi cu fruntea îngustă. Cronologia acţiunilor lui Stalin este cunoscută de toţi şi e bine documentată. Însă cronologia acţiunilor hitleriştilor ne este cunoscută numai dintr-o istorisire neconfirmată de nimeni, spusă de Schellenberg, un incompetent prins cu minciuna. Chiar şi o simplă comparaţie arată că acţiunea reală a lui Stalin a depăşit cu mai bine de un an acţiunile aparente ale hitleriştilor. Născocind istoria sa, Schellenberg nici măcar n-a găsit timp să răsfoiască materialele accesibile tuturor, ale proceselor de la Moscova. Dacă le-ar fi citit, povestirea sa despre consfătuirea de la Hitler ar fi strămutat-o cu doi ani înainte.

Iar dacă epurarea Armatei Roşii a fost înfăptuită de Stalin nu după planurile lui proprii, ci din impuls german, şi atunci acţiunea nemţilor ar fi fost o prostie. În acest caz, ei l-ar fi ajutat pe Stalin să scape de călăii sadici şi obtuzi şi să deschidă calea unei noi generaţii de adevăraţi conducători de
armate, care i-au rupt pînă la urmă gîtul lui Hitler.

Nu Stalin a crezut în minciuna nemţească, ci unii dintre multrespectaţii noştri academicieni. Pentru dumneavoastră, tovarăşi savanţi, Schellenberg a trimis documentul fals.

Capitolul 19

Despre comandantul care era înzestrat cu o minte analitică

Alţi comunişti nu se pricepeau la mai nimic. Concepţia lor politică
se limita uneori la o simplă frază : „Toţi burjuii sînt duşmanii revoluţiei. De aceea ne putem purta cu ei fără fasoane”.

General-locotenent S.A. Kalinin, *Azmîşlenia o minuvşem* (*Cugetări despre cele trecute*)

1

După războiul civil, Uniunea Sovietică avea la răsărit un singur, dar foarte ameninţător inamic : Japonia. În timp de pace, împotriva Japoniei era desfăşurat Frontul din Extremul Orient.

În decursul celor două decenii interbelice, comandantul militar suprem al Extremului Orient a fost aproape în permanenţă mareşalul Uniunii Sovietice Vasili Konstantinovici Blücher. Pe lista mareşalilor sovietici el a fost chiar primul. Cum ştim deja, consilierul preşedintelui Rusiei, general-colonel D.A. Volkogonov, îl descrie în cărţile sale pe Blücher ca fiind „un şef militar viguros”, „înzestrat cu o minte analitică”. La acestea, generalul Volkogonov adaugă: „e îndoielnic că lui Stalin îi trebuiau astfel de oameni”.

Într-adevăr, lui Stalin nu-i trebuiau astfel de oameni.

Dar din altă cauză.

Mareşalul Blücher a fost arestat la 22 octombrie 1938. Nu i-a fost dat să stea prea mult în puşcărie. *Revista de istorie militară* (nr. 2, 1993) informează că Blücher „a murit în închisoare” la 9 noiembrie 1938.

O asemenea moarte rapidă are o explicaţie simplă : a murit în timpul torturii.

Din acest fapt, unii trag concluzii, pare-se, indiscutabile.

Dacă Stalin este un făcător de rele, înseamnă că Blücher, care a murit în închisoare, a fost o victimă nevinovată. Dacă Stalin este tiran, înseamnă că Blücher este un geniu bun, un apărător al văduvelor şi orfanilor. Dacă Stalin a început prost războiul, înseamnă că Blücher l-ar fi început bine...

În locul mareşalului Blücher, în funcţia de comandant al Frontului din Extremul Orient a intrat komkor Grigori Mihailovici Stern, care pînă atunci fusese şeful de stat-major al lui Blücher. Din mai 1940, Stern era general-colonel. La începutul anului 1941, Stern a plecat să fie avansat, apoi a fost arestat şi împuşcat.

Ca să apreciem pierderea lui Blücher şi Stern, trebuie să facem cunoştinţă cu cei care le-au luat locul.

2

Aceştia au fost înlocuiţi de bătrînul cavalerist budionnovist, veteran al Armatei l cavalerie, generalul de armată Apanasenko Iosif Rodionovici. Apanasenko face parte din etajul cel mai de sus al cavaleriştilor „primi”. Cînd Budionnîi comanda corpul de armată, Apanasenko era comandant de divizie în corpul respectiv, adică era situat doar cu o treaptă mai jos. Are o fotografie în *Enciclopedia militară sovietică* (vol. l, p. 216). Faţa acestuia (mai curînd botul) aduce cu aceea a ferocelui om din peşteră.

Despre generalul de armată Apanasenko povesteşte cel mai bine generalul-maior Piotr Grigorievici Grigorenko în cartea sa *V podpolie mojno vstretit' tol'ko krîs* (*În subterană se pot întîlni numai şobolani*) (New York, 1981). Înainte de război, colonelul Grigorenko a fost ofiţer al Direcţiei operative de la statul-major al Frontului din Extremul Orient. Direcţia operativă este cea mai importantă secţiune a statului-major. Ea analizează situaţia, elaborează deciziile pentru comandant, le transpune în planuri şi ordine, controlează şi direcţionează mersul acţiunilor de luptă. Toate celelalte secţiuni ale statului-major lucrează pentru Direcţia operativă asemenea secţiilor dintr-o uzină, care

lucrează pentru secţia de montaj.

În această secţiune principală a statului-major a lucrat Grigorenko. A avut posibilitatea unică de a-l urmări pe comandantul Frontului, generalul de armată Apanasenko, nu la tribună, nu la conferinţele de partid, nici măcar la o beţie după o vînătoare de lupi, ci în liniştea sălii de lucru din

buncărul de beton, acolo unde se studiază variantele deasupra hărţii şi se elaborează planurile operaţiunilor de război.

Mă văd obligat să citez fragmente mai mari din cartea lui P.G. Grigorenko. După părerea mea meritată. Aşadar...

„Cu cîteva luni înainte de începerea războiului, a fost numit comandant al Frontului din Extremul Orient generalul de armată Apanasenko Iosif Rodionovici. Chiar şi înfăţişarea sa era neprietenoasă pentru noi, fără să mai vorbim de faptul că înainte şi în urmă-i mergea vestea de despot, om necultivat şi neinteligent. Ca înfăţişare, parcă era tăiat cu toporul dintr-un trunchi de stejar. O figură voluntară, dar cioplită cu barda, dintr-o bucată, trăsături grosolane ale feţei, glas puternic şi răguşit, iar în discuţia cu ceilalţi avea un ton batjocoritor - iată trăsăturile lui Apanasenko. Cînd înjură, nu-şi alege expresiile, foloseşte un ton jignitor. Şi încă ceva : e nereţinut. Îl apucă iute turbarea, iar atunci cel vinovat să nu se aştepte la cruţare. Şi ce-i mai rău, această stare se observă. Brusc, de sub gulerul tunicii gîtul începe să i se înroşească, roşcata se răspîndeşte rapid în sus, se înroşeşte tot gîtul, bărbia, obrajii, urechile, fruntea. Chiar şi ochii se umplu de sînge.

În general nu erau deloc entuziasmaţi de schimbarea generalului. Totuşi, foarte curînd, cei aflaţi în imediata apropiere a lui Apanasenko s-au convins că «slava» de despot nu se baza pe nimic. Mai întîi am remarcat repede inteligenţa naturală colosală a acestui om. Da, nu este cultivat, dar citeşte mult şi, în principal, este capabil să aprecieze propunerile subordonaţilor săi, să selecteze în condiţiile date pe cele mai utile. În al doilea rînd, este

curajos. Dacă socoteşte că ceva este util, atunci ia decizie şi trece la acţiune, luînd toată răspunderea asupra sa. Niciodată nu aruncă vina asupra executanţilor, nu lasă totul pe umerii subordonatului. Dacă socoteşte că unul dintre aceştia este vinovat, îl pedepseşte el însuşi. Nu-l dă nici pe seama narkomului, nici tribunalului. Aş putea să spun încă multe lucruri bune despre el, dar mai bine să trecem la exemple.

Aproape concomitent cu Apanasenko au venit şi alţi ofiţeri superiori din echipa direcţiei de front, pe care i-a selecţionat el însuşi. Toţi aceşti oameni sînt inteligenţi, ceea ce vorbeşte de la sine despre valoarea lui Apanasenko, fiindcă a reuşit să-i aleagă. A venit şi noul şef al Direcţiei operative, generalul-maior Kazakovţev Arkadi Kuzmici. Grigori Petrovici Kotov i-a predat planul de operaţiuni şi a plecat imediat la noul serviciu în Ucraina. Au raportat - în scris şi oral - şefului de stat-major despre transmiterea planului de operaţiuni, iar apoi comandantului Frontului. Apanasenko a dorit imediat să cunoască planul de operaţiuni. Au început cu planul de acoperire. Am raportat eu, fiindcă răspundeam de această parte a planului de operaţiuni. Kazakovţev stătea alături. Pe măsură ce raportam, Apanasenko arunca diferite replici, enunţa unele raţionamente. Cînd am început să
raportez despre situaţia rezervelor de front, Apanasenko a zis:

— Corect ! De aici este cel mai favorabil de manevrat. Dacă se va produce o ameninţare aici, ducem rezervele aici (şi arată cu mîna spre sud). Dacă se va produce aici, vom manevra aici (şi mută mîna spre vest).

Kazakovţev, care a tăcut cînd mîna lui Apanasenko s-a mutat înspre sud, acum a zis calm, ca despre ceva nesemnificativ :

— Vom manevra dacă ne permit japonezii.

— Cum aşa? ciuli urechile Apanasenko.

— Aşa. Pe această cale ferată sînt 52 de tuneluri mici şi poduri. E suficient să sară unul singur în aer şi nu mai avem

unde ne deplasa.

— Trecem pe transport auto. Manevrăm pe drum de ţară.

— Nu merge. Nu există drum de ţară paralel cu linia ferată.

Deasupra gulerului lui Apanasenko apăru o pată roşie, care crescu repede în sus. Cu faţa roşie, cu ochii injectaţi, a urlat:

— Cum aşa ! Extremul Orient este o fortăreaţă ! Extremul Orient e închis ca un lacăt ! Dar se vede că stăm aici ca într-o cursă de şoareci !

S-a îndreptat spre telefon şi a ridicat receptorul:

— Molev să vină imediat la mine !

Peste cîteva minute a venit în fugă şi tulburat şeful geniştilor frontului, generalul-locotenent al trupelor de geniu Molev.

— Molev! Cunoşti că de la Habarovsk pînă la Kuibîşev nu există şosele ?

— Cunosc.

— Atunci de ce taci? Sau crezi că ţi le vor construi japonezii ! Pe scurt, o lună pentru pregătire şi patru luni pentru construire. Iar tu - Apanasenko s-a întors spre mine - pe 1 septembrie te urci în GAZ şi mergi la Kuibîşevka-Vostocinaia. Îmi telefonezi de acolo. Molev, dacă nu reuşeşti, nu-ţi invidiez soarta. Şi să ai în buzunar lista celor vinovaţi că drumul nu este construit. Asta nu-ţi va uşura situaţia, dar nu va fi atît de plictisitor acolo unde te voi trimite. Dar dacă vrei să mă înţelegi cum trebuie, iată un sfat. Găseşte-i pe toţi care pot participa la construcţie - unităţi militare şi populaţie
locală -, repartizează-le cîte o porţiune şi stabileşte termene. Fă o cerere pentru ce ai nevoie, îţi voi da totul. Şi fă controale severe. Trebuie să am în fiecare zi pe masă situaţia îndeplinirii planului. Şi, separat, situaţia celor care nu şi l-au îndeplinit.

Pe 1 septembrie 1941 am mers cu GAZ-ul de la Habarovsk la Kuibîşevka-Vostocinaia şi i-am telefonat lui

Apanasenko. Pe kilometrajul meu s-au mai adăugat 946 km. Am văzut ce s-a făcut şi la începutul şi la capătul acestui drum aş fi pus busturile lui Apanasenko. Orice om cultivat s-ar fi oprit în faţa greutăţii sarcinii. Apanasenko însă vedea numai necesitatea şi căuta căi de realizare a scopului, luptîndu-se cu greutăţile şi necedînd în faţa lor. În legătură cu acest drum, legenda tiraniei sale s-a completat cu noi fapte. În timpul construirii drumului, doi secretari de comitet raional au fost daţi pe mîna soldaţilor, ceea ce mai tîrziu a fost folosit împotriva lui ca dovadă a apucăturilor sale
dictatoriale.

Recunosc, înţelegeam teoretic importanţa drumurilor, dar ca să le simt, ca să îngrijesc de ele ca Apanasenko, nu puteam. Numai Apanasenko ne-a inoculat nouă, tuturor, un adevărat respect pentru drumuri. Timpul cît a comandat el Frontul din Extremul Orient poate fi numit epoca edificării de drumuri şi întreţinerii perfecte a acestora.

Acest comandant nu era atît de înfricoşător pe cît părea. Cumplitele sale ordine de destituire, de degradare din funcţie sau din grad erau cunoscute tuturor. Dar puţini sînt cei care ştiu că nici unul dintre cei pedepsiţi nu era uitat. Trecea o bucată de vreme şi Apanasenko îl chema pe cel pedepsit şi
stabilea un termen de probă: «Am să văd eu însumi - dacă te îndrepţi, uităm totul şi nu ajungem la cazier. Nu te îndrepţi, nu învinovăţi pe alţii !». Iar eu nu cunosc vreun caz în care omul să nu se fi îndreptat...”

3

Acum să ne întoarcem la comandanţii cu pricina.

Prima întrebare : cu ce s-a ocupat timp de 17 ani, în Extremul Orient, „vigurosul şef militar”, „înzestrat cu o minte analitică”, mareşalul Uniunii Sovietice, tovarăşul Blücher?

Extremul Orient este al doilea front al Rusiei. Se poate

întîmpla să fie şi primul. Şi iată că în caz că alarma de luptă ar coincide cu o ploaie, diviziile noastre din orăşelele militare nici măcar n-ar putea ieşi. Cine nu a fost în Extremul Orient nu ştie ce înseamnă lipsa de drumuri şi noroiul. Unii cred că drumurile de acolo sînt la fel ca acelea din partea europeană a Rusiei. Nu, dragi tovarăşi, este mai rău. La noi, în Primorie, sînt ridicaturi, iar între ele mlaştini. Iar pe vîrfurile ridicaturilor sînt tot mlaştini. Iar unde nu este mlaştină, este taiga. Ploaia începe în mai şi se termină în septembrie. Drumurile sînt o gelatină groasă, vîscoasă şi povîrnită sau nişte băltoace cu maluri gelatinoase. La sfîrşitul verii sînt inundaţii cumplite.

Şi uite aşa stă în Extremul Orient „vigurosul şef militar cu mintea analitică", mareşalul Uniunii Sovietice, tovarăşul Blücher. Stă acolo din timpul războiului civil. A stat aproape douăzeci de ani. Şi a făcut pe dracul ghem. Bine că n-a dat Dumnezeu un război. Nici o singură divizie n-ar fi putut ieşi din noroaie. Iar dacă ar fi ieşit, ar fi fost imposibil să i se dea ajutor. Era suficient ca japonezii să arunce în aer orice pod de pe Marea magistrală siberiana, să năruie orice tunel, iar comandanţii ruşi n-ar fi putut trimite întăriri şi muniţii la locul luptelor.

Dar vigurosul comandant de oşti, mareşalul cu mintea analitică şedea lîngă înaltele maluri ale Amurului şi nu-şi putea închipui că tot Extremul Orient este o cursă de şoareci, pe care japonezii o pot închide cu doar doi diversionişti şi zece kilograme de dinamită.

Însă analistul Blücher ţinea pe lîngă el nişte strategi care nu vedeau aceste lucruri şi nu le spuneau comandantului lor.

Ce a gîndit marele analist al strategiei, tovarăşul Blücher, aproape 20 de ani ? Mai nimic. Genialul strateg avea o mare slăbiciune. O patimă. *Literaturnaia gazeta* (19 iulie 1996) vorbeşte despre această slăbiciune cu blîndeţe : Blücher bea niţel... Uneori. Poporul nostru se poartă faţă de această slăbiciune cu destulă indulgenţă şi s-a deprins să n-o remarce. Dar ca poporul să ţină minte 50, 60, 70 de ani

această slăbiciune, înseamnă că tovarăşul Blücher trebuie să fi băut extrem de mult şi regulat. Aşa şi era. Despre chefurile tovarăşului Blücher ştia toată ţara.

Iar eu nu cred în minuni. Un poligam şi un alcoolic ca Blücher nu putea fi strateg. Un adevărat strateg n-are timp de beţii; un adevărat strateg ţine prea mult la timpul său ca să şi-l piardă aiurea în beţii.

Tovarăşul Blücher n-a făcut nici o descoperire în ştiinţa militară. N-a lăsat lucrări în folosul urmaşilor. În domeniul teoriei e nul. În practică are minus. În 1938, s-a petrecut un conflict fără importanţă cu japonezii din cauza a două dealuri şi tot Frontul din Extremul Orient, în frunte cu „vigurosul şef militar", s-a făcut de ruşine în întreaga lume cu toată „mintea analitică" a marelui strateg. Vom vorbi mai încolo despre asta.

De unde a apărut genialul analist beţiv ?

4

Mareşalul Uniunii Sovietice Blücher Vasili Konstantinovici nu avea educaţie militară. În general nu strălucea la capitolul educaţie. A lucrat în domeniul comercial. În 1910 a fost închis. Termenul: doi ani şi jumătate. Pentru instigare la grevă. În august 1914 este luat în armată. A ajuns să facă armata la Kremlin (*VIJ*, nr. 3, 1989, p. 95). Citesc şi mă crucesc: un condamnat pentru delicte politice este luat să facă armata la Kremlin. Garnizoana de la Petrograd se completa după acelaşi principiu. Iată de ce s-a năruit Imperiul Rus: rezerviştii nu voiau să meargă pe front şi îi susţineau pe Lenin şi Troţki, care chemau la înfrîngerea propriei ţări.

Însă Blücher a ajuns pe front. Aici intră în rîndul subofiţerilor. Revista ne spune mai departe că în 1916 Blücher a înţeles că războiul este pierdut. Viitorul strateg a calculat greşit. Războiul îndelungat este în primul rînd ucigător pentru Germania. Aceasta nu are resurse naturale pentru război. Germania avea un teritoriu mic, care la

tehnica de atunci nu putea hrăni o populaţie atît de mare. Germania se afla ca într-un cleşte, fiind nevoită să lupte pe două fronturi. Toţi germanii inteligenţi considerau o asemenea situaţie ca fiind dezastruoasă. E suficient să te uiţi pe hartă : Germania e ruptă de toată lumea şi înconjurată din toate părţile. Iar transportul pe mare e blocat de flota britanică. Nu era nevoie de bătălii şi operaţiuni militare - Germania îşi tăiase singură picioarele. Înţelegînd acest lucru, la 12 decembrie 1916, kaizerul german s-a adresat ţarului rus cu propunerea de a încheia pace.

În ciuda părerii viitorului strateg Blücher, în acel moment războiul nu era pierdut pentru Rusia. Ecoul războiului se auzea de undeva din Carpaţi şi din mlaştinile bieloruse, dar uriaşul teritoriu al celei mai mari ţări din lume nu era atins de război. În 1916, greoaia Rusie s-a pus în sfîrşit în mişcare. A fost anul cînd industria de război a dat tunuri, mitraliere, puşti, proiectile şi cartuşe de două ori mai multe decît în cei doi ani care au precedat războiul. Pentru prima oară, frontul avea muniţie îndeajuns. În tot primul război mondial bătăliile au fost numite după denumirile rîurilor, oraşelor, regiunilor: Lacurile mazuriene, Galiţia, Verdun, Somme. Cu o singură excepţie : bătălia numită după numele comandantului - ruptura lui Brusilov. Armata rusă a obţinut această victorie în 1916. În sfîrşit, ruşii au învăţat să lupte. Evenimentele ulterioare au arătat că, fie şi dacă şi-ar fi pierdut în totalitate potenţialul productiv din 1916, Rusia putea lupta în continuare. Şi a luptat. Pe baza rezervelor militare din 1916, ruşii au luptat şi în 1921, şi după aceea, avînd incomparabil mai mari pierderi decît în primul război mondial. Aşa că în 1916 nu era totul pierdut. Dar din cauză că Blücher şi alţii ca el şi-au înfipt baionetele în pămînt şi au alergat acasă, Rusia a ieşit dezonorată din război. Această capitulare în faţa unei monarhii germane care îşi dădea duhul n-a însemnat
nicidecum pace, ci, cum ne-a învăţat tovarăşul Lenin, transformarea războiului imperialist în război civil. Din

cauză că nişte înfrînţi de tipul lui Blücher s-au grăbit să piardă primul război mondial, din cauză că i-au urmat pe Lenin şi Troţki, ţara a primit exact ceea ce au promis Lenin şi Troţki: un război fratricid de la Brest pînă la Vladivostok, în care s-au distrus bogăţii nenumărate şi au murit milioane de oameni.

Din cauza celor care au fugit de pe front, Rusia a trebuit să lupte mai mult decît toate statele şi să aibă pierderi în războiul civil mai mari decît toate ţările luate la un loc în primul război mondial.

Dar în războiul civil fratricid, fugiţii de pe front s-au distins - Blücher a devenit erou legendar şi a primit multe medalii. Eu sînt un mare iubitor şi colecţionar de ordine şi medalii. Strîng nu numai ordine, ci şi tot felul de amănunte interesante despre acestea.

Cunoscînd pur şi simplu numerele ordinelor mareşalului Uniunii Sovietice Blücher, pot spune că lucrurile nu stau prea clar cu acest erou.

Pînă în 1930, în Armata Roşie exista un singur ordin: „Drapelul Roşu”. În timpul primului război mondial şi îndeosebi după aceea, valoarea acestui ordin a fost subminată de distribuirea lui cu prisosinţă. Însă în timpul războiului civil, mai ales după prima sa etapă, ordinul avea o valoare uriaşă. Cavalerii acestui ordin erau onoraţi cum s-a întîmplat mai apoi cu Eroii Uniunii Sovietice. Biografia celor care aveau două asemenea ordine era înscrisă în istoria oficială a războiului civil şi se studia în institutele de învăţămînt militar. Blücher avea patru astfel de ordine. Un asemenea număr de decoraţii s-ar putea explica prin eroismul excepţional al tovarăşului Blücher - dar te lasă perplex numerele : 1, 10, 11, 45.

Cînd în întreaga şi uriaşa Armată Roşie, la toate milioanele de luptători şi comandanţi era numai un singur ordin, acesta era la Blücher. Cînd în toată Armata Roşie, la toţi conducătorii, comandanţii şi luptătorii erau doar unsprezece ordine, o pătrime din ele erau la tovarăşul Blücher. În întreaga armată, doar nouă oameni aveau

ordine: opt dintre ei cîte unul, Blücher - trei. Puţin mai tîrziu, tabloul arăta în felul următor: în întreaga Armată Roşie erau numai 41 de oameni care aveau cîte un ordin, Blücher avea deja patru.

Au fost mulţi eroi: Ceapaev, Şciors, Kotovski, Tuhacevski, Uborevici, Budionnîi, Troţki, Sklianski, Fabriţius... Cînd nici unul dintre ei încă nu reuşise să primească măcar un ordin, Blücher avea deja pieptul plin.

Rezultă că Blücher e de cîteva ori mai erou decît toţi ceilalţi eroi luaţi la un loc. Într-un cuvînt, un asemenea eroism depăşea limitele bunei-cuviinţe. S-au sesizat tovarăşii, şi Blücher a fost decorat mai rar - altminteri, la sfîrşitul războiului civil s-ar fi gîrbovit sub greutatea ordinelor sale, la fel ca şi merii miciurinişti sub greutatea roadelor, spre mirarea întregii lumi progresiste.

Se cîntau şi melodii despre asta:

În hambare - avere.
Curge secara de soi.
Şi de atîtea mere
Se-apleacă merii în livezi.

Aşa era atunci: mergi prin cea mai importantă expoziţie a ţării, fîntînile arteziene clipocesc, fete din fier-beton ridică seceri spre cer, freamătă frunzişul livezilor, iar merii se rup de rod. Aşa erau de alimentaţi cu îngrăşăminte, că stăteau să se rupă. În anul următor, aceeaşi expoziţie, alţi meri. Înfloreau merii şi perii de mai mare dragul, iar spre toamnă se rupeau cu zgomot mare spre bucuria şi mîngîierea muncitorilor şi ţăranilor.

Tovarăşul Blücher a fost salvat de o asemenea soartă - nu i s-a dat voie să se rupă sub greutatea decoraţiilor.

Este interesant că însuşi tovarăşul Blücher parcă se ruşina de decoraţiile sale de luptă - dar se mîndrea cu cele pentru represiune. Una dintre soţiile lui Blücher mărturiseşte că el nu purta totdeauna toate ordinele, însă întotdeauna purta „Insigna cekistului” (*VIJ*, nr. l,1990, p. 81). Şi trebuie să recunoaştem că cekistul Blücher purta această decoraţie pe merit, el fiind o mare autoritate

printre călăi şi opresori. Dacă s-ar fi înfiinţat titlul de onoare „Călăul de merit al republicii”, Blücher s-ar fi putut întrece pentru întîietate nu numai cu Tuhacevski, dar şi cu Iakir însuşi.

5

Şi încă un strateg din Extremul Orient: Grigori Mihailovici Stern. Serviciul său în Armata Roşie a început în 1919. *Enciclopedia militară sovietică* nu explică de ce Stern nu s-a lipit de roşii în furtunosul an 1918, ci în victoriosul 1919. Stern, asemenea multor strategi de teapa lui, nu a fost nici soldat, nici elev de şcoală militară, nici junker, nici subofiţer, nici vreun comandant de rang inferior. El face parte dintre comisari. Prima funcţie: comisar de regiment. Curăţică muncă: să supraveghezi comandantul, să-i împuşti pe soldaţi, să povesteşti istorii despre viitorul luminos... A urmat fără întîrziere: comisar de brigadă, lucrător la secţia politică a Diviziei 46 infanterie. După războiul civil are loc o reducere a armatei. De aceea Stern este din nou comisar de regiment, comisar de stat-major al Diviziei 3 infanterie şi al Corpului l cavalerie. În perioada 1923-1925 este comisar al brigăzii de represiune şi comandant al unităţilor cu destinaţie specială din gruparea de trupe Horezm, adică al formaţiunilor de represiune. Apoi iarăşi munca de partid. Este şef al biroului politic de divizie. Iar în 1929 este remarcat. Stern devine ajutorul lui Voroşilov, aghiotantul acestuia. Erau doi: R.P. Hmelniţki (despre care povestesc în amănunt în cartea *Ziua „M”*) şi G.M. Stern.

Aici trebuie să remarcăm în mod special un lucru. Mareşalul Uniunii Sovietice Kliment Efremovici Voroşilov este întotdeauna descris ca un idiot dus cu pluta şi nimic altceva. Iată că pe lîngă acest idiot dus cu pluta, comisarul Stern a slujit şapte ani într-o funcţie de slugoi: aghiotant. De aici trag următoarea concluzie (şi încercaţi să mă contraziceţi): din punctul de vedere al evoluţiei intelectuale, Stern nu se deosebea prea mult de Voroşilov. În primul

rînd, cei competenţi nu se ţin în funcţii de lachei precum cea de aghiotant. Se ţin cei care înţeleg repede, care, asemenea cîinilor, îl înţeleg pe stăpîn fără cuvinte. Este o muncă pentru bravul soldat Švejk. În al doilea rînd, strategia înseamnă poezie. Strategul este întotdeauna poet. Cel puţin în suflet. Dar un poet nu poate să se ocupe şapte ani cu munca de cancelarie. Şi încă cu munca tîmpită de cancelarie de la Voroşilov.

Stern şi Voroşilov au trăit în bună înţelegere. Stern ar fi putut rămîne toată viaţa pe lîngă Voroşilov, ca şi Hmelniţki, dar a fost mutat mai sus. Din aghiotant a devenit consilier militar principal al guvernului republican spaniol. Nu ştiu ce i-a sfătuit tovarăşul consilier militar principal pe spanioli, dar cauza lor s-a terminat printr-un fiasco total. Iar Stern ajunge şef al statului-major al Frontului din Extremul Orient. În ianuarie 1937 mai era încă aghiotantul lui Voroşilov, iar în mai 1938 era şeful statului-major al frontului. Un asemenea salt nu mai făcuse nimeni. Stern nu avea nici o experienţă în
munca de comandant. N-avea experienţă nici în munca de stat-major. Toată experienţa lui era aceea de comisar-opresor-slugoi-consilier.

Vom vorbi altă dată despre modul cum au luptat Blücher şi Stern cu agresorii japonezi pe lacul Hasan. Pentru acele victorii Blücher a fost torturat pînă a murit, dar lui Stern i-au adus noroc. Întotdeauna şi pretutindeni şeful de stat-major este răspunzător în egală măsură cu comandantul pentru toate eşecurile. Dar Stalin l-a omorît pe comandantul Blücher, iertîndu-l pe şeful de stat-major Stern, pe care chiar l-a avansat, punîndu-l comandant de front.

Ce fel de comandant a fost, am văzut deja avînd exemplul aceluiaşi drum de-a lungul Marii magistrale siberiene. Stern a lucrat trei ani în Extremul Orient avînd funcţiile de şef de stat-major al frontului, comandant al Armatei l, comandant al Frontului din Extremul Orient, dar nu a făcut nimic

important pentru ca trupele să poată ieşi după ploaie din orăşelele militare. Nu a făcut nimic ca să asigure pe un front uriaş de mii de kilometri deplasarea rezervelor în raioanele acţiunilor de luptă. Dar pe el îl aştepta o nouă avansare : şef al Direcţiei generale a PVO a NKO al URSS [1]. Şi aici s-a
întîmplat ruşinea care a pus capăt: la 15 mai 1941, avionul de transport militar german Ju-52 a traversat frontiera aeriană a Uniunii Sovietice în raionul Belostok, a trecut fără piedici peste Minsk, Smolensk şi a aterizat la Moscova. Sistemul PVO condus de Stern a manifestat o neglijenţă absolută. Nici şeful Direcţiei PVO, tovarăşul Stern, nici cei din aparatul condus de el n-au ştiut nimic despre zborul nesancţionat al avionului german. A ţine pe un astfel de om într-o funcţie cu atît de mare răspundere, ba încă şi în ajunul războiului, era inadmisibil. Şi l-au ridicat...

6

În domeniul teoriei militare, Stern nu s-a evidenţiat deloc. Pe linia practicii militare nu are rezultate. Însă pe linie politică...

Stern a fost un partizan înflăcărat al terorii. Imediat după epurarea din martie 1939 a avut loc Congresul al XVIII-lea al partidului, care a făcut bilanţul realizărilor de pînă atunci şi a trasat noile sarcini. Dar la congres nu s-a vorbit despre epurarea ca atare. S-a vorbit despre război. În privinţa
epurării au tăcut toţi cekiştii, toţi liderii de partid, membrii CC şi ai Biroului Politic, în privinţa epurării au tăcut, se înţelege, tovarăşii comadanţi militari. A tăcut însuşi tovarăşul Stalin. Dar tovarăşul Stern nu a putut să tacă - el a vorbit despre marea necesitate a epurării şi s-a numit pe sine printre organizatorii, inspiratorii şi executanţii acesteia: „...noi împreună am nimicit grămada de ticăloşi...”.

[1] *Protivovozduşnaia oborona* (Apărarea antiaeriană); *Narodnîi Komissariat oboronî* (Comisariatul popular de apărare) (n.t.)

Tovarăşul Stern avea cu ce se mîndri. A pus şi el o mînă la trebuşoara asta.

Ce-i drept, curînd va ajunge şi el în aceeaşi grămadă...

7

Se întîmplă că găseşti o piatră şi nu ştii: e diamant sau nu ? Cum să verifici ? Scrijelind o bucată de granit. Dacă lasă o dungă, înseamnă că e diamant. Dar dacă se sparge ea însăşi, înseamnă că nu e diamant, ci un excrement pietrificat de dinozaur.

Acel drum de pămînt de-a lungul Marii magistrale siberiene este bucăţica de granit pe care verificăm calitatea comandanţilor noştri militari: diamant sau excrement ? Iar aici nu trebuie să-l uităm nicidecum pe tovarăşul Tuhacevski. Tot Extremul Orient ţinea de un fir de aţă, pe care oricine îl putea tăia. Un rău intenţionat putea slăbi un şurub. Iar tovarăşul Tuhacevski, şeful Marelui Stat-Major al RKKA, creierul armatei, nu bănuia acest lucru. În Extremul Orient, în caz de alarmă, regimentele şi diviziile nu puteau ieşi din orăşelele militare, iar şeful Marelui Stat-Major, tovarăşul Tuhacevski, nici n-avea habar de asta. El pregătea proiecte de producere a 100.000 de tancuri. Dar pentru ce să ai 100.000 de tancuri, dacă ele nu pot ieşi din orăşelele militare după o ploaie ? De ce să ai toate aceste armate de tancuri, dacă după aruncarea în aer a unui tunel, nu vor putea fi transportate în raionul acţiunilor de luptă? De ce să ai aceste tancuri, dacă nu vor putea fi echipate şi asigurate cu muniţie şi combustibil?

Dar strategul Tuhacevski nu se gîndea la asemenea fleacuri.

Însă toate marile catastrofe s-au petrecut din cauza unor fleacuri.

8

Iată că cele mai înţelepte academii ne spun că Stalin a

fost un cretin, deoarece a renunţat la comandanţii săi viguroşi cu minte analitică. Lui Stalin îi trebuiau nişte cavalerişti proşti. Ni se spune că Stalin a lichidat comandanţi militari geniali, punînd în locul lor nişte oameni proşti, necultivaţi, needucaţi.

Cu toate acestea, iată un exemplu invers. Spre deosebire de mareşalul Blücher, care nu a învăţat niciodată nicăieri, generalul de armată Apanasenko, care a ocupat după epurare postul de comandant al Frontului din Extremul Orient, a încheiat strălucit cursuri academice superioare, iar apoi Academia militară Frunze, fiind printre cei mai buni. Spre deosebire de Stern, care nu a comandat niciodată vreo unitate - nici pluton, nici companie, nici batalion, nici regiment, nici brigadă, nici divizie, nici corp de armată -, Apanasenko a trecut toate treptele scării ierarhice. Aşa încît era pregătit pentru funcţia de comandant de front atît teoretic, cît şi practic.

Mi se poate replica : este doar un exemplu.

Nu, nu este un singur exemplu. Vor fi şi altele.

Dar chiar dacă ar fi un singur exemplu, excepţia confirmă regula. Fiindcă aici nu vorbim despre fleacuri, ci despre al doilea front rusesc, pe care a reuşit să-l salveze. Chestiunea nu constă în faptul că Stalin a trimis în locul strategului alcoolic Blücher şi al strategului comisar Stern pe inteligentul, experimentatul, cultivatul, hotărîtul şi perseverentul comandant Apanasenko, ci în faptul că inteligentul general Apanasenko a adus după sine, la rîndul său, oameni inteligenţi. Apanasenko a căutat, a apreciat după merite, a avansat şi a luat cu sine la Habarovsk pe şeful Direcţiei operative, generalul Kazakovţev, care a văzut slăbiciunea. În timpul conducerii lui Blücher şi a lui Stern, pur şi simplu nu existau astfel de generali la statul-major al Frontului din Extremul Orient. Atunci erau geniile, care nu înţelegeau cele mai simple lucruri şi nu-i preveneau pe Blücher şi pe Stern.

Mare minune ! Pînă la epurare, Extremul Orient era în incapacitate de luptă.

A trebuit să fie evacuată perechea de „şefi militari viguroşi înzestraţi cu minte analitică”, iar în locul lor să fie numit un cavalerist din Armata I cavalerie, şi imediat trupele au avut posibilitatea de a ieşi din orăşelele militare după ploaie, adică au avut posibilitatea să lupte. Şi imediat a apărut posibilitatea transportării rezervelor strategice acolo unde puteau fi de folos, adică posibilitatea de a apela la legile tacticii, ale artei şi strategiei militare nu numai în liniştea cabinetelor, ci şi pe cîmpurile unor posibile lupte.

Capitolul 20

Schimbul

Poţi judeca mintea unui conducător după oamenii
pe care şi-i apropie.
Niccolò Machiavelli, *Principele*

Nimeni nu se îndoieşte că Rusia este capabilă să dea naştere
unor Seidlitz, Murat, Rommel. Mulţi generali ruşi au fost, indiscutabil, la acest nivel între 1941 şi 1945.
General-maior W. von Mellentin, *Panzer Battels*

1

Generalul-maior Grigorenko îşi continuă povestirea despre comandantul Frontului din Extremul Orient. Iată încă un fragment din cartea sa:

> Începutul războiului a luminat în mod deosebit chipul lui Apanasenko. Nu pot să spun acum în ce zi de la începutul războiului, dar sigur la începutul său, a venit dispoziţie să se transporte urgent spre Apus toată rezerva de armament şi muniţie. Smorodinov, care a fost mult timp şeful acestei

secţiuni la Marele Stat-Major, s-a enervat: «Ce prost ia armamentul de pe un front pentru altul? Noi nu sîntem regiune de spatele frontului - putem intra în luptă în orice clipă. Trebuie să mergem la Apanasenko. Numai el poate fi ascultat 'acolo'».

Imediat ce Apanasenko a înţeles despre ce era vorba, nu a stat să asculte mai departe explicaţiile. Toată faţa i s-a umplut repede de sînge şi a răcnit:

— Ce-i cu voi? Acolo e catastrofă. Înţelegeţi, CATASTROFĂ !

Iar noi să raportăm problemele noastre personale ? Să se înceapă imediat expedierea! Dumneata - se adresă şefului spatelui frontului - răspunzi cu capul de rapiditatea expedierii. Să se mobilizeze tot corpul mobil feroviar şi să se expedieze totul cu maximă viteză dincolo de limitele frontului. Să se încarce zi şi noapte. Să se raporteze de încărcarea şi expedierea fiecărui eşalon la centru şi mie personal...

...A venit dispoziţia să se trimită urgent la Moscova opt divizii echipate complet. Ritmul de expediere a fost atît de rapid, încît trupele au plecat din tabere la staţiile de îmbarcare dîndu-se alarma. În această situaţie, o parte din oameni, care se aflau în afara unităţii, n-au reuşit să ajungă la îmbarcare, în unele unităţi armamentul şi mijloacele de transport nu erau completate. Moscova cerea echiparea completă, iar Apanasenko nu era omul care să admită nerespectarea ordinului. De aceea a fost organizată o staţie de verificare-livrare la Kuibîşevka-Vostocinaia, reşedinţa statului-major al Armatei 2. La această staţie a fost înfiinţată o rezervă cuprinzînd armament, mijloace de transport, de tracţiune, soldaţi şi ofiţeri. Comandanţii diviziilor şi regimentelor incomplete, prin intermediul şefilor de garnituri şi al unor ofiţeri desemnaţi special, verificau existenţa lipsurilor din fiecare garnitură. Acestea se comunicau prin telegraf la Armata 2, de unde tot ce lipsea pleca la garniturile corespunzătoare.

Răspunzător personal în faţa lui Apanasenko era şeful de stat-
major al armatei. Fiecare garnitură de la staţia verificare-
livrare trebuia să iasă - şi ieşea practic - complet echipată...

...Fără să întrebe pe nimeni, Apanasenko a început să formeze noi divizii în locul diviziilor plecate. S-a anunţat mobilizarea generală pînă la vîrsta de 55 de ani inclusiv. Însă oricum era insuficient. Şi Apanasenko a ordonat procuraturii să verifice dosarele celor închişi în lagăre şi ale tuturor celor care voiau să se elibereze şi să intre în armată...

...A avut loc o expediere ultrarapidă a opt divizii pentru salvarea Moscovei. Apoi s-a ordonat să se trimită încă patru, apoi, cîte una, cîte două, au mai fost trimise încă şase. În total
18 divizii din 19, care intrau în componenţa frontului. Nu a fost trimisă Divizia 40. În locul fiecărei divizii trimise pe front, Apanasenko a ordonat formarea altora secundare. Pentru aceste formaţiuni, Apanasenko merită şi el un monument. Căci a alcătuit toate aceste formaţiuni din proprie iniţiativă şi sub propria-i răspundere, în situaţia unor relaţii necordiale cu o serie de oameni din imediata sa apropiere şi în condiţiile de neparticipare totală şi chiar de ironie a centrului. Centrul ştia de formaţiuni, dar era convins că este imposibil să formezi ceva
în Extremul Orient fără ajutorul centrului: nu sînt oameni, nu există armament, posibilităţi de transport, nu există în general
nimic. De aceea centrul, ştiind despre zadarnicele eforturi organizatorice ale Frontului din Extremul Orient, se făcea că nu ştie nimic despre asta. Lasă-i să se joace de-a mobilizarea !
Dar Apanasenko s-a gîndit la toate... În ciuda unor greutăţi absolut incredibile, în locul celor plecaţi s-au format divizii secundare. S-au format chiar mai multe decît trebuia. Cînd noile formaţiuni au devenit realitate, Marelui Stat-Major în sfirşit i «s-a luat piuitul». Au fost confirmate şi au primit numere toate diviziile nou-formate. Centrul s-a încrezut în aşa
măsură în seriozitatea noilor formaţiuni, că a luat în armata activă încă patru divizii chiar din rîndul celor secundare.

Astfel, între iulie 1941 şi iunie 1942, Extremul Orient a trimis în armata activă 22 de divizii de infanterie şi cîteva zeci de unităţi de marş în completare. Astăzi ştim că în decursul primului an de război, între japonezi şi nemţi a avut loc o ceartă serioasă. Serviciul de informaţii german afirma că sovieticii scot divizii «de sub nasul» japonezilor şi le trimit în Vest. Serviciul de informaţii japonez insista că nici o divizie sovietică nu şi-a părăsit locul de dislocaţie. E greu de imaginat cum s-ar fi desfăşurat evenimentele în Extremul Orient dacă acolo ar fi comandat un executant conştiincios. El ar fi trimis toate trupele pe care le cerea Moscova şi nu ar fi făcut nimic, pentru că formaţiunile alcătuite cu de la sine putere erau categoric interzise. Este imposibil de apărat, dar şi de supravegheat o graniţă cu o lungime atît de mare ca aceea din Extremul Orient numai cu o divizie rămasă, cu trei state-majore de armată şi cu un stat-major de front, chiar dacă se adaugă şi grănicerii. Apanasenko a manifestat în această chestiune o minte de om de stat şi multă cutezanţă”.

2

Se poate spune că Moscova a fost salvată de diviziile siberiene. Au fost unităţi puternice, bine pregătite, echipate complet. Acestea veneau de undeva de departe, pe Marea magistrală siberiană - de aceea au primit numele de siberiene. Însă nu erau siberiene, ci divizii extrem-orientale. Cele mai renumite erau Diviziile 32 şi 78.

Divizia 32 infanterie (mai tîrziu 29 de gardă) a colonelului V.I. Polosuhin, venind de la Hasan, a debarcat sub foc şi a intrat în luptă direct pe cîmpia de la Borodino. Dacă Apanasenko ar fi întîrziat cu puţin expedierea...

Divizia 78 infanterie (mai tîrziu 9 de gardă) a colonelului A.P. Beloborodov (mai tîrziu general de armată) a venit de pe rîul Ussuri şi a intrat în luptă la Istra.

Un pai în plus frînge şira spinării unei cămile. Toată ştiinţa despre război se reduce la faptul de a avea la

momentul necesar acel pai şi de a-l pune pe şira spinării corespunzătoare. Apanasenko i-a dat aceste paie lui Stalin. La momentul absolut necesar.

3

Iată încă o întîmplare cu acelaşi general Apanasenko, petrecută în aceeaşi toamnă a anului 1941. Şi tema este aceeaşi: expedierea de trupe din Extremul Orient pentru salvarea capitalei.

Povesteşte E.A. Borkov, care în timpul războiului a fost prim-secretar al comitetului regional Habarovsk:

> Pe linia strict secretă mi-a telefonat Stalin. După formulele de salut îmi spune: «Avem o situaţie extrem de grea între Smolensk şi Viazma... Hitler pregăteşte ofensiva asupra Moscovei şi nu avem trupe suficiente să salvăm capitala... Te rog insistent, ia avionul imediat spre Moscova, ia-l cu tine pe Apanasenko, convinge-l să fie maleabil, ca să nu se împotrivească. Îi ştiu încăpăţînarea»...
>
> În anii serviciului meu în Extremul Orient, dar şi în alte locuri, Stalin nu îmi telefonase niciodată. De aceea am fost extrem de mirat cînd am auzit în receptor glasul său. Eram deprinşi de mult ca spusele sale să fie lege pentru noi; el niciodată nu se ruga de cineva pentru ceva - doar ordona şi cerea. De aceea am fost mirat de tonul său. Parcă nu mă informa de ceva, ci îmi raporta situaţia din vestul ţării. Iar cînd Stalin a spus «convinge-l să fie maleabil», am rămas efectiv uimit... În final a rostit încă o dată : «Veniţi imediat cu cel mai rapid avion militar...».
>
> Am ajuns la Moscova pe 1-2 octombrie, la miezul nopţii. Eram aşteptaţi pe aerodrom. Ne-au pus în maşină şi ne-au dus direct la Kremlin. Ne-au dus în sala de recepţie. Generalul care ne însoţea a intrat în cabinet să raporteze venirea noastră, apoi s-a întors imediat, a deschis larg uşa şi a rostit: «Tovarăşul Stalin vă roagă să intraţi».

Stalin ne-a strîns călduros mîna, ne-a urat «bine aţi venit» şi ne-a invitat să ne aşezăm la masa lungă acoperită cu postav verde. El nu s-a aşezat de la început. Păşea în tăcere prin cabinet. Apoi s-a oprit în faţa noastră şi a început discuţia: «Trupele noastre duc lupte de apărare foarte grele pe Frontul de Vest, iar în Ucraina lucrurile merg rău - mulţi se predau, populaţia salută trupele germane».

Urmează o mică pauză, iar cîţiva paşi prin birou încoace şi încolo. Stalin se opreşte din nou lîngă noi şi continuă: «Hitler a început o mare ofensivă asupra Moscovei. Sînt obligat să iau trupe din Extremul Orient. Vă rog să înţelegeţi şi să vă puneţi în locul nostru».

Am simţit un fior rece trecîndu-mi prin şira spinării, iar pe frunte o sudoare rece în urma îngrozitorului adevăr pe care ni-l transmitea conducătorul partidului şi statului nostru. Era vorba nu numai de pierderea Moscovei, ci, poate, şi de dispariţia statului... Stalin nu a încercat să afle opinia noastră, şi-a răsfirat hîrtiile pe masă şi, arătînd cu degetul la datele despre trupele frontului nostru, adresîndu-se lui Apanasenko, a început să enumere diviziile de tancuri şi mecanizate, regimentele de artilerie şi alte unităţi şi mari unităţi de deosebită importanţă pe care Apanasenko trebuia să le trimită de urgenţă la Moscova.

Stalin a dictat, Apanasenko a notat conştiincios, iar apoi tot în birou, în prezenţa gazdei care fuma pipă, a semnat un ordin şi a trimis o telegramă cifrată la şeful său de stat-major cu ordinul de executare urgentă.

Acum se vedea clar că întîlnirea noastră scurtă, precisă, de lucru se apropia de sfirşit. Pe masă s-a pus un ceai tare. Stalin a întrebat despre viaţa cetăţenilor din Extremul Orient. Eu am răspuns. Şi deodată a urmat o întrebare pentru Apanasenko : «Cîte tunuri antitanc ai ? ». Generalul a răspuns pe loc. Nu-mi amintesc cifra exact, dar ţin minte că era derizorie în

comparaţie cu aceea pe care Armata Roşie o avea deja atunci.

«Expediază şi tunurile ! » - a comandat Stalin cu glas scăzut, dar limpede. Brusc paharul cu ceai din faţa lui Apanasenko a zburat în stînga pe masa cea lungă, scaunul de sub general parcă a sărit în spate. Apanasenko a sărit de la masă şi a început să ţipe : «Ce-i cu tine? Ce faci ?!! Mama ta aşa şi pe dincolo ! Dar dacă atacă japonezul, cu ce am să apăr Extremul Orient? Cu vipuştile astea? ! - şi s-a lovit cu mîinile pe şolduri. Scoate-mă din funcţie, împuşcă-mă, dar tunurile nu le dau ! ».

Eu am înlemnit. Toate mi se învîrteau prin cap, iar un gînd mă îngheţă: «Ăsta-i sfirşitul. Imediat o să cheme oamenii lui Beria şi pierim amîndoi». Dar în acel moment am fost din nou uimit de comportamentul lui Stalin : «Linişteşte-te, linişteşte-te, tovarăşe Apanasenko ! Merită oare să te tulburi pentru nişte tunuri? Lasă-le la tine».

La despărţire, Apanasenko a cerut să fie trecut în armata activă, pe front.

«Nu, nu - i-a răspuns prietenos comandantul suprem. Partidul are nevoie de astfel de oameni îndrăzneţi şi experimentaţi, ca tine, în Extremul Orient».

Această povestire a fost notată şi mi-a fost trimisă de Eroul Muncii Socialiste Feodor Trofimovici Morgun, care timp de peste 15 ani a fost prim-secretar al comitetului regional de partid din Poltava. Ea este publicată acum în cartea sa *Zadolgo do saliutov* (*Mult înainte de salve*) (Poltava, 1994, pp. 67-71).

Mai trebuie adăugat că întîmplarea s-a petrecut în octombrie 1941, înainte ca Japonia să intre în război împotriva Statelor Unite. În acel moment puteam aştepta de la Japonia numai lucruri bune. Toamna lui 1941 a fost într-adevăr, pentru Extremul Orient sovietic, o perioadă îngrozitoare.

În cei mai grei ani, 1941 şi 1942, Frontul din Extremul Orient a fost comandat de generalul de armată Apanasenko. Personal, sînt convins că în cazul ofensivei

Japoniei asupra Extremului Orient, generalii japonezi ar fi primit adversarul pe care îl meritau în persoana lui Apanasenko. Chiar fără
suficiente trupe, tehnică de luptă şi muniţie, Apanasenko ar fi făcut cuceritorilor multe zile fripte...

Generalul Apanasenko a reuşit să intre în armata activă abia în 1943. Pe frontul cel mai important, la Kursk. A fost rănit mortal în luptele de lîngă Belgorod, în timpul bătăliei de la Kursk. Generalul de armată Apanasenko Iosif Rodionovici a încetat din viaţă la 5 august 1943, în ziua cînd Moscova saluta pentru prima oară trupele care obţinuseră o mare victorie, hotărînd destinul războiului.

4

Iar acum agitatorii marxist-hitlerişti ne povestesc că Stalin i-a lichidat pe cei mai buni dintre cei mai buni, că în jurul lui n-au rămas decît nişte proşti semianalfabeţi, nişte obtuzi lipsiţi de iniţiativă şi linge-blide oportunişti. Dar haideţi să ne imaginăm o situaţie. În 1937, Apanasenko este arestat, condamnat la moarte şi îşi aşteaptă execuţia în celulă. Ştim puţine lucruri despre el, dar ne putem oare imagina că acest taur încăpăţînat i-ar fi scris lui Stalin scrisori în care să mărturisească faptul că-l iubeşte ? Scrisori de tipul : „Voi muri cu vorbe de iubire pentru dumneavoastră !” ? Nici pe departe aşa ceva ! Dacă l-ar fi închis în celula condamnaţilor la moarte, l-ar fi făcut cu ou şi cu oţet pe Stalin în gura mare, cum s-a mai întîmplat, ar fi ros cu dinţii gratiile şi lacătul. Nu ştiu dacă ar fi sfîşiat vreo doi-trei călăi, dar ştiu sigur că nu le-ar fi lins cizmele.

5

Imediat după război, generalii germani au umplut piaţa de cărţi cu memorii. La sfirşitul anilor '50, aceste memorii au apărut în valuri şi în Rusia: Westphal, Blümentritt, Zeitzler, Zimmerman, Manteuffel, Guderian, Gott, Rendulici, Tippelskirch, Kesselring, Schneider, Mellentin.

Trebuie să recunosc că memoriile generalilor germani îmi plac mai mult decît memoriile generalilor sovietici.

Generalul sovietic aminteşte cum soldatul Ivanov a aruncat în aer un tanc german cu ultima grenadă, cum sergentul Petrov i-a nimicit pe nemţii atacatori cu ultimul proiectil, cum politrucul Sidorov i-a ridicat pe luptători la atac sub rafalele de armă, cum locotenentul Semionov şi-a îndreptat avionul în flăcări asupra unei concentrări de tancuri... Generalii sovietici povestesc despre ultimele cuvinte ale soldatului Ivanov înainte de a muri: voia să intre în partid. Şi sergentul Petrov voia să intre în partid. Şi toţi ceilalţi.

Dar la nemţi nimeni n-a săvîrşit fapte eroice, nimeni n-a manifestat eroism. În memoriile lor nu este loc pentru fapte eroice. Pentru ei, războiul este o muncă - ei descriu războiul din punctul de vedere al profesioniştilor: aveam atîtea forţe, inamicul avea aproximativ atîtea... Sarcina mea era cutare... Executarea misiunii era obstaculată de anumiţi factori, era favorizată şi uşurată de alţii. În situaţia dată erau trei soluţii, eu am ales-o pe a doua... Din următorul considerent... Aşa încît au rezultat următoarele...

Memoriile generalilor germani produc bătăi de cap pasionante şi instructive. Fiecare a scris în felul său, dar toate sînt interesante. Însă memoriile generalilor noştri parcă le-ar fi scris unul şi acelaşi grup de dactilografe de la Direcţia politică, schimbînd numai numerele diviziilor şi regimentelor,
denumirile de locuri şi numele de eroi. Din cine ştie ce pricină, soldatul sovietic nu avea destule cartuşe, proiectile, grenade, iar toate memoriile generalilor asta spun: cum băieţii noştri se aruncă asupra tancului cu toporul, doboară avioanele cu puştile şi sparg cu furca rezervoarele de benzină
ale transportoarelor blindate. La sovietici totul parcă se reduce la încăierarea corp la corp şi la trasul în bot, de parcă n-ar exista tactică şi artă militară.

Memoriile sovietice sînt o şcoală a bărbăţiei.

Memoriile germane sînt o şcoală a minţii.

Totuşi curînd a apărut o îndoială: prea sînt inteligenţi domnii generali germani, iar Hitler, în descrierile lor, este un idiot cu vîrf şi îndesat. Dacă e aşa, cum de au permis aceşti oameni să-i conducă un idiot?

Mi-a venit prima oară această idee atunci cînd l-am citit pe generalul-colonel Kurt Zeitzler. El a fost şeful Marelui Stat-Major în timpul bătăliei de la Stalingrad. Îl descrie pe Hitler ca pe un mare cretin: „Prima parte a raportului meu a fost enunţată într-o formă accesibilă unui neiniţiat în problemele militare" (*Decizii fatale*, Voenizdat, Moscova,1958, p. 159). Şeful Marelui Stat-Major alcătuia rapoarte pentru comandantul său suprem ca pentru un om de pe stradă, care nu cunoaşte diferenţa dintre corp de armată şi brigadă. Mai simplu spus, generalul-colonel Zeitzler alcătuia rapoartele pentru Hitler ca pentru un idiot... Mai departe, Zeitzlet îşi descrie pe multe pagini deciziile sale geniale (cu adevărat interesante) şi reacţia faţă de acestea a obtuzului şi încăpăţînatului caporal.

Atunci m-am gîndit: dar dumneavoastră, herr Zeitzler, aveaţi o ieşire. În astfel de situaţii, şeful Marelui Stat-Major trebuia să-i spună iubitului său conducător sau Führer: luptaţi cum vă place, dar eu nu-mi iau răspunderea pentru toate acestea în faţa ţării mele şi a istoriei. Eliberaţi-mă. Trimiteţi-mă în orice funcţie, fie şi la un corp de armată, fie şi la o divizie, puteţi să mă şi împuşcaţi, dacă vă place, dar de prostia dumneavoastră răspundeţi singur.

Însă înţeleptul Zeitzler nu a spus aşa. Şi ceilalţi generali au tăcut chitic. De aceea ei poartă răspunderea deplină pentru prostia hitleristă.

Dar iată un exemplu din istoria sovietică. Nemţii au prins Kievul şi uriaşe spaţii din jurul său într-un cleşte gigantic: la nord, lîngă Konotop, era Grupul 2 de tancuri a lui Guderian; la sud, lîngă Kremenciug, era Grupul l de tancuri a lui Kleist. Situaţia era clară: cleştele strîngea în urma Frontului de Sud-Vest, iar în acest cazan erau prinse cinci armate sovietice. Ce-i de făcut? Părerea şefului Marelui Stat-Major,

generalul de armată G.K. Jukov: să fie scoase imediat cele cinci armate din zona Kievului. Cum să fie scoase ? - nu înţelege tovarăşul Stalin. Atunci cum rămîne cu Kievul ? Jukov nu are nici o ezitare : cedăm Kievul !

Stalin sare ca ars: cum să-l cedăm ? Insistă: să ţinem Kievul. Dar Jukov ştie: oricum nu-l vom ţine. Mai bine cedăm pur şi simplu Kievul, decît să dăm Kievul şi un milion şi jumătate de soldaţi, apărătorii acestuia. Stalin insistă să-l apărăm ! Şi atunci Jukov îşi cere demisia: dumneavoastră sînteţi mai mare aici, luptaţi cum ştiţi, dar eu nu port această responsabilitate nici în faţa poporului, nici în faţa istoriei. Sînt gata să merg oriunde, să lupt fie şi ca un simplu comandant de companie ori de regiment, sînt gata să comand un corp de armată, o armată, un front, dar nu am intenţia să execut ordinele dumneavoastră criminale. Şi Jukov a fost scos din funcţie. Şi atunci s-a dezlănţuit catastrofa. Cele două grupări de tancuri germane au strîns cleştii la Lohviţa...

Dar Jukov nu mai era.

S-a scărpinat tovarăşul Stalin la ceafă, după care l-a trimis pe Jukov acolo unde se decideau problemele de viaţă şi de moarte. Iar în 1942, Stalin l-a numit pe Jukov locţiitorul său.

6

Iată însă aceeaşi situaţie, acelaşi moment şi acelaşi loc -Kiev. La comandamentul general german are loc un conflict. Ce-i de făcut: să se meargă direct asupra Moscovei sau să se întoarcă asupra Kievului? Sincer vorbind, ambele sînt variante ucigătoare. Dacă trupele germane vor merge direct asupra Moscovei, atunci spatele fronturilor vor rămîne deschise şi se va putea lovi dinspre Kiev, separîndu-se trupele germane de bazele de aprovizionare. Iar daca trupele germane se vor întoarce asupra Kievului, se va pierde timp şi va trebui să se atace Moscova prin noroaie şi zăpadă - iar armatele germane nu erau pregătite pentru

aşa ceva. Atunci ce-i de făcut? Hitler consideră necesar să se întoarcă la Kiev. Guderian nu e de acord. Apoi el va insista că aceasta a fost o
greşeală fatală, care a şi dus la dezastru. Dacă aşa consideri, protestez ! Poartă-te cum s-a purtat în ceasul acela Jukov : să lupte conducătorii, dacă ştiu rostul luptei, dar pe mine eliberaţi-mă !

Dar înţeleptul şi grijuliul Guderian îndeplineşte ordinul fără să protesteze. Îmi place Guderian. Cărţile lui le ţin întotdeauna prin preajmă. Era un bărbat inteligent. Dar, în afară de inteligenţă, unui general îi trebuie caracter, voinţă şi curaj. Memoriile tuturor generalilor germani sînt pătrunse de idei. Hitler a fost un prost şi ne-a silit să executăm nişte ordine prosteşti. Aşa era. Însă generalul devine mare şi invincibil numai atunci cînd nu execută ordinele prosteşti. Curajul soldatului înseamnă să meargă înspre baionetele duşmane, ca să execute ordinul care i s-a dat. Dar curajul generalului înseamnă să-şi pună capul la contribuţie şi să execute numai acele ordine care duc la victorie.

Cît de des generalii, politicienii, istoricii occidentali dau cu bîta-n baltă ! Cică, zic ei, noi avem un soldat care gîndeşte, dar la voi Ivan-prostovan nu are această facultate.

Domnilor, dumneavoastră aveţi un soldat gînditor? E minunat. Noi avem generali gînditori, care sînt şi curajoşi. Ei au avut destul curaj ca să aibă opinie proprie şi să o susţină. Generalul german executa orice ordin - iar asta nu înseamnă nici pe departe forţă, ci slăbiciune. Dar generalii sovietici nu execută orice ordin. Asta înseamnă forţă !

Dacă generalul are o minte genială, dar execută ordinele idioate ale Führerului, care duc ţara către catastrofă, atunci mintea lui genială nu valorează nici cit o ceapă degerată. Astfel de capete sînt bune numai ca să scrie memorii minunate după război. Însă în timpul războiului nu e nevoie de asemenea capete. Dacă generalul execută ordine imbecile, înseamnă că nu e general, ci un simplu soldăţoi.

Totuşi, iată un lucru uimitor. Stalin i-a lichidat pe generali înainte de război, dar tot s-au găsit dintre aceia care, asemeni lui Apanasenko sau Jukov, puteau, riscîndu-şi viaţa, să-l direcţioneze pe o anumită linie pe însuşi geniul tuturor timpurilor şi popoarelor.

Cel mai îngrozitor pentru un conducător este să ajungă în situaţia în care toţi din jur îi cîntă în strună, sînt de acord cu oricare dintre deciziile sale şi le laudă. În această situaţie, orice om cît de inteligent îşi pierde orientarea, orice înţelept îşi pierde capacitatea de a-şi observa greşelile. De aceea le repetă şi le înmulţeşte.

Exact în acest impas l-a dus pe Hitler politica lui de cadre.

Hitler nu şi-a împuşcat generalii înainte de război, iar aceştia s-au dovedit a fi speriaţi ca nişte răcani...

Iată folosul epurării: dacă Hitler ar fi pus la cale înainte de război o „noapte a cuţitelor lungi” pentru generalii săi, dacă ar fi împuşcat cîteva mii de generali germani, atunci să vedeţi că după epurare ar fi apărut şi la el măcar o pereche de generali care puteau nu numai să gîndească, dar şi să-l contrazică pe Führer.

7

Nu numai Apanasenko şi Jukov au putut să-i riposteze lui Stalin. Au fost şi alţii. Generalul de armată K.K. Rokossovski nu s-a certat numai cu Stalin, dar şi cu cei din preajma lui. Situaţia: mai 1944 - se pregăteşte cea mai mare operaţiune a celui de-al doilea război mondial şi din istoria lumii - Ofensiva bielorusă. Stalin şi cei doi locţiitori ai săi, Jukov şi Vasilevski, au gîndit totul, au cîntărit totul, au planificat totul. Acum îi cheamă pe rînd pe comandanţii fronturilor şi le trasează misiunile. E rîndul generalului Rokossovski. Însă Rokossovski are propria lui soluţie, mai bună decît soluţia Stalin-Jukov-Vasilevski. Dar foarte neobişnuită.

A-l contrazice pe Stalin e un risc mortal. Iar aici nu este

doar Stalin, ci şi ajutoarele sale apropiate şi consilierii săi. Toţi laolaltă. Dar generalul de armată Rokossovski nu intenţionează să execute ordinele celor trei mareşali: ale comandantului suprem şi ale locţiitorilor săi.

Atunci generalul recalcitrant e poftit să meargă în altă cameră şi să cugete la comportamentul său.

Generalul Rokossovski iese. Cugetă. Are la ce cugeta. El a trecut deja prin camera de tortură, a stat închis deja în celula condamnaţilor la moarte. N-ar fi vrut iarăşi...

Şi iată că este chemat din nou în cabinetul lui Stalin şi din nou i se trasează sarcina...

Dar nu. Rokossovski nu va executa asemenea ordine, înlocuiţi-mă. Închideţi-mă. Rupeţi-mi tresele. Trimiteţi-mă ca soldat prost la batalionul de pedeapsă. Torturaţi-mă. Nu execut !

Iar e poftit să iasă şi să mai chibzuiască. Iar iese. Iar cugetă. Doar ar putea să nu rişte. Ar putea executa ordinele lui Stalin-Jukov. Soarta războiului e deja hotărîtă, e vorba numai de preţul şi data victoriei. Poate să nu se opună, iar după moartea lui Stalin să scrie memorii: prostul de Stalin a
trasat sarcini idioate, iar în situaţia respectivă eu aveam o soluţie pe care Stalin n-a înţeles-o şi n-a apreciat-o...

Rokossovski chibzuieşte mult. V-aţi gîndit? Poftiţi. Ei? Executăm ordinul comandantului suprem?

Nu. Nu executăm.

Atunci dracu' să te ia ! Fă cum ştii.

8

Şi Rokossovski acţionează.

Acţionează strălucit.

Mărturiseşte generalul-locotenent Siegfried Westphal: „În vara şi toamna anului 1944, armata germană a suferit cea mai mare înfrîngere din istoria ei, care a depăşit-o chiar şi pe cea de la Stalingrad. Pe 22 iunie, ruşii au trecut la ofensivă pe frontul grupului de armate «Centru»... Acest

grup de armate a fost distrus. Ca urmare a înfrîngerii grupului de armate «Centru», grupul de armate «Nord» a rămas despărţit în Pribaltica" (*Decizii fatale*, pp. 257-258).

Mărturiseşte generalul-colonel Heinz Guderian: „Dezastrul a început pe 22 iunie. În prima zi, 25 de divizii germane au dispărut pur şi simplu... Nu numai grupul de armate «Centru» a căzut în capcană, dar şi grupul de armate «Nord»" (*Panzer Leader*, p. 352).

Mărturiseşte generalul-maior W. von Mellentin: „Pe 22 iunie, ruşii au sărbătorit a treia aniversare a invaziei noastre în Rusia prin ofensiva grandioasă a patru fronturi avînd în componenţă 146 divizii de infanterie şi 43 brigăzi de tancuri... Din motive necunoscute, Chester Willmot a uitat
această operaţiune în cartea sa *Bătălia pentru Europa*. Însă ea a fost unul dintre cele mai grandioase evenimente ale războiului prin anvergura sa şi prin însemnătatea incomparabil mai importantă decît debarcarea Aliaţilor în Normandia. De pe 1 iunie pînă pe 31 august 1944, pierderile trupelor germane pe Frontul de Vest au fost de 293.802 oameni, iar pe Frontul de Est, în aceeaşi perioadă, pierderile au fost de 916.860 oameni" (*Panzer Battles*, p. 339).

Este momentul cînd Aliaţii occidentali şi-au exprimat îndoiala în privinţa preciziei informaţiilor sovietice referitoare la numărul de prizonieri luaţi. Atunci Regizorul Suprem a ordonat ca prizonierii germani să fie arătaţi întregii lumi. Şi coloane nesfîrşite de soldaţi germani (nu dintre cei jigăriţi scoşi din lagăre, ci dintre cei proaspeţi de pe cîmpul de luptă) au fost mînate pe străzile Moscovei. În fruntea coloanelor se aflau generali nemţi şi pîlcuri de ofiţeri, urmaţi de mulţimea nenumărată de soldaţi. Încheiau procesiunea maşini de stropit străzile, maşini mobilizate, care nu mai funcţionaseră de trei ani. În timpul războiului, Moscova se dezobişnuise de asemenea lux. Totul pentru front, totul pentru victorie. De aceea benzina este pentru front. De aceea străzile Moscovei nu mai fuseseră curăţate

de mult cu maşini de stropit. Însă pentru o asemenea ocazie, Regizorul Suprem a ordonat
să se împartă benzină din rezerva intangibilă a Cartierului General - ca pentru o operaţiune de luptă. Stalin a ordonat să se spele şi să se cureţe străzile Moscovei în urma coloanelor de prizonieri.

Ca să nu rămînă pe străzile capitalei nici urmă din mizeria şi duhoarea lor.

În urma coloanelor se auzea susurul maşinilor de stropit. Noi şi noi cisterne albastre cu apă se înşirau la nesfîrşit, ca să umple rezervoarele de apă.

Încă din a doua zi a Ofensivei bieloruse, Stalin a înţeles că soluţia lui Rokossovski nu era numai extraordinară, ci şi genială. La o săptămînă după începerea operaţiunilor din Bielorusia, pe 29 iunie 1944, generalul de armată Rokossovski a primit steaua cu briliante de mareşal al Uniunii Sovietice. Însă şi acest lucru i s-a părut puţin lui Stalin - aşa încît pe 30 iulie, mareşalul Rokossovski primeşte prima sa Stea de Aur de Erou al Uniunii Sovietice. Stalin nu i-a dat Steaua de Aur nici pentru Smolensk, nici pentru Moscova, nici pentru Stalingrad, nici pentru Kursk (deşi ar fi trebuit). Însă strălucirea lui Rokossovski în Operaţiunea bielorusă n-a putut fi eclipsată (în ciuda lui Stalin, Jukov, Vasilevski). Era candidat pentru a comanda Parada Victoriei.

În timpul pregătirilor Ofensivei bieloruse, în timpul desfăşurării acesteia, în toate celelalte operaţiuni defensive şi ofensive, Rokossovski a dovedit inteligenţă, iniţiativă şi curaj.

Steaua de mareşal i-a fost dată pentru talentul de comandant militar, pentru anvergura gîndirii strategice, pentru victoriile asupra lui Hitler şi asupra feldmareşalilor săi.

Steaua de Erou i s-a dat pentru curajul personal de militar... în faţa rînjetului stalinist de tigru furios.

Acesta este un eroism de înalt nivel.

Întotdeauna, şi la începutul războiului, în vara fatală, şi

în toamna tragică a anului 1941, şi la finalul său victorios, în Armata Roşie s-au aflat generali care au avut capul pe umeri şi suficientă bărbăţie pentru a-şi susţine punctul de vedere chiar şi în faţa lui Stalin.

Hitler însă n-a avut asemenea generali nici la începutul războiului, nici la sfîrşitul său.

Nici unul.

Germania a pierdut pentru că generalii stalinişti erau incomparabil superiori ca nivel de pregătire faţă de generalii germani.

Iar curajul este una din componentele de bază ale acestui nivel.

Capitolul 21

Se temea Stalin de Hitler ?

Din nou la graniţe albastre
trupe secrete se îndreaptă,
din nou i-aproape comunismul
ca şi în anul nouăsprezece.
Mihail Kulciţki, 1939

1

Legendele sovietice despre război sînt încurcate şi încîlcite ca într-un ghem. Minciuna se hrăneşte cu minciună şi dă naştere la minciună. Legenda precum că în anii epurării au fost lichidaţi cei mai buni comandanţi ai Armatei Roşii este indisolubil legată de altă legendă: Uniunea Sovietică nu a fost pregătită de război. Dacă au fost lichidate geniile şi înlocuite cu nişte oportunişti semianalfabeţi, atunci despre ce fel de pregătire mai poate fi vorba ?

De aici mai rezultă, absolut natural, că Stalin se temea

de Hitler.

Împletindu-se, aceste mituri se susţin unele pe altele. E de ajuns ca un marxist sau un hitlerist să-şi amintească una dintre aceste legende şi imediat gloata şi le aminteşte pe celelalte. E suficient să se tragă un singur fir şi se desfăşoară tot ghemul murdar al operelor comuniste. Imediat ce un agitator socialist rosteşte numele lui Tuhacevski, gloata, fără comenzi suplimentare, aminteşte despre nepregătita Armată Roşie şi despre Stalin cel speriat. E destul să se amintească de 1941 şi imediat conştiinţa gloatei îşi conturează portretul lui Tuhacevski, care a avertizat...

Numitorul comun al născocirilor este: Stalin se temea de Hitler.

În aceste cuvinte este concentrată toată mizeria, toată minciuna privitoare la război. Aceste cuvinte încununează toate scornelile propagandei marxist-hitleriste.

Din această scurtă propoziţie rezultă că Stalin era mai slab şi mai prost decît Hitler. Un om inteligent nu se poate teme de un prost, iar unul puternic nu se poate teme de unul slab. Din această propoziţie rezultă că Armata Roşie era mai slabă decît *Wehrmacht*-ul, că generalii sovietici erau mai proşti decît cei hitlerişti, că Uniunea Sovietică era mai slab pregătită de război decît Germania, că nu sovieticii au cîştigat războiul, ci altcineva. Puteau, oare, nişte cretini speriaţi să-şi aducă o contribuţie atît de mare la înfrîngerea trupelor hitleriste?

La aniversările şi jubileele războiului Rusia nu este invitată. Şi întreaga lume ştie din ce pricină. Ni se spune: doar voi nu aţi fost pregătiţi de război, doar armata voastră fusese decapitată, în fruntea armatei şi statului se afla fricosul de Stalin şi nişte idioţi semianalfabeţi şi fără experienţă. Konstantin Simonov, Mihail Şolohov şi alţii, din ordinul Partidului vostru Comunist, au trîmbiţat în întreaga lume despre geniile lichidate, despre nepregătire, despre Stalin, care era speriat. Atunci de ce să vă invităm ? Dacă aţi făcut ceva în război, aţi făcut-o din spaimă...

Iar agitatorii noştri, nu se ştie din ce motiv, găsesc o deosebită plăcere în a repeta iarăşi şi iarăşi: Stalin se temea, se temea îngrozitor, tremura tot... Nu se ştie de ce, agitatorilor noştri le place să deplîngă acest lucru, chiar să-l savureze.

Iată *Revista de istorie militară* (nr. 4,1995). Pe două pagini, un titlu cu litere de-o şchioapă: „STALIN E ÎNCERCAT... DE TEAMĂ ÎN FAŢA *WEHRMACHT*-ULUI”. Exact aşa e scris titlul: cu puncte-puncte. Revista este editată de Ministerul Apărării al Federaţiei Ruse. Întrebăm pe domnii miniştri, întrebăm Direcţia politică, în care nu s-a schimbat nimic în afară de denumire : dragi tovarăşi, de unde aţi mai luat-o şi pe asta?

Marxiştii noştri nu ascund: aşa a spus Goebbels ! Poftim, citiţi ! Odată ce Goebbels a spus aşa, Ministerul Apărării al Rusiei este obligat să repete. Nu-i aşa?

Ministerul Apărării publică în revista sa jurnalul lui Goebbels. Nu-i nimic rău în asta, însă numai cu condiţia ca ministrul Apărării să-şi precizeze clar poziţia privitoare la materialul publicat în revista condusă de minister şi subordonată acestuia. Iar poziţia în cazul dat nu poate fi decît una singură: Uitaţi-vă la Goebbels ! Cît e de prost ! Cît de mult ne-a subapreciat ! Uitaţi-vă numai unde-l duce prostia !

A luat o asemenea poziţie ministrul Apărării al Federaţiei Ruse ?

Nicidecum.

Ministrul Apărării, Institutul de istorie militară, *Revista de istorie militară*, *Steaua roşie* îngrămădesc de decenii întregi în capetele noastre minciuni despre nepregătire, nepregătire,
nepregătire. Şi despre armata decapitată. Şi despre fricosul de Stalin. Şi uite-aşa şi-au găsit confirmarea dorită: jurnalul lui Goebbels din 1941. Ministrul Apărării al Rusiei, ministerul condus de el, Marele Stat-Major, istoricii militari oficiali sînt pe deplin solidari cu poziţia lui Goebbels. Tot ceea ce spun ei acum şi tot ce a scris Goebbels în 1941 coincide pe

deplin în spirit şi în literă.

Revista de istorie militară publică operele mistrului hitlerist al propagandei ca o sursă serioasă şi preţioasă de informaţii. Mai mult, cea mai mare ticăloşie, pe care Goebbels a scris-o cu litere mici, este aşezată în titlu şi tipărită cu litere de-o şchioapă sub oblăduirea Ministerului Apărării al Rusiei. Propoziţia nu era destul de scurtă şi atunci a fost prescurtată, fără a se ruşina să pună puncte-puncte, ca în gazetele de bulevard, pentru a se obţine un titlu cît mai şocant:

STALIN E ÎNCERCAT...DE TEAMĂ ÎN FAŢA *WEHRMACHT*-ULUI.

2

Iată o notă din jurnalul lui Goebbels (29 aprilie 1941), din paginile *Revistei de istorie militară* (nr. l, 1996, pp. 42-43):

RUSIA SE ŢINE FOARTE CUMINTE, SIMŢINDU-SE ÎNCERCUITĂ.

Şi iarăşi: Goebbels a scris aceste lucruri pentru sine, cu litere mici. Dar tovarăşii noştri scriu cu litere mari şi le aşază din nou într-un titlu pe două pagini: Citiţi despre Rusia înfricoşată şi încercuită ! Grăbiţi-vă să vedeţi !

Însă e o aiureală ! Să încercuieşti Rusia ? Cine are o asemenea putere? Tovarăşe ministru al Apărării, aţi învăţat la şcoală geografia. V-a arătat to'ar'şa 'ţătoare Rusia pe hartă ? Aveţi imaginea dimensiunilor Rusiei ? Şi cine a încercuit sărmana Rusie în 1941 ? Te pomeneşti că Adolf Hitler cu trei mii de tancuri primitive, de dinainte de potop ! Sau poate superputerile aliate ale lui Hitler -Finlanda şi România - au înconjurat Rusia pe întregul perimetru, prinzînd-o în cleşte ?

Aşadar, de ce publicaţi asemenea lucruri, ba încă şi în titlu ?

Avem deci Marele Stat-Major cu mii de generali şi colonei. Dragi tovarăşi, poate careva dintre dumneavoastră să-mi arate Rusia pe hartă? Dacă da, cum apreciază

situaţia? Apreciaţi dimensiunile Rusiei, iar acum încercaţi să găsiţi pe harta lumii Germania. Cu toate cuceririle ei, pe harta din 1941 este doar un petic, care deja arde sub fundul lui Hitler. Aşadar, de ce, domnilor generali şi colonei, tăceţi cînd revista VOASTRĂ apare cu astfel de titluri? În primăvara lui '41, tocmai Germania era încercuită şi blocată. Tocmai Germania era ruptă de multe surse de materii prime strategice, fără de
care ducerea războiului era imposibilă. Iar Uniunea Sovietică era ţara cu cele mai multe resurse din lume - toţi o invidiau. În afară de aceasta, încă din 1939, inteligentul Stalin s-a asigurat pe gratis, nelimitat şi fără rezerve de ajutorul Americii. De ce nu scrie despre aceasta Ministerul rus al Apărării? De ce generalii marxişti cu sentimentul naţional atrofiat întorc pe dos adevărul despre război în folosul hitleriştilor ? De ce Direcţia politică şi istoricii militari subordonaţi acesteia îi descriu pe hitlerişti ca fiind încrezători în victoria rapidă şi iminentă, iar pe sovietici - împresuraţi din toate părţile, slabi, proşti, înapoiaţi, tremurînd de frică?

Orice redactor al unei gazetuţe bulevardiere, publicînd o anume ticăloşie, încearcă să aleagă un titlu în aşa fel încît minciuna să pară adevăr. Măcar cît de cît. Iar ministrul nostru al Apărării defăimează Rusia şi nici măcar nu are grijă ca această defăimare să arate cît de cît apropiată de adevăr. Ministerul Apărării al Rusiei este interesat numai să asigure tirajul revistei sale. Indiferent de preţ. Tovarăşii de la Ministerul Apărării ştiu un lucru : cu cît este mai murdară clevetirea ţării, cu atît mai bine.

Tovarăşe ministru, uite că Adolf Hitler ne considera pe noi, ruşii, rasă inferioară. Veţi publica şi acest lucru? Veţi găsi şi pentru acesta titluri de-o şchioapă ?

3

Însă Goebbels nu se opreşte aici. O însemnare din aceeaşi zi de 29 aprilie 1941 : „Ruşii au dovedit în Finlanda

un incredibil diletantism şi vom termina repede cu ei”.

Ministerul rus al Apărării repetă şi acest lucru. E de acord şi cu acesta.

Tovarăşi generali ruşi, iertăm hitleriştii obtuzi pentru astfel de însemnări. Istoria i-a pedepsit pentru prostie şi aroganţă. Dar dumneavoastră înţelegeţi că Goebbels a greşit? Iată ce prilej aveţi să rîdeţi de ei. Atunci de ce nu rîdeţi? De ce publicaţi această ticăloşie fără a vă lumina măcar cu un zîmbet? Previziunile lui Goebbels au fost infirmate de vitejia poporului nostru, a armatei sale. Iar voi continuaţi să credeţi în previziunile lui Goebbels, care nu s-au confirmat?

Goebbels se îneacă de bucurie. Însemnarea din 4 mai 1941: „Pe 1 mai a fost la Moscova o paradă militară cu discursuri înflăcărate şi cu ditirambi închinaţi marelui Stalin. Cei atenţi puteau auzi în acestea teama în faţa viitorului. Ruşii încearcă să ne influenţeze cu ajutorul cifrelor lor fantastice. Sărmani lipsiţi de minte !”.

Iar Ministerul rus al Apărării chiar aşa şi repetă despre poporul rus: sărmani lipsiţi de minte ! Fără comentarii. Odată ce Goebbels a spus aşa ceva despre poporul rus, parcă ministrul Apărării al Rusiei mai poate riposta ? Parcă Direcţia politică are ceva împotriva acestui fapt?

7 mai: „Stalin şi oamenii lui continuă să taie frunză la cîini, la fel ca iepuraşii înaintea şarpelui boa” etc.

Goebbels a făcut o greşeală capitală subapreciind poporul rus, armata rusă şi comandantul ei suprem. Însă după aceea Goebbels s-a căit. Hitler a greşit, dar la apusul vieţii a conştientizat greşeala. Ce zic eu la apus ! Încă din 1942 a început Hitler să schimbe macazul. Încă din iulie 1941 a avut clipa de iluminare. Războiul i-a învăţat repede şi multe pe Hitler, pe Goebbels... Au înţeles că li s-au întunecat minţile, că s-au înşelat.

Însă tovarăşii din Ministerul Apărării, din Direcţia politică, de la *Revista de istorie militară* n-au înţeles nimic. Generalii, politrucii şi propagandiştii ruşi repetă lucrurile privitoare la iepuraşii ruşi laşi, paralizaţi de frică, ce au

încremenit de spaimă în faţa şarpelui boa german.

În 1941, Hitler şi Goebbels spuneau aceste lucruri. E clar pentru toţi. Dar nu este clar pentru generalii şi agitatorii noştri de la Direcţia politică. Toată această aiureală a lui Goebbels, toată această mizerie este publicată de generalii noştri număr de număr.

Însă iată un lucru uimitor. Există două jurnale ale lui Goebbels : unul PÎNĂ LA şi celălalt DUPĂ.

În jurnalul din 1941 este un Goebbels care a greşit. Nu e pur şi simplu un mincinos, ci un mincinos aflat în rătăcire. Jurnalul din 1941 reprezintă prostia lui Goebbels, pe care în acel moment nu o conştientiza. Anume pe acest Goebbels aflat în rătăcire îl publică intens şi îl promovează marxiştii-leninişti.

Iar jurnalul din 1945 îl reprezintă pe Goebbels care s-a maturizat. În acest jurnal se află adevărul despre armata noastră, despre poporul nostru, adevărul despre comandanţii noştri şi despre comandantul suprem. Cu acest jurnal mi-am început cartea. Însă Ministerului Apărării şi personal ministrului nu le place adevărul despre ţara noastră. Din cine ştie ce motiv, Ministerul Apărării nu-l publică pe Goebbels aflat la maturitatea gîndirii.

De ce?

4

În descrierea prostiei, neputinţei şi laşităţii popoarelor Rusiei, propaganda oficială a Ministerului rus al Apărării a reiterat ideile departamentului lui Goebbels. După aceea Goebbels s-a corectat, dar Ministerul Apărării şi Direcţia politică nu.

Nu cumva cetăţenii de bună-credinţă ar trebui să se adune sub ferestrele Ministerului Apărării şi să ceară un răspuns de la domnii generali privitor la motivele comportamentului lor ? Şi nu cumva ar fi timpul să fie judecaţi istoricii militari oficiali care îşi descriu poporul ca fiind slab, prost şi laş ? Aş mai vrea să ştiu de ce legea

privitoare la lupta împotriva fascismului nu este aplicată împotriva Ministerului Apărării al Rusiei şi împotriva tuturor marxist-hitleriştilor cu conştiinţă atrofiată care se află acolo ?

Domnilor generali şi ofiţeri, în serviciul cui sînteţi dumneavoastră? Pentru care serviciu de informaţii lucraţi? Şi cine va apăra cinstea ţării, poporului şi armatei de atacurile *Revistei de istorie militară* ?

5

În *Steaua roşie* (19 septembrie 1995) se pronunţă regizorul Grigori Naumovici Ciuhrai: NOI NU FACEM PARTE DINTR-O GENERAŢIE FRICOASĂ. Acesta e titlul.

Grigori Naumovici povesteşte: „Astăzi mulţi deştepţi descriu în presă timpul generaţiei mele ca un timp al fricii şi supunerii. E o minciună. Nu eram noi aşa fricoşi... Întîlnirile cu Jukov mi s-au întipărit în minte pentru toată viaţa. Întrebările mele erau primitive şi prosteşti. De obicei Jukov le
asculta cu atenţie, nu se grăbea cu răspunsul. Căuta, pare-se, cea mai simplă formă şi mai pe înţeles. Răspunsul său era precis ca o formulă. Mă interesa personalitatea lui Stalin. Voiam să o prezint în filmul meu.

— Şi totuşi, am întrebat, cum se explică faptele lui Stalin de dinainte de război şi în primele luni ale războiului ?

Gheorghi Konstantinovici se uită în podea. Gîndesc: o întrebare lipsită de tact (căci atunci eram încă departe ca toate lucrurile privind începutul războiului să fie clare şi cunoscute). De bună seamă că nu vrea să vorbească despre asta.

Gheorghi Konstantinovici ridică ochii înspre mine şi rosteşte limpede : «Stalin se temea de război. Iar teama e un rău sfătuitor»”.

Ia te uită ! Generaţia lui Ciuhrai nu este dintre cele fricoase. Ciuhrai însuşi e teribil de curajos. Se înţelege că nici Jukov nu se consideră un laş. Rezultă de la Ciuhrai şi

Jukov că numai Stalin se temea.

Grigori Naumovici, aţi stat bine şi v-aţi gîndit? Stalin e laş, iar eu, Ciuhrai, nu fac parte dintr-o generaţie fricoasă. Eu sînt mai curajos decît Stalin.

Apropo, Grigori Naumovici, în cazul dat să nu vă bizuiţi prea mult pe cinstea lui Jukov. În timpul Congresului al XX-lea, Jukov era al doilea om în stat după Hruşciov. Dacă nu primul. Toate „demascările" hruşcioviste referitoare la Stalin erau posibile numai cu acordul lui Jukov şi cu susţinerea sa activă. Iar cînd Hruşciov povestea că Stalin a condus războiul după glob, primul locţiitor al lui Stalin în conducerea războiului, tovarăşul Jukov, nu a ripostat nici atîtica. Unde s-au pierdut atunci sinceritatea şi curajul lui Jukov? Iar cînd Hruşciov minţea spunînd că în Armata Roşie erau puţine tancuri şi avioane, că nu ajungeau nici măcar puştile, din cine ştie ce motiv, Jukov a tăcut. Mai mult, a stat în prezidiu şi a bătut din palme. Dacă erau puţine avioane şi tancuri, trebuia să se spună cîte erau de fapt. Dacă nu ajungeau puştile, trebuia să se spună numărul lor. Dar Hruşciov nu a făcut acest lucru. Iar Jukov n-a tins deloc spre adevăr. În memoriile sale nu aminteşte numărul de tancuri şi avioane. Se vede treaba că n-are ţinere de minte.

În timpul lui Stalin, Jukov a fost stalinist. În timpul lui Hruşciov s-a făcut peste noapte un hruşciovist antistalinist de nădejde. El l-a adus pe Hruşciov la putere, el a dat undă verde tuturor „demascărilor" hruşcioviste. Fără consimţă-mîntul lui Jukov nu ar fi existat Congresul al XX-lea al PCUS, din mizeria şi duhoarea căruia poporul încă nu a ieşit. Iar după Hruşciov, Jukov a devenit din nou stalinist, a respins născocirile hruşcioviste privind globul - dar cele referitoare la frica lui Stalin le-a susţinut şi le-a confirmat. Pentru că aşa a fost trasată linia de către Secţia ideologică a CC al PCUS : să se respingă globul, dar să rămînă frica stalinistă.

Dacă memoriile lui Jukov ar fi ieşit de sub tipar în timpul lui Hruşciov, ar fi arătat într-un fel - dacă ar fi ieşit în timpul lui Andropov, ar fi arătat altfel. În timpul lui Brejnev, Jukov

ar fi scris una, în timpul lui Gorbaciov - alta.

6

Hruşciov, Goebbels, Jukov şi Ciuhrai ne spun că Stalin se temea de Hitler.

Însă noi avem îndoieli. Să remarcăm nepotrivirile.

Vreme de 50 de ani ni s-a povestit despre miile de avertismente care au ajuns la Stalin pe toate canalele. Stalin n-a crezut în avertismentele referitoare la atacul german. Asta fără nici o îndoială.

Haideţi să confruntăm două afirmaţii ale propagandei roşii:

1. STALIN SE TEMEA CĂ VA FI ATACAT.
2. STALIN NU CREDEA CĂ VA FI ATACAT.

Una din două:

- sau cred că voi fi atacat şi de aceea mă tem, stau după sobă şi tac mîlc, ca un şoricel;
- sau nu cred că voi fi atacat şi de aceea nu mă tem de nimic, stau pe prispă şi zdrăngănesc din balalaică.

În capul marxist al cuiva a venit următoarea idee: STALIN SE TEMEA ÎNGROZITOR DE ACEL ATAC, DE POSIBILITATEA ÎN CARE EL REFUZA CATEGORIC SĂ CREADĂ !

În capul cui a venit ideea? Nu în unul singur. Şi de decenii întregi, inginerii de suflete strigă: nu a crezut în atac, dar s-a temut de el.

Stalin este descris ca fiind speriat de moarte, toate acţiunile fiindu-i dictate de teamă. Apoi tot Stalin este conturat ca fiind, în aceleaşi zile, un conducător lipsit de griji, care nu reacţionează deloc la ameninţarea ce se pusese în mişcare. În *Revista de istorie militară*, Stalin şi întregul său popor sînt nişte iepuraşi fricoşi, iar deodată: „Stalin dormea liniştit în acea tragică noapte de 22 iunie. Era convins că războiul nu se va declanşa” (nr. 6, 1989, p. 42).

Apare şi la Jukov în memorii: el i-a raportat lui Stalin despre ofensiva care se pregăteşte, dar Stalin nu a crezut

în posibilitatea atacului - însă se temea de el. Nemţii au atacat, iar Jukov nu poate să-l trezească noaptea pe Stalin. L-a trezit pînă la urmă, i-a raportat că au atacat, iar Stalin tot nu crede în posibilitatea atacului - dar se teme că vor ataca.

Diversionistul sovietic principal din timpul războiului, profesorul, colonelul I.G. Starinov, povesteşte în cartea sa *Minî jdut svoego ceasa* (*Minele aşteaptă ora lor*) cum a raportat comandantului Regiunii militare speciale de Vest, generalul, de armată D.G. Pavlov, că de cealaltă parte a graniţei se întreprinde ceva, iar Pavlov a răspuns avîndu-l în vedere pe Stalin: „Fără panică ! Linişte ! Stăpînul ştie tot !”.

Renumitul istoric britanic John Erickson îl descrie pe Stalin ca pe un om care îşi păstrează calmul olimpian şi nu reacţionează la avertismente : să nu producem panică ! Descrierea e făcută în bătaie de joc: cît de prost e Stalin - e avertizat, iar el nu crede ! Şi imediat John Erickson descrie un Stalin speriat, care crede într-o invazie germană inevitabilă şi se teme de atac pînă la accese de panică. Descrierea e dispreţuitoare : în ce grad de laşitate a ajuns Stalin !

John, una din două ! Spune-ne că Stalin a crezut în atac şi de aceea se temea sau nu a crezut şi de aceea nu se temea. Altfel ajungi la concluzia că a crezut şi nu a crezut.

Să ne amintim cum arată un motănel speriat, pe care cîinele l-a fugărit într-un colţ: coada ţeapănă, încordată, blana zbîrlită, ghearele gata pregătite să sfîşie botul cîinelui, ca să-şi apere viaţa... Şi iată acelaşi motănel torcînd leneş la soare, cu ochii mijiţi blajin şi fără grijă...

Însă acestea sînt situaţii diferite. Două stări diferite. E imposibil să le încurcăm, să le confundăm. Una o exclude pe cealaltă. Însă nouă Stalin ne este descris şi speriat de moarte - coada ţeapănă, blana zburlită -, şi torcînd fără grijă... Concomitent.

Descrierea lui Stalin cel înfricoşat şi descrierea unui Stalin extrem de calm, care recomandă tuturor să nu intre în panică, coexistă adesea în bună pace pe aceeaşi pagină.

Într-o singură propoziţie. Într-un singur titlu : se temea că vor ataca, dar nu credea că vor ataca !

Un foarte respectabil critic al meu cu gradul de general-colonel demonstra că Stalin era speriat de moarte, iar ca dovadă aducea vestita rezoluţie a lui Stalin pusă pe un raport de informaţii cu mai puţin de o săptămînă înainte de invazia germană: „Tovarăşe Merkulov. Puteţi să trimiteţi «sursa»
voastră de la statul-major al aviaţiei germane în p... mă-sii. Asta nu e o «sursă», ci un dezinformator.I.S.”.

Prescurtarea din text nu-mi aparţine. Tovarăşul Stalin a prescurtat ca să nu-l jignească pe narkomul securităţii de stat, tovarăşul Merkulov. Dar această rezoluţie mi se aduce ca o confirmare a fricii lui Stalin...

Îi spunem unui copil că vine lupul să-l pape. Ce va face copilul ? Se va ascunde sub plapumă sau va pleca de lîngă noi ? Dacă se ascunde, înseamnă că se teme. Iar dacă pleacă, înseamnă că nu crede în lupii noştri şi nu se teme de ei.

Tovarăşul Stalin este avertizat de o sursă deosebit de importantă, narkomul securităţii de stat trage semnalul de alarmă, iar tovarăşul Stalin, fără a se îngrijora, îi trimite în p... mă-sii. Poftim, potriviţi rezoluţia stalinistă cu spaima stalinistă de atacul inevitabil.

Eu nu le pot potrivi.

Grigori Naumovici Ciuhrai, dumneavoastră sînteţi psiholog ! Cunoscător al sufletului omenesc ! Dumneavoastră sînteţi un magician. Doar toată ţara n-a făcut economie de lacrimi atunci cînd, în ultimele cadre din *Cer curat*, Urbanski a desfăcut palma cu Steaua de Aur. Grigori Naumovici,
sprijiniţi-mă şi pe mine ! Stalin nu se putea teme de un atac în a cărui posibilitate nu credea. Spuneţi-vă punctul de vedere, Grigori Naumovici ! Pe mine n-o să mă creadă, dar poporul se încrede în dumneavoastră.

7

Acum să apreciem cuvintele mareşalului Jukov privitoare la faptul că acţiunile lui Stalin au fost dictate de teamă.

Despre care acţiuni este vorba?

Stalin avea de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră o linie de raioane fortificate: „Linia Stalin”. Aici nu este vorba dacă fortificaţiile sînt bune sau rele; orice fortificaţii sînt mai bune decît nimic. Şi nu e vorba că fortificaţiile de pe vechea frontieră au fost dezafectate şi distruse, iar pe noua frontieră nu s-au construit. Dacă s-ar fi construit fortificaţii pe noua frontieră, de ce să fie distruse fortificaţiile de pe vechea frontieră ? Două linii de apărare sînt doar mai bune decît una singură. Însă Stalin dezafectează şi distruge fortificaţiile. Dacă vă temeţi de bandiţi, atunci de frică veţi dărîma zidul de cărămidă din jurul casei ?

Dacă noaptea vă este frică într-un apartament gol şi întunecat, nu aţi încercat de teamă să forţaţi uşa de la intrare ? Frumos a mai tras-o din condei mareşalul Jukov: Stalin se temea de Hitler - de aceea, cuprins de spaimă, şi-a distrus fortificaţiile.

Atunci apare o întrebare pentru Jukov însuşi. Dar el ce-a păzit ? Înspăimîntatul Stalin distruge apărarea statului chiar în preajma invaziei germane. De ce Jukov, şef al Marelui Stat-Major, nu a protestat? Sau s-a speriat şi el şi, de spaimă, l-a ajutat pe Stalin să distrugă apărarea ?

Dar Stalin nu a distrus numai fortificaţiile. Războiul de partizani este arma celui slab. Cel care nu este gata să lupte în cîmp deschis se ascunde în pădure, iar noaptea taie carotida inamicilor adormiţi. Dacă Stalin se temea de Hitler, trebuia ca pe timp de pace să înfiinţeze baze de partizani în păduri. Dacă duşmanii vor veni, să afle ce-i aceea luptă de partizani în pădurile din Briansk, în mlaştinile Bielorusiei.

Stalin a înfiinţat detaşamente de partizani, baze, ascunzători secrete, depozite secrete pentru armament, dar chiar în ajunul invaziei a ordonat ca toate acestea să fie lichidate. Să admitem că de teamă. Să admitem că Stalin e un laş, iar Jukov e curajos. Atunci de ce curajosul Jukov, şeful Marelui Stat-Major, nu s-a opus acestui ordin?

Armata germană era dependentă de şosele - nu putea acţiona în afara şoselelor. Era suficient să arunci în aer toate podurile de la graniţa occidentală pînă la Nipru şi de pe Nipru, şi nu ar mai fi fost nici un *blitzkrieg*. Toate podurile au fost minate şi erau pregătite să fie aruncate în aer. Iată însă că exact în ajunul războiului au fost toate deminate. De frică?

Marele rîu Nipru e un hotar de apărare. Pe Nipru există o flotilă. Podurile se pot arunca în aer, iar flotila nu poate trece pragurile, pentru că acţionează din braţul lateral al malului stîng (din cauza unor insule). Problema era să lungeşti lucrurile pînă iarna, nemţii nefiind pregătiţi să lupte iarna. Însă în 1940, flotila de pe Nipru (cu baza la Kiev) a fost reformată. Comandant al Regiunii militare Kiev, înainte de numirea la Marele Stat-Major, era Jukov. Flotila nu a fost reformată din cauza fricii lui Stalin. Navele fostei flotile de pe Nipru au fost strămutate pe Dunăre şi Pripiat, unde nu puteau întări nicidecum apărarea noastră, ci, de fapt, puteau acţiona într-un război ofensiv pînă la Berlin şi Viena. Dacă
Stalin a făcut toate acestea de teamă, atunci Jukov de ce nu a reacţionat?

Aprovizionarea tactică a armatei germane se făcea cu maşini şi căruţe, iar cea strategică era asigurată pe calea ferată. Armata necesită sute de mii şi milioane de tone de produse de aprovizionare. Acestea nu se pot deplasa din Germania la Voronej şi Cerkassî numai cu maşini şi căruţe. Numai pe calea ferată. Trebuie să iei şinele din raioanele de graniţă pe o adîncime de 100-200 km şi să le cari dincolo de Nipru. Şi gata. Nu mai trebuie după aceea să te temi de Hitler. În Germania nu exista o asemenea rezervă de şine. Dar chiar dacă ar fi fost, reinstalarea liniilor de cale ferată sub focul Armatei Roşii şi al partizanilor ar fi cerut mult timp. *Blitzkrieg*-ul ar fi fost imposibil, iar Germania nu avea resurse pentru un război de lungă durată.

De teamă ai putea scoate şinele şi pe o porţiune de 500 km de la graniţă.

Dar Armata Roşie nu a scos şinele. Dimpotrivă, sub îndrumarea lui Jukov, din ordinul lui Stalin s-au construit intens linii de cale ferată în raioanele de graniţă, s-au consolidat podurile, s-a mărit numărul de curse, s-au deschis noi magistrale. Să admitem că Stalin a făcut acest lucru dintr-o teamă îngrozitoare. Dar Jukov din ce pricină ? Ba a şi format zece brigăzi de cale ferată pe liniile de graniţă pentru schimbarea rapidă a căii ferate din Europa Occidentală la standardul sovietic, mai larg. Toate acestea s-au făcut cu acordul şi susţinerea lui Stalin.

Dacă Stalin se temea atît de mult, trebuia să-şi ţină trupele cît mai departe de graniţă. Însă acestea au fost aduse în secret la graniţă, din ordinul lui Stalin şi Jukov. Goebbels scria despre iepuraşi paralizaţi de frică - dar chiar în acel moment, al doilea eşalon strategic al Armatei Roşii se deplasa în secret dincolo de linia vechii frontiere de stat a Uniunii Sovietice. Nici Hitler, nici Goebbels nu ştiau despre acest lucru. Deşteptul serviciu de spionaj german nu a observat cea mai mare operaţiune de transferare a trupelor din întreaga istorie a omenirii. Dacă deplasarea în secret a şapte armate ar fi fost dictată de spaima stalinistă, trebuia ca aceste armate să susţină apărarea pe malul stîng al Niprului şi să sape fortificaţii. Trebuiau să refacă fortificaţiile pe vechea frontieră, care existase pînă în 1939, să sape tranşee, şanţuri antitanc, să înalţe blindaje şi cuiburi de foc. Dar ele
nu s-au ocupat cu apărarea... De frică?

Şi trebuia ca aviaţia să nu fie ţinută în mare masă pe aerodromurile de lîngă graniţă - atunci n-ar mai fi fost distrusă la primul atac. Dar Jukov a adunat-o în cohorte întregi pe aerodromurile de pe graniţă.

Iar dacă vinovată de toate este teama lui Stalin, trebuia ca rezervele de alimente, muniţie, cărbune, combustibil să fie ţinute dincolo de Nipru, chiar dincolo de Volga - însă din ordinul lui Stalin şi al lui Jukov, acestea au fost aduse toate de pe Volga şi de pe Nipru direct la graniţă.

Nici corpurile de desant aerian nu ne erau necesare

într-un război defensiv - dar ele au fost formate în primăvara anului 1941 din ordinul lui Jukov şi cu permisiunea lui Stalin. Oare din cauza fricii lui Stalin? Şi hărţi ale Lotharingiei veneau cu vagoanele la graniţă. Şi manuale de conversaţie... Şi cizme... Şi multe, multe altele. Corpul de armată 9 infanterie se pregătea de debarcarea în România. Şi aceasta e o manifestare a temerilor lui Stalin? Iar Corpul 14 infanterie se pregătea să forţeze Dunărea pe cursul ei inferior (şi a forţat-o cu succes în primele zile ale războiului). Grănicerii au tăiat sîrma... de teamă.

Jukov a explicat acţiunile lui Stalin uşor şi simplu : totul din cauza fricii. Toate acestea sînt din cauză că Stalin se temea de Hitler.

Să zicem.

Acum rămîne să lămurim aceleaşi acţiuni în cazul lui Jukov.

Nu este vorba despre Stalin.

Cine a crezut în născocirile marxist-hitleriste despre teama stalinistă, va crede şi în toate celelalte născociri: despre nepregătirea Uniunii Sovietice de război, despre decapitarea armatei, despre strategii lichidaţi. Şi o dată ce s-a ajuns la o situaţie fără ieşire, lipsiţi de tancuri, de avioane, de comandanţi, atunci trebuie ca Stalin şi întregul popor să se teamă de Hitler. Iată de ce oricine a crezut în teama stalinistă, răspîndeşte neîntîrziat această idee în noi toţi, în tot poporul, în toată ţara, făcîndu-ne săraci cu duhul, lipsiţi de minte şi iepuraşi înnebuniţi de spaimă.

Capitolul 22

Avea Stalin motive de teamă ?

În Germania au început să vină primele şiruri nesfîrşite de prizonieri ruşi. De atunci şuvoiul acesta n-a mai încetat.

Tot timpul, în trenuri şi pe şosele se deplasează transporturi nesfîrşite de prizonieri ruşi. Dar cîştigul e mic din asta. În locul fiecărei armate zdrobite ruşii aşază imediat o nouă armată. Se pare că moşiile gigantice ale ţarului erau inepuizabile în privinţa oamenilor. Cît timp va mai putea susţine Germania această competiţie ? Nu cumva va veni ziua în care Germania, în pofida victoriei abia obţinute, va rămîne fără noi trupe, în timp ce comandamentul rus va deplasa pe front noi şi noi armate ? Ce se va întîmpla atunci ?

Adolf Hitler, *Mein Kampf*

1

Am deprins atît de bine ideea superiorităţii covîrşitoare a lui Hitler şi armatei sale, încît receptăm fără să protestăm ideea fricii lui Stalin.

Dar de ce trebuia să se teamă Stalin de Hitler ?

Germania nu avea resurse pentru un război de uzură. Acest lucru îl ştiau şi îl înţelegeau toţi, inclusiv Hitler şi generalii săi. Le rămînea doar varianta unui război fulgerător - *blitzkrieg*.

Însă un *blitzkrieg* împotriva Uniunii Sovietice era imposibil, pentru că Uniunea Sovietică înseamnă zece mii de kilometri de la vest la est. Dacă Hitler ar fi putut cuceri cîte o mie de kilometri pe lună - lucru imposibil chiar şi teoretic -, atunci trebuia luat în calcul un an de război.

Un *blitzkrieg* împotriva Uniunii Sovietice era imposibil şi deoarece armatelor europene, din douăsprezece luni, doar patru le sînt prielnice acţiunilor de luptă pe teritoriul sovietic: de pe 15 mai pînă pe 15 septembrie (dacă nu plouă). Chiar dacă s-ar putea ca în aceste luni toată ţara să fie cucerită, ce te faci cînd vine toamna, iar apoi iarna? E uşor să intri în Rusia, însă e greu de ieşit. Intrarea - o rublă, ieşirea - două. Marele gînditor militar, generalul-maior Karl Clausewitz, prusac în slujbă rusească, participant la luptele de la Smolensk şi Borodino, a avertizat că dacă va reuşi cineva să cucerească Rusia, nu va reuşi să o controleze.

Cîndva Napoleon a cucerit Moscova printr-un *blitzkrieg*... Dar a ţinut-o mult ?

Un *blitzkrieg* împotriva Uniunii Sovietice era imposibil, fiindcă în iunie 1941, Armata Roşie avea, pe timp de PACE, 5,5 milioane de soldaţi şi comandanţi. Fără a lua în calcul trupele NKVD. Dacă Hitler ar fi ucis şi ar fi luat prizonieri în fiecare lună cîte un milion de soldaţi sovietici (lucru imposibil), chiar şi atunci războiul s-ar fi prelungit jumătate de an, deci încheierea sa trebuia planificată prin decembrie. Şi atunci trebuiau luate în calcul zăpada, gerul, viforniţele, trebuiau pregătite şube groase din blană de oaie.

Însă asta nu e totul. Chiar în condiţiile extrem de critice ale verii anului 1941, sistemul sovietic de mobilizare a funcţionat ireproşabil şi din prima săptămînă de război pînă pe 1 iunie 1941 au fost chemate suplimentar în rîndurile RKKA încă 5,3 milioane de oameni (*Enciclopedia sovietică*, vol. 5, p. 343). Erau deja aproape unsprezece milioane. Chiar dacă Hitler ar fi nimicit cîte un milion pe lună (dar nu era în putere să facă aşa ceva), războiul tot s-ar fi întins vreme de un an. Însă mobilizarea a continuat şi în iulie, august, septembrie... „Forţele noastre sînt incalculabile”, spune tovarăşul Stalin. Şi nu-i aşa? Oare Hitler însuşi nu a înţeles acest lucru ? Oare nu el a scris despre asta în *Mein Kampf* ?

Resursa mobilizaţională a Uniunii Sovietice este de 10% din populaţie. Să calculăm. Această resursă a fost folosită în totalitate în cursul războiului. Chiar a fost depăşită. Cît timp ar fi fost necesar pentru nimicirea unei asemenea armate ? Cărui zănatic i-ar putea trece prin cap ideea de a distruge o asemenea armată? Ba încă şi în trei luni.

2

Germania nu era pregătită de război. Stalin ştia acest lucru.

Cînd vine vorba de „pregătirea” lui Hitler de război, se preferă să se păstreze tăcerea. Însă cine vrea, poate găsi

găuri negre cusute cu aţă albă şi în privinţa „pregătirii” hitleriste. Mult înainte de 1939, Hitler şi-a ridicat în cap America şi tot restul lumii. Este acesta un semn de pregătire de război ? Să vedem aliaţii lui Hitler, apoi aliaţii lui Stalin şi să răspundem la întrebarea: cine s-a pregătit mai bine ?

Hitler apărea în faţa întregii lumi ca agresor, cuceritor, jefuitor şi ucigaş. Iar propaganda stalinistă prezenta Uniunea Sovietică drept o victimă nevinovată. Acestea nu sînt deloc probleme secundare: cum te vede lumea - un răufăcător sau un apărător al celor asupriţi, ce îţi doreşte populaţia planetei - pieirea sau victoria. De partea lui Stalin erau simpatiile întregii lumi, ale tuturor ţărilor, popoarelor, ale tuturor guvernelor. Uniunii Sovietice, Armatei Roşii, lui Stalin le doreau succes şi proletarii, şi burghezii. Însă cine îi dorea succes lui Hitler?

Există o excepţie : lui Hitler îi doresc succes popoarele Uniunii Sovietice. Hitleriştii erau întîmpinaţi cu muzică, flori, zîmbete, pîine şi sare la Riga, Vilnius, Tallin, Kiev... Însă Hitler şi înţelepţii săi generali s-au purtat în aşa fel încît după ei toată Europa a întîmpinat cu flori pe Stalin şi NKVD-ul.

Hitler a căzut de la început într-o situaţie în care era imposibil să cîştige. Cu Franţa s-a descurcat uşor, dar cum să lupte cu Marea Britanie fără să aibă superioritate pe mare şi în aer ? Iar Hitler se aruncă asupra Uniunii Sovietice. Ni se spune că avea nevoie de pămînt în Răsărit. Uimitor: Hitler a zdrobit Franţa, dar nu are forţe să cucerească în întregime Franţa zdrobită. Cu atît mai mult, nu are forţe să cucerească unele colonii franceze rămase de izbelişte. Lui Hitler nu i-au ajuns forţele pentru ocuparea Olandei. Trebuia să aibă în Olanda două divizii, dar Hitler a putut aloca doar una. Şi
Olanda este o ţărişoară cît un ducat, dar coloniile ei sînt necuprinse. În faţa lui Hitler se aflau stăpînirile coloniale ale Olandei, necontrolate de nimeni... Şi Congo-ul belgian...
Însă nu se ştie de ce Hitler nu le cucereşte. În loc de asta,

Hitler a purces la cucerirea de noi teritorii în Răsărit. În faţa lui se află Sudul neapărat al Franţei, cu staţiuni, cu vii şi valuri de vin, cu şosele foarte bune, cu femei meridionale, iar el se repede să supună smîrcurile din Arhanghelsk şi stufărişurile din Astrahan. E deştept sau cum? Iar Stalin este învinuit de prostie : cum de nu a ghicit că în 1941 Hitler avea nevoie de Konotop, Kobeliaki şi Arzamas cu suburbia Ahtîrka. În 1941, Hitler nu mai putea controla ceea ce reuşise să cucerească, Iugoslavia îi fugea de sub picioare, era legat de mîini şi de picioare în războiul împotriva Marii Britanii (în spatele căreia se afla „neutra” Americă), avea trupe împînzite din nordul Norvegiei pînă în Africa de Nord, iar flota ducea acţiuni de luptă din Groenlanda pînă pe ţărmurile Argentinei şi la Capul Bunei Speranţe. Cărui analitic îi putea trece prin cap că Hitler va năvăli şi asupra Rusiei, ca să cucerească noi teritorii?

3

Cu două milenii şi jumătate în urmă, marele chinez Sun Tsu a dat o povaţă-interdicţie tuturor căpeteniilor de oşti ale generaţiilor viitoare : nu lupta pe două fronturi ! Nimeni nu trebuie să lupte pe două fronturi. Şi îndeosebi Germania. Din cauza poziţiei sale geografice şi a lipsei de resurse, o Germanie pe două fronturi e sortită eşecului. Al doilea război mondial a confirmat încă o dată acest lucru. Toţi germanii de seamă au avertizat în privinţa războiului pe două fronturi, iar Bismarck socotea că Germania nu trebuie să lupte nici măcar pe un singur front, dacă luptă împotriva Rusiei.

Era pregătit Hitler să lupte pe două fronturi ?

Atunci de ce Stalin trebuie să se teamă de o asemenea variantă ? Atunci de ce nu rîde nimeni de Hitler ? De ce nu rîde nimeni de genialii miniştri, generali şi diplomaţi hitlerişti ?

Deschidem un document accesibil tuturor: jurnalul şefului Marelui Stat-Major al trupelor de uscat ale

Germaniei, general-colonel F. Halder - şi rămînem peste măsură de uimiţi. Impresia este că toată pregătirea germană de război se baza pe trei piloni: probabil, pesemne, oarecum. Iată însemnări din jurnalul de serviciu, foarte puţine dintr-un material imens.

9 august 1940 : „Mormanul de hîrtii creşte într-o asemenea măsură, încît ameninţă să ne strivească definitiv”.

29 septembrie : „Automobilele sînt insuficiente chiar şi pentru satisfacerea celor mai stringente necesităţi ale unităţilor armatei”.

7 octombrie: „Războiul în aer pe două fronturi este imposibil”.

21 octombrie : „Haos în organizarea transportului”.

18 noiembrie : „Îmbulzeală pe căile ferate. 547 de garnituri stau în Răsărit şi la Berlin”.

26 noiembrie: „Atelaje cu cai pentru tunurile antitanc. Nu avem partea de dinainte a atelajului... E imposibil să asigurăm trupelor noastre din Bulgaria echipament montan... Nu avem nici un plug de zăpadă... Este imposibil să menţinem un control strict al marilor oraşe (Franţa)... Căile ferate nu vor mai putea lucra în viitor într-o asemenea încordare ca acum”.

27 noiembrie: „Operaţiunea de învăluire a unor spaţii nemărginite din Rusia nu va avea succes”.

Întreaga teorie a *blitzkrieg*-ului presupune învăluiri de tancuri în adîncime. Strategii germani înţeleg limpede că în spaţiile nesfîrşite ale Rusiei, asemenea învăluiri nu vor da rezultatele scontate. Dar nu s-au gîndit la nimic altceva. Şi iată-i plănuind aceste învăluiri, care nu vor avea succes.

3 decembrie : „Situaţia carburantului e proastă. Situaţia anvelopelor este foarte proastă”.

4 decembrie : „Prea puţină artilerie”.

13 decembrie : „Luarea Moscovei nu are mare importanţă (opinia lui Hitler)... Forţele militare aeriene duc războiul pe două fronturi”.

Să ne întoarcem la însemnarea din 7 octombrie:

„Războiul în aer pe două fronturi este imposibil”. Ei înţeleg acest lucru, însă decid să înceapă războiul pe două fronturi. Nu numai Halder, dar Hitler însuşi înţelege că luarea Moscovei nu înseamnă sfîrşitul războiului. Însă tot planul german se reduce la cucerirea Moscovei, iar acolo probabil că totul se va nărui de la sine. Dar chiar dacă nu se va nărui, ce-i de
făcut ?

14 decembrie : „Pregătirea de luptă este lăsată de izbelişte”.

23 decembrie : „Situaţia cauciucului e grea”.

16 ianuarie 1941 : „Divizioanele de antiaeriană ale trupelor terestre. 40 de divizioane. Efectivul special pentru acestea urmează să se pregătească. Totul va fi gata de-abia la toamnă”.

Iată pregătirea. Războiul împotriva Uniunii Sovietice se plănuieşte să se isprăvească pînă în toamnă. Iar apoi, după victorie, divizioanele de antiaeriană se vor completa cu trăgători, comandanţi de tun, de pluton şi de baterie.

28 ianuarie : „Pe la sfîrşitul lui februarie, rezervele noastre de cauciuc vor fi epuizate”.

Aceeaşi zi de 28 ianuarie : „Combustibilul. Situaţia e serioasă. Se poate lua în calcul asigurarea cu combustibil în perioada concentrării şi desfăşurării şi pe două luni de operaţiuni... Anvelope. Situaţia este foarte serioasă...”.

Domnii generali hitlerişti plănuiau să zdrobească Rusia în trei luni. Numai că aveau rezerve de benzină doar pentru două luni.

Şi iarăşi, în aceeaşi zi de 28 ianuarie: „Operaţiunea «Barbarossa». Rostul campaniei este neclar. În acest mod nu atingem cu nimic Anglia. Baza noastră economică nu se îmbunătăţeşte cu nimic din cauza asta. Dacă vom fi încătuşaţi în Rusia, situaţia va deveni şi mai grea...”.

Aşadar, lor nu le este clar de ce se bagă în Rusia. Stalin avea o logică de fier - cînd a fost avertizat de posibila invazie germană, el a întrebat: „Dar pentru ce ?”. Stalin nu putea înţelege nicidecum pentru ce vin nemţii în Rusia. Şi s-

a dovedit că nu a fost nici o logică în treaba asta. Nici şeful Marelui Stat-Major hitlerist, care planifică războiul, nu înţelege motivul atacării Rusiei.

Judecind logic, putem calcula mutările inamicului. Însă nici un geniu nu poate calcula acţiunile unui idiot lipsit de logică, pentru care acţiunile nu sînt condiţionate de cauze.

l februarie : „Trupele italiene produc o impresie nefavorabilă : n-au nici voinţă, nici posibilitate de rezistenţă”.

8 februarie: „Căruţe ţărăneşti: să ne aloce 15.000 cu tot cu căruţaşi din Polonia”.

18 februarie: „Situaţia combustibilului e neclară şi grea”.

17 martie : „Pe Romînia nu ne putem baza. În Ungaria nu ne putem pune nădejde. Aceasta nu are nici un motiv de a lupta împotriva Rusiei” (afirmaţiile lui Hitler).

3 aprilie : „Direcţia căilor ferate a informat despre situaţia catastrofală a acestora”.

5 aprilie : „Este imposibil să rezolvăm problema batalioanelor de mitraliere”.

7 mai: „Rezervele. Cerinţele sînt satisfăcute doar în proporţie de 10-15%... Rommel îşi dispersează trupele în modul cel mai barbar”.

20 mai: „Marile unităţi motorizate pentru operaţiunea «Barbarossa» nu vor fi completate la timp... Situaţia combustibilului : în iunie - suficient. În iulie nu va ajunge 10%”.

29 mai: „ Lipsa combustibilului ! Rezerva corpului ofiţeresc este limitată”.

31 mai: „Situaţia transportului auto în unităţile aviaţiei de cercetare este foarte grea”.

13 iunie: „În toamnă rezervele de combustibil se vor epuiza”.

Şi toate acestea trebuie să le numim pregătiri de război ?

4

Însă adevărata „pregătire” a Germaniei a ieşit la iveală

după 22 iunie 1941. Halder continuă:

9 iulie: „Pierderea noastră de tancuri este mică, însă pierderile omeneşti sînt foarte mari”.

12 iulie : „Eficacitatea proiectilelor sovietice este bună, ţinuta morală - sănătoasă”.

13 iulie: „Pierderea de tancuri este de 50%”.

Vezi nota din 9 iulie.

20 iulie : „O demoralizare la nivelul instanţelor noastre conducătoare. Deosebit de limpede se exprimă acest lucru în starea de spirit absolut apăsătoare de la comandamentul superior”.

23 iulie : „În unităţile speciale, pierderile corpului ofiţeresc au atins 50%”.

1 august: „În rezerva comandamentului superior există 0 divizii”.

7 august: „În situaţia actuală a combustibilului este imposibilă desfăşurarea unor mari acţiuni”.

Au planificat distrugerea Uniunii Sovietice în trei luni ştiind că au combustibil pregătit numai pentru două luni - iar acesta s-a terminat după o lună şi jumătate.

5

Am citat foarte puţin din jurnalul unui singur general. Întregul jurnal oglindeşte nepregătirea strigătoare la cer a Germaniei pentru război. Frunzărim paginile amintirilor pe care ni le-au lăsat S. Westphal, G. Blümentritt, K. Zeitzler, K. Tippelskierch, W. Picht, E. Middeldorf, W. Mellentin, L. Rendulici, G. Gott şi mulţi alţii. În toate răsună acelaşi strigăt: Germania nu este pregătită absolut deloc pentru război. H. Guderian a spus chiar : „Comandamentul nostru i-a depăşit în încăpăţînare fără noimă pe Carol al XII-lea şi pe Napoleon” (*Bilanţul celui de-al doilea război mondial*, IIL, Moscova, 1956, p. 123). G. Tescke: „«Marele Reich german» a dispus în 1939 de un parc mult mai mic de locomotive şi vagoane decît Imperiul kaizerilor în 1914” (*Ibidem*, p. 402).

Generalii germani au planificat pentru distrugerea Uniunii Sovietice 320 de garnituri de tren cu muniţie. F. Halder informează că în două săptămîni de lupte pe teritoriul Uniunii Sovietice, trupele germane au consumat mai mult decît era planificat pentru întregul război. O însemnare din jurnalul de lucru al lui Halder din data de 16 august 1941: „Cheltuieli pentru muniţie. În perioada de la l august s-a ajuns la cantitatea de muniţie prevăzută pentru întregul plan «Barbarossa»".

Iată o însemnare din acelaşi jurnal, de pe 24 noiembrie 1941 : „Este necesar un armistiţiu".

Iarna rusă e încă în faţă... Halder consideră că Stalin nu are nici un fel de rezerve. Spune acest lucru în însemnarea din 2 decembrie 1941. Ca întotdeauna, serviciul de informaţii german greşea. Stalin avea rezerve - iar pe 5 decembrie 1941, a aruncat într-o grandioasă contraofensivă divizii, corpuri de armată şi armate noi. Însă chiar înainte de asta, Halder conştientiza necesitatea unui armistiţiu.

Dar iată însemnarea din 12 decembrie 1941 : „Situaţia în privinţa producerii de tancuri. În prezent este atît de proastă, încît nu putem duce războiul mai departe".

Pentru mine nu este clar : de ce marxiştii şi hitleriştii nu citează toate aceste lucruri ? Şi iată că un neica nimeni, G. Gorodeţki, cu participarea activă a Ministerului Apărării şi cu sprijinul deschis şi demonstrativ al Serviciului de informaţii externe, a scos o carte în care nu spune nimic rău despre
„pregătirea" germană de război - dar nici nu spune ceva bun despre sovieticii idioţi. Ruşii sînt laşi şi tîmpiţi. Generalii germani au hotărît să cucerească Uniunea Sovietică - iată un prilej pentru Gorodeţki de a rîde de Hitler ! Dar nu, nu rîde. Asiaticii au putut cuceri Rusia, dar nu stă la îndemîna europenilor. Rusia poate fi cucerită prin înşelăciune, dar nu cu forţa. De ce, tovarăşe Gorodeţki, nu aflaţi un anume procent de proşti printre geniile hitleriste ? Cum se explică iubirea dumneavoastră faţă de Hitler şi strategii săi înfrînţi ?

6

Nimic de zis, *blitzkrieg*-ul a fost dus la bun sfîrşit în Polonia şi în Franţa. Dar prin ce mijloace intenţiona Hitler să înfăptuiască *blitzkrieg*-ul împotriva Uniunii Sovietice ?

Blitzkrieg-ul este un război de tancuri. Hitler are 3.410 tancuri învechite, iar Rusia are un teritoriu de 22,4 milioane km^2. Un tanc german la 6.568 km^2 de teritoriu sovietic. Din 22 milioane km^2, 17 milioane nu sînt propice acţiunilor de tancuri, iar pentru celelalte spaţii, activitatea tancurilor germane este posibilă numai vara. Şi totuşi au planificat să termine războiul în trei luni. În care trei luni? Hitler a început pe 22 iunie, iar trei luni înseamnă 21 septembrie - deci deja noroi să te îneci. În general, septembrie poate fi ploios din prima zi. Au fost aceste lucruri prevăzute de planul hitlerist? În 1812, zăpada a căzut pe 15 octombrie - stil vechi. Însă în Rusia, şi pe stil nou poate ninge la această dată. S-a luat în calcul o asemenea întorsătură de situaţie ? Plus că tancurile în sine nu reprezintă o forţă. Tancul care se avîntă departe în faţă este vulnerabil - el trebuie susţinut de infanterie, trebuie
aprovizionat. Dar lucrurile stăteau în felul următor: „În 1941, armata germană era încă formată în principal din divizii doar de infanterie, care se deplasau pedestru, iar la trenurile regimentare se foloseau caii”. Afirmaţia aparţine generalului Günther Blümentritt (*Decizii fatale*, p. 74). Iată însă statistica : la 22 iunie, Hitler avea pe Frontul de Răsărit 750.000 de cai pentru trenuri regimentare (R.Goralski, *World War II Almanac*, p. 164). După fiecare tanc german era un convoi de 220 de cai, care trăgeau căruţe. Cu aceste teleguţe voiau să facă *blitzkrieg*-ul? Cu aceste căruţe voiau să ajungă la Vladivostok? În trei luni? Apropo de cai. În care film american îl vedem pe neamţ în căruţă? În filme nemţii se află pe tancuri. Adevărul istoric este că ei aveau de 100 de ori mai puţine tancuri decît căruţe. Din 190 divizii trimise de Hitler împotriva Uniunii Sovietice, numai 17 erau de tancuri. Iar în

acestea era adunat tot ce le-a căzut în mînă. Să ne imaginăm cum poţi asigura cu piese de schimb o divizie, dacă în ea sînt adunate 240 de tipuri de diferite maşini: uşoare, de transport, autobuze, militare, civile din Belgia, Franţa, Grecia, Iugoslavia etc. Cine le putea repara, ba încă şi în condiţii de campanie, la sute de kilometri de centrele de reparaţii ? În toate cele 13 divizii motorizate germane nu exista nici un tanc. În singura divizie de cavalerie tot nici unul. Iar în toate celelalte: infanterie, infanterie, infanterie. Cu căruţe.

Cînd lui Stalin i s-a raportat că o asemenea armată se pregăteşte să atace, pur şi simplu nu a crezut acest lucru. Şi avea dreptate. Un atac asupra Uniunii Sovietice nu poate fi explicat logic. Hitler nu avea resurse pentru un război de durată. De aceea s-a hotărît pentru *blitzkrieg*, dar fără să aibă resurse nici pentru acesta. A început *blitzkrieg*-ul cu o lipsă catastrofală de anvelope de automobile, combustibil şi muniţie. Molotov spunea chiar înainte de atac : „Trebuie să fie idioţi ca să ne atace”. Veaceslav Mihailovici pur şi simplu nu a putut presupune că sînt într-adevăr idioţi. Din orice punct de vedere, în orice context, atacarea Uniunii Sovietice era sinucigaşă pentru Hitler. Chiar şi în cea mai bună dintre variantele posibile ale începutului de război, Hitler ar fi terminat tot printr-o sinucidere. Pînă la ce nivel de descompunere morală au putut coborî ticniţii hitlerişti, care chiar şi după un asemenea sfîrşit ruşinos continuă să strige : oricum Hitler e mai deştept, oricum el putea cîştiga ! În trei luni.

Decizia de a ataca Uniunea Sovietică este prostească. Hitler însuşi recunoştea că nu iarna este vinovată, ci neprega-tirea armatei germane pentru iarnă. Însemnarea lui Hitler din 29 mai 1942 : „Îmbrăcămintea soldaţilor noştri, nivelul lor de echipare şi motorizare nu au corespuns în nici un caz condiţiilor acelei ierni... Marele Stat-Major al trupelor de uscat nu a pregătit la timp rezerve de combustibil rezistent la ger şi îmbrăcăminte de iarnă”. Aşa a spus Hitler. De ce nu citează domnul Gorodeţki aceste cuvinte? Generalul G.

Blümentritt declara după război: „Luînd hotărîrea de a ataca
Rusia, Germania a pierdut războiul”. Generalul--feldmareşal von Rundstedt declara în mai 1941 : „Războiul cu Rusia este o fantezie fără noimă, care nu poate avea un sfîrşit fericit” (*Decizii fatale*, p. 76). Dar cel mai bine a spus Hitler însuşi, cu mult înainte de a ajunge la putere: „Simplul fapt al
încheierii unei alianţe între Germania şi Rusia ar însemna inevitabilitatea unui viitor război, cu un final decis dinainte. Un asemenea război ar putea însemna sfirşitul Germaniei” (*Mein Kampf*, partea 2, cap. XIV). A văzut ca-ntr-o oglindă ! El însuşi a scris aşa ceva şi tot el a semnat pactul cu Stalin, „asigurînd” astfel înfrîngerea Germaniei în război şi propria sinucidere !

7

Ca să lupţi trebuie să ai armament. Dar nemţii aveau 3.410 tancuri - toate uşoare, toate învechite. Nici unul greu.

Stalin are 23.106 tancuri (fără să socotim NKVD-ul), inclusiv cele mai bune prototipuri din lume, avînd cele mai înalte realizări tehnice ale timpului.

Stalin avea aviaţie de bombardament pe distanţe lungi, Hitler nu avea.

În 1940-1941, Germania era deja bombardată de aviaţia strategică britanică. Stalin era gata să conecteze la această acţiune bombardierele sale. Iar Hitler plănuia să scoată Marea Britanie din război prin bombardamente - dar nu a ieşit nimic, pentru că nu avea aviaţie strategică. Apoi a hotărît să cucerească partea europeană a Uniunii Sovietice pe linia Arhanghelsk - Astrahan, iar tot ce este mai la răsărit să preseze cu bombardiere de mare distanţă. Problema era că Hitler nu avea asemenea bombardiere.

Nici unul.

Însă nici armamentul în sine nu rezolvă nimic. Trebuie soldaţi, ofiţeri şi generali.

Apreciez în mod deosebit pe soldatul german.

Şi pe ofiţerul german.

Însă cu generalii Germaniei este altceva. Ei înşişi au ales inamicul - Uniunea Sovietică, ei înşişi au ales locul, timpul şi modul acţiunilor de luptă. Războiul a început după scenariul lor. Şi s-a încheiat rău pentru ei. Pe cine să învinuieşti ?

În 1941, Stalin avea o imagine deplină a faptului că corpul superior de comandă german nu era pregătit de război, că generalii germani nu sînt capabili să poarte un război. *Blitzkrieg*-ul din Polonia, înfrîngerea fulgerătoare a Franţei, cucerirea aproape a întregii Europe îi puteau înşela pe jurnalişti mai nevricoşi. Însă pentru un adevărat strateg, tabloul apărea cu totul altfel. Generalii germani strigau numai despre *blitzkrieg*, însă nu le-a ieşit nici un *blitzkrieg*. Numai unele operaţiuni separate erau fulgerătoare; în schimb tot războiul, începînd din toamna lui 1939, era de lungă durată, ceea ce era ucigător pentru Germania. „Pregătirea" Germaniei de război merită o cercetare specială. Însă rezultatul războiului nu poate da decît un singur răspuns.

După calculele lui Stalin, un atac asupra Uniunii Sovietice ar fi însemnat sinucidere pentru Hitler şi Imperiul său. Iar aceste calcule erau corecte - mărturie stau rezultatele războiului. Pentru Hitler, atacarea Uniunii Sovietice a însemnat sinucidere în sensul propriu al cuvîntului.

Stalin pur şi simplu nu credea că cel de-al Treilea Reich se va decide pentru sinucidere printr-un procedeu atît de exotic.

Problema nu este: se temea sau nu Stalin de Hitler ? Stalin nu avea motive să se teamă. Stalin îl considera pe Hitler şi pe generalii săi nişte oameni inteligenţi - iar oamenii inteligenţi nu s-ar fi băgat într-o asemenea aventură, într-o asemenea situaţie, cu Marea Britanie în spate şi, potenţial, cu SUA. Oamenii inteligenţi n-ar fi luptat pe două fronturi. Şi nici n-ar fi gîndit să poarte un *blitzkrieg*

în teleguţe...

Aici trebuie pusă altă întrebare, la care nu a răspuns nimeni. La care nimeni nu a încercat să răspundă. Pe care nimeni nici măcar nu a pus-o : DE CE A ATACAT HITLER UNIUNEA SOVIETICĂ?

Ce îi trebuia ?

Spaţiu vital ?

Sau minte ?

Capitolul 23

Despre panica lui Stalin

Stalin a produs asupra noastră o impresie de neşters. Influenţa lui asupra oamenilor era irezistibilă. Cînd a intrat în sală la Conferinţa de la lalta, ca la comandă, ne-am ridicat cu toţii şi, ciudat, ţineam mîinile în poziţia de drepţi.

Era înzestrat cu o inteligenţă profundă şi o logică străină de orice panică. Stalin era un maestru neîntrecut în a găsi în clipele grele soluţii pentru situaţii fără ieşire.

În momentele cele mai tragice, ca şi în zilele de triumf, Stalin era la fel de reţinut şi nu se lăsa niciodată pradă iluziilor. Era o personalitate extraordinar de complexă. Stalin era un mare dictator, fără egal în lume.

W. Churchill

1

Nikita Hruşciov povestea o istorie despre Stalin. În 1941, acesta, aflînd despre invazia germană, s-a speriat îngrozitor, a plecat la vila sa fortăreaţă de lîngă Moscova, a lăsat baltă treburile, nu a primit pe nimeni, nu s-a interesat de problemele frontului, nu a răspuns la telefon. Stalin se afla
într-o stare de adîncă apatie. A fost o renunţare totală de la

îndeplinirea tuturor obligaţiilor de stat şi de partid. S-a aflat într-o stare de extremă depresie mai bine de o săptămînă şi de-abia pe 1 iulie membrii Biroului Politic l-au forţat să ia din nou frîiele guvernării în mîinile sale.

Această legendă a fost adoptată de unii istorici şi repetată în mii de cărţi, articole, în milioane de cuvîntări...

Şi este considerată drept cea mai importantă dovadă a „nepregătirii" de război. Cică ştia mai bine decît toţi că armata nu e pregătită de război, că armata este decimată, se temea de război, voia să lungească momentul începerii acestuia, iar atunci cînd a aflat de atac, s-a speriat şi s-a ascuns...

Cu fiecare deceniu, această legendă capătă parcă o nouă viaţă. De curînd, în Marea Britanie a ieşit de sub tipar o carte în care sînt descrise în paralel biografiile lui Hitler şi Stalin. Se înţelege : Stalin s-a înfricoşat de moarte. Gloata uită uimitor de repede senzaţia de pînă mai ieri. De aceea pentru o nouă generaţie de mărginiţi o asemenea carte e ca o descoperire. În autobuzele londoneze, prin gări şi în metrou se repetă: ştiţi că atunci cînd a atacat Hitler...

Cartea a devenit imediat best-seller mondial. Va trece cîtva timp, cartea va fi uitată, dar se va găsi un nou descoperitor care va repeta legenda - şi din nou vor geme de plăcere mister Cutare şi sir Cutare : ştiţi, atunci cînd a atacat Hitler...

E inutil să mai ripostezi. Bat pragurile editurilor, propun cărţile mele despre război şi mi se răspunde: ruşii erau absolut incapabili să lupte, nu erau pregătiţi de război, armata era decapitată. Stalin ştia acest lucru mai bine ca oricine - nu întîmplător, aflînd de invazie, s-a speriat şi s-a ascuns...

Însă de fapt...

În momente de teamă NIMENI nu se poartă aşa.

Teoretic, Stalin se putea teme de invazia germană înainte ca aceasta să aibă loc. Dar după ce a început, trebuia să se liniştească.

2

Aşa sîntem noi făcuţi: ne temem de ceea ce urmează să se întîmple. Să ne amintim de comportamentul spectatorilor într-o sală de cinema, la un film de groază. Sala tace înfricoşată cînd pe ecran scările scîrţîie în mod suspect şi se trînteşte uşa. Pericolul pluteşte în aer, dar nu ştim în ce constă, ce reprezintă el - iar lucrul acesta este înfricoşător. Iată însă că pe ecran apare criminalul (sau un păianjen de cauciuc ori un monstru oarecare) şi sala se însufleţeşte, spaima nu mai are aceeaşi acuitate, fiindcă acum spectatorii ştiu în ce constă primejdia.

Să ne amintim de cărţile copilăriei noastre. Robinson Crusoe merge pe insula sa şi deodată vede o urmă omenească de picior desculţ. Robinson nu mergea desculţ, iar urma evident că nu-i aparţine. Panicat şi îngrozit, se ascunde în peştera sa (urmează descrierea spaimei pe două pagini). Pe insulă se află o primejdie, dar Robinson nu ştie care anume. Apoi află că sînt canibalii, cîteva zeci. Aceştia taie prizonierii, îi prăjesc la foc şi îi înfulecă. Într-un cuvînt, nu-i nici un pericol.

În romanul *Ivanhoe*, Walter Scott descrie de cîteva ori această stare în cîteva situaţii. De exemplu, nişte cavaleri şantajişti l-au prins pe negustorul Isaac din York şi se pregătesc să-l silească să le dea cîştigurile sale, punîndu-l la cazne (ulei fierbinte, cleşti înroşiţi în foc şi alte instrumente exotice). „Însă acum, înaintea adevăratului pericol, el era cu mult mai liniştit decît înainte, cînd se afla în puterea închipuirilor spaimei.”

3

De la cărţile copilăriei să trecem la cărţile tinereţii noastre, iar în ele vom găsi aceeaşi regulă: cînd lucrul cel mai îngrozitor s-a petrecut deja, omul uită spaimele şi se linişteşte. Iată descrierea arestării în cartea lui Aleksandr Soljeniţîn *V krughe pervom* (*Primul cerc*): „Arestarea părea cam brutală, dar nici pe departe atît de înfricoşătoare cum

ţi se conturează atunci cînd o aştepţi. Chiar a venit o liniştire : de-acum nu mai trebuia să te temi... Ciudat, dar acum, cînd fulgerul arestului i-a lovit viaţa, Innokenti nu era încercat de teamă".

Oamenii care aşteaptă să fie arestaţi primesc arestul ca pe o uşurare. Acest lucru îl povestesc şi cei pe care i-au arestat comuniştii, şi cei pe care i-au arestat fasciştii. În prima noapte petrecută în celulă ai un vis dulce, liniştitor, în timp ce pînă atunci multe nopţi au fost fără somn, în aşteptare. Acum necunoscutul e în urmă, poţi dormi liniştit.

Am vorbit cu oameni care aşteaptă rezultatul la clinica de oncologie. Am consultat oameni condamnaţi la moarte. Cel mai îngrozitor pentru toţi este să aştepte condamnarea: cincisprezece ani sau împuşcare ? Iar apoi: în numele Uniunii Sovietice... la pedeapsa capitală prin împuşcare. I-am întrebat pe cei care au trecut prin asemenea momente : cum e ? Mi-au răspuns : e receptată cu uşurinţă; faci puţină gălăgie la început, dar te linişteşti repede.

Eu n-am stat în celula condamnaţilor la moarte, am primit condamnarea la moarte în contumacie. Am fost chemat la Ministerul britanic al Afacerilor Externe şi mi s-a transmis un salut înflăcărat din partea Colegiului militar al Tribunalului suprem al Uniunii Sovietice. În noaptea de după condamnare am dormit zdravăn şi am avut vise minunate. Am simţit o uşurare deplină, care mă însoţeşte de mulţi ani. Din acel moment, din viaţa mea au dispărut multe griji şi temeri.

4

Aşteptarea morţii este mai îngrozitoare decît moartea însăşi. De aceea Göring s-a sinucis cu trei ore înainte de execuţie. Ca să nu aştepte.

La fel spun soldaţii, ofiţerii şi generalii. Dar nu numai generalii. Citez o însemnare din jurnalul doctorului Goebbels din 16 iunie 1941. Pînă la invazia germană au mai rămas cîteva zile. În conducerea superioară a Germaniei s-a

instaurat o aşteptare nervoasă: „Führerul trăieşte într-o încordare de nedescris. Aşa este întotdeauna înainte de începerea acţiunilor de luptă. Führerul spune că imediat ce bătălia începe, el devine deosebit de calm. Am remarcat acest lucru de nenumărate ori”.

În momentul cînd Hitler a atacat, teama stalinistă (dacă a existat) trebuia să înceteze. Stalin trebuia să se liniştească -acest lucru îl poate confirma orice psiholog. Dar ştim asta şi fără psiholog.

Există o sămînţă specială de oameni pe care îi numim lideri înnăscuţi. Stalin era cel mai bun exemplu al acestui tip. Pe astfel de oameni îi caracterizează severitatea şi autoritarismul în orice situaţie normală ; dar cînd situaţia se înrăutăţeşte, ei nu dau semne de panică şi laşitate, ci, dimpotrivă, devin veseli şi senini. Tocmai această caracteristică îi deosebeşte de simplii muritori şi îi atrage spre ei pe ceilalţi oameni.

Aşa era Stalin. Referentul lui Stalin în probleme de aviaţie, general-colonel A.S. Iakovlev, mărturiseşte: „În timpul războiului am observat la Stalin următoarea trăsătură : dacă treburile mergeau bine pe front, era înciudat, exigent şi sever; cînd erau neplăceri, glumea, rîdea, devenea complezent” (*Scopul vieţii*, Moscova, 1968, p. 503).

Stalin nu se putea înspăimînta după începerea războiului. Comportamentul lui Stalin în primele zile de război este nefiresc. El se comporta ca nimeni altul în ţară. Mărturia generalului-colonel Iakovlev nu este singura. Sînt multe. În primele zile ale războiului - cele mai îngrozitoare -, Stalin probabil că a zîmbit, a glumit şi a rîs.

Dar el tace. Nu vorbeşte cu nimeni, nu se interesează de nimic.

Cum să-ţi explici comportamentul lui Stalin ?

Oricum.

Dar nu prin teamă.

5

După 1991, arhivele s-au întredeschis abia-abia şi cercetătorii au avut acces la caietele în care s-au înregistrat vizitatorii cabinetului lui Stalin din 1927 pînă în 1953. A rezultat că în primele zile ale războiului, Stalin a lucrat cum puţini lucrau pe această planetă. Însemnarea din 21 iunie 1941 : „Ultimii au ieşit la 23.00”. Dar asta nu înseamnă deloc că ziua de muncă a lui Stalin s-a terminat. După ce ultimii vizitatori au ieşit, el mai putea lucra singur cu documentele, putea purta discuţii telefonice. Nu lucra numai în cabinetul său, ci şi în apartamentul de la Kremlin sau la vile.

Pe 22 iunie 1941, Stalin începe să primească vizitatori la ora 5.45. A continuat 11 ore fără întrerupere. Vizitatorii: Molotov, Beria, Timoşenko, Mehlis, Jukov, Malenkov, Mikoian, Kaganovici, Voroşilov, Vîşinski, Kuzneţov, Dimitrov, Manuilski, Şapoşnikov, Vatutin, Kulik...

Urmează o săptămînă întreagă în care ziua de lucru este intensă, fără pauze. Primirea vizitatorilor începe fie la 3.20 noaptea (23 iunie), fie la l noaptea (25 iunie) şi se termină noaptea, fie la 1.25 (24 iunie), fie la 2.40 (27 iunie), fie la 00.50 (28 iunie). Primirea vizitatorilor durează cîte cinci, şase, douăsprezece ore. Uneori ziua de lucru a lui Stalin se prelungeşte 24 de ore, cu mici întreruperi.

Însă după această săptămînă, în jurnalul de înregistrări ale vizitatorilor sînt libere două zile: 29 şi 30 iunie.

Hruşciov spunea că nemţii au atacat, iar Stalin s-a speriat şi a fugit. Acum se lămureşte faptul că după ce nemţii au atacat, Stalin a lucrat şapte zile la limita posibilităţilor omeneşti - şi chiar dincolo de aceste posibilităţi. Iar apoi deodată...

Dacă Stalin se temea de Hitler, după atac el nu se putea speria şi mai mult. Rezultă că el nici nu s-a speriat în prima zi de război. A lucrat, iar în timpul muncii intense se uită totul. Emoţiile se îndepărtează...

Dacă Stalin nu s-a speriat în primul moment, putea el să se sperie în a opta zi ?

6

Enigma comportamentului lui Stalin în primele zile de război m-a frămîntat multă vreme. Am dezlegat-o în Galeriile „Tretiakov”. Puteţi fi sau nu de acord cu mine, dar eu personal sînt mulţumit de răspunsul găsit.

Aşadar, Galeriile „Tretiakov”. Veneam de obicei pe seară. Îmi place la etajul al doilea. Cel mai mult peisajele. În mine a rămas nerealizat un mare peisagist. Conştientizînd potenţialul pierdut, examinez cu ardoare ceasuri întregi peisajele altora: peisaje de toamnă, cu mesteceni, cu brazi... În fiecare peisaj examinez orice colţişor unde ar fi mai bine să amplasez un tun antitanc, pentru a-l feri de ochiul inamicului.

Tabloul meu preferat este *Noapte pe Nipru* de Kuindji. Nu am întîlnit niciodată acest tablou în reproduceri. Este imposibil de copiat: o noapte neagră, cu 41 de nuanţe de negru, o lună verde cum e culoarea semaforului în nopţile ceţoase, drumul fără pulbere al Niprului luminat de lună şi răsfrîngerile ei pe norii negri. Ce noapte ! Ce cuprins ! Cîtă putere ! Acum e momentul să forţezi Niprul. Şi mai bine e ca în noaptea asta să iei încetişor Armata 3 tancuri de gardă de la baza de atac Bukrinski şi să o regrupezi în triluri de privighetoare la capul de pod Liutejsk. Pentru ca nimeni să nu ştie. Apoi, de la Liutejsk, unde inamicul nu se aşteaptă să apară o armată de tancuri, printr-o lovitură surprinzătoare... Ah ! Kuindji !

Iar sculptura mea preferată este *Ţăran în necaz* de M. A. Cijov. Un mujic stă pe un morman de cenuşă, alături un băieţel. Dacă îi pătrunzi esenţa, nu te mai poţi depărta de sculptură. E din marmură albă, iar cenuşa e abia sugerată. Tragedia este atît de acută, încît conştiinţa dă contur şi formă la tot ceea ce sculptorul nu a putut îngrămădi pe micul postament: toată viaţa mujicul a arat ca un bivol, şi-a făcut casă, a prins ceva cheag şi iată... Şi tăciunii de marmură albă parcă-s negri... Şi durerea parcă picură din piatra rece... Băiatul îşi atinge tatăl pe umăr... El încă n-a

înţeles tot hăul
nefericirii...

Veneam uneori la Galeriile „Tretiakov” şi examinam îndelung, dintr-un colţ depărtat, cele două figuri întristate.

Odată hoinăream prin săli, camuflam în gînd tunuri antitanc prin diferite coclauri, deplasam armate de tancuri de la un cap de pod la altul şi deodată m-am pomenit brusc lîngă acea statuie de marmură a lui Cijov... Mai să mă izbesc de ea. Ridic ochii şi... înlemnesc:

ACESTA E STALIN !!!

7

Haideţi să ne întoarcem în acel înfricoşător iunie 1941. E război. Stalin, uitînd de timp, stă în camera lui spaţioasă pe un pat soldăţesc şi îşi sprijină fruntea în mîini. Nu-l interesează ce se petrece pe fronturi, ce se petrece în ţara sa şi în lume. Nu vrea să fugă nicăieri. E o calmă disperare sinucigaşă. Şi-a închinat toată viaţa ideii. El este Marele Slujitor al Ideii. Şi-a lichidat toţi duşmanii ca să supună ţara şi să o înalţe spre cauza lui măreaţă. A nimicit milioane de oameni ca să-i forţeze pe ceilalţi să-i execute ordinele, a curăţat armata de duşmanii poporului şi a supus-o voinţei sale neîmblînzite. A dat tot ce avea ţara industriei de război. L-a sprijinit la timpul său pe Hitler, l-a ajutat să se pună pe picioare. L-a împins pe Hitler în război şi a aşteptat ca războiul să ruineze Europa. A cheltuit mii de tone de aur pentru tehnologie germană, franceză, britanică, americană, italiană, elveţiană. Şi-a trecut industria în regim de război, a controlat personal producţia de tancuri şi avioane pentru viitorul război, le-a fabricat în număr suficient şi le-a concentrat la graniţă. La graniţă a adunat rezerve imense de muniţie, combustibil şi tot ce trebuie pentru un război biruitor pe teritoriu străin: tancuri de autostradă, aviaţie de asalt, planorişti şi desantişti... Iar cînd uriaşa întreprindere era gata...

Hitler a dejucat-o.

Tot ceea ce Stalin avea orientat spre cucerire, acum... Nu-i nimic, la apărare ! Iar însingurarea lui Stalin nu e manifestarea fricii. Pur şi simplu se năruise totul. Pentru asta trăise.

Stalin e pe un morman de cenuşă.

Stalin este marele constructor de nave căruia i s-a scufundat *Titanicul*, cea mai bună navă, cea mai luxoasă, cea mai mare şi cea mai rapidă din lume, care nu trebuia şi nu putea să se scufunde.

Stalin este marele constructor de nave cosmice căruia i-a sărit în aer, la start, cea mai puternică rachetă din lume, distrugînd nu numai cosmodromul, o mulţime de oameni şi toate planurile cosmice, ci însuşi sensul vieţii constructorului.

Stalin i-a înşelat întotdeauna pe toţi duşmanii săi şi le-a aplicat prin surprindere lovituri mortale. Şi iată că pentru prima oară în viaţă, chiar cînd e vorba de cauza lui fundamentală, cineva i-a ghicit planul. Şi a lovit primul.

Şi totul s-a prăbuşit.

A pierit totul. Nu se mai putea face nimic.

În primele clipe, Stalin pur şi simplu nu crede că Hitler a atacat. Calculase toate mutările şi toate variantele : Hitler nu trebuia să atace.

Apoi Stalin lucrează fără cruţare, dincolo de limita posibilităţilor, exact ca un mujic. În prima săptămînă de război Stalin mînă trupele în ofensivă. Ar fi trebuit să le dea semnalul de apărare. Dar nu ! La atac, la atac, la atac ! Avioanele sovietice au ars pe aerodromuri - era sinucidere curată să ataci fără susţinere aviatică. Dar Stalin îşi aruncă trupele în atacuri sinucigaşe.

Şi iată comunicatul din 28 iunie: Frontul de Vest e încercuit. Armata 4 tancuri e distrusă, Armatele 3, 10 şi 13 sînt prinse ca într-un cleşte.

De-abia acum înţelege Stalin că eliberarea Europei a căzut definitiv. Şi nu va mai reuşi să se înfăptuiască. Statul socialist e capabil să distrugă pe oricine, dar nu poate concura cu ţările normale într-o întrecere paşnică ! De

aceea pe 22 iunie 1941, Uniunea Sovietică era condamnată la pieire. La descompunere. Mai devreme sau mai tîrziu. Ea putea supravieţui numai distrugînd totul în jurul ei şi convertind totul la starea ei.

Altminteri se prăbuşea.

Uniunea Sovietică putea exista numai cu o singură condiţie : poporul să nu aibă posibilitatea să-şi compare existenţa cu viaţa din ţările înconjurătoare. De aceea principala idee a lui Stalin era să distrugă încercuirea capitalistă. De aceea toate volumele lui Stalin sînt atît de simple, logice şi uşor de înţeles: victoria deplină a socialismului într-o singură ţară, dar victoria definitivă a socialismului numai la scară mondială. Toate cuvîntările lui Stalin sînt pătrunse de acest lucru, la fel şi planurile.

Însă acest lucru l-a înţeles şi Hitler : „Lumea bolşevizată va reuşi să se menţină numai în cazul în care va cuprinde totul" (*Mein Kampf*, partea 2, cap. XIII).

Pe 22 iunie, Hitler a dat o lovitură sinucigaşă comunismului - însă mortală în acelaşi timp. Oricum ar fi evoluat evenimentele după aceea, Stalin nu va mai putea subjuga întreaga lume. Iar acest lucru înseamnă pieirea.

Stalin a înţeles că a pierdut totul. Şi lasă baltă toate treburile. Ca acel mujic care nu mai salvează ultima şură, cînd i-au ars deja casa, grajdul şi hambarul.

Peste două zile, la 30 iunie 1941, în camera lui Stalin intră Beria, Molotov, Malenkov... Sînt mulţi şi intră tăcuţi, precum călăii în celula condamnatului la moarte. În ochii lui Stalin s-a instalat buimăceala. În durerea lui a uitat de sine, a uitat că trebuie să se salveze. Ei l-au surprins. Nu e pregătit să moară.

Însă ei nu au venit pentru aceasta. Comunismul mondial îi frămîntă mai puţin. Eliberarea a eşuat, dar acum nu mai contează acest lucru. Acum trebuie să-şi salveze pielea, iar pentru aceasta trebuie să salveze ţara. Au nevoie de Stalin ca simbol, ca stindard în jurul căruia să se adune rămăşiţele oastei zdrobite. Vorbesc despre mîntuirea ţării, dar pe Stalin nu-l interesează deloc acest lucru. Căci fără cucerirea

Europei, fără extinderea graniţelor Uniunii Sovietice, oricum va pieri - mai devreme sau mai tîrziu. Oricum se va prăbuşi.

Pînă pe 22 iunie 1941 totul era atît de logic şi de simplu : Marx este întemeietorul marii învăţături. Lenin transformă visul în realitate. Într-o singură ţară. Iar Stalin este conducătorul celei mai mari fapte din istoria omenirii. Stalin converteşte Germania, Austria, Franţa, Spania, China, Coreea, Vietnam, Grecia, Turcia, Libia, Tunisia, India, Italia în republici sovietice socialiste...

Dar ce va fi cu America ? America va fi cauterizată cu arma chimică asemeni unei afecţiuni oarecare.

Însă totul s-a spulberat. Statul pe care l-a lăsat Lenin, vatra Revoluţiei mondiale, a fost spulberat de Stalin. El ştie acest lucru. Tocmai în acest sens a descris Stalin situaţia creată membrilor Biroului Politic.

Ei n-au înţeles.

Dar Stalin ştia că, oricum ar evolua situaţia, nu va mai pune mîna pe întreaga Europă. De aceea în 1945 a refuzat să primească Parada Victoriei - era o victorie pentru întregul popor, pentru ţară, dar nu pentru Stalin. În 1945, Stalin se simţea ca Napoleon după lupta de la Borodino: parcă a biruit, are calea deschisă înainte, dar şi-a pierdut atîtea forţe în această bătălie, încît victoria nu-i produce bucurie. Oricum ar fi, înainte îl aşteaptă înfrîngerea. Hitler a zdrobit Europa, cum voia Stalin, dar Stalin nu s-a putut folosi pe deplin de acest fapt.

În 1941, numai Stalin putea aprecia semnificaţia invaziei germane. În 1941, membrii Biroului Politic nu au înţeles - sau nu în totalitate - ce înseamnă invazia hitleristă pentru destinul ulterior al Uniunii Sovietice.

Dar ea însemna moartea.

Biroul Politic este acel băieţel pe mormanul de cenuşă, care nu înţelege în profunzime cele întîmplate. El îşi bate tatăl de umăr : vino-ţi în fire !

Biroul Politic îl constrînge pe Stalin să se întoarcă la vîrful puterii - iar Stalin, dînd indiferent din mînă, se întoarce ştiind că acea cauză pentru care şi-a dat viaţa s-a

spulberat.

Bristol, 1997-1998

CUPRINS

În loc de introducere
Dezmeticirea 5

Capitolul 1
Altă cauză..... 21

Capitolul 2
Despre primii zece..... 29

Capitolul 3
Despre cei 40.000 de comandanţi..... 37

Capitolul 4
Tot comandanţi..... 47

Capitolul 5
Strategii de la Lubianka 60

Capitolul 6
Cum i-a distrus narkom Dîbenko pe nemţi la Narva.. 67

Capitolul 7
Komandarm Dîbenko a fost spion american ?..... 82

Capitolul 8
Despre cervoneţi şi cavalerişti 94

Capitolul 9
Ce înseamnă spiritul partizanal sau cum l-a apărat Iaşa Ohotnikov pe tovarăşul Stalin..... 105

Capitolul 10
A fost comandantul de armată Iakir duşman al poporului ?..... 119

Capitolul 11
O definire absolut corectă.....129

Capitolul 12
Despre dekavilki şi polemostrategie..... 144

Capitolul 13
Politrucul Tuhacevski..... 160

Capitolul 14
Primul avertisment al lui Tuhacevski..... 176

Capitolul 15
Ce a propus Tuhacevski ? 184

Capitolul 16
În limite raţionale..... 199

Capitolul 17
Al doilea avertisment al lui Tuhacevski..... 214

Capitolul 18
Amprenta germană..... 225

Capitolul 19
Despre comandantul care era înzestrat cu o minte analitică..... 240

Capitolul 20
Schimbul 255

Capitolul 21
Se temea Stalin de Hitler ? 269

Capitolul 22
Avea Stalin motive de teamă ? 284

Capitolul 23
Despre panica lui Stalin..... 297

Decenii la rînd, propaganda Kremlinului a repetat la nesfîrşit: epurarea armatei a atins dimensiuni catastrofale. În total au fost ucişi 40.000 de mari comandanţi militari. Înfrîngerea din 1941 este urmarea directă a epurării din 1937-1938. Stalin i-a nimicit pe titanii gîndirii strategice, a vlăguit, a decapitat armata... Victor Suvorov este însă de altă părere: pregătirea de război include numeroase elemente, dintre care cel mai important este „curăţarea" conducerii superioare de incompetenţi, ticăloşi şi aventurieri. Iar Stalin s-a ocupat serios de această chestiune – deşi insuficient –, epurînd parţial corpul de comandă al armatei sale.

Despre cei 40.000 de comandanţi • Strategii de la Lubianka • Cum i-a distrus narkom Dîbenko pe nemţi la Narva • Komandarm Dîbenko a fost spion american ? • A fost comandantul de armată Iakir duşman al poporului ? • Politrucul Tuhacevski • Se temea Stalin de Hitler ? • Despre panica lui Stalin

Pe copertă: Parada a Armatei Roşii la Harkov

HEXAGON

EDITURA POLIROM

ISBN 978-973-46-1904-7

www.polirom.ro